

ACHTERGRONDEN

AFBRAAK

JOEGOSLAVIË

1-B

Interview

"WASHINGTON POST" (Elizabeth Kimut)
 Daily newspaper "Politika" of December 13, 1998
 is publishes the entire interview given by the President
 of the FRY Mr. Slobodan Milosevic to the "Washington Post"

NOTE: Washington Post has published only an
 abridged version of the interview on December 13, 1998

MY DUTY IS TO PROTECT THE INTERESTS OF MY PEOPLE AND MY COUNTRY

Mr. Slobodan Milosevic - President of the Federal Republic of Yugoslavia

Key to Kosmet is equality of all national communities

The President of the Republic replied in a very dynamic two-hour conversation to 233 questions put by the US journalist. "We have no problem with any national community, we actually have 26 of them, except with a part of the Albanian national community in Kosmet, i.e. that part who are involved in the separatist movement. That movement is a Nazi-oriented movement. We won't give up Kosovo. If the standards applied in the arrest of a general from the Republic of Srpska army are applicable, then half of the population of Bosnia and Herzegovina will have to be arrested and handed over to The Hague. Serbs have been the victims of the last Holocaust in this century. We can have good relations with the Germans, they are no longer a Nazi state. They are a developed country with an advanced democracy. Yugoslavia was a good solution for the national interests of the Serbs, because in the former Yugoslavia all Serbs lived together in one state. Albania is a factor of instability in the entire region. Albanian drug mafia is paying foreign journalists and politicians to conduct a media war against us. That money given to them is the blood money. It is paid by the lives of the young in Western Europe, the United States and Canada. If the United States really wants to help accelerate the process of economic reconstruction, democratization and everything over which there is such a hue and cry, it should lift all the sanctions against us. As the biggest world power, the United States believes that everything can be resolved by the use of force, that was the weakness that caused the fall of many a great power in the past. The Balkan peoples should all aim at the same goal of living in peace and prosperity and not in poverty and war. We do not arrange our country according to the taste and interests of others but according to our own interests. The right to the truth is one of the principles of freedom. As far as national interests are concerned, there are no differences between the Opposition and the Government.

MY DUTY IS TO PROTECT THE INTERESTS OF MY PEOPLE AND MY COUNTRY

Question: Is there anything in particular that you want to say to the Western public?

- The entire western story of the Yugoslav crisis is false, particularly on Serbia. I think that this is the failure of journalism, moral failure of journalism. Western story is far from truth. It can be said that many things presented to the foreign public about this country are simply not true. I therefore hope that your visit will contribute to a true picture.

Q: What do you think about James Rubin's statement of last week?

- There were several statements.

Q: I think he said that you are "the problem"? What do you think about that? Do you have any response?

- My duty is to protect the interest of my people and my country. If anyone has a problem with that, I can only tell you that I am proud of my role in defending and protecting the interests of my country and of my people.

Q: Do you think that the US changed its policy? There were some rumours on the CNN last week, that the US changed its policy and that now they are trying to oust you? Do you believe that?

- This is not a question of a personal position of any individual. This is a question of a political approach to the problems in Yugoslavia and the problems in Kosmet. We consider Kosmet our internal affair and believe that this problem can be resolved only by agreement between the representatives of different national communities living there. I firmly believe that the problem cannot be resolved by outside solutions. People who live there should arrive at an agreement.

Q: So you are saying that you will not accept the US plan, as presented by Ambassador Hill?

- Each initiative directed at peaceful resolution is welcome as an initiative that can be taken into account. This is one side to it. But essentially, the problems in this country have to be resolved by people living in this country.

Q: As far as I understand, the problem is that the people from Kosovo, namely the Albanians living in Kosovo, who are the predominant population, seek independence. The Serbs in Serbia wish to keep Kosovo as a part of Serbia. Is compromise possible and if so, is Ambassador Hill's plan a possible compromise? What extent of autonomy will you give to the people of Kosovo?

- That question is not understood by many outside this country.

Q: You mean, it is not well understood between you and Holbrooke?

- Kosmet is primarily, a part of Serbia, which has always been a part of Serbia. Always, throughout history, for centuries.

Q: Always has been and always will be?

- Always has been and of course always will be. Why would it be any different in the future. Only in Kosmet, there are 1800 Serb, Christian churches, on Weber's list, a famous ecologist. This is where different national communities live - Serbs and Montenegrins, Albanians, Muslims, Egyptians, Romanies, Turks. The approach of the Serb Government and all political parties and citizens of Serbia is that nationalities living there have to be equal. So, when we speak of the solution to the problem of Kosovo...

Q: You mean, you and Holbrooke?

-No, I do not mean only Holbrooke and me. Whenever we spoke with Holbrooke and Hill, with any foreign representatives and among ourselves, in general, we always thought that the problems can be resolved only on the basis of the principle of equality of all citizens living in Kosmet and all national communities living in Kosmet. So, if any national community, Albanian, Turkish, Muslim or any other, wishes to have self-governance - there are not limitations in that.

Q: You mean independence?

- Not independence. Self-governance of national communities within limits.

Q: Is that appropriate?

-Absolutely. And if there are some limits, those are the rights of other national communities living in Kosmet. So, no national community living in Kosovo, among those I mentioned, cannot rule over the others. All national communities have to be equal. They have to have equal rights.

Q: OK, but I see it like this. You probably know more but I understand that the KLA, as we call it, is much stronger than other Albanian forces, and that moderate forces lose power. The question is whether the cease-fire will hold. And, on the long term basis, the question is how will you come up with an arrangement that will satisfy the local Albanians - great number of Albanians living there who wish independence. On the other hand, the Serb people wish to keep Kosovo within Serbia. Will you give them actual autonomy, the possibility to run their lives, their legislation, possibility to administer their towns as the Israeli gave the Palestinians the right to administer the towns on the West Bank?

- This is different from the Palestinian question. Simply, we never discussed, including in our talks with the representatives of the international community, Holbrooke and the others, any kind of independence. Independence implies the secession of a part of Serbia. Disintegration of Serbia. No one in Serbia can agree with secession of any part of its country.

Q: I understand. But the question is what level of autonomy would you accept within Serbia?

- I tried to explain to you that each national community living in Kosovo can have autonomy, in questions that concern them.

Q: Do you think that it would satisfy Albanians?

- It will not satisfy Albanians who seek independence. This is clear. We have no illusions about that. But it is a kind of compromise, which means that they can have their autonomy within Albanian community. But the same kind of self-governance has to be enabled to Muslims, Turks and others living in Kosovo and Metohija. So, all of them have to be treated equally. This is the difference. We never spoke of any possibility of independence of Albanians. In order to understand the situation in our country, you have to appreciate one fact - there are 26 different national communities in Serbia. All of them are equal. Look, for example, at the Hungarians in the north. They are quite well integrated in Serbia. They have their own schools in Hungarian, their publishing houses, radio and TV programmes, papers, practically everything. We have no problems with them. No problems with Slovaks, Bulgarians, Ruthenians and others. The problem in Kosmet was not a problem with Albanian national minority as a whole. Albanians are good people and one of equal national minorities in Serbia. The problem in Kosmet is a problem of a separatist movement of one part of Albanian national minority. One part of Albanian national minority in Kosmet is manipulated by groups of Albanian politicians, who are Nazis. I will tell you why they are Nazis. Because their proclaimed goal is an ethnically pure state. I do not know if there is any ethnically pure state anywhere in Europe.

Q: It is strange coming from you, because we in America are under the impression that that was the goal of Bosnian Serbs when they were killing in Bosnia.

- There was a civil war in Bosnia between the Muslims, Serbs and Croats. No one in Bosnia pursued a goal of an ethnically pure Bosnia. It would simply be impossible. But now that you mention Bosnia, the case of Bosnia was resolved in Dayton only because the formula was reached to equally protect the interests of all three peoples living there. That was our approach since the beginning of the crisis in Bosnia. You can see the papers from that period and see that. Since the beginning of crisis in Bosnia, our approach was that there is only one formula which can bring peace, and that is the formula which will equally protect the interests of all three peoples - Serbs, Muslims and Croats. So, that was achieved in Dayton. Now, the Serbs have their institutions, the Croats and Bosniaks have theirs and they can live together. That is no longer a problem.

Q: But allegedly there was a connection between your Government and Bosnian Serbs, wasn't there?

- What connection?

Q: Allegedly, according to our Government, there was a strong connection between Bosnian Serbs and your Government.

- Between the Serbs in Serbia and the Serbs in Bosnia.

Q: Right.

-Is it not normal and logical that there are connections between the Serbs from both sides of one river. They lived in one country - former Yugoslavia. All the time. Why would those connections be strange?

Q: But, if the Serbs in Bosnia killed many people, than you can see the problem in the picture that the West has about you.

- In the war in Bosnia, the Muslims killed Serbs and Croats, Croats killed Muslims and Serbs, Serbs killed Muslims and Croats. It was a civil war. No one was innocent there. No side was innocent. Only civilians were innocent who suffered the consequences of the horrors of war.

Q: Did you read an article from the New York Times a week ago, in which it is said that you fired Chief of General Staff and Chief of the State Security. The journalist who wrote that said that you were losing power, that your power is being weakened and that you never give interviews, which I am sure is not true.

- I gave a lot of interviews.

Q: But what do you think about her analysis?

- It is not good that she is not treating this country as all other countries in the world, the USA for example. How many Chiefs of General Staff changed in your country in the past 5 years. We changed one and you changed there - Powell, Shalikashvili and now Shelton. It is normal in any democratic country. Why should it be normal for Yugoslavia too?

Q: I suppose what she said in her article, I am not sure, that you fired several high ranking officials

at the same time - Chief of General Staff, Chief of the State Security. Allegedly, there was a disagreement between you and the Chief of General Staff. Is that true?

- No, it was a regular change.

Q: But, changes in both cases. They say that you disagreed over Kosovo?

- I did not see any major disagreement with my associates over Kosovo.

Q: But the former Chief of General Staff said that firing was illegal. He made a statement in the press. Do you remember?

- Yes, I remember. Everyone who is fired has a right to be angry. It was a regular change and that is all. It cannot be said that it is illegal. It is my constitutional right as of any other president in the world.

Q: What is your reply to the general position of this journalist, who said that in the beginning you had a big country, and now Bosnia and Croatia left. She says that your power is diminishing. Is she right?

- She is absolutely not right.

Q: When I was in Russia, the Russians told me that she was not right.

- Of course, I was the President of Serbia and Serbia is the same as before. For the past year and a half I am President of Yugoslavia which was created in 1992. So, we did not change our country. She is not dealing with the facts. She only uses limited facts inappropriately. Let us go back to the explanation of the problem.

First of all, it is clear that we do not have a problem with any national community, and there is 26 of them, except with a part of Albanian national community in Kosovo, those who are engaged in a separatist movement. The problem is the drive for secession of Kosovo from Serbia and its unification with Albania. That is why I said that the nature of this movement Nazi. Because of its publicly proclaimed goal - ethnically pure state. That cannot be a goal of any democracy. There is another historical continuity with what had happened in the Second World War. In that war, Mussolini, a fascist leader of Italy, created the so called Greater Albania and placed within this so called Greater Albania parts of Kosmet, a part of Macedonia and a part of Greece. Only in two years of the war, a part of Kosmet was part of Greater Albania. Never before in the history and never after that. So, the separatist movement in Kosmet is the continuation of Mussolini's ideas from the Second World War. This is yet another proof of the Nazi nature of this movement. Our approach is totally opposite. We believe that people should live together regardless of their national origin. And if anyone should understand that, you Americans should. You live in a country with many Americans of different origin. You live together. And no one is trying to separate a part of the USA and create from it an ethnically pure state.

Q: But, I spoke to one American, who was in Kosovo, an American official. He said that in the past few years two different systems were created in Kosovo. In one system, Albanians send their children to their schools and the other system is for the Serbs. The conclusion is that those two groups inevitably have to collide. Do you think he was right?

- He was not right.

Q: Why?

- There was some sort of a parallel system created by the separatist movement. But that was marginal. In most parts of Kosmet Albanian children go to schools normally. All the time. In other public institutions, for example, health-care institutions, hospitals and other institutions. Albanians are present there. I would like you to understand that the problem in Kosmet is the problem of a separatist movement, not of Albanians in general. We make a clear distinction between them and Albanians as a people, who are our citizens with all their rights, we do not want them to be second-rate citizens. We want them to be equal citizens of this country. That is the difference between them and the bandit groups who killed, raped, kidnapped and undertook all terrorist activities.

Q: Do you think that you can reach an agreement with Rugova?

- I think we can.

Q: Have you ever talked to him?

- I did. Once.

Q: When?

- In May. Then we started some kind of a dialogue.

Q: And how was it?

- The dialogue was stopped by terrorist attacks which were followed by anti-terrorist police activity, which were totally legal. You cannot imagine how many people were abducted, totally innocent people. For example, a miner, they took a miner to the woods. Many have not been heard from. Some have been killed.

Q: OK. Let's say this is all true. But you still have to find a solution for Kosmet. Are you willing to accept the American plan?

- I cannot talk about that plan in detail. But its major shortcoming is that the plan is favouring Albanians. Our approach is different. We think that no national community in Kosmet should be favoured. Each national community in Kosmet has to be equal with other national communities.

Q: Let's say you are right. Are you willing to withdraw your police and stop being so aggressive in Kosovo?

-Police in Kosmet has not been aggressive at all.

Q: That's what the USA said. I do not know, I have never been in Kosmet.

- Police in Kosmet protects the citizens of Kosmet. The victims of terrorists are Albanians, not only Serbs. Police protected citizens, not Serbs. It means, the Serbs, Albanians, Turks, Roma, all citizens.

Q: OK, let's suppose they are terrorists.

- They are terrorists.

Q: OK, but still there is a problem. You have your army there.

- As any other country in its territory. Where is your army in your country?

Q: But haven't you and Mr. Holbrooke agreed to keep only a limited number of soldiers?

- Those soldiers that had been there before the onset of the conflict and crisis, and the police at the level before, which means 10,021 police officers. That is the situation in Kosmet. Since the agreement between me and Holbrooke there has been no action by the police except when they were directly attacked by terrorists. You have to understand that the terrorists are defeated. They are no longer a military factor in Kosmet.

Q: Really?

- But in a certain way they are a danger to security. Because of the simple fact that they may, in groups that they currently have, kill someone from ambush.

Q: Do you think that Mr. Hills' approach leads to independence? Are you afraid of that?

- I would not go that far. He has a good will to arrive at a good solution, but that is the subject of talks between the State delegation. Therefore they take one step at a time in good direction. I expect that the principle of equality of national communities be respected. This is the only way to calm the situation in Kosmet. How can Kosmet be calm if more than 600.000 residents should feel like second-rate citizens, and only Albanians should be granted rights. This is not possible. This is one of the things that are totally differently represented in the international press. I even saw in the international press that 90 % of Albanians live in Kosmet and 10 % of others.

Q: That is true.

-That is not true.

Q: What is true?

- I will tell you what is true. First of all, there are 240,000 Serbs and Montenegrins. More than 150,000 Muslims. More than 150,000 Roma and Egyptians, Turkish national minority numbering 40-50 thousand. If we add the Albanians and their parties who participate in the joint Agreement, that is more than half of Kosmet population. We estimate that there is 800,000 Albanians in Kosmet. Hill will perhaps say 900,000. OK, we are not going to argue about that. What is our reply: to conduct a census under OSCE monitoring. What is more fair than to conduct a census, to establish accurate figures. Despite that, even if he were right about the 900 thousand figure, a the 600 figure is a fact, this is a 1:1.2 proportion not 1:1.9 which is a widely held view in the international community, which is not correct. All national communities have to be equal, that is the key for Kosmet. You should understand an essential fact. If national communities, like Turks for

example, who are the smallest national community, between 40-50 thousand, are not equal with others, what is their position going to be. They have their papers, their radio and TV program, their schools in Turkish, etc. Why would they be second-rate citizens in an autonomous province ruled by Albanians? Joint agreement, reached by all national communities and ethnic groups and parties has a formula that there shall be an Assembly of Kosmet which will have two chambers: the chamber of citizens - one citizen, one vote, and the chamber of national communities in which each national community should be represented by its delegation which will be equal to others. Then, they can make all their decisions, respecting the interests of each national community in Kosmet. That is a fair formula, which is good and which guarantees equality of all living there. In such situation, the Serbs cannot be masters of Albanians. But if the Albanians do not agree, the decision cannot be made. But Albanians cannot be masters of Serbs or Turks or Muslims. All of them have an equal right to live there.

Q: What about University?

- What is the problem there?

Q: People abroad say, and that is bad for your image, that you cracked down on University, on the press.

- These are total fabrications. The changes of the Law on University included the abolition of self-management in the University, which we once had as a system. No more self-government, so there can be no self-government in the University either.

Q: What do you mean there is no more self-government?

- We used to have self-government as a system in former Yugoslavia. You don't know that. The system could no longer stay only in the University. The state universities financed by the Government, all buildings and their equipment belong to the State and all professors receive salaries from the State. Who should then appoint the members of the Executive Board. The Government, of course, and that is all there is to it.

Q: I have a question from another area. I am interested in something else. For two days that I have been here, I could see how seriously people take the question of Kosovo. I wonder if you, as we in America say, have made a reasonable deal regarding Kosovo, regarding Interim arrangements. Will you meet resistance in your own country? From people who wish to keep Kosovo. Do you understand what I am saying?

- I suppose that you talk about a reasonable solution.

Q: No, whether you will from the political point of view be faced with resistance. If I were in New York, it would have not occurred to me at all. But here people sing songs about Kosovo. We in America cannot understand that. We think that you are acting irrationally. People talk about Kosovo all the time...

- It is logical that you in America cannot understand everything in Serbia. We in Serbia do not understand everything in America.

Q: No, I just wanted you to answer this question. Give me a straight answer. Would it be difficult, in case a reasonable solution is reached regarding Kosovo, would you be facing a lot of political resistance in your country, because emotions are running high regarding Kosovo.

- No one in Serbia would accept, and that is totally true, that Kosovo be outside Serbia.

Q: I understand that, but would you accept a reasonable deal?

- Autonomy on the basis of equal treatment of all national communities.

Q: Am I right that these are strong emotions that you will have to ...

- I think that everybody will accept a just solution in Kosmet. The one that will equally protect the rights of all national communities. We do not have such kind of fascists here.

Q: I didn't say they were fascists. I thought it was somewhat similar to Jerusalem, since this is an important city, emotionally.

- Kosovo is important for us emotionally. As a part of this country, this is the heart of the country. We shall never give away Kosovo.

Q: I understand that now.

- Do you know that geographically, the region is called Kosovo and Metohija. Do you know what the word Metohija means? This is a Greek word and it means "church property", something that belongs to the church. So half of Kosmet is the land that belonged to the Serb Orthodox Church.

For every Serb, Kosovo is the heart of Serbia. I have already told you that Weber made a list of 1800 churches in Kosmet of international heritage. We come from there. How can anyone say: let's take this part of Serbia and give it to the Albanians to play with it. It is out of the question.

Q: If it is not like in Israel, we will never give Western Bank because Hebron is there, and it is very important for the Jews. But it is more important to reach a compromise and keep the city.

- It is a big difference, because of historical reasons. Kosmet was never a part of Albania. We did not commit invasion on the Northern part of Albania. Albanians who went there over the mountains may freely stay there. That is all right, but they cannot take a part of territory with them. Take for example the situation in Texas. You have a huge Mexican population there. What would happen if they were to say that they want to take a part of Texas and unite it with Mexico because they are majority there. Would you allow that? It is not the question of human rights and question of democracy. This is a question of separatism, separatist movement. This is an entirely different thing. It has nothing to do with democracy, with human rights. It has to do with separatism and separatist movement, which uses terrorism as means to an end. That is why we had to respond to terrorism and stop it. Nothing else.

Q: Is it the same as PKK in Turkey? This is a separatist Kurdish Movement.

- You can see that in Northern Ireland, on Corsica, Basque in Spain. As opposed to Northern Ireland, we did not occupy northern Albania. Kosovo is a part of Serbia.

Q: General Krstic who was recently arrested - is it true that you assisted in some way in his arrest and what is your reaction?

- I think that it is very bad.

Q: I heard that you were very forthcoming.

- We have nothing to do with his arrest and we believe that it does not contribute to the normalization in Bosnia and Herzegovina. He was an active general in RS and was arrested in the street by SFOR. This is not all right. Such secret indictments do not help the normalization of the situation in Bosnia and Herzegovina, particularly in view of the fact that on any side - Serb, Muslim or Croatian you can find people who participated in the war, who commanded the troops, who were active and you could arrest them. If we were to apply the rules according to which Krstic was arrested, half of the population of Bosnia and Herzegovina should be arrested and sent to The Hague. But the war is over.

Q: The State Department claims that you provide protection for 4-7 people - Serbs, who played a crucial role in Bosnia and Herzegovina.

- That was not in Bosnia, that was in Croatia.

Q: But they say that Mladic is here.

- No, that is not true. Mladic is not here.

Q: But aren't there any people that you could turn to the Tribunal?

- I would like to explain something to you. If the wars in Bosnia and Croatia are over, and if there is no one else to convict except the generals of the former JNA, who were in Croatia when something happened there, how can you simply say, OK, take these people. This is strictly prohibited by our Constitution. By the Constitution, not the law. We cannot extradite our citizens. I do not know where they are. I think that one of those three is not a citizen of Yugoslavia. Two are citizens of Yugoslavia. We never intended to arrest them and turn them over to the Tribunal. There has never been any evidence that they are guilty. Our Ministry of Justice asked the Tribunal to provide evidence on their alleged crimes. They did not get any evidence. If you want to talk about that, you have to have evidence. If there had been any evidence, they would have been arrested and tried here. We had trials for war crimes in Bosnia and Herzegovina. But our citizens were tried in our state courts, in Sabac, on the basis of our law. War crimes are crimes under our law.

Q: I think that the idea of the Tribunal is to have them tried in the International Tribunal, not here. Do you have any interest in protecting them? Isn't that one of the conditions for the lifting of economic sanctions. What wouldn't you turn them in then?

- We consider that this Tribunal is not treating Serbs equally as others, that is a matter of principle. They accused primarily Serbs for all that happened there. This was a part of a distorted picture of what happened in the former Yugoslavia. Dayton is the best proof that it is not true. We were accused of aggression in Bosnia and Herzegovina. After Dayton, it became clear that Yugoslavia did not commit aggression. That is confirmed by the creation of Republika Srpska in which Serbs from Bosnia and Herzegovina live, not from Yugoslavia. Even today they live in Republika Srpska, in Bosnia and Herzegovina.

Q: You are talking about Mladic and Karadzic.

- All of them, 1.2 million Serbs in Republika Srpska, in Bosnia and Herzegovina. They were in a civil war with the Muslims and Croats. That was not an invasion of Yugoslavia against Bosnia and Herzegovina.

Q: But you assisted them, you armed them, right?

- They were armed. All of them were armed in Bosnia and Herzegovina. Of course, we helped them. How can we not help our people?

Q: But the fact is that the Bosniaks were not armed, not in the beginning.

- They were armed in the beginning and in the end. Everybody was armed in Bosnia and Herzegovina. How could they start the war if they were not armed?

Q: But the Bosniaks were no match for the Serbs, in the beginning.

- It is true that they were not so strong, the Serbs have always been good warriors in history.

Q: But why didn't you call the fight off, but let it turn into thousands and thousands of victims?

- This is something that you do not understand. Serbia did not take part in this war, so it had nothing to call off. All the time Serbia advocated peace.

Q: Do you have any regrets?

- Ever since the beginning we advocated a peaceful solution. Our approach is that they should alone find a solution that would equally protect the interests of all three peoples.

Q: But you are a very powerful man. People say that you could have stopped it.

- We did everything to stop it.

Q: But you really could have stopped it.

- I am a modest man, but I have to tell you: if Serbia was not so engaged and if I had not been so engaged in the search of a peaceful solution, Dayton wouldn't have been possible.

Q: I am sure that's true.

- That was done with great efforts on our side. And it is clear to anyone.

Q: They are talking about an interim arrangement for Kosmet. They say that you had a very good relationship with Richard Holbrooke. Was that interim arrangement reached within 9 days because you and Richard Holbrooke have a good relationship or because you were afraid of NATO air strikes?

- No, we were not afraid of NATO air strikes. We had to preserve the unity of the country at any cost. But we were for a peaceful solution all the time. Perhaps you do not know, but our State delegation went to Kosovo before Holbrooke came, 14 times waiting for Albanians to arrive and negotiations to start. They came once, and after that they were called to the USA for some talks. When they came back, terrorist activities intensified. So, they stopped the dialogue for reasons they never explained in Serbia. Perhaps their collocutors in USA know those reasons.

Q: Are you ready to continue dialogue with Mr. Holbrooke?

- I believe that we have achieved a very important goal and the agreement to reach the problems peacefully. Now we need a dialogue between representatives of all national communities living in Kosmet. It is up to them to now define joint platform for common life. Nobody else can do it for them. They have to do it alone.

Q: I know that your economic situation is difficult, that you are hard up for cash, that you do not have market economy. What are you going to do? You have sanctions again.

- Allow me to correct you. First of all, we have market economy. Our entire economic concept is based on market economy. Second, sanctions caused great harm to us in 1992. When they were introduced it was nothing tragic. In 1993, additional sanctions were introduced which totally isolated Yugoslavia in all respects. In 1993 the situation was really difficult. GNP fell and we had a high inflation rate. Extremely high inflation rate. In view of this, we decided to make our own economic programme to get rid of those negative tendencies. In the end of 1993, we completed our economic programme and started to implement it in the beginning of 1994, which was, despite the sanctions, the first year with positive growth rate of GNP. 1995 was even better, 1996 better still and 1997 and 1998 better still. So, in the past five years we have had positive tendencies. We

shall continue with positive tendencies despite the sanctions. Of course, if there were no sanctions, the tendencies would be radically better. We had a rise in GNP, 5 %, 6 %, 7 % and this year 4 %. Throughout the five years since 1994 every year we had growth. We have the problems caused by the sanctions. Our goods are more expensive due to the lack of EU trade preferences, USA blockade, frozen assets in foreign banks. So there are many obstacles. But if you compare our economy to those of Bulgaria or Romania, which did not have sanctions, did not have a war, did not have million refugees or anything like that, our economy is much better.

Q: But you do not have foreign exchange reserves. They say that you are out of reserves and that there is no growth.

- We never had big reserves.

Q: America is demanding changes from you, to democratize. Are you willing to introduce changes, so that sanctions may be lifted, to become a part of the world.

- Of course, but we do not wish to pay the price they ask us to. If the price is to give up Kosovo, we will not give Kosovo. As for democratization, that is an artificial story. We are the most democratic country in the region. We had six multi-party elections since 1990. Look at the Assembly of Serbia or Yugoslavia. No party has majority, there are 7-8 parties in the Assembly and no party has majority.

Q: When did you last talk to Mladic?

- A few years ago. We spoke for a long time before Dayton, here in Belgrade when Holbrooke and his associates were here. We talked about how to stop bombing and how to create a climate for cease-fire, so that Dayton can start. That was in the end of summer in 1995. And then we did it, we achieved that goal and in November we came to the negotiations.

Q: Will you turn Mladic over to the Tribunal?

- No. Again, he lives in Republika Srpska, not in Yugoslavia.

Q: So, you cannot. Is the same true for Karadzic?

- The same for Karadzic.

Q: He lives in Republika Srpska?

- Yes, I believe he lives there, if he is not somewhere else, I do not know. I did not follow his trace. He had a deal with Holbrooke to withdraw from public life. He respected that. He withdrew from public life. But, that is no longer relevant for political life in Bosnia and Republika Srpska.

Q: But it is important for International Crimes Tribunal.

- You said that. I do not believe that Tribunal was very helpful. If that were so, it would treat all crimes in the world equally, and not hold trials for Serbs only.

Q: So you think that the Serbs are treated differently, that they were not treated fairly?

- Absolutely. The Serbs are the victims of the latest holocaust in this century, there is no doubt about that. It is a long story. The history will prove it. The Serbs were treated unfairly. The Serbs were always under pressures, Serbs were exposed to sanctions, pressures no matter that in Bosnia there was a civil war. The Federal Republic of Yugoslavia was isolated, instead of being treated normally as any other sovereign country, which was a factor of peace and stability in this region, all the time, throughout the crisis.

Q: Why was that, what do you think?

- Because of the interests of great powers which wanted to take over control over some parts of former Yugoslavia.

Q: Such as?

- Those which were involved.

Q: What did they want?

- To take control over Slovenia, Croatia, Bosnia...

Q: Why?

- For the same reasons that big countries enslaved small ones. As always in the history, big countries want to control the small ones.

Q: You think that the reason is quest for power, for resources?

- We are in the centre of the Balkans. Serbia is a bridge between Europe and the Middle East, at the crossroads. This is a territory over which many empires fought. This is a link between Europe and Asia - Turkey, Iran, Iraq, Afghanistan, India. All roads go through Serbia. We live on the bridge between Europe and Asia.

Q: But, Yugoslavia was a good ally of America during the Second World War.

- During the First one as well.

Q: Do you think that Germans are your enemies?

- I think that we can have good relations with Germans. I think that Germany is through with Nazism. They are no longer a Nazi country. They are a developed country, with developed democracy.

Q: Because of the new Government?

- I do not see any difference.

Q: Since Social-Democrats came to power.

- They said that would not change anything in connection with their foreign policy.

Q: Really?

- I believe we shall find a way for good cooperation. We have had good cooperation with Germany in the past. We had a lot of ties and big German companies were always present in Yugoslav economy.

Q: When did it stop?

- With the start of the Yugoslav crisis, in the nineties.

Q: Germany supported Croatia when it fought for the break-up of Yugoslavia and for its independence?

- True.

Q: Why?

- Why don't you ask them. A tragic mistake was premature recognition of independence. For example, the recognition of Bosnia and Herzegovina as an independent state on the basis of a rump referendum. In any referendum in Bosnia you have to have participation of all three peoples, not two. It triggered the civil war.

Q: People say that you had a vision of Greater Serbia. In 1989 you had this speech when you called upon the Serbs to rise and that was the beginning...

- That is not true.

Q: I read that somewhere.

- You are not well informed. I have never made a speech inviting the Serbs to rise. On the contrary. In 1989 I was also for greater Yugoslavia.

Q: You never had the programme of Greater Serbia in mind?

- No. We advocated that Yugoslavia should be preserved and still believe, as I believed then, that South Slavs should have been happy with Yugoslavia instead of separating into five different states. But it was their right to decide and there is no use to be sorry now. We considered that Yugoslavia was a good solution for the national interest of the Serbs, because in the former Yugoslavia all Serbs lived in one state in different republics. But they were in one state. The Muslims were also in one state in former Yugoslavia. The Croats were in one state and Macedonians and others. That was the interest of all, not only of the Serbs.

Q: When you think about America, since it is not clear to me, do you think that America changed its attitude towards Yugoslavia. After Dayton, you should have become a partner of America and now as though something has changed. Now they are asking for democratization, for this and that.

- These are just excuses. You know full well that we are a democratic country.

Q: What excuses?

- I will tell you. When we finished Dayton it was agreed that the sanctions be lifted.

Q: Yes, that's what I thought.

- But after Dayton, more precisely after Paris, since the Dayton agreement was signed in Paris, you, of course not you personally, you put an outer wall of sanctions. That was not fair.

Q: Madeleine Albright is responsible for that.

- I do not know who is responsible, but when I spoke to some Americans and asked them why they did it, they said it was their insurance policy, since they were allegedly not sure whether we will honor our obligations from Dayton. That was not fair. I believe that it was a huge mistake, we could have been good partners. The pressures now continue, particularly regarding Kosovo, although no country supports terrorism. The fact is that terrorism was supported by different foreign factors. We did not have any choice but to defend our citizens and our state.

Q: When you say foreign factors, do you mean Albania? I know that they are in the process of disintegration.

- They had implosion over there. A year before Kosovo, at our borders. You should know that we took from terrorist groups more than 26,000 pieces of different weapons, which was stolen and smuggled in Serbia from Albania. They destroyed their country. They looted their military warehouses. Their army is practically gone and they live in chaos. When Holbrook was here he told me that after he visited Tirana, he realized that the Albanian Government controlled only one block around the Government building. The rest of Albania is in total chaos. Anyone who has arms is controlling his part of the territory. Albania is undoubtedly a factor of instability of the entire region, because there is not a single terrorist organization which does not have its base in Albania. Albanian narco-mafia is well-known. You can discuss it with some services in the USA and they can tell you how powerful it is. The media war against us and the distorted picture created about us is based partially on various criminal factors of that Albanian organization. I also want to tell you that the money they give to foreign journalists and politicians is blood money, paid by the lives of young people from Western Europe, America and Canada.

Q: What journalists, what politicians, give me some names.

- Nomina sunt odiosa, if you know that Latin sentence.

Q: Do you think that America changed its policy, that they considered you a partner. Now you know that Clinton on Saturday announced six months of new sanctions.

- What sanctions?

Q: Those that already exist. That's what they say.

- That is nothing new. But if America really wants to accelerate the process of economic reconstruction, democratization and everything else they scream about, it should lift all sanctions and create normal situation for cooperation. This is absolutely clear. This is what I told them so many times - why don't you try to change your approach from negative to positive and have normal cooperation. That would be more efficient for development of all good things which you say you want to see. This rigid position with sanctions and pressures does not produce good results. It only slows down the recovery and does not bring anything good. As the greatest world power, you have one weakness. Your weakness is that you believe that you can resolve everything by force. That was the weakness of many great powers that perished in the past.

Q: But in this region we did not use force.

- You bombed Serbs in Bosnia. Bombing in Republika Srpska which could have been avoided produced many negative consequences, which are certainly not helpful in the implementation of Dayton.

Q: But why didn't you stop helping Bosnian Serbs?

- Would you stop helping your relatives if it was vitally important to them. We helped our people.

Q: Yes, but this is how the entire thing with accusations of genocide started. That is the heart of the matter of Serbia, not Dayton.

- We do not believe that the Serbs in Bosnia behaved any worse than Muslims and Croats.

Q: But it does not make it right.

- The conflicts were not right, from any side and against anyone.

Q: Why didn't you stop it?

- We tried, as much as we could, and in Dayton it was stopped.

Q: They stopped after bombing.

- Bombing was not in the function of Dayton at all. We agreed all principles before the bombing. Several days ago I saw a statement of General Rose, British general who was a commander in Bosnia. He also said that bombing was counter-productive. It is a totally distorted picture, if anyone should think that bombing helped Dayton. The situation is quite contrary. As you see, even a British general is saying what I am saying, and he was the commander of international force in Bosnia. You can see that in an interview he gave a while ago. I read it in our press.

Q: And if we bombed Serbia, as we threatened, when Holbrooke was here, were you ready. Do you have powerful air-force?

- I have to say that we do not have any other choice but to preserve our country and we could not accept anything that would lead to Kosovo being taken out from Serbia. We shall never accept any solution which would take Kosovo out of Serbia. That is clear. That is the worst possible spot in the world for any threats, because of its sensitivity, Kosovo is a sensitive spot in the heart of any Serb. Not only in Serbia, but Serbs in Bosnia, Serbs in America. There is a million of Serbs who are now Americans. I do not believe that anyone will tell you anything differently regarding Kosovo.

Q: Will you give the people of Kosovo the level of autonomy they had before 1989?

- If you again think of Albanians - the system that was before was not appropriate because they abused the power they had to terrorize the rest of the population. Under the pressure of separatists in the beginning of the eighties, 40,000 Serbs left Kosmet. They were killing them, raping them, razed their cemeteries, destroyed monasteries. They abused the power they had. We stopped that violence.

Q: When you abolished autonomy?

- We did not. Kosovo and Metohija is an autonomous province in accordance with the Constitution of Serbia.

Q: I thought you abolished their autonomy in 1989.

- You were wrong. In 1989 a change did happen.

Q: What change?

- Albanians were no longer allowed to be masters over other population in the autonomous province of Kosovo and Metohija.

Q: But the Serbs, for which we say that are 10 % of the population, control the army, police. The Serbs started controlling everything.

- That is entirely untrue. The problem is media. A distorted picture was created. For example, many Albanians have been and still are represented in administration and different levels of power. I think that we currently have around 600 Albanians in the police in Kosovo, who are armed. This is the police of the Republic of Serbia. Kosovo is Serbia. In addition to that, there is more Serbs in Kosovo than 10 per cent.

Q: But you know as well as I do that it does not satisfy the Albanian community in Kosovo.

- We have to draw a line between what can satisfy them as equal citizens and what would represent their majorization. Except that, the satisfaction of Albanian community is not the highest principle of life in Kosovo. There is satisfaction of Serb community, Muslim community...

Q: But the thing is that they are not equal.

- They can have everything which makes them equal. But they cannot again be the masters of the rest of the population. That is the line.

Q: Will you allow decisions to be made in Kosovo on everyday life, not in Belgrade.

- Yes, of course, they can have it on the basis of the Agreement reached by all national communities in Kosovo. They can no longer ask more rights than others in Kosovo.

Q: The fact is that the Serbs who have a small percentage of population in Kosovo rule in Kosovo. The question is what are you going to do if they want independence. You know that it is your problem. What will you do to keep Kosovo in Serbia, and at the same time satisfy their request for

autonomy?

- Both. We will let them run their affairs but that right has to be given to Turks, Muslims, Serbs and others.

Q: But the Serbs are in charge.

- Serbs in Kosovo will continue to have the right to exercise control over their inalienable interests.

Q: Will the laws in Kosovo be equal for Serbs and all others?

- All laws in Kosovo are equally valid for all.

Q: So, according to you, local regulations will not be in place for them?

- No local regulations.

Q: Regardless who wins the elections?

- You obviously do not understand well. You have to understand something. If you read this joint agreement, you will understand. Albanian national community will be able to run its affairs. The same will be for Serbs, Turks, Muslims and others. But for Kosovo as a whole, they will have to make decisions together on common issues. As for special issues - they will be able to make their own decisions.

Q: In addition to security, will they be able to make decisions on everyday business. Except for security, I do not see why it would not be possible. As long as they are not independent, as long as it is within autonomy, I do not see any problem in that. But you have to withdraw your police from there and stop being aggressive. I understand that the KLA attacks the police, I understand that they are not perfect, I have no illusions about that, but you are smart enough to draw conclusions.

- You should not ignore a simple fact. Police in Kosovo is from Kosovo. And Kosovo is Serbia.

Q: No, they are from Serbia.

- They are not from other parts of Serbia. Even if they were, Kosovo is part of Serbia.

Q: But they are Serbs.

- Serbs, and others. Why wouldn't they be Serbs. This is Serbia.

Q: Will you let the people there to have police?

- Members of police are people living there. Now, it is a process. Nothing can be solved overnight. Currently in 112 villages in Kosovo and Metohija there is local police, elected from local residents. These are all Albanian police officers. They take care of their everyday security. When we started this process - it was one village, two, three, five and now it is more than 110. We believe that it can go further. Everywhere, in Serb villages it is Serbs, in Albanian it is Albanians, who take care of security. But they cannot use force against members of other national communities.

Q: Aren't the Serbs doing just that? Now they have power in their hands and they are using it against the others?

- I am telling you about our idea concerning the evolution of local police, once it becomes fully developed.

Q: Will you withdraw your police?

- All police in Serbia is ours. There is no other way. This is the police from Kosmet, it is ours, of the Republic of Serbia.

Q: But it is Serb police. Are there any paramilitary units?

-No, there are not. Never have been.

Q: Are there any troops in Kosovo?

- Of course, army is there.

Q: Are the soldiers from Serbia?

- Of course, some are from Montenegro, some are from northern Serbia, from entire Yugoslavia, as any other army.

Q: Will you keep your army there?

- Of course, why would army leave Kosovo. This is a part of Yugoslavia. Where would an army be if not on its territory.

Q: Will you withdraw it from towns and let the residents run their affairs.

- The army is not running the towns.

Q: Are the barracks in towns?

- It depends. Sometimes they are in towns and it is nothing strange for any county. Army is in the entire territory of FRY and its task is to be everywhere. It is its constitutional duty. We were exposed to attacks of various armed groups from Albania who tried to infiltrate into the territory of FRY, almost every day. It is a legitimate right of every state to defend its borders. That right cannot be disputed by anyone, not even your fellow nationals.

Q: Tell me something about the extraction force in Albania. Media yesterday wrote that you and Holbrooke agreed on the deployment of these forces for the protection of international observers.

- International observers do not need any protection. We guarantee their protection.

Q: So you do not like the extraction forces.

- Absolutely not. I do not like their presence at all.

Q: But media say that you and Holbrooke agreed on extraction force?

- No, we did not agree on the presence of any foreign solders on the FRY territory. If they want to have their forces in territories of other states, that is their problem. We cannot forbid NATO to place their force where they want. But on our territory, we do not wish to have any foreign troops.

Q: What happens if they come to Kosovo to save international observers?

- There is no need for them to come.

Q: But if they come nevertheless.

- If they come to our territory we shall consider it an act of aggression.

Q: And you will fight them?

- This is a legitimate duty of our army, which cannot allow any foreign troops to come to our territory.

Q: That is why Mr. Holbrooke and you did not agree on extraction force which would be deployed in Macedonia?

- If it is in Macedonia, it is not our affair.

Q: But they are in Macedonia to protect the observers.

- Holbrook knows well that we protect anyone in our territory.

Q: But I thought that they hoped that you will withdraw your police and army from Kosovo and enable Hill and his mediating team to bring both sides to negotiating table.

- We never discussed police and army of Yugoslavia leaving Kosovo.

Q: I thought that there should be less of them and that they should not respond to KLA attacks.

- If KLA attacks, the police will certainly respond. Can you think that some group in the USA attacks someone and your police does not react.

Q: This is not what they are asking you to do. Does your mandate expire in 2001?

- Yes, I was elected in 1987 and my mandate expires in 2001.

Q: You can be President of Yugoslavia for one term only?

- Yes, in accordance with the Constitution of FRY.

Q: Are you going to change the Constitution and enable another mandate. You are still young.

- I have no intention of doing that.

Q: You said once that you will not allow the internationalization of Kosovo.

- Of course, that is our internal affair.

Q: But you allowed NATO to overfly your territory and 2000 OSCE observers.

- Yes, we allowed OSCE to verify what is true over there, this is good for us, we have nothing to hide.

Q: You do not think that this is a change in your policy?

- No, they will not be authorized to manage the situation in Kosmet, they can only verify the situation and report on it. They do not have the mandate to act in place of legitimate authorities.

Q: What will happen when American troops leave Bosnia?

- It will depend on what the international community will achieve before that. If the international community supports the development of normal democratic life and allows the authorities elected by the people to carry out their tasks, nothing will happen when they withdraw. I believe that they will recognize their common interest to manage their own future, and not to renew conflicts. Quite contrary, to restore their ties, to live normally, to cooperate, to develop economy which will satisfy their everyday needs, without special assistance from abroad.

Q: I have always asked myself if the state will be able to survive without outside help, or will it be eventually be divided between Serbia and Croatia.

- It will depend on what is done in the meantime. We have no need to unite Republika Srpska with Yugoslavia. Everything is calm now. The same people that lives on both sides of the river Drona can be well integrated, even if they live in two sates. If today there are no barriers between Germans and French, why should there be between Serbs and Serbs living on either side of the same river.

Q: Since you know so much about that region, can you tell me your opinion whether Bosnia can survive, whether in the long run it will be divided between Serbia and Croatia?

- If they are well integrated in the region, they will have normal conditions to develop their country. My political approach was to eliminate all barriers in economy in the entire region, as we did two years ago with Macedonia. We abolished customs duties, which was followed by a radical rise of trade exchange between FRY and Macedonia. That has nothing to do with integration among states. They are Macedonia, we are Yugoslavia. Practically, if borders are totally open, people can move freely, trade is free, no customs at all. What is more logical than benefits for both countries. The same is the case with Bosnia and Herzegovina. If we create all conditions fro cooperation, the question where is the border will not be so important. We even started talks on the abolishment of duties with Bulgaria. We never intended to unite with Bulgaria. But we can abolish duties, if we open up, in market economy each enterprise will have more space to take advantage of market economy. We have to work a lot to be regionally integrated, that our economies be integrated. That will be followed by infrastructure, new roads, new railways, new communications and other things, but people have a common goal - to live in peace and affluence. Not to live in poverty and war. That will be the vision of the Balkans. That is why the international community should encourage cooperation between the countries of the region. This is something that strengthens peace and motivates people not to be isolated or confined to small territory. If everything is free and open, without barriers, then borders are not important.

Q: When I go home and people ask me what is the most important thing that President Milosevic had to say, whether you in any way changed your policy, whether you recently decided to introduce any changes. Did you change something that people do not understand. For example, do you think that you can really reach an agreement on Kosovo?

- We can reach an agreement.

Q: But an agreement that would really be fair, the one Americans would like.

- Really fair. Something which is not fair to one part, cannot be fair to another. So, fair for everybody. But we in Serbia and Yugoslavia are trying to reach an agreement which the citizens of Serbia and Yugoslavia would like. That of course includes all citizens, Albanians. It would be nice if the agreement were to be liked by others, Americans for example, but we do not arrange our country in line with the interests of others, but according to our interests.

Q: Frankly, do you think you can really satisfy Albanians?

- Of course, we cannot satisfy those who seek independence. This is the line we cannot cross.

Q: When you met Rugova, did you agree with him?

- I think that we understood each other well. We said, and that was even in our press release that the solution has to be based on full respect of equality of citizens and national communities in Kosmet. It cannot be avoided. Full respect of citizens and national communities is key for Kosovo. There is no other key for Kosmet, any imposed solution cannot work. Solutions are like machines. They may be beautiful before they start working. They when you try to make it work, it is still beautiful but it does not work.

Q: Have you seen the text of Dick Lugar in the Washington Post, in which he said that Washington is making a mistake for cooperating with you at all, and that democratic opposition should be built in Serbia and oust the regime in Serbia?

- Democracy excludes interference into internal affairs. Your president Wilson had great ideas after the First World War, but that kind of democracy cannot be imposed by tanks and bombing. I believe that senator Lugar is not well informed of the situation here and I do not know what we can talk about. You can talk with someone when he has facts, without that you cannot talk. I think that it is not in the spirit of American democracy to reserve the right to bring other countries to order. This is something that nobody can swallow.

Q: You must have been very angry when you read the text.

- No, I was not angry at all. I read worse things than that. In the past ten years I saw a lot of things and experienced many things. I am not sensitive to such messages. Only the people that is well and sound can be angry if they are preparing a government for it abroad.

Q: But I heard from your opposition that you are a very foxy strategist and that the opposition is very weak.

- No, it is not weak. When national interests are at stake, there is no difference between the authorities and the opposition. You have democrats and republicans who fight each other. But when national interests of America are at stake, then there is no conflict. Then all of them stand together. It is the same in our country. We have opposition in Parliament, major opposition party is that of Mr. Draskovic, SPO. But when it comes to Kosovo they are on the same track.

Q: They are not asking for more freedom in Serbia? More papers, freedom of the university, freedom of expression?

- Serbia is one of the most democratic states in Europe. Since multi-party system was introduced, there were three federal and four republican elections. In the republican and federal parliament there are representatives of several parties, left and right. Freedom of the media is such that a Law had to be adopted to introduce a category of responsibility for what is publicly said in order to protect the citizens from fundamental untruths. There is 2500 media in Serbia, most of which are privately owned.

Q: But they are controlled by the State?

- Only the state television. In Great Britain the BBC is controlled by the state.

Q: But in our country, private persons own TV stations.

- The state has control only over the state TV, but it has no control whatsoever over any private TV network.

Q: How many private TV stations are there?

- I don't know their exact number, but there are many of them. For instance, one of the biggest stations in Belgrade - Studio B is controlled by the Opposition, that is by Mr Drašković. The ruling party and the Government exercise no influence over that station. There is also BK Television, Pink Television, TV Palma. They are all privately run and have a large viewership, as well as many other TV stations throughout Serbia.

Q: Is it true, I have heard that one of your official said that Osama bin Laden is influential in Kosovo and that it seems that he is there himself?

- We possess information that Osama bin Laden visited Albania and not Kosovo.

Q: Why did he go to Albania?

- Why? We have heard that he blew up your embassies.

Q: Are his training camps situated in Albania, rather than in Afghanistan?

- I don't know where he is and I don't know where his camps are located. I believe that the United

States knows better his present whereabouts than I do. We understand that he visited Albania and that this visit lasted several weeks.

Q: Do think that Albania is going to become a fundamentalist and terrorist state?

- Not a fundamentalist one, but surely they are in a state of disarray. I deeply deplore the situation in Albania. We would like to see it in a state of order rather than in a state of disorder and disarray.

Q: Can you visualize Bosnia as a fundamentalist state?

- Not really.

Q: Does that mean that you do not perceive any danger coming from fundamentalism in the region?

- Some Mujaheedins have come to Kosovo and many of them, of course, had come to Bosnia.

Q: Did they help the Bosniaks?

- Yes, they did. Your agencies know this very well. They know that they ran training camps in Bosnia and Herzegovina, but when I speak of people in Bosnia, the Bosnian Muslims, I believe that they are not fundamentalist-oriented.

Q: Does it mean that Mujaheedins helped in Bosnia?

- Not only them but also the Saudis and other Muslim countries, which assisted them because they thought they were in danger as they were Muslims. That was not true. We have Muslims here in Yugoslavia and they have not for one moment felt threatened in any way. Quite the contrary. More than 150,000 Muslims of Kosovo are equal in their rights with the Serbs and they are on a collision course with the Albanian separatist movement there. This is something that the international public does not know or understand.

Q: Don't you think that the KLA is growing stronger every day?

- They grew stronger this summer, however they were defeated.

Q: Will the fighting be reignited or will the ceasefire hold?

- For all those living in Kosovo and Metohija, a peaceful political settlement should be a priority. As for terrorists or murderers and kidnapers, we hope that they will not be able to recover. Even if they do, and if they resume fighting, they will be routed. This is something which is not in doubt.

Q: So, you are not concerned that there might be another spring bout of fighting?

- No, I am not because they are no longer a military factor, nor will we ever again allow them to become one. They, however, still pose a security threat, because they may ambush and kill people. And this is what they do. They may abduct people. They killed an Albanian doctor in front of his home simply because he worked for a state medical facility in Pe_ . They then wounded a mother driving her three children in a car, even though they saw that she was alone with children. There is an endless list of their misdeeds.

Q: Last night, I read that a Kosovo Albanian may be put in the dock just because he stood guard outside his home.

- I don't know the details of that case.

Q: This is a very important detail. If you and I were to stand outside our homes holding weapons, that would not constitute a crime. Why are then Albanians put on trial? The article says that he only guarded his home.

- Even your country does not allow civilians to hold guns. To be able to do that in this country too, one has to have a police licence. Because of the situations brought about by the wars in Bosnia and Croatia, our police are not allowed to issue civilians with licences for holding long-barrelled guns. You may get a licence for a handgun, but not for an automatic weapon and to do with it whatever you like.

Q: This sounds to me pretty innocent. I don't see why it is a crime.

- It is not a crime, but it is not innocuous either, given the present conditions, especially in Kosovo.

Q: Don't you think that the biggest problem in the United States is that you are accused of some of the worst atrocities in this century?

- I believe that the biggest problem we have with the United States is a very bad propaganda and

the media war that is being waged against us.

Q: What is the situation with facts?

- All facts are on our side. The problem is that the truth is not very popular.

Q: And what about the ethnic cleansing?

- If you are referring to Bosnia, all the warring parties there bear great responsibility. We have on numerous occasions condemned the practice of ethnic cleansing and we strongly opposed it, regardless of whether it was done by the Serbs, Muslims or Croats.

Q: People say that the top officials in your country were those who gave orders to commit ethnic cleansing?

- That is not true.

Q: This is why they want to arrest Mladi_ and Karad_i_, isn't it?

- This is their justification, but Karad_i_ and Mladi_ did nothing that Izetbegovi_ and his Chief of Army Staff were not doing.

Q: But they did not slit throats to thousands of people?

- There is no evidence to support it.

Q: But I saw it on television?

- I also saw many things on television, including violence against the Serbs who were said to be Muslims, even when they wore distinctive boat-shaped caps, the so-called šajka_as.

Q: Do you regret anything?

- All I did was to search for peace. In that search many errors were made and no one is immune to it. I regret nothing in particular and my conscience is clear.

Q: The stories which came from Bosnia were horrible, stories of thousands of people shot, and they all say that you had the power to stop it.

- True, I used my power to stop it.

Q: Haven't you controlled Karad_i_ and Mladi_? When did you stop to control them?

- I have never controlled Karad_i_ and Mladi_. I first met Karad_i_ when was president of his party and when he ran a third of Bosnia and Herzegovina. At that time, they believed that an agreement would be reached with the Muslims and Croats. I must say to you that they were well on the way of achieving it. A special conference on Bosnia and Herzegovina was arranged in Lisbon, chaired by Portuguese Ambassador Cutiliero. That was before the war escalated. I remember very well the meeting of the International Conference on the former Yugoslavia in the Hague. The chair of the meeting was Lord Peter Carrington. At the outset of the conference, Ambassador Cutiliero briefed us all that tangible progress was made in the settlement of the problem between the Bosnian Serbs, Croats and Muslims. I remember what happened after Cutiliero had informed us about that positive development. Izetbegovi_ took the floor to ask that they be recognized as a state. I then warned that Ambassador Cutiliero had said that there had been positive development. Why spoil this by an early recognition of BiH which would create chaos. I had in mind that BiH was made up of three nations living there. The rump referendum was the basis for that request, which should not have been initiated in the first place and thus spoiled the positive progress. I asked that they be given more time to make further progress and not to go ahead with a premature recognition that would only resulted in negative consequences. There are records and sound recordings to prove all this. A few weeks later, BiH was recognized an independent state, in which the Bosnian Serbs did not want to be second-rate citizens. They told me: we want to remain within our previous state. And that is all.

Q: Do you see any difference between the Clinton and Bush administrations?

- I am not an expert on US internal affairs. As far as its foreign policy is concerned, I believe that the Bush Administration was more responsible. My impression is that the Bush Administration knew well that the problems in Kosovo arose from a separatist movement and not from the lack of human rights and democracy.

Q: Mr Eagleburger lived here fir many years?

- Yes, he did and I knew him very well. After a while, he was not well informed about the situation in Yugoslavia. The United States was not involved at the outbreak of the Yugoslav crisis. The Bush

Administration maintained that Yugoslavia needed to be preserved. After that, faced with the failure of the Europeans to assist, they decided to join them.

Q: Because Germans essentially wanted Croatia to be independent?

- Yes, they wanted them to be independent and they effectively contributed to it.

Q: That was at the beginning of the break-up of Yugoslavia?

- That's right. They began with Slovenia. There are many articles in the papers on the preparations for it. You may take a look at those reports in the Western press. This is a rather long story and is not for this conversation.

Q: Do you believe that the Serbs living in Kosovo would be willing to live under the local law. You say no. They have to live in accordance with the Serbian law and to go to trial before Serbian courts, is this the right interpretation?

- All at the local level must be applied equally to all. The thing is that they must all participate on an equal basis. They will have their own laws while the legal system of Serbia will be applied in Kosovo. What is good to all Serbs, all Hungarians, all Slovaks, all Ruthenians, all Muslims and all others living in Serbia, why would it not be good for Albanians in Kosovo and Metohija as well. All that is applied in Serbia must be valid and applied to all its citizens.

Q: Do you think that takes into account the interests and aspirations of Kosovo Albanians?

- The state fully takes into account their interests, excepts for the goals of the separatist movement to bring about secession.

Q: Do you think that the conditions of life there will improve in the foreseeable future?

- Conditions of life will improve through economic development. I believe that if we achieve something similar to the proposed Common Agreement, there will be no need to wage a war.

Q: Are you referring to the Serbian plan put forward at the end of last month?

- That is not a Serbian plan but the plan proposed by the Muslims, Roma, Turks and all national communities of Kosovo and Metohija, including by representatives of two Albanian parties.

Q: According to my information, that plan is not satisfactory for major Albanian parties.

- That plan is not unacceptable for all Kosovo Albanians but only for some of their politicians who are leading the separatist movement, whose aim is to achieve independence for Kosovo and Metohija.

Q: I know that a long time ago you used be a banker.

- Yes, I was a banker until 1984.

Q: Were you born in Belgrade?

- No, I was not. I was born in Po_arevac, which is 73 kilometres southeast of Belgrade.

Q: What was your father by profession?

A: He was a high school teacher and my mother was a primary school teacher.

Q: Were you their oldest child?

- No. I have an elder brother.

Q: So, they had two children. Did you attend school in that town?

- When I finished high school in Po_arevac, I came to Belgrade to study law at the University and I obtained my degree in 1964.

Q: Was Tito in power at that time?

- Yes, he was.

Q: Yugoslavia was a moderate communist country.

- We never belonged to the Eastern bloc, which criticized us for restoring capitalism. We were a very liberal country. I must say that as a banker in Tito's Yugoslavia I was free in doing my business. No one told me what to do and I was only accountable to my bank's founder members.

We had an annual bank meeting and the Board of Directors and we had an excellent cooperation with many international banks. My bank used to have an income of 13 billion US dollars.

Q: Did you begin to work for your bank immediately after you graduated at the university?

- After I graduated, I spent a few years working for the Belgrade City administration. I then did my one-year military service. When I completed it, I found a job in the industry. I was employed by Tehnogas, a company dealing in technical gases. I quickly rose through the ranks and became Deputy General Manager and later General Manager. As a company we were shareholders of Beogradska banka and I was on its Board of Directors. I was elected President of this bank in 1977. In 1979 I opened a branch of my bank on Madison Avenue in New York, just opposite the General Motors headquarters. I did not work there. With my friends, like John Magilicardi of Mantrust and Tony Tuke of Barclay's, I helped to establish the Anglo-Yugoslav (AY) Bank. In my offices in Belgrade we signed a document setting up the AY Bank which still operates in London. We also establish a Franco-Yugoslav bank in Paris and another bank in Frankfurt, Germany. We had many branch offices throughout the world. We were a very busy bank. At that time, the state did not influence the decisions made by banks. We operated in conditions of a market economy and explained that this was the only perspective of the economy to develop. The alternative was an unwieldy bureaucratic apparatus.

Q: It is said in the media that your wife plays an important role.

- She is a university professor and author of a number of books. You can read them, they are even translated in English. I even saw that one of them was translated in pharcy, in Teheran. On the cover is a photo of a woman without a scarf, which is something you have to have there. Her books are printed in China, India, Canada, Russia, Mexico. They have been translated in more than 20 languages. She is very active in public life, but she never tried to influence me concerning my State affairs. She does not want to be an influential wife. She has her own public life.

Q: But people say that she did not like the Head of State Security.

- That is not true. On the contrary. She has been in cordial relations with him for years.

Q: So your wife does not have a lot of power?

- The party she is in, has ministers in federal and Republican government, deputies in the federal and republican parliament

Q: As far as I understood, you are very tough towards your neighbour, Montenegro.

- Montenegro is not a neighbour of Yugoslavia, it is a part of Yugoslavia.

Q: To the gentleman that won the elections.

- What is the problem?

Q: That he wants to leave, that Montenegro wants to secede?

- I don't think so. The people does not want that. It does not depend on one man or a group of people.

Q: You are a very articulate man, you are in control. Why do you close down daily papers and why don't you let the professors to teach in your capital.

- We have never closed down papers in this country.

Q: You closed down some recently.

- That is not true.

Q: Mr. Miles said that.

- Mr. Miles perhaps explained that some of the papers or journalists were fined for publishing lies.

Q: But why do you do that? You used to let people write freely. Why did you change?

- We use western solutions. We are using your democracy as a model.

Q: They are not free if they are punished for writing something that one official does not like. If I was fined for what I had written so far, I would have gone bankrupt.

- This is obviously lack of understanding. They are not punished for their political or other views, but for falsehoods. What is in our Information law you can find in the French information law.

Q: We do not have an Information law.

- This is your problem. This is the law of Serbia.

Q: But I know that you personally granted more freedom before.

- Press is totally free in this country.

Q: That is not true.

- According to that law, the press is totally free. But you are held accountable if you publish a lie. For example, I am a journalist who claims that you stole a million dollars from a bank yesterday. If you say before the court that it is not true, I shall be fined, considerably less than for example in France. There is no prison term, or closing down of media.

Q: But why can you not allow people to write what they want. Why can't this be a freer country?

- People have to be protected from lies. The right to truth is one of the principles of freedom. By protecting citizens from lies and violence, we protect the most important interests of the citizens. Our country is free.

Q: I do not think so. I think that you are not free if you have to pay fines. I think that you are able to protect your interests and that you do not need any assistance in that respect. I think that you can articulate your positions well.

- I would like you to explain to me why someone is not free if the only prohibition is against publishing a lie.

Q: But if you do not have enough money?

- If you do not have such protection, how can you protect people exposed to lies. The lack of money to pay a fine is no excuse to forgive a lie, to ignore it.

Q: I come from a very wealthy family. I was personally attacked many times and that is very unpleasant. I fully agree with you, but in America it is part of the game, part of life. You have to learn to live with it.

- Madam, you talk about your family. I can tell you about my family. For the past ten years I was attacked countless times, as well as my family. I never denied anything. I never sent anyone to jail. I never closed down a paper.

Q: That's what I heard.

- This goes on for ten years.

Q: But why did you change that?

- Nothing changed regarding the freedom of the press. The Republic of Serbia only protects its citizens from lies. Papers are not closed down, fines are introduced if a shameless lie is published.

Q: Will you allow that TV stations be opened?

- They are open. They were not closed at all.

Q: So, you will not allow the citizens to publish what they want?

- What do you mean, what they want? The President gave to his collocutor a copy of the Joint agreement saying, recorded on tape: "Please read the text and if you find anything that is not in line with the highest standards of democracy, human and minority rights, you can write that it is not good".

DE NAVO NA KOSOVO

MAARTEN VAN ROSSEM

Volkscrant 8.6.99

DE NAVO-operatie tegen Servië lijkt toch een succes te zijn geworden, al zijn de verjaagde Kosovaren nog lang niet vredig teruggekeerd naar huis en haard. Milosevic heeft toegestemd in datgene wat hij een paar maanden geleden nog volkomen onacceptabel vond. Daarmee komt er een einde aan een militaire operatie die in toenemende mate een hachelijke indruk maakte, omdat de mogelijk noodzakelijke inzet van landstrijdkrachten ongetwijfeld ernstige verdeeldheid zou hebben veroorzaakt tussen de bondgenoten.

Het voorlopige succes van deze eerste militaire onderneming van de NAVO buiten het directe verdragsgebied en zonder legitimatie van de Verenigde Naties, zou wel eens koren op de molen kunnen zijn van diegenen die van mening zijn dat de NAVO in de toekomst alleen bestaansrecht heeft als zij nieuwe, ambitieuze taken buiten het eigen verdragsgebied onderneemt. Als dat inderdaad het geval zou zijn, zou dat op wat langere termijn tot onenigheid tussen de bondgenoten kunnen leiden, die de NAVO in ernstige problemen zou kunnen brengen.

In *Foreign Affairs* van mei/juni

1999 bepleit Robert E. Hunter, voormalig Amerikaans ambassadeur bij de NAVO, een maximalisering van de taken van de NAVO in de rommelige en onzekere wereld die na het einde van de Koude Oorlog is ontstaan. Aardig is dat het artikel van Hunter direct wordt gevolgd door een betoog van Michael Brown, die juist een minimalisering van de activiteiten van de NAVO aanbeveelt.

Nadat hij zijn tevredenheid heeft geuit over de toetreding tot de NAVO van Polen, Tjechië en Hongarije, stelt Hunter dat de NAVO zo spoedig mogelijk een datum moet vaststellen waarop besloten wordt tot verdere uitbreiding van de organisatie.

Geschikte nieuwe leden van de NAVO zijn naar zijn mening de Baltische republieken, Roemenië, Bulgarije en Slovenië. Met de toetreding van deze naties is het zeker nog niet afgelopen met de expansie van de NAVO. Hunter vindt namelijk dat de NAVO een inclusieve organisatie moet zijn, waaraan geen geografische beperkingen mogen worden gesteld.

De NAVO moet minimaal verantwoordelijk zijn voor de veiligheid en stabiliteit van de Europese ruimte in de ruimste zin van dat

woord. De Russen zullen daar geen bezwaar tegen maken, omdat zij zich zullen realiseren dat er eindelijk een eind moet komen aan de strategische onzekerheid van Centraal- en Oost-Europa.

Een merkwaardige redenering, aangezien die onzekerheid kennelijk beëindigd moet worden ten koste van de strategische positie van Rusland.

De interventies van de NAVO in Bosnië in 1995 en nu in het Kosovo-drama beschouwt Hunter als nuttige precedents en onverdeelde successen. Met die interventies heeft de NAVO namelijk de verantwoordelijkheid aanvaard voor de veiligheid en de stabiliteit van de hele Balkan en heel Zuid-Oost

Europa. Dat is al een omvangrijk takenpakket, maar Hunter vindt het nog lang niet genoeg.

De NAVO doet er ook verstandig aan nu reeds na te denken over de vraag of zij, gezien haar efficiënte militaire organisatie, in de toekomst niet ook een stabiliserende rol kan spelen in het Midden-Oosten, Transkaukasië, Centraal-Azië en de Perzische Golf.

We worden hier geconfronteerd met de wel zeer ambitieus geformuleerde strategische agenda van de Verenigde Staten: de NAVO als de militaire arm van een mondiale stabilisatiepolitiek. Mochten de Europese bondgenoten weinig voelen voor deze ambities, dan moeten zij zich wel realiseren dat de VS dan wel eens minder geïnteresseerd zouden kunnen raken in de veiligheid van Europa.

Na de expositie van deze wilde plannen is het betoog van Brown een wonder van terughoudendheid en gezond verstand. Hij betreurt de uitbreiding van de NAVO die al is gerealiseerd en moet van verdere expansie niets hebben, omdat de veiligheid van de mogelijke nieuwe leden helemaal niet wordt bedreigd.

Er is bovendien geen reden Rusland nodeloos op de strategische

tenen te gaan staan. Brown wijst er op dat er binnen het bondgenootschap geen consensus bestaat over de noodzaak tot militaire interventie in de etnisch verwarde periferie van Europa. De interventies in Bosnië en Kosovo waren naar zijn mening in het geheel geen succesvolle precedents voor een nieuwe, ambitieuze taakopvatting van de NAVO. Steeds bleken de bondgenoten immers niet bereid tot de gedecideerde inzet van landstrijdkrachten.

Eventueel NAVO-optreden buiten Europa, zoals de Amerikanen misschien graag zouden zien, zou nog veel meer problemen veroorzaken. Brown heeft groot gelijk. Het grote belang van de NAVO is de strategische koppeling van de VS en Europa. De NAVO dient zich echter te beperken tot het eigen verdragsgebied. Eventuele, liefst spaarzame, interventies buiten het verdragsgebied mochten ondernomen worden door een *coalition of the willing* en niet door de verdragsorganisatie als geheel. Zou de NAVO besluiten tot een omvangrijke expansie van haar takenpakket, dan zou dat wel eens kunnen leiden tot het einde van de sinds 1949 zo succesvol verlopen samenwerking.

Waarheid eerste slachtoffer in de oorlog

Geschiedenis

18-4-99

Kosovo

Hans Hupkes

Op de dag dat haar land – onder de paraplu van de Navo – een soeverein land aanviel, opende de koningin de Keukenhof. Waarom niet? Het was geen oorlog, zei haar premier, maar 'een militaire campagne' om 'een dictator' naar 'de tekentafel' te dwingen. In een oorlog sneuvelt de waarheid als eerste. Oorlogscorrespondent Martha Gellhorn zei het in haar boek 'Faces of war' zo: „Mensen slikken gemakkelijker leugens dan waarheid, alsof leugens naar meer doen verlangen.”

Begrijpen wij de Balkan wel? De Serviërs zijn een apart volk dat ook nu weer – met een mengeling van angst, humor, vastberadenheid en liefde – voor zijn bestaan, vrijheid en soevereiniteit vecht. De Serviërs die eeuwen onder Turkse heerschappij leefden, weerstonden deze eeuw de nazi-staat van Hitler, de Sovjet-Unie van Stalin (Tito wilde niet achter het IJzeren Gordijn) en willen nu niet een economische en politieke vazalstaat van Amerika worden.

Hadden de westerse politieke leiders geen enkele adviseur die de 'vijand' begreep? Vast wel. Het was echter in het belang van de westerse wereld de Serviërs te sataniseren. De publieke opinie werd jarenlang bestookt via de media. Was hun politieke leider, Slobodan Milosevic, niet de grote schuldige van de burgeroorlog in Bosnië-Herzegovina? Hij gaf ook de opdracht tot het bombardement op de historische binnenstad van Dubrovnik waar de inter-

ationale gemeenschap terecht schande van sprak. Zoals het nu een schande is dat de Navo wrede, zogenaamde precisie-bombardementen in heel Joegoslavië uitvoert waarbij een historisch klooster in Kosovo in puin werd gelegd en duizenden burgerslachtoffers zijn gevallen. De Navo moet wel doorgaan om haar eigen geloofwaardigheid veilig te stellen. Woordvoerder Jimmy Shea is over zijn eerste duizend leugens niet gevallen.

Kosovo telt 2,2 miljoen inwoners, evenveel als in de provincie Noord-Holland. Van de Kosovaren is negentig procent Albanees en die weer voor het grootste deel moslim. Bij de oprichting van de Federale Republiek Joegoslavië in 1947 was de meerderheid in Kosovo nog Servisch. Belgrado gedoogde echter de migratie vanuit Albanië en voerde een politiek van eenheid en broederschap. De Albanezen waren economisch achtergesteld, hoefden daarom geen belasting te betalen en kregen veel subsidie om hun cultuur uit te dragen. Tito gaf Kosovo een vergaande vorm van autonomie.

De Joegoslaven voelden zich nu verraden door een verwend kind. Meteen na de dood van Tito in 1979 begonnen de Kosovo-Albanezen, die inmiddels de meerderheid in de Servische provincie hadden gekregen, met een campagne voor afscheiding. De Servische minderheid voelde zich bedreigd, vertrok in groten getale en riep de hulp in van Belgrado.

De Balkan is een kruisvat en Kosovo is dat in verhoogde mate. Dat de Navo de lont heeft aangestoken, is een blunder van de eerste orde. Zou het soms zo zijn dat de politieke leiders van het

Westen in hun eigen leugen zijn gaan geloven? Een 'schone oorlog' kon geen kwaad nu Joegoslavië door jarenlange economische sancties en separatisme is verzwakt en Rusland aan de rand van de afgrond staat.

De crisis in Kosovo is een gevolg van ongekende ophitsing door het Westen. Het Kosovo Bevrijdingsleger UCK is aan zware wapens geholpen en getraind. De militie vielen de CIA in de schoot na de volksofstand in Albanië en de plunderingen van de wapenopslagplaatsen. Het UCK zette de buitgemaakte zware wapens, waarbij veel artillerie, in tegen Servische burgers, de politie en later het Joegoslavische federale leger. Het voerde een terreurcampagne (granaten in politiebureaus en Servische cafés) en veroverde ongeveer een derde van de provincie. Voor de definitieve overwinning speculeerden de Albanezen op steun van de Navo. Buitenlandse journalisten, die blijkbaar nooit van Martha Gellhorn hebben gehoord, lieten zich ongegeneerd voor hun karretje spannen. Voortdurend waren er berichten over concentratiekampen, scheiding van mannen

en vrouwen en executies. Hoewel bijna al die verhalen later niet bleken te kloppen, werden de Serviërs – overigens zeker geen zachtzinnige jongens – verder gesataniseerd. En de 'tiran' zit nog altijd in Belgrado.

In Rambouillet moest Joegoslavië capituleren en de aantasting van de integriteit van zijn grondgebied accepteren. Ook al had de Servische president Milan Milutinovic getekend, dan nog zou dit verdrag in het internationale recht geen kracht hebben gehad. Het parlement van Servië steunde het beleid van Milutinovic en wees de voorwaarden voor de capitulatie af. Een politieke, diplomatieke oplossing en herstel van de autonomie: okee. Maar: geen buitenlandse bezettingsmacht die de afscheiding van Kosovo voorbereidt en de ontwapening van het UCK niet voor zijn rekening wil nemen.

Het superieure Westen reageerde als gebeten. De Amerikaanse president Clinton schilderde Slobodan Milosevic af als de grootste vijand van de menselijkheid sinds Hitler, een psychoot door wiens familie een spoor van zelfmoorden loopt. De Westerse media

gingen hier onmiddellijk gretig op in.

De meeste Joegoslaven verlangen terug naar hun oude land waarin volken op basis van eenheid en broederschap samenleefden. Ook voor de Albanezen is daarin plaats. Nog altijd, laten Joegoslavische politici en burgers niet na te benadrukken. Laat het Westen Joegoslavië helpen de stabiliteit te versterken en de terreur van het UCK te bestrijden. Wat zou er gebeuren als we Spanje zouden straffen en de Baskische separatisten van de ETA zouden aanmoedigen en steunen?

In Kosovo worden van beide zijden misdaden tegen de menselijkheid begaan. Zeker is dat het Joegoslavische leger het UCK van zijn voedingsbodemp – de burgerbevolking die de vechters voedt en onderdak biedt – verjaagt. Nu de bommen en raketten van de Navo neerdalen moeten de vluchtelingen de grens over. 'Clinton helpt je wel', bijten de soldaten de burgers toe. Dat is verschrikkelijk. Want Clinton is niet werkelijk geïnteresseerd in de 1,8 miljoen Kosovo-Albanezen. Net als zijn voorgangers voert hij een immorele politiek die volken ophitst en dumpst op het moment dat het hem uitkomt. Vraag het maar aan de Koerden of aan de sjjiëten in het zuiden van Irak.

De Joegoslaven zien de binnendringers als fascistische die hun eigen cultuur en economische systeem als meerwaardig beschouwen. Daarvoor willen zij niet buigen.

Oorlog is geen computerspelletje of een videofilm met een simpele bad guy. Zouden onze koningin, onze politici en mijn collega's dat wel weten?

PODIUM

Redactie: Joost Divendal, Leonoor Kuijk en Judit Neurink

Podium is een vrijspraak voor artikelen en ingezonden brieven die de redactie belangwekkend vindt. De redactie behoudt zich het recht voor bijdragen te weigeren, te redigeren of in te korten. Artikelen mogen maximaal 1000 woorden bedragen. Inzending geeft de redactie het recht een bijdrage ook via Internet, databank of anderszins openbaar te maken. Eventuele auteursrechten blijven berusten bij de schrijver. Ingezonden bijdragen worden niet geretourneerd en over weigering wordt niet gecorrespondeerd. Bijdragen kunnen per post, fax en e-mail worden ingezonden, steeds onder vermelding van 'Podium', voorzien van naam, postadres en telefoonnummer van de afzender (ook bij e-mail).

Postadres: Podium-redactie Trouw, Postbus 859, 1000 AW Amsterdam.
Faxnummer: 020-6680389. E-mail: redactie@trouw.nl

Hans Hupkes is journalist

Servische hersenspoelingen

NA ONGEVEER acht jaar, bijna dagelijks, via diverse media geconfronteerd te worden met de gebeurtenissen in het voormalige Joegoslavië, vind ik het hoogst opmerkelijk dat sommigen nog steeds geen goed beeld hebben van wat zich in die regio afspeelt.

Zo schrijft R. Stroek (17 april) dat het oude Joegoslavië begin jaren negentig door toedoen van de Verenigde Staten (Law 101-153) begon uiteen te vallen.

Wat hier over het hoofd gezien wordt, is dat deze wet de bedoeling had de Servische overheersing over de Kroaten, Slovenen en overige niet-Serviërs te verminderen. De niet-Serviërs steunden de VS in hun poging om de democratie enigszins leven in te blazen, daar de Serviërs, met hun trouwe bondgenoot Montenegro, altijd al waren oververtegenwoordigd in het Joegoslavische presidium.

Met drastische maatregelen smoorde de Servische leiding in Belgrado, Milosevic en zijn volgelingen, elke poging van de andere volkeren om meer zeggenschap te krijgen in de kiem. Nadat gebleken was dat deze volkeren zich niet meer als tweederangs burgers wilden laten behandelen en hun

geweldloos verzet steeds hardnekkiger bleek, werd er in Belgrado naar een reden gezocht om met harde hand op te treden.

Serviërs buiten Servië werden stelselmatig door - met grove leugens doorspekte - propaganda vanuit Belgrado gehersenspoeld waardoor zij elke niet-Serviër als mogelijk gevaarlijk gingen zien.

De uiteindelijke roep om onafhankelijkheid van Kroaten en Moslims was een antwoord op de Servische tactiek om in elk gebied waar Serviërs woonden met behulp van het zogenaamde Joegoslavische Volksleger de macht van Servië en Milosevic veilig te stellen. Aan de ondergang van Joegoslavië zijn zeker niet de VS, Duitsland of Kroatië schuldig. De feitelijke dader laat zich opnieuw zien als verdrijver van weerloze Kosovaarse kinderen en bejaarden.

Volgens R. Stroek waren de Kroaten de grootste vrienden van de Duitsers gedurende de Tweede Wereldoorlog. Deze uitspraak klopt absoluut niet. In die oorlog waren er zeker Kroaten die aan de kant stonden van de Duitsers, ook in andere landen (Nederland) waren er mensen die met de Duitsers heulden. Deze groep die met de Duit-

se hulp aan de macht was gekomen, was vergeleken met het aantal Kroaten dat onder Tito (een Kroaat) een bloedige verzetsstrijd tegen de Duitse occupatie vocht, vele malen kleiner.

De president van huidig Kroatië, Tudjman, was een van Tito's trouwste generaals en het is dus hoogst ongepast om hem te beschuldigen van het met Duitse hulp vernietigen van Tito's levenswerk. De beschuldigende vinger zou dan richting Milosevic horen te wijzen.

Zomin als de Kroaten de grootste vrienden van Duitsland waren, zomin waren de Serviërs hun grootste vijanden. Wat na de Tweede Wereldoorlog zorgvuldig door de Serviërs uit de geschiedenisboeken is gehouden, is het feit dat de Servische *četniks* gedurende de oorlog samen met de Duitse soldaten het partizanenleger zelf bestreden en vele massaslachtingen onder de Kroatische en Moslimbevolking begingen. In de laatste maanden van de oorlog besloten deze *četniks* zich alsnog bij Tito's leger aan te sluiten, waardoor er sindsdien een 'legende' rondwaart over de moed en strijdvaardigheid van de Serviërs.

B. SKORIC, Amsterdam

Rectificatie

De ingezonden brief 'Servische hersenspoelingen' in Het Parool van 6 mei is abusievelijk ondertekend met B. Skoric. Dit moet B. Stopic zijn.

REDACTIE

10 mei '99

Jun 99

EEN 'LINKSE' NAVO- OORLOG?

Op 15 april - de Kosovo-oorlog was zijn 23e dag ingegaan - legde Clinton aan een select gezelschap persmensen uit, waar het nu eigenlijk allemaal om ging. Wat we hier meemaakten, aldus de president, was de botsing tussen 'globalism' en 'tribalism', tussen de moderne zienswijze dus dat de wereld één geheel is en een primitief stam-denken. Zeker, ook het Westen, ook de Noord-Amerikanen, hadden nationale en etnische tegenstellingen gekend, maar die hadden ze uiteindelijk in democratisch overleg overwonnen. Het communistische Oosten daarentegen had die tegenstellingen ontkend en onderdrukt, en daarmee geconserveerd.

Sommige voormalige Oost-blok-landen waren nu bezig, ze naar Westers voorbeeld te overwinnen. Hun integratie in de wereldgemeenschap, economisch en anderszins, was de garantie dat nationale grenzen en etnische identiteit ook daar vanzelf aan betekenis zouden verliezen. Voor een 'tribalist' als Milosevic was in deze zich vernieuwende wereld geen plaats meer.

Het kan geen kwaad, dit ideologische hoogstandje nog even in herinnering te roepen. Het is namelijk een verhaal dat feilloos aansluit bij het wereldbeeld van veel linkse Europeanen én van VS-Amerikaanse vrijmetselaars. In feite afficheerde Clinton zich hier als kind van de Verlichting en de vooruitgang, en Milosevic als prins der duisternis. De Britse premier Blair (New Labour) pakte de draad meteen op, en sprak van een eigentijds internationalisme en een progressieve, humanitaire oorlog.

Waarom lieten wij ons niet meeslepen door deze 'ethische' oorlogspropaganda? Enig bladeren in de voorgaande twee jaargangen van Vredes Info maakt duidelijk hoe wij tot onze beoordeling kwamen. Al in ons nummer 1/97 werd gesignaleerd, dat uitgerekend mensen uit de vredesbewe-

ging pleitten voor Navo-bombardementen op Servische stellingen.

In Vredes-Info 2/97 werd in een artikel 'Rassenstrijd in plaats van klassenstrijd' gewezen op het bestaan van een 'Europees Centrum voor Minderhedenvraagstukken' in het Duitse Flensburg. Doelstelling was het in kaart brengen van 'volksgroepen' buiten Duitsland: 'In Europa behoren 101.412.000 mensen tot minderheden, en wel tot 282 volksgroepen in 36 Europese staten... Geen minderheid mag aan een repressieve centralistische regering worden uitgeleverd. In dit verband moeten zelfs soevereine staten het ingrijpen van de

worden voorkomen'. Met hetzelfde model kon overigens Frankrijk tot Parijs en omstreken worden geamputeerd, stelden we vast.

Vredes-Info 2/98 had op de cover een alarmerend citaat van minister van defensie Voorhoeve: 'De Navo moet ingrijpen in deze beginnende nieuwe zeer ernstige oorlog in Europa. Desnoods buiten de Verenigde Naties om'. In datzelfde nummer stond een artikel van mijn hand 'Douhetisme en nieuwe wereldorde' over de pogingen die vanaf 1920 waren ondernomen om weerspannige volkeren vanuit de lucht te onderwerpen. In die vroege jaren '20 ging dat nog, later niet meer. De slotpassage luidde: 'De toekomst zal leren of we weer terug zijn bij 1920, en of de nieuwe wereldorde blijvend door luchtheerschappij kan worden gehandhaafd. De historische ervaring wijst in een andere richting'. Op 1 mei 1999 zou Harm Hazewinkel, redacteur van Luchtvaartwereld, in Het Parool een artikel schrijven onder de kop 'Bombardementen overschat', dat een opvallende gelijkenis hiermee vertoonde. Nogal verrassend als je bedenkt dat hij zijn militair-historische kennis opdeed in het Westen, en ik in de voormalige DDR.

In nummer 3/98 een bijdrage 'Streven naar wereldheerschappij' over een VS-Amerikaanse tegenhanger van het Flensburg-model. Geciteerd werd uit het boek 'The grand chessboard' van de vroegere veiligheidsadviseur van president Carter, Zbigniew Brzezinski: in alle staten van Eurazië dienden volgens dit concept 'democratische bruggehoofden' te worden gevormd.

Rusland moest worden opgedeeld in de Russische Federatie, de Republiek Siberië en de Republiek Verre Oosten. De bruggehoofden waren regimes naar

internationale gemeenschap toestaan. In gevallen als Kosovo kan een escalatie van de spanningen tussen de diverse volksgroepen slechts op die manier

Huurlingen al actief op Balkan

De inkt van ons artikel in Vredesinfo over de particuliere huurlingenlegertjes, die her en der in de wereld opereren, was nog maar nauwelijks droog, of we lazen dat Clinton het Amerikaanse bedrijf Dyncorp had ingeschakeld om 150 Amerikanen te leveren voor de 'pacificatie-opdracht' van de -toen nog- O.V.S.E. in Kosovo.

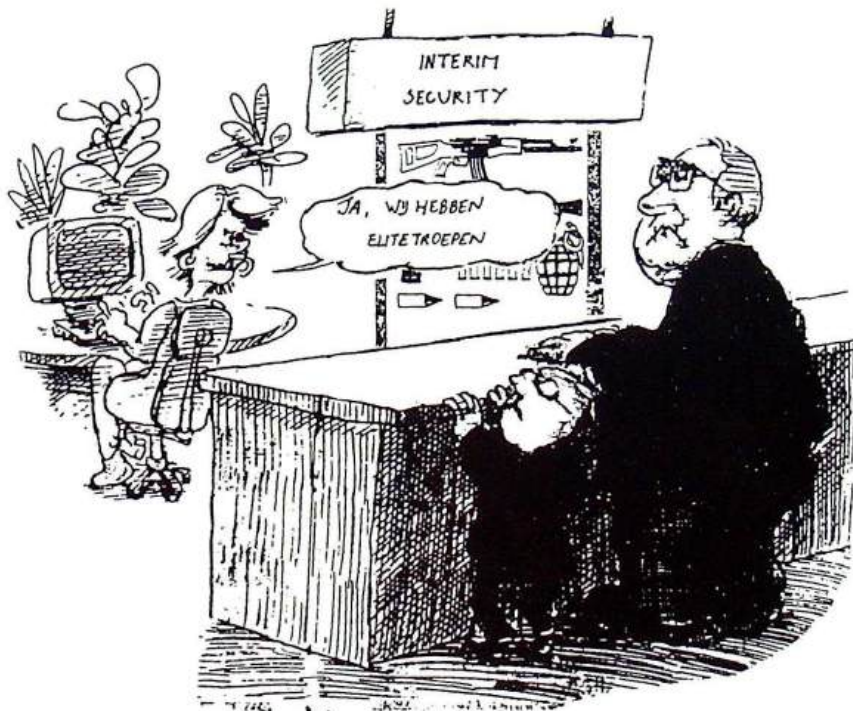
Men kan zich nu terecht afvragen, wat precies de opdracht was van Dyncorp in het kader van de toezichhoudende taak, die aan de Europese inspecteurs was toebedacht voordat de massale luchtacties tegen Joegoslavië begonnen. Al eerder had Washington de firma Military Professional Resources in de arm genomen voor de opleiding van Bosnische regeringssoldaten in het kader van de Dayton-akkoorden.

VN-conventie

Afgelopen december was het 9 jaar geleden, dat de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties een 'Internationale conventie tegen recruitering en gebruik van huurlingen' goedkeurde. Om zo'n conventie in werking te stellen moet de tekst door 22 landen van 186 lidstaten worden geratificeerd. Op dit moment hebben nog slechts zestien landen deze

stap gezet. Dit zijn: Azerbeidzjan, Barbados, Wit-Rusland, Kameroen, Cyprus, Georgië, Italië, Mauretanië, Moldavië, Saoedi-Arabië, de Seychellen, Suriname, Togo, Turkmenistan, Oekraïne en Oezbekistan.

Het valt op dat zich onder deze landen, met uitzondering van Italië, geen westerse landen bevinden. Ook Nederland heeft blijkbaar nog geen tijd gevonden om dit verdrag te ratificeren. Toeval, nalatigheid? Wel werd onlangs door een terloops vermelding in het NOS-journaal, kort gewag gemaakt van het terugtrekken van Nederlandse militaire uit Albanië bij de 'humanitaire ondersteuning' van de vluchtelingen, om plaats te maken voor ... 'het particuliere initiatief'.

Privatisering oorlog

Duidelijk is dat de privatisering van de oorlog en veiligheid in nauw verband staan met de steeds groeiende macht van de multinationals en de steeds grotere invloed van internationale in-

stelling als het IMF, de Wereldbank, enz. Dat de Amerikaanse regering niet aarzelt om risicovolle karweitjes te laten opknappen door particuliere firma's bewijst weer eens te meer dat zij aan de besluiten van de V.N. de voeten afveegt.

100.000 huurlingen

Men schat dat er zo'n 100.000 huurlingen in de wereld aan het werk zijn. De meeste firma's hebben hun hoofdkantoor in belastingvrije landen. Men schat de omzet van deze firma's op meer dan 50 miljard dollar. Terwijl de Amerikaanse regering in totaal 30 miljard uitgeeft aan zijn politiekorpsen.

Enkele van de grootste huurlingenfirma's zijn:

Defense Systems (Groot Britannië) met vierduizend medewerkers in de hele wereld;

Military Professional Resources (V.S.);

Dyncorp Leadership (V.S.);

Sadline International (G.B.);

Executives Outcomes (Zuid-Afrika en G.B.);

Candel Consulting (België);

Ronco Corporation (V.S.);

International Rescue Committee (V.S., met Kissinger);

Omeg Support (Z.A.);

Silver Shadow (Israël);

Stability Control Agence (Z.A.);

Ghurkha Security Guards (G.B.);

Sablon Tradin (Z.A.);

Vinnel Corporation (V.S.);

Africa Security;

Lev'dan (Isr) en A.B.A.C. (Frankrijk)

Westers model, onderworpen aan het Amerikaanse gezag. Haast was geboden, want de Amerikaanse olievelden konden nog maar 7 tot 8 jaar in de behoefte van de VS voorzien.

In datzelfde nummer ook een bijdrage 'Gedachten rond Kosovo', waarin werd geattendeerd op de zeer ongelijke behandeling van UÇK en PKK in de media. Ook werd gewezen op de anti-Servische gruwelpropaganda van een groen-links dagblad in Oostenrijk, dat al aardig aangaf wat we de maanden daarna zouden beleven.

MILITÄRBIBLIOTHEK
DER DEUTSCHEN DEMOKRATISCHEN REPUBLIK

Benutzerkarte

Nr.

1238 M

Name: G o n g r i j p, Guus

Dienstgrad/Beruf: Übersetzer

Dienststelle/Wohnung: 8010 Dresden, Lenin-
grader Str. 32 / 211

Gebühr: 1,- M

Gültigkeit für: 1983

Rückseite beachten!

Vakliteratuur blijft belangrijk

In nummer 4/98 een recensie van 'The Transformation of War' van de Israëliische historicus Martin van Creveld onder de kop 'Oorlogen van de toekomst'. Een voltreffer: in de eerste dagen van de oorlog is Van Creveld nog geïnterviewd door de VPRO, en zijn uitspraken logen er niet om. In 'The Transformation' wijst hij op de angst in generale staven en departementen van defensie om 'militair impotent' te worden. Gewapende conflicten zijn tegenwoordig van het type 'Low Intensity Conflict' (LIC), en niet meer van de vertrouwde soort van hoofdmacht tegen hoofdmacht. En inderdaad: in verschillende publicaties hebben militaire deskundigen zich er al over opgewonden, dat Milosevic zich niet aan de spelregels houdt...

In datzelfde nummer ook een interview met de ex-PSP-voorman Fred van der Spek over de kruistocht-stemming onder zijn vroegere partijgenoten binnen GroenLinks. Na enig doorvragen zegt hij dat er onder vroegere pacifisten

'een soort sfeertje is van als er ergens iets vreselijks gebeurt moet je er bommen op gooien, waarbij men de machtspolitieke achtergrond van dat bommen gooien geheel uit het oog verliest'.

Het zal duidelijk zijn waarom wij deze oorlog niet konden zien als een 'voorzetting van de moraal met andere middelen'. Te evident was de 'machtspolitieke achtergrond' waar Van der Spek het over had. In naam van de globalisering speelde het Westen het

tribalisme van het UÇK uit tegen een onafhankelijke staat.

Op het moment dat dit artikel werd geschreven, was het nog niet mogelijk om de balans op te maken. Toch een paar kanttekeningen:

- Terwijl flink wat oudgedien-

den uit de vredesbeweging stevig op Navo-koers gingen, zijn er ter rechterzijde, ook door militaire experts, ernstige bedenkingen geuit tegen de offensieve politiek van wat zich eens een defensief bondgenootschap noemde. Het zou kortzichtig zijn om dit te negeren.

- Bij de meningsvorming in de politieke partijen was dit keer de rol van zogeheten non-gouvernementele organisaties van belang. Het lijkt zinvol om de connecties van deze NGO's met gouvernementen, en met name met het VS-Amerikaanse staatsapparaat, eens onder de loep te nemen.

- Bij antimilitaristen is het niet populair, maar voor een vredestituut dat zijn taak serieus neemt is het zaak om de militaire vakliteratuur goed te bestuderen. Wat dat betreft:

- In de tweede helft van de jaren '80 sprak ik eens een Oostduitse officier, die juist had deelgenomen aan een werkgroep van de Militaire Academie 'Friedrich Engels' in Dresden. De con-

clusie daar: ook conventionele oorlogen (de nucleaire variant had men al eerder van het lijstje moeten schrappen) zijn in Europa niet meer voerbaar. Gezien de concentratie van kerncentrales en chemische bedrijven leiden ze onvermijdelijk tot een milieuramp. Kennelijk heeft men daar in de Navo vanwege de huidige krachtsverhoudingen anders over gedacht. Intussen is die ramp op de Balkan een feit.

- Met heel wat simpeler middelen dan kruisraketten kunnen doelbewust opererende sabotagegroepen in de Navo-landen een vergelijkbaar inferno aanrichten.

- Een grondige discussie over het complex nationalisme/internationalisme/kosmopolitisme/globalisering/multiculturalisme is onontkoombaar geworden.

- Eén van de argumenten van de Navo is dat er vóór de bombardementen al verdrijvingen plaatsvonden. Feit is dat de strijd tussen het Joegoslavische leger en het UÇK tot vluchtelingenstromen leidde. Maar pas toen de bommen vielen gold elke etnische Albancee als een potentiële vijand, en barstte de grote 'zuivering' los.

- Het lijkt logisch dat ieder beschaafd mens etnische zuiveringen afwijst. Toch was het met instemming van de geallieerden dat de Polen en Tsjechen in '45 miljoenen Duitsers over de grens zetten. Destijds is trouwens ook flink vermoord en geroofd. Pikant detail: de vader van Madeleine Albright eigende zich daarbij in Praag antieke schilderijen uit Duits bezit toe.

- Interessant is de vraag, wat de Nederlandse overheid gaat doen als in ons land het multiculturele experiment uit de klauwen loopt. In ons bezit is een document van het Ministerie van Justitie van april '98, waarin allerlei rampenscenario's voor het jaar 2010 worden doorgenomen. Nummertje 6 van de 'denkbare verrassingen en trendbreuken': 'Duizenden in Nederland legaal verblijvende allochtonen antwoorden massaal met geweld op een oproep daartoe door hun leidsman in het thuisland'.

- Ondanks alle demonstraties van eensgezindheid zijn binnen de Navo nieuwe tegenstellingen zichtbaar geworden. Dat biedt perspectief voor een zich nieuw formerende vredesbeweging.

Guus Gonggrijp, 24 mei 1999

Klaus Kinkel, oktober '95:

'Nu moeten wij het zoeklicht op Kosovo richten'

Onder de tegenstanders van de NAVO-oorlog tegen Joegoslavië, overheerst de mening dat de V.S. de oorloghitser is, en dat de Europese 'partners' min of meer tegen hun wil en belangen bij de oorlog werden betrokken. Ook veel voorstanders van de oorlog denken hier zo over, en verwijten de Europeanen een 'slappe houding' tegenover Milosevic. Gezien de tegengestelde belangen binnen het Atlantische 'bondgenootschap', lijkt het ons echter zinvol om ook de omgekeerde vraag te onderzoeken: Zijn de V.S. door toedoen van Duitsland bij de oorlog tegen Joegoslavië betrokken geraakt?

Volgens een in dit opzicht onverdachte getuige, de zionistische hard-liner Sharon, aan het begin van de oorlog nog Israëliisch minister van Buitenlandse Zaken en trouwens tegenstander van de NAVO-oorlog, is dit laatste inderdaad het geval. Hij klaagde dat de V.S. zich door de Europese NAVO-landen hebben laten 'meesleuren in een verschrikkelijke operatie'. Hij reisde begin april naar Moskou waar hij een vergelijkbare houding aantroef.

De Europeanen, en dan spreken wij vooral van Duitsland, als de agressieve kracht en de V.S. die in een valkuil getrapt zijn - dat is inderdaad een bizarre voorstelling. Toch zijn er aanwijzingen die deze hypothese steunen. Laten wij terugkijken:

Vóór en tijdens de oorlogen in Kroatië en Bosnië waren de Europese NAVO-landen het nog duidelijk oneens: Aan de ene kant de traditioneel Servië-vriendelijke staten zoals Frankrijk en Groot-Brittannië (toen nog onder een conservatieve regering), die het behoud van geheel Joegoslavië in zijn oude grenzen beoogden. Aan de andere kant Duitsland, dat Joegoslavië wilde opdelen in een reeks republiekjes op etnische grondslag en met de erkenning van Slovenië en Kroatië het startsignaal voor de Bosnische burgeroorlog gaf.

De V.S. hielden zich toen redelijk afzijdig. Pas in 1995, toen na jaren van gruwelijkheden de situatie onbeslist bleef en de Europeanen niet in staat bleken de regio weer te pacificeren, greep Washington in en liet aan de Europeanen even zien hoe het moest: Dayton.

Toen al probeerde Duitsland de rol van opstoker in 'de kwestie Kosovo' te spelen. 'Nu moeten wij het zoeklicht op Kosovo richten', aldus minister van Buitenlandse Zaken Kinkel in oktober 1995. Maar hij werd door de V.S. opzij gedrukt, te meer omdat Belgrado liet doorschemeren bereid te zijn aan de provincie weer 'een autonomie volgens de richtlijnen van de grondwet van 1974' te verlenen.

Het gehele probleem had toen waarschijnlijk op een puur diplomatieke manier kunnen worden opgelost - onder behoud van de Joegoslavische federatie.

Samenwerking UÇK en Duitsland

Dat was niet de bedoeling van de separatisten in Kosovo. Zij meenden dat de V.S. hun de beoogde staatkundige onafhankelijkheid door de neus boorden en begonnen met terroristische acties tegen Servische burgers in Kos-

ovo en plaatselijke representanten van de federale staat. Vóór 1995 bestonden de voorlopers van hun militaire organisatie, het Kosovo Bevrijdingsleger (UÇK), nog uit kleine, elkaar bestrijdende maoïstische en religieuze vrijkorpsen, die militair niets voorstelden. Binnen twee jaar ontwikkelde het echter tot een redelijk sterk operationeel grondlegger dat grote delen van de provincie militair en politiek domineerde, het leven van de plaatselijke Serviërs in gevaar bracht en de invloed van de eerder gematigde politieke stroming onder de Kosovo-Albanezen (ge-representeerd door Ibrahim Rugova) terugdrong. Zonder hulp van buitenaf is zo'n stormachtige ontwikkeling niet denkbaar.

Bujor Bukoshi, representant van de harde lijn onder de Kosovo-Albanezen en politiek tegenstander van Rugova, zit al sinds 1992 in ... Bonn. Ondanks (of dankzij) zijn openlijke steun aan de separatistische beweging en aan het bijbehorende terrorisme werd hij door minister Kinkel jarenlang na belangrijke internationale conferenties meegenomen. Zijn financiële 'Fonds der Republiek Kosovo' mag onder de Kosovo-Albanezen in Duitsland, niet gehinderd door de Duitse autoriteiten, giften ter ondersteuning van het UÇK verzamelen. Opbrengst: meer dan tien miljoen mark per jaar. Ook de 'Democratische Vereniging van Albanen in Duitsland' mag volledig vrij opereren en gelden voor het UÇK verzamelen. De Duitse regering negeert de waarschuwingen van haar eigen geheime dienst, die sinds 1997 spreekt van een gevaar voor de veiligheid, en van haar eigen politie, die bewijzen heeft voor betrokkenheid van het UÇK bij heroïne-smokkel. In 1998 dankte de 'Democratische Vereniging' de Duitse regering offici-

cel dat zij 'haar activiteiten tot nu toe niet heeft beperkt'...

In hetzelfde jaar trok V.S.-onderhandelaar Richard Holbrooke aan de noodrem: Hij had begrepen hoe belangrijk de gelden uit Duitsland voor het UÇK waren en kritiseerde openlijk de Duitse regering. In Bonn trok men zich daar niets van aan. Ook niet van een onderzoek, dat in september 1998 verscheen onder de titel 'How Germany backed KLA', in het weekblad 'The European'. [KLA betekent UÇK in het Engels]. Daarin werd beweerd dat:

'de Duitse civiele en militaire geheime dienst betrokken is bij de opleiding en bewapening van de rebellen, om de Duitse invloed op de Balkan te versterken'.

Verder zou het rond deze kwestie 'tot een serieus conflict tussen de Duitse geheime dienst en de CIA' zijn gekomen.

Die laatste bewering moet men in het licht zien van de al genoemde heroïneschmokkel, die door het UÇK en bevriende Albanese mafia-organisaties, op zeer grote schaal in geheel Europa wordt georganiseerd. Iedereen die dat *wil* weten (en daar hoort de CIA bij) is wel degelijk op de hoogte van dit feit.

Openlijke tegenstelling V.S. en Duitsland

In 1998 werd ook op het officiële diplomatieke niveau de tegenstelling tussen Duitsland (escalatie van het Kosovo-conflict) en de V.S. (de-escalatie) openbaar.

Op 17 juni 1998 verkondigde de toenmalige minister van defensie Volker Rühle, met een stijl alsof hijzelf opperbevelhebber van de NAVO was, dat:

'het bondgenootschap nog deze week interventieplannen bekend zal maken die het hele spectrum van militaire operaties mogelijk maken' (dus inclusief grondtroepen).

En er volgde openlijke kritiek op de Amerikaanse bondgenoot: Rühle zou 'het niet voor een uitgemaakte zaak houden of het doel van de NAVO, Kosovo de onafhankelijkheid te onthouden, reeds door de ontwikkeling achterhaald was'.

Deze taalkronkel betekent: beëindig de terughoudendheid, erken de staat Kos-

ovo en dwing dat bij Belgrado af met een forse militaire interventie. Duitsland in de rol van oorloghitser.

De koude douche volgde snel voor de Duitsers: geen sprake van 'nog deze week'. De Amerikaanse regering had alle tijd en stuurde eerst Richard Holbrooke naar de regio om informatie te vergaren. Dagenlang reisde Holbrooke, met kogelvrij vest en bodyguards, door Kosovo en ontmoette daarbij ook UÇK-rebellen. Blijkbaar was hij niet erg onder de indruk van hun optreden. Nauwelijks terug, trad hij met succes op voor verdere de-escalatie.

Begin juli trok het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse Zaken de eis aan Belgrado in om eenzijdig militaire en politiek-eenheden uit Kosovo terug te trekken. In plaats daarvan eisten de V.S. van beide partijen een onmiddellijk staakt-het-vuren. En op 22 juli besloot de volledige NAVO-raad, tot enorme frustratie van de Duitsers, om ook in de toekomst uitermate terughoudend over een interventie na te denken - en ging vervolgens op zomereces.

In Bonn kreeg Rühle van groen-linkse politici (toen nog oppositie) te horen dat hij te slap was opgetreden.

De door Holbrooke tegen Rühle doorgedrukte de-escalatie vergrootte de mogelijkheden van Milosevic bij de bestrijding van het UÇK. Tot eind september 1998 werden de meeste 'nationale bevrijde zones' van het UÇK teruggewonnen en veel guerrillero's naar Albanië gedreven. Meteen doken in de Westerse pers weer berichten over Servische bloedbaden op -echter zonder harde bewijzen. Washington protesteerde in scherpe bewoordingen, maar handhaafde de dialoog met Belgrado. Holbrooke sloot op 13 oktober een overeenkomst over vergaande terugtrekking van de Joegoslavische troepen en zette dit kracht bij door het sturen van 2000 internationale waarnemers in Kosovo en de dreiging met NAVO-luchtaanvallen.

Daar de situatie in Kosovo opnieuw gestabiliseerd was, leek het onwaarschijnlijk dat Milosevic door overtredingen van de overeenkomst luchtaanvallen zou riskeren. Weer een kans om het conflict vreedzaam bij te leggen. De V.S. hadden de regie in handen, en Duitsland, ondertussen vertegenwoor-

digd door een linkse regering, zat op de tweede rij.

Dacht men. Maar het UÇK, Duitslands troetelkind, hield zich niet aan de overeenkomst. Met selectieve moordpartijen en andere guerrilla-acties, wist het in november en december 1998 steeds opnieuw Joegoslavische reacties te provoceren. Met als doel het produceren van televisiebeelden om de Westerse openbare opinie te bespelen. Veel wijst crop dat de V.S. het geduld begonnen te verliezen en tegemoet kwamen aan de steeds agressievere Westerse media, die het bloed van de Serviërs eisten.

Men dacht toen in Washington aan een beperkte luchtaanval, in de zin van een strafactie, zoals reeds eerder tegen de Bosnische Serviërs in 1994/95; tegen Soedan in 1998 (na de aanslagen op twee V.S.-ambassades in Afrika); of tegen Irak -om de zoveel maanden. Volgens deze methode zou de Amerikaanse luchtmacht Belgrado een ochtend lang bombarderen, en daarmee zou Uncle Sam's ritueel tot heropvoeding van weerspanninge kinderen weer afgelopen geweest zijn.

Het dorpje Racak

Nodig was alleen nog een effectieve ontsteker. Of met de woorden van Madeleine Albright op 14 januari 1999: 'De regering zal worden geconfronteerd met een kritiek moment wat betreft Kosovo'.

Dat moment kwam dan ook, als besteld, één dag later: het bloedbad in het Kosovaarse dorp Racak op 15 januari 1999, waar volgens het UÇK 45 burgers door een Joegoslavische politie-eenheid op gruwelijke wijze om het leven gebracht zouden zijn.

In werkelijkheid ging het om een cynische enscenering voor het internationale televisiepubliek. Hier ontbreekt de ruimte om deze bewering helemaal uit te diepen, maar wij verwijzen naar een artikel in Balkan Vredes Info (zie voetnoot).

Hier constateren wij alleen dat vooral het Amerikaanse hoofd van de waarnemingscommissie, William Walker, alles deed om de ware toedracht van het gebeurde te verdoezelen en tegelijkertijd, zonder degelijk bewijs, de Joegoslavische autoriteiten van moord op 45

burgers te beschuldigen.

Uitgaande van Washington, ontketenden nu bijna alle Westerse regeringen een ongekende hysterie en oorlogspropaganda tegen Joegoslavië: Milosevic werd gelijkgesteld aan Hitler, en Racak aan Auschwitz. Maar toen de V.S. met hun NAVO-bondgenoten concrete afspraken wilde maken over een strafactie (een beperkte luchtaanval dus, maar zeker geen oorlog zoals die nu al sinds twee maanden gaande is), was er één regering tegen: de Duitse!

De Duitse regering vroeg, in plaats van een dergelijk bombardement, om een vredesconferentie, die ook inderdaad plaats had in Rambouillet bij Parijs. Zou de Duitse regering, thans onder de sociaal-democratische kanselier Gerhard Schröder en de groen-linkse minister van Buitenlandse Zaken, Joschka Fischer, voor het eerst in 10 jaar Duitse bemoeienis met de Balkan, voor een stabiele vrede kiezen? Excuses voor deze retorische vraag, want het resultaat is al bekend.

'Groene vredespolitiek'

Wij geven hier letterlijk een beschrijving weer van de situatie na Racak, door een directe medewerker van Joschka Fischer, de groen-linkse politicus Ludger Volmer, thans staatssecretaris op het Duitse ministerie van Buitenlandse Zaken (gedocumenteerd in Konkret, zie voetnoot):

'Aan de Westerse kant stonden twee opties naast elkaar.

De Amerikanen wilden meteen op basis van de nog geldige 'activation order' met het bombarderen van de volksrepubliek [moet zijn: bondsrepubliek] Joegoslavië beginnen. Daarbij verwachtten zij de deelname van de andere NAVO-staten, ook van Duitsland. Een politiek doel, behalve bestraffing, was niet herkenbaar [sic!].

De tweede optie, die het de facto won, was ontstaan in de leiding van het Auswärtige Amt [AA, het Duitse ministerie van Buitenlandse Zaken]: Op een vredesconferentie moest onder druk van de internationale gemeenschap eerst een staakt-het-vuren worden bereikt. Vervolgens diende de uiteindelijke status van Kosovo als autonome regio binnen de bondsrepu-

blic [nu wel goed] Joegoslavië doorgezet te worden. En in een derde stap diende een omvattende Balkan-conferentie gepland worden.

Het waren de groene minister van Buitenlandse Zaken, Joschka Fischer, en de amtenaren van het AA, die met grote persoonlijke inzet de andere ministers ertoe overhaalden, in plaats van een kort bombardement, het onderhandelingsproces van Rambouillet te organiseren! Om praktische en diplomatieke redenen werd er echter van afgezien dit als een 'Duits' en 'groen' initiatief te presenteren ... Dat was groene vredespolitiek...'

Wat die 'groene vredespolitiek' werkelijk inhoudt, wordt duidelijk wanneer men de Annex B, een aanhangsel van het verdrag van Rambouillet, bestudeert. Deze Annex B werd nota bene pas eind maart openbaar. Daarin wordt in niets minder voorzien dan de bezetting van geheel Joegoslavië door NAVO-troepen:

'NAVO-personeel, evenals hun vliegtuigen, vaartuigen en uitrusting, zullen vrije en onbeperkte doorgang en onbelemmerde toegang in de gehele Federale Republiek Joegoslavië krijgen, inclusief haar luchtruim en territoriale wateren ... De NAVO mag lokaal personeel inhuren dat onder de NAVO zal vallen.' [Hier ontbreekt weer de ruimte voor details; voor verdergaande literatuur zie voetnoot].

Geen regering van welk land dan ook kan zo'n bezettingsstatuut accepteren. De afwijzing door de Joegoslavische regering was dan ook vanaf het begin van de 'vredesconferentie' ingecalculeerd, om de rechtvaardiging voor een echte oorlog te verkrijgen. In dit licht ontpopt zich de Duitse 'groene vredespolitiek' (in vergelijking met de oorspronkelijke V.S.-optie van een kortestrafactie) juist als de agressievere strategie.

Natuurlijk moet men het zich niet zó voorstellen dat de Duitse *fishermen*, op het internationale diplomatieke parket nog groen achter de oren, ervaren onderhandelaars als Albright zo maar over de tafel hebben kunnen trekken. Vanaf een bepaald moment hebben de V.S., zeker om geopolitieke redenen, hun beleid bijgesteld.

Jürgen Elsässer ziet het in Konkret [zie

voetnoot] als volgt:

'De leiding van de oorlog ligt bij de Amerikanen, de voorbereiding ervan echter bij de Duitsers. Zij waren het die de Kosovo-crisis door steun aan het UÇK op scherp hadden gezet. De Amerikanen trokken ... het initiatief weer naar zich toe en plaatsten de Duitsers weer op de tweede rij. Het is het bekende patroon: If you can't beat them, join them. De V.S. proberen een tijdlang het Duitse spelen met vuur te voorkomen -de NAVO-uitbreiding naar het Oosten; de asvorming met Kroatië; de destabilisatie van Kosovo. Lukt dat niet, dan moeten zij zelf instappen, als zij het veld niet aan de Duitser willen overlaten. Daar zij de Duitsers niet economisch kunnen verslaan, trekken zij hun enige kaart die echt te hun militaire overmacht. Maar een direct militair ingrijpen tegen Duitsland en zijn marionetten (door de militaire politie te laten jagen op Tudjman in plaats van Karadzic; door Tirana te bombarderen in plaats van Belgrado), zou het uiteenvallen van de NAVO provoceren. Een gemeenschappelijke oorlog echter dwingt Duitsland, de Europese parvenu, onder het opperbevel van het Pentagon.'

Hoe het ook zij, in ieder geval heeft Duitsland aan het begin van de nieuwe Berlijnse Republiek zijn visitekaartje als wereldmacht-in-wording en potentiële concurrent van de V.S. afgegeven. Duitse sociaal-democraten en Groenen ontpoppen zich als heuse oorlogspartijen (niet dat ons dat verbaast) en werken zo consequent voort aan dit plan. Ooit is de Groene Partij aangetreden met de leuze 'Nooit meer oorlog'. Volgens Hermann Gremliza zou dit programma tegenwoordig moeten luiden: Nooit meer vrede.

Literatuurverwijzing

-Racak, opmaat tot de NAVO-oorlog, waarheid en manipulatie (in: Balkan Vredes Info, mei 1999, pag.6-7)

-Rambouillet ging om bezetting héél Joegoslavië (in: Manifest, 6 mei 1999, pag. 1 en 4)

-Jürgen Elsässer: Die Falle von Rambouillet (in: Konkret, mei 1999, pag.52-54)

-Hermann L. Gremliza: Nie wieder Frieden! (in: Konkret, mei 1999, pag.9)

www.serbia-info.com/news

HOME ENCYCLOPEDIA FACTS & FIGURES NEWS SEARCH

KOSOVO & METOHIA

NEWS

CIVIL ISSUES

POLITICS

MILITARY

KOSOVO AND

METOHIA

ECONOMY

CULTURE AND RELIGION

SPORT

Jehuda Coref to Tony Blair: By putting through the law of the jungle the NATO encourages terrorists around the world

April 24, 1999

TEL AVIV, 24 April (Tanjug) - The horrible images of NATO bombers spreading chaos and barbarism over Serbia are really encouragement for terrorists around the world, accents the letter sent by Israeli Jehuda Coref to British Prime Minister Tony Blair.

Coref, who became Doctor in Physics at Oxford University, says that the NATO has thus put through the law of the jungle without precedent and exposed little democracies to the constant threat of being lynched by bigger states' gangs.

"The Albanian majority in Kosovo and Metohija is really the consequence of systematic Albanian terrorism starting in the previous century, which has caused continual migration of Serbs from this area. All through the period, illegal moving in of Albanians from Albania has been going on", states Coref.

The latter also points out that, during World War II, Albanian Nazis from Kosovo and Metohija killed and banished Serbs. Their houses and lands were taken over by immigrants from Albania.

In his letter to the British Prime Minister, with whom he studied at the same university, Coref accents that "World War II was a unique historical concurrence of coincidence on the basis of which the essence of nations can be tested. During that period of greatest demands and efforts, Serbs surpassed all nations in their exceptionally persistent and fearless struggle against the Nazis."

Citing that Tito's postwar politics allowed a continuation of illegal immigration from Albania into Kosovo and Metohija and the putting through of far-reaching autonomy in Kosovo and Metohija at the expense of Serbia, Coref warns that the Albanians of Kosovo and Metohija used the autonomy for augmentation of terrorism, on account of which a large number of Serbs left Kosovo and Metohija.

Metohija, the birthplace of their culture and spirituality.

"The world is facing a much more serious and much greater misery than merely the crisis in Kosovo and Metohija. In spite of that - writes Coref - he persists that there is no greater misfortune than the fate of Albanian refugees and that there is no more urgent world interest than the foundation of another Albanian state."

The NATO has "cynically accepted the consequences of systematic Albanian terrorism and is now attacking the Serbs for their traditional chivalry, cleverly used by the Albanians of Kosovo and Metohija for their forceful expanding", concludes Coref in his letter to Blair.

[[Home](#) | [Encyclopedia](#) | [Facts&Figures](#) | [News](#)]
Copyright © 1998, 1999 Ministry of Information
Email: mirs@srbija-info.yu

De Servische machthebbers zien de orthodoxe kerk het liefst als advocaat van de wraak. Ze krijgen hun zin, want de kerkleiders blijken nog veel nationalistischer te zijn dan zichzelf.

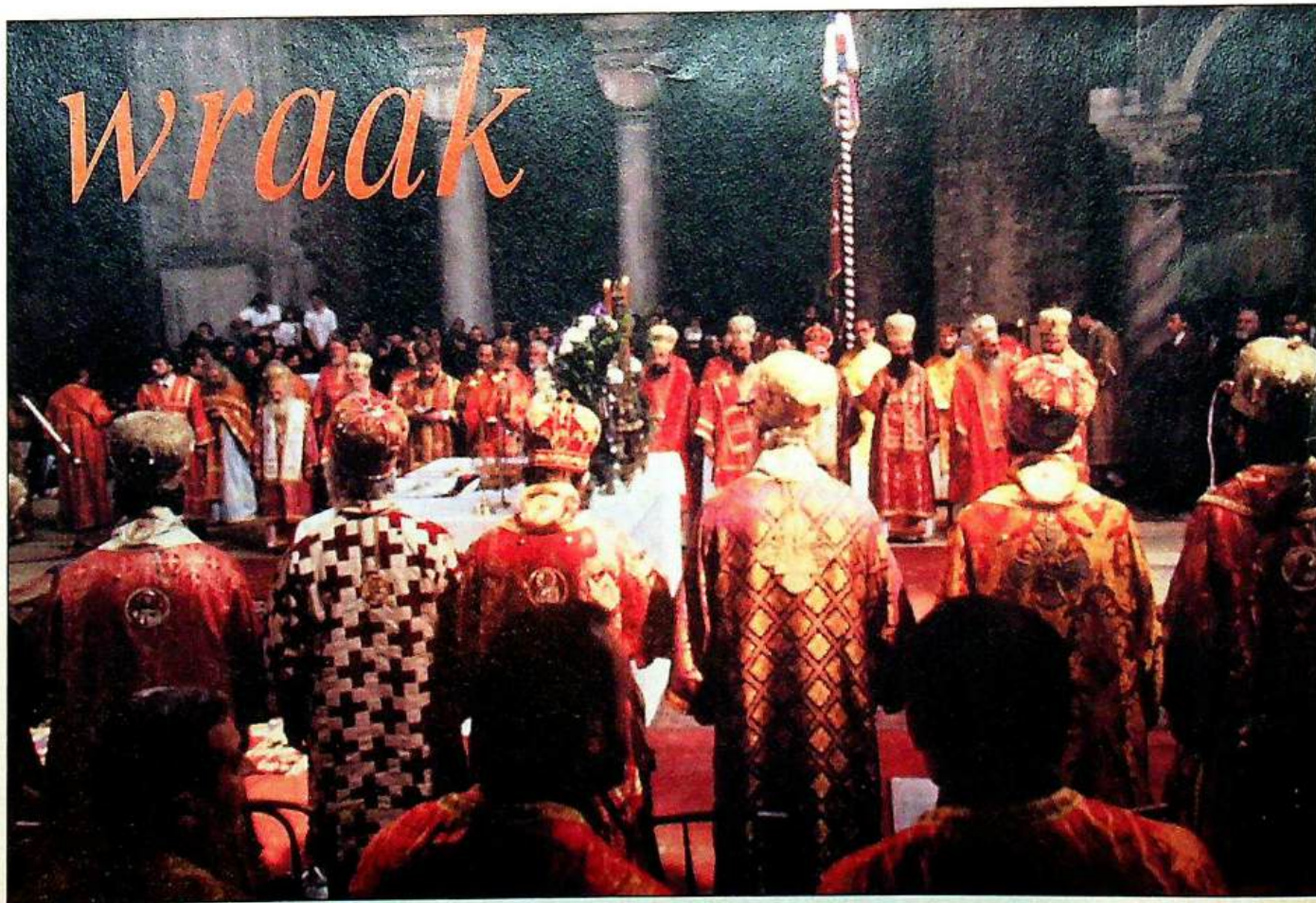
8-8-93

Twee oude heren die elkaar omhelsden trokken in Belgrado de aandacht: de patriarch van de Russisch-orthodoxe kerk was op bezoek bij zijn collega van de Servisch-orthodoxe kerk. Ze riepen op tot vrede zoals het kerkleiders betaamt. De Navo moet ophouden met de bombardementen, die volgens de patriarch van Moskou vooral gericht zijn tegen het orthodoxe geloof. Wat is hun rol in de oorlog om Kosova? Milosevic steunt vooral op nationalistische gevoelens bij de Serviërs. De Servisch-orthodoxe kerk is daarbij belangrijk.

Heeft de Servisch-orthodoxe kerk dan geen matigende invloed op Milosevic? Kerkleiders hebben de afgelopen jaren zeker kritiek op de Joegoslavische president gehad, maar dat was omdat ze hem niet patriottisch genoeg vonden. Hij zou de belangen van de Serven in Bosnië en in Kroatië hebben verkwaanseld. Hij zou de kerk onvoldoende bewegingsvrijheid geven, bijvoorbeeld voor godsdienstonderwijs op staatscholen. Hij zou traag zijn met het teruggeven van kerkgebouwen die in de tijd van het Tito-communisme zijn geannexeerd.

Milosevic mist kritiek als orthodoxe kerk

Advocaat van de wraak

De Servisch-orthodoxe kerk voedt het nationalisme

Foto RBP

De kerk heeft het patriottisme altijd verdedigd. Het is dus een misverstand dat de Servische kerk een matigende invloed heeft op Milosevic. Ze staat eerder rechtser van hem. Afgezien van de etnische zuivering die Milosevic laat uitvoeren in Kosova. Daarover heeft de kerk zich wel kritisch uitgelaten. Maar als het gaat om het verdedigen van de belangen van de Serven – alle Serviërs, ook die buiten Servië wonen – en om het behoud van Kosova voor Servië, staat de kerk pal. Milosevic schijnt onder voorwaarden wel van het armlastige Kosova af te willen, de kerk niet. Er staan drie belangrijke kloosters die de bakermat van het Servische patriarchaat vormen. Kosova is heilige grond voor de kerk.

'Schandelijke vertoning'

De ontmoeting tussen patriarch Pavle van Belgrado en patriarch Aleksej de Tweede van Moskou op 20 april was 'een schandelijke vertoning', zegt Wil van den Bercken van het Instituut voor Oosters Christendom van de Universiteit Utrecht. Het was geen vredesmissie, zoals de Moskouse patriarch zei, maar een bevestiging van de zogenaamde Slavische broederschapsrelatie. Er is natuurlijk niets tegen broederschap. Hoe goed en lievelijk is het als broeders samenwonen. Maar deze broederschap is huiveringwekkend, want ze zou berusten op bloedbanden. Kerken zouden daarboven moeten staan. Kerken horen transetnisch en bovennationaal te zijn. 'Die begrippen zijn in de hele orthodoxe wereld bijna onbekend', zegt Van den Bercken. 'Slechts een enkele (Russisch-) orthodoxe filosoof heeft wel eens betoogd dat de kerk boven nationale belangen moet staan. Formeel erkent de Servische kerk uiteraard de universele opstelling van het christendom en formeel heeft ze in 1870 het nationalisme veroordeeld. Maar dat was alleen omdat de patriarch van Constantinopel het gezag wilde houden over Bulgarije dat een eigen patriarchaat eiste en dat uiteindelijk ook kreeg. Nu wakkert de kerk het nationalisme aan.'

Rond het Servische patriottisme is veel mystiek gebouwd. Herhaaldelijk wordt gesproken over het Servische volk dat net als Christus wordt gekruisigd. Het is een cliché geworden in het blad van het Servische patriarchaat. Het Servische volk wordt nu weer gekruisigd. De Serviërs zien zich als een christelijk volk dat door de boze buitenwereld steeds weer in verdrukking wordt gebracht. Vroeger waren het de Turken, later de communisten en nu is het de Navo. Dat ligt op één lijn. De Serviërs zien zich als een hemels volk (*nebeski narod*) en Servië als een tweede Israël.

'Blasfemische theologie'

De Serviërs worden nu inderdaad bedreigd, maar ze zijn natuurlijk niet de collectieve Christus, zegt Van den Bercken. 'Het is een blasfemische theologie die door de orthodoxe kerk wordt gebruikt om zich te vergelijken met Christus. Het is merkwaardig dat ze aan hun positie zo'n theologische dimensie geven.

Dat doet, voor zover ik weet, geen ander volk in zijn geheel zo sterk.'

Wat zijn de psychologische oorzaken van die houding? De Serviërs waren lang geïsoleerd, een vergeten volk. Deze eeuw hoefden ze zich echter niet geïsoleerd te voelen, als ze zich maar coöperatief hadden opgesteld. Nu hebben ze hun eenzaamheid aan zichzelf te danken. De kerk vormt een gesloten gemeenschap die nostalgisch hamert op haar kloostertradities. Kerkleden zijn zelden actief in de internationale mensenrechtenbeweging. 'De Servisch-orthodoxen zijn van nature anti-oecumenisch', zegt Van den Bercken. 'Orthodoxen zijn toch al niet zo oecumenisch ingesteld en ze hebben bedreigd uit de Wereldraad van kerken te treden. In Servië wordt dat nog versterkt door het nationalisme.'

De Wereldraad van kerken zou de Servisch-orthodoxen niet moeten uitstoten of isoleren, want dan bijten ze zich nog meer vast in hun nationalisme. De kortzichtigheid door het nationalisme gedijt alleen in isolement. Orthodoxen zien het westerse geloof als een geseculariseerd geloof. Daar zijn ze bang voor. Ze zeggen: wij hebben nog kloosters en monniken en spiritualiteit. Ze hebben het gevoel het ware christendom te verdedigen.

Simonis in Bosnië

Vertegenwoordigers van de westerse kerken hebben geprobeerd in contact te komen met de Servische kerk. Zo ging kardinaal Simonis in 1996 naar Bosnië om te onderzoeken of het mogelijk was het Servische deel van Bosnië te blijven steunen. Maar hij kwam – samen met de hulpverleningsorganisatie Mensen in Nood – tot de conclusie dat alleen noodhulp mogelijk was, geen structurele hulp op basis van een normale samenwerking. De kardinaal keerde somber terug van zijn reis en voorspelde etnische zuiveringen. Hij meldde dat er nog nauwelijks rooms-katholieke kerken in dat deel van Bosnië overeind stonden en dat alle moskeeën waren opgeblazen. 'Niet alleen de gebedsgebouwen zijn vernietigd, de fundamenten van de gebouwen zijn letterlijk weggenomen.' Simonis mocht een gesprek hebben met patriarch Pavle, maar de paus was niet welkom. Het Vaticaan wordt gezien als een verlengstuk van het politieke Westen. Wel ontving Pavle in dat jaar de Franse rechts-extremistische leider Jean-Marie Le Pen.

In een appèl 'aan alle politici van de wereld' riep Pavle hen op in plaats van Servië te bombarderen, liever een vredelievende oplossing voor Kosova te zoeken. Daar voeren de Serviërs 'een gerechtvaardigde verdedigingsoorlog'. De patriarch heeft jaren in een Kosovaars klooster gewoond en is er als patriarch ingezegend, ook al zetelt hij in Belgrado. Van den Bercken: 'De kerk mag natuurlijk tegen de bombardementen zijn, maar ze zou ook moeten protesteren tegen de etnische zuiveringen in Kosova en dat heeft ze nog niet gedaan. Ook tijdens zijn vredesmissie protesteerde Aleksej alleen tegen de oorlog en had hij geen spoortje kritiek op de politiek van Servië. Het was een zeer eenzijdige vredesoproep.'

De patriarch heeft bepleit dat Serviërs en Albanezen straks weer vreedzaam in Kosova zullen samenleven. Dat is een vrome wens omdat het vertrouwen tussen beide groepen nu totaal verloren is gegaan. Hij houdt er echter aan vast dat Kosova onverbrekkelijk deel moet blijven uitmaken van Servië. Ook de internationale gemeenschap vindt dat, hoewel het logischer is de Kosovaren daar zelf over te laten beslissen.

Vredelievende koers

Hoe is nu de relatie tussen staat en kerk? Milosevic gebruikt het morele gezag van de kerk voor zijn eigen doeleinden. Ook al is hij als ex-communist een verklaard atheïst, als het hem uitkomt, prijst hij de kerk. Op haar beurt heeft de kerk een rol in het leger en zegent ze de wapens, al is dat laatste niet typisch Servisch.

De kerk kent gematigde en extreem-nationalistische vertegenwoordigers. Een van de kloosters in Kosova heeft – bij monde van monnik Sava – het opgenomen voor de Albanezen. Zijn oproep tot vreedzame coëxistentie is meteen gevolgd door dreigementen van Servische nationalist. De gematigde priesters vormen een minderheid in de kerk.

Die vredelievende koers is de laatste jaren – voor die tijd was hij nog een hardliner – ook uitgedragen door de bisschop Artemije van Kosova. Hij wees erop dat Servië met Milosevic geen toekomst heeft en dat Servië gedemocratiseerd moet worden. Artemije klaagde afgelopen herfst op een gezamenlijke bijeen-

'De ontmoeting tussen de twee patriarchen was een schandelijke vertoning'

komst van de kerk en de 'Servische verzetbeweging van Kosova' dat Milosevic leger en politie uit Kosova had teruggetrokken en dus de Serviërs van Kosova had overgeleverd aan de Albanese UCK. Het voortbestaan van de Serviërs in Kosova en van Kosova binnen Servië zijn in gevaar, waarschuwde hij. 'De huidige regering van Slobodan Milosevic' mocht niet meer in naam van de Serviërs in Kosova spreken. En hij voegde eraan toe dat 'geen enkele Serviër bereid is onder de etnische macht van de Albanezen in Kosova te blijven'.

Onder bescherming van bisschop Artemije heeft monnik Sava via internet veel internationale contacten opgebouwd. Sava is nu weg uit Kosovo en is actief in Servië bij vluchtelingen hulp. 'Velen beschuldigen onze kerk ervan extreem-nationalisme te steunen, maar dat klopt niet', zei Sava vorig jaar optimistisch. 'De grootste nationalist zijn de mensen die zeer weinig van het geloof weten en geen werkelijk contact hebben met de kerk en de orthodoxie. Ze misbruiken onze symbolen en ze begrijpen niets van onze geestelijke boodschap. De kerk leert ons dat de grootste patriot zijn liefde niet al-

leen aan zijn vrienden, maar ook aan zijn vijanden toont.'

In februari zei Sava dat de Serviërs in Kosova 'gijzelaars worden van een gewetenloze politiek aan de ene kant en een overmatig militant nationalisme aan de andere kant. Helaas heeft het Servische volk de laatste jaren zijn historische kans niet benut. In plaats van te democratiseren, heeft onze staat zich geïsoleerd en zich met werkelijke en fictieve vijanden omringd. Allemaal omwille van een politieke elite die tot elke prijs aan de macht wil blijven. Sinds jaren zeggen we dat de politiek van Belgrado tegenover Kosova verkeerd is en tot bloedvergieten zal leiden.'

Ook het Joegoslavische persagentschap gebruikt de Servische orthodoxie en komt met ronkende verklaringen over 'de uiteindelijke overwinning, zonder vergeving en genade.' De Serviërs zijn

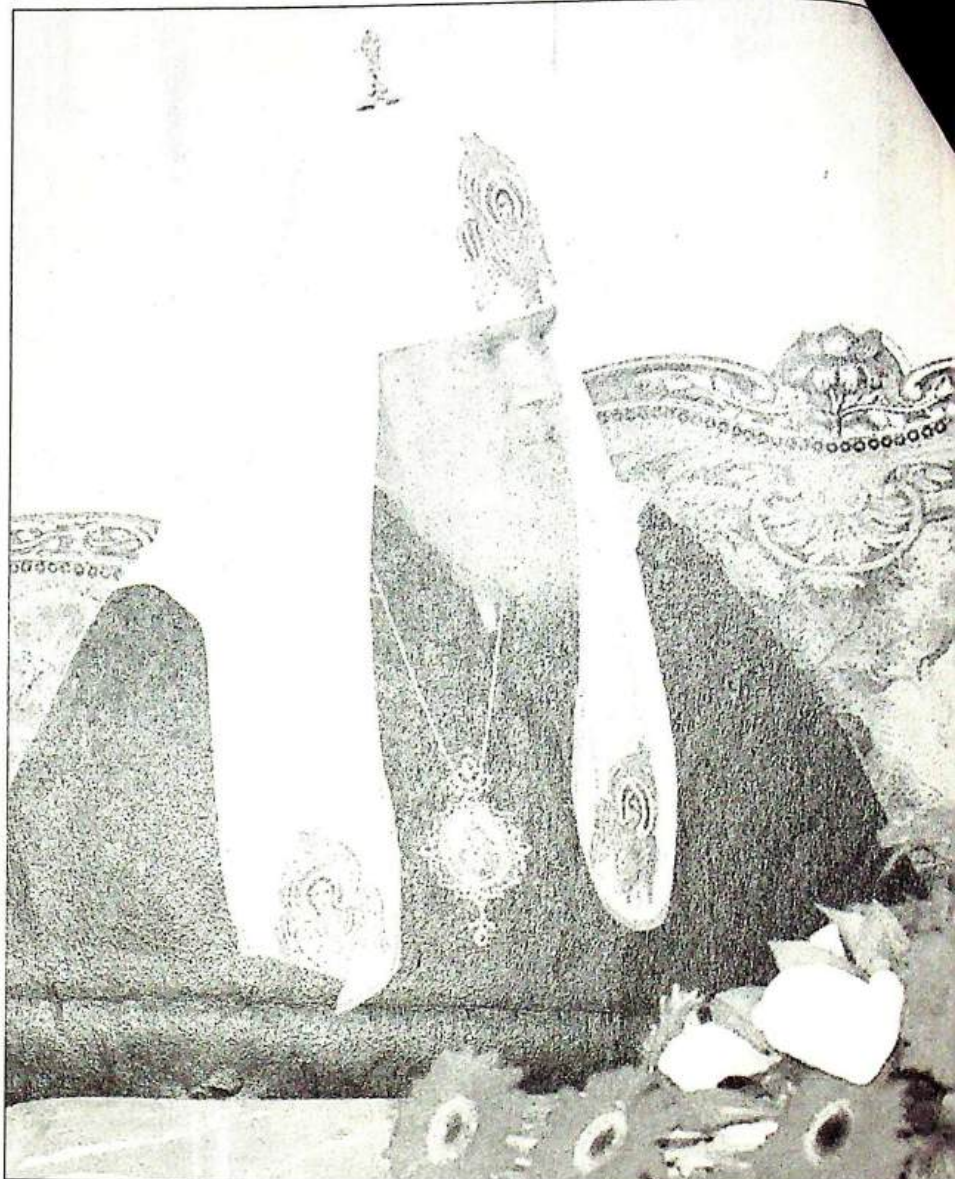
Het is een cliché geworden: het Servische volk wordt weer gekruisigd

eindelijk ontwaakt uit hun eeuwenlange slaap en ze hebben hun lot in eigen handen genomen. Wraak is het enige wat nog overblijft. De Navo is infantiel en nazistisch. De kerk wordt het hart van de Servische identiteit genoemd. De tekst is duidelijk van mensen die zelf niet-religieus zijn en die de kerk het liefst zien als advocaat van de wraak.

De Servische kerk is inderdaad een nationale kerk met de pretentie de identiteit van het volk te behoeden. Ze weet zich zeer met het volk verbonden. De Serviërs zijn in de communistische tijd vergaand geseclariseerd. Al zegt volgens de jongste opiniepeiling nog tweederden van de Serviërs in God te geloven, slechts 9 procent gaat nog geregeld naar de kerk. De afgelopen tien jaar is er echter sprake van een religieuze opleving.

Doordat de nationaliteitskwestie in Joegoslavië sterk speelt en het Servische volk door frustraties wordt geplaagd, is een religieus gemotiveerd Servisch nationalisme tot wasdom gekomen. Dat heeft een gruwelijke uitwerking gekregen in de etnische zuiveringen in Kosova. Door het cultiveren van de Servische slachtoffersrol is de kerk blind geweest voor de ellende die anderen is overkomen.

De Servische kerk heeft correctie door internationale contacten gemist. Ze heeft zich gewenteld in haar slachtoffersrol tijdens en na Tito. Dat is het kruik geweest dat de afgelopen tien jaar het vuur van het nationalisme heeft aangestoken. Directe invloed op het verloop van het politieke proces in Joegoslavië heeft de kerk nauwelijks. Milosevic heeft de kerk echter wel nodig, zoals in 1989 om de autonomie van de Kosovaren op te heffen. Toen werden de metropolieten en hoogwaardigheidsbekleders uit de kloosters met politieauto's naar een grote politieke manifestatie gereden. Hij had de kerk ook

De Russische patri...

nodig om de opstand van de orthodoxen in de republiek Serbska in Bosnië te bezweren. Hij was toen zo slim patriarch Pavle zijn handtekening te laten zetten onder het Dayton-akkoord over Bosnië. Daarover is bijna een opstand uitgebroken in de kerk. Het heeft maar een haar gescheeld of de patriarch was afgezet. Alleen door een kritische brief aan Milosevic wist de synode haar eenheid te bewaren.

Trouwe zonen van de kerk

De Servisch-orthodoxe kerk is veel nationalistischer dan Milosevic. Ook Servisch-orthodoxen met buitenlandse contacten zitten gevangen in het nationalisme waardoor het beeld van de werkelijkheid wordt vertekend. Kerkelijke leiders blijven mensen als Mladic, Karadzic en de kortgeleden afgezette vice-premier Vuk (Wolf) Draskovic verdedigen als trouwe zonen van de kerk. Ze hebben het Milosevic kwalijk genomen dat hij hen na het akkoord in Dayton in 1995 heeft laten vallen. Ze geloven gewoon niet welke slachting er in Srebrenica is aangericht. Ze zeggen dat er in een oorlog nu eenmaal altijd en aan beide kanten gruwelen

gebeuren. Het gebeurt ook aan hun kant, erkennen ze wel, maar die gruwelen worden door Navo-propaganda overdreven. Ze zien nooit het nationalisme als een oorzaak. Niet voor niets is een bekende frase bij de orthodoxen: er zijn meer waarheden. Ze beseffen wel dat ze in een moeilijke positie zitten. Vandaar dat ze zeggen: beide kanten maken zich schuldig aan wrede daden. Dat is een voorzichtig toegeven van eigen fouten. Maar de schuld van wat er nu gebeurt, legt de kerk bij Milosevic. Ze neemt er zelf geen verantwoordelijkheid voor. Oppervlakkig gezien heeft de kerk gelijk, want Milosevic staat aan het roer, maar zij vormt ook zelf onderdeel van het probleem van het nationalisme.

Als Milosevic toegeeft in het conflict met de Navo, zal hij zeker zorgen voor steun van de Servisch-orthodoxe kerk. Hij kan niet zonder deze stut onder zijn troon. Hij trok het bezoek van de Russische patriarch Aleksej onmiddellijk naar zich toe door hem te ontvangen. Het zou een aantal jaren geleden nog een gruwel zijn geweest voor de orthodoxen. Samen op de foto met Milosevic, een atheïst! Vanaf het moment dat Milosevic het nationalisme omhelsde in 1989, omhelsde hij

Wakker Nederland

In de 'Krant van wakker Nederland' – let op: niet voor maar van: de krant is het bezit van de lezers, dus dan is het oppassen – lees ik op de voorpagina een advertentie voor een 'betrouwbare radardetector'. Een klein apparaatje. Voor vierhonderd gulden kan iedere wakkere automobilist daarmee net zo hard jakkere als-ie wil, zonder de kans op een vette prent. Want deze detector 'reageert ruim voldoende van te voren. Ook bij stiekem opgestelde apparatuur'.

Stiekeme snelheidscontrole? De wereld op z'n kop! Ja, tegenwoordig kun je op Teletekst alle trajecten bekijken waar – volgens informatie van het Korps Landelijke Politie Diensten – dagelijks op snelheid wordt gecontroleerd. Makkie, denk ik dan. Maar als je al die Jos Verstappens wil pakken, doe het dan toch stiekem!

Is die detector dan niet stiekem? 'Binnen 2 seconden gemonteerd en gedemonteerd', meldt de advertentie. Waarom moet je dat ding binnen twee seconden kunnen demonteren? Is het apparaat soms verboden?

Ook de door mij gebelde verkeerspolitie begrijpt er volgens mij niet alles van. Het blijkt vreemd genoeg van de wet te mogen. 'Maar die goedkope dingen reageren overal op', reageert de dienstdoende diender op mijn verbazing. 'Ze werken op de kortegolfrequentie, dus in een stad met al die automatische winkeldeuren en gsm'etjes word je er hoorndol van. En we werken ook met laser; die pakt-ie niet. Alleen als je er een van drieduizend gulden koopt, kom je goed weg.' Je kunt het wilde verkeersgedrag psychologiseren: het komt door het ongebreidelde individualisme van deze tijd. Of: mensen willen in hun lustbeleving – lekker scheuren – door niets en niemand afgeremd worden. Je kunt er een ethische kwestie van maken door het in verband te brengen met een vervagend normbesef. Ik vind het soft.

Het maniakale scheurgedrag ligt in wezen – sorry dat ik het niet soft zeg – in het verlengde van de pre-fascistische technostaat waarin we leven. Het is als met het verbod op landmijnen: zolang die verminkbommen worden geproduceerd en verkocht, helpt een verbod geen zier. En zolang de techniek auto's maakt die 160 kilometer per uur kunnen rijden, gladgepolijste racebanen aanlegt én radardetectoren ontwerpt zodat wakkere Nederlanders de wet kunnen ontduiken, is er geen houden meer aan. Nee, wat het verkeer betreft, is Nederland absoluut niet wakker.

Paul van der Haar

Foto ANP

zoek bij Milošević

ook de kerk. Maar hij speelt zijn eigen spel. Hij is geen pion van de kerk, hij wil de kerk als pion hebben. In de oosterse traditie is het woord symfonie belangrijk. Er hoort een symfonie te zijn tussen de politieke macht en de kerk. Samen dienen ze de natie. Daarom is de kerk geneigd zich ondergeschikt te maken aan de politieke macht, al vindt ze Milošević niet aantrekkelijk. Ze heeft liever dat er weer een koning komt. Orthodoxen zijn overal mo-

Pavle: 'Servië voert een gerechtvaardigde verdedigingsoorlog'

narchistisch ingesteld, omdat ze het gevoel hebben dat pas dan een echte symfonie mogelijk is. Die traditie is eeuwen gestold in de strijd tegen de westerse traditie. In het Westen hebben kerken meer de neiging zich tegenover de staat op te stellen. In Montenegro is metropoliet Amfilohije een exponent van deze lijn. Nu in Montenegro een burgeroorlog dreigt, zal hij zich verzetten tegen een lossere band met Ser-

vië. Hetzelfde geldt in Macedonië. De Servisch-orthodoxen verwijten de Macedonische kerk dat ze zich van hen hebben losgemaakt. De Macedoniërs voelen zich geen Serven. Er bestaat wel een diepe verbondenheid tussen de Grieks-orthodoxe kerk en de Servisch-orthodoxe kerk. Verscheidene Servisch-orthodoxe bisschoppen spreken Grieks, net zoals Nederlandse bisschoppen Italiaans verstaan.

Nu is het kerkelijk protest in Servië verstomd. De kerk wordt geteisterd door talloze discrepanties tussen theologie en politieke realiteit. Ze wil nationaal zijn, maar wordt door Milošević onder de duim gehouden, bijvoorbeeld met een nieuwe wet op de kerk met staatscontrole naar communistisch voorbeeld. Ze wil verzoenend optreden, zoals Pavles reizen naar Slovenië en Kroatië begin maart lieten zien, maar ze moet ook leven met 'groot-Servische' priesters zoals metropoliet Amfilohije die buiten het 'orthodoxe Oosten' slechts vijanden kennen van wie de gevaarlijkste in 'Europa' zitten. Kortom de kerk is net zo verward en gedesorienteerd als alle Serviërs.

Cees Veltman

Date sent: Sat, 20 Feb 1999 01:08:07 +0200
To: TFF PressInfo # 56 <tff@transnational.org>
From: Transnational Foundation TFF <tff@transnational.org>
Subject: Rambouillet - A Process Analysis

PressInfo # 56

RAMBOUILLET - A PROCESS ANALYSIS

Saturday February 20, 1999 at 00:00

"The Plan being discussed at Rambouillet is a formalistic, legal document. Its provisions may be needed, but it doesn't contain any ideas on how to make peace among the citizens who are to live with it when implemented. Their voice is not heard, their needs are not dealt with in the Plan. Most of the delegates in Rambouillet are not representative of the citizens. The "mediators" have no professional education as mediators. The idea that Kosovo's problems can be solved in two weeks is absurd. Rambouillet militates against all we know about human psychology and trust-building. So, once again politics fool media and media fool world public opinion. And people in Kosovo will have to wait for peace as long as the vagabonds in Beckett's drama wait for Godot..." says Dr. Jan Oberg upon returning from TFF's 34th mission to ex-Yugoslavia, this time to Skopje, Belgrade and the troubled Kosovo province.

1. The preparation

When wars are fought thousands of trained soldiers are mobilised, highly trained experts and sophisticated technologies activated. When peace is to be created, the world lets one man - in the case of Kosovo, US ambassador Christopher Hill with a few assistants - shuttle back and forth between some of the parties. When Yugoslavia insisted on Kosovo being an integral part of its territory and the Albanians insisted that it is their independent state, ambassador Hill drew a line - not a circle or a ball - and explained to them, not unlike a father to two quarrelling children: "The compromise I allow you is 'self-government.' He thought that was fair, that this would be in the interests of the parties. Thus, he and the Contact Group set up the framework for the future of Kosovo's 1,5 million or so inhabitants and the rest of Yugoslavia, around 10 million people. Nobody ask THEM how they would like the future to be.

2. The process

Perhaps it is all too complex but there are not only the Serbian and Yugoslav governments in Belgrade and the Albanians in Kosovo. Presumably, 15-20% of the people in Kosovo are NOT Albanians. The Kosovo Serbs have not been given an opportunity to voice their independent opinion. Cynically speaking, of course, that doesn't matter much because nobody, least of all the 'conflict managers' in Rambouillet, expect them to stay in areas of Kosovo under 'self-governing' Albanian majority rule. No Serbs live in areas now controlled by KLA.

The fatal mistake was to believe that negotiations will create trust. They won't. It works the other way: some trust-building must happen BEFORE people meet at the negotiation table.

3. The threats

All this - predictably - did not work. The Contact group then issued ultimatums and put NATO's prestige at stake: Come to Rambouillet, sign our document, or face air-strikes. Air-strikes! ? Everyone knows, tacitly of course, that that is exactly what KLA would like to see happen, because KLA does not have the kind of installations - depots, airfields, ammunition factories, air-defence systems and the like - so it can't be bombed. The threat targets the Serb side only - which has not made them more willing to sign anything.

Last autumn, ambassador Holbrooke forgot to tell the President Milosevic that NATO would set up an "extraction force" in neighbouring Macedonia aimed to intervene on Serbian soil and "extract" the 2000 OSCE "verifiers." Yugoslavia sees that as an act of aggression. Incrementally, the Contact Group and NATO then agreed that any agreement in Rambouillet would require around 30.000 NATO ground troops on the territory of the sovereign state of Yugoslavia which all the Group's member states recognised as the Federal Republic of Yugoslavia, FRY, with Kosovo inside it - just a few years ago. The message to Belgrade from the Contact Group and NATO is: "If you sign, you'll get NATO ground troops. If you don't sign you'll get air-strikes and NATO ground troops!" One should hardly expect that this sort of bullying leads to trust, co-operation and compliance. It is not the first time the international community threatens someone to sign a paper and then play it surprised when that party is not in "full compliance." In short, NATO has trapped itself: it can not back down from its demand to deploy ground troops and it can not deploy them as a peace-keeper but only as an invasion and occupation force.

4. The plan

The plan deals with government structure, territorial status, communes, assemblies, competences, presidential matters, administration, courts, ombudsman, human rights, councils, monitoring, police and security, extradition of war criminals, law enforcement, crowd and traffic control, police operations, border security, arrest and detention, elections. In

short, it is a fine legal document. But important dimension are absent. There is nothing about postwar physical-economic reconstruction, employment, investments, (better) schools, hospitals, theatres, or media. There is no mention of local NGOs and civil society, of socio-psychological healing, nothing about a truth commission, reconciliation, teaching the young peace and conflict resolution, or training professionals and politicians in negotiation. The local cultures are not mirrored anywhere in the document. The role of women as peace-makers is forgotten. And the specific problem of the very high proportion of children and youth below the age of 20 is not even mentioned. There is nothing about peace zones, alternative defence, new Balkan co-operative structures. There is no wider framework, no awareness of this conflict's intimate connections with the region.

5. The delegates

The Serb delegation consist of some lawyers and party people from Belgrade and virtually unknown representatives of various small minorities in the region. Conspicuously, those who do represent the Kosovo Serbs such as Momcilo Trajkovic, Father Sava, Bishop Artemije and those who have creative ideas about future co-existence in Kosovo such as professor Batakovic - were all left in the cold outside Rambouillet. Belgrade did not ask them to join the delegation.

The Albanian delegation is headed by KLA, the Kosovo Liberation Army, which has no legitimate legal status in the independent republic of Kosova created, as it was, to be a neutral state with no army and with open borders. The establishment and activities of KLA was never endorsed by the Kosovo-Albanian parliament or by President Rugova who, according to Kosova's constitution and elections, is the legitimate leader of the self-proclaimed republic. According to Serb sources, more of the KLA delegates are indicted for murder and did not have legal papers upon their departure for Rambouillet. Two intellectuals on the Albanian team represent nobody but were allegedly invited by Ambassador Hill and Foreign Secretary Cook - who did not invite similar people from the Serb side.

6. The mediators

The mediators are professional diplomats and ministers. There is no evidence that any of them ever took as much as a week-end course in conflict analysis, conflict psychology, creative conflict-resolution, mediation, conflict-transformation, reconciliation, forgiveness. None of them has a PhD in peace and conflict studies or related matters. If Orthodox priests are not allowed in, the question is whether there is any area expertise, anthropologists, Balkan experts present in Rambouillet. Finally - and not the least - it is all a men's game.

7. The timing

Who could believe that it would be done in one or maximum two weeks? Only someone who has a) learnt nothing from the Dayton process in Ohio and the Dayton process on the ground, b) is unable to see that Kosovo is a complex problem, c) ignores the depth of people's problems and suffering for decades or d) has another agenda - such as seeing NATO troops on the ground before the Alliance's 50th anniversary in April.

8. The "negotiations"

The basics of the Plan is not negotiable. It's a fait accompli. An anonymous U.S. State Department official said before the delegations arrived that only 20% in the margins could be discussed.

9. The credits

Rambouillet is a stage where the conflicts inside EU and between EU and the United States are played out. The basis for the document on the table is the plan developed by US Ambassador Hill, and the conference is co-chaired by France and England with a Russian mediator. U.S. Secretary of State, Madam Albright, was elegantly granted the diplomatic 'victory' of bringing the delegation leaders face-to-face for the first time in a week. If they could not sit at the same table during the first week in Rambouillet, you may wonder how they can, together, reach and implement an agreement.

10. The result

Most likely, the parties will sign the document, one way or another, with reservations. However, KLA will not accept being disarmed and Belgrade will not accept ground troops. No one wants to be first out as the 'bad guys.' There may be secret deals or protocols. They will then also DE-SIGN the document - i.e. tell the press and their fellow-citizens that they interpret the difficult parts in their own particular way, no matter what the others say and do. Both sides will say that "we did not yield" and "we got what we wanted - if not right now, later." Only then begins the implementation and the compliance games. Soon one or both sides will not be "in compliance" and the bombs fall. If KLA refuses to sign, NATO has little leverage. To disarm KLA it needs to get into Kosovo. This means bombing and invasion.

11. The morals

All this happens when the international community turns a blind eye to Turkey's repeated incursions into a neighbouring state. In Algeria, 30 times more people have been killed than in Kosovo with no international intervention. Tens of thousands have died in Africa with no bombings. No legal, sovereign government anywhere with secessionist movements on its territory would accept to be bombed for adhering to its status as recognised state - least of all the West.

Director Oberg summarises: "The issue is NOT whether nasty wars and

genocide must be stopped. The issue is how it can be done. The issue is whether the 'conflict managers' agenda is "clean" or they take advantage of conflicts and human tragedies to cynically promote power politics - and, thereby, prepare wars in the future (as argued in PressInfo 55). Conflicts can be handled in many and different ways, the Dayton- and Rambouillet method is certainly not the one one.

The international community lacks criteria - even a discussion - about good versus bad conflict-management in the post-Cold War environment. Most people only blame the conflicting parties if peace fails, but we must also ask: Did we, the internationals, contribute to the conflicts in the first place, historically? Who can serve as mediators without mixed motives and hidden agendas? Are the peace plans we impose at all good? What can we learn from earlier peace processes?

Rambouillet is absurd theatre. Professional peace-makers and mediators know you cannot make peace that way. The whole process militates against what is known about human psychology, trust and co-operation. But the media will continue to call this type of theatre "peace negotiations" and thereby free the international community from co-responsibility for the failure. The poor, suffering citizens of Kosovo will have to wait for peace as long as the vagabonds do for Godot in Samuel Beckett's classical drama," Jan Oberg concludes twelve hours before the deadline at the castle.

© TFF 1999

* You are welcome to re-print, copy, archive, quote from or re-post this item, but please retain the source.

* TFF's website has all the relevant links to Iraq, the Balkans, including media there + peace research, and non-violence

* Teacher, activist, journalist?? You'll always find something interesting at TFF.

* Get your daily global news from the leading media on TFF's site, all in one place.

<http://www.transnational.org>

* On January 4, Washington Post called TFF an "organization which aggressively uses the web" and quoted PressInfo 52 "Be Better Informed About the Iraq Conflict"...

* They are right, this is a dynamic site, always serving concerned citizens.
* Now more than 100.000 "hits" per month and featured regularly on
OneWorld's supersite. Find out why at:
<http://www.transnational.org>

////////////////////

Dr. Jan Oberg
Director, head of the TFF Conflict-Mitigation team
to the Balkans and Georgia

T F F

Transnational Foundation for Peace and Future Research
Vegagatan 25, S - 224 57 Lund, Sweden
Phone +46-46-145909 (0900-1100)
Fax +46-46-144512
Email
tff@transnational.org
<http://www.transnational.org>

////////////////////

Date sent: **Sat, 13 Feb 1999 10:24:53 GMT**
From: **robwcpuk@gn.apc.org (Rob Green)**
Subject: **UK General Slams "Violent" NATO**
To: **abolition-caucus@jgc.apc.org**

Dear Abolitionists,

I thought you should see the following report from the UK Guardian newspaper yesterday 12 February 1999. Please note that the General was addressing the prestigious Royal United Services Institute: and in the latest RUSI newsletter his views are implicitly supported by dismissing threatened air strikes against Yugoslavia as "irrelevant". Perhaps HAP should consider inviting him to speak?

Best wishes,
Rob Green
Chair, World Court Project UK
* * *

BRITISH GENERAL LAUNCHES ATTACK ON 'VIOLENT' NATO

By Richard Norton-Taylor [Guardian: 12 February 1999]

A former British commander of UN forces in Bosnia yesterday accused NATO governments of promoting a "culture of violence" and said their reaction to the Kosovo crisis created a dangerous precedent for future intervention.

The remarks of General Sir Michael Rose, UN commander in Bosnia in 1994-95, were clearly directed at Britain and the US. He referred specifically to US cruise missile attacks against Iraq, Afghanistan and the Sudan last year in retaliation for terrorist bombings of US embassies in Africa.

Firing cruise missiles reflected a "false view that intractable political problems could only be solved by military force", Sir Michael said. "Complex human emergencies demand understanding of the conditions rather than solutions from the barrel of a gun."

He told the Royal United Services Institute that bombing Serbia would not help the ethnic Albanians in Kosovo. It would have a negative impact on the Serbs in Bosnia and on Macedonia. Threats of bombing had already led to nationalists being elected in Serbia. The way NATO responded to the Kosovo crisis could be a "dangerous precedent".

Sir Michael welcomed the US agreement to deploy ground troops in Kosovo along with those from Britain and France. They could only go if invited by

the Serbs after all sides had signed a peace deal.
ENDS

*****

Commander Robert D Green, Royal Navy (Retired)
Chair, World Court Project UK

NZ: Disarmament & Security Centre	UK: 2 Chiswick House
PO Box 8390	High Street
Christchurch	Twyford
Aotearoa/New Zealand	Berkshire RG10 9AG

Tel/Fax: (+64) 3 348 1353   Tel/Fax: (+44) 1189 340258

Email: robwcpuk@gn.apc.org

*****

Holocaust 12/2/49

Op 22 januari stond in het NHD een artikel onder de kop 'Dit Island herdenkt de slachtoffers Holocaust'. De slaafslachtoffer was het 54 jaar geleden dat het gazijs gas werd gebruikt in het kamp Auschwitz. Het artikel herdenkt de slachtoffers van de Holocaust. Het artikel herdenkt de slachtoffers van de Holocaust. Het artikel herdenkt de slachtoffers van de Holocaust.

De slachtoffers van het gazijs gas zijn de slachtoffers van de Holocaust. De slachtoffers van het gazijs gas zijn de slachtoffers van de Holocaust. De slachtoffers van het gazijs gas zijn de slachtoffers van de Holocaust.

De krant noemt de holocaust een jodenvervolgung. Dat is niet juist. Het woord 'holocaust' betekent totale mensentrouw of slachting. Dus niet specifiek tegen joden. De eerste holocaust begon al op 22 juni

Deze zending met de naam...

Holocaust (2) 15/2/49

De slachtoffers van de Holocaust zijn de slachtoffers van de Holocaust. De slachtoffers van de Holocaust zijn de slachtoffers van de Holocaust. De slachtoffers van de Holocaust zijn de slachtoffers van de Holocaust.

De slachtoffers van de Holocaust zijn de slachtoffers van de Holocaust. De slachtoffers van de Holocaust zijn de slachtoffers van de Holocaust. De slachtoffers van de Holocaust zijn de slachtoffers van de Holocaust.

JENNY LINDBERG
Hilversum

Afrika 12/2/49

De slachtoffers van de Holocaust zijn de slachtoffers van de Holocaust. De slachtoffers van de Holocaust zijn de slachtoffers van de Holocaust. De slachtoffers van de Holocaust zijn de slachtoffers van de Holocaust.

A BAKARR BANGURA
Zaandam

1941 onder Russische krijgsgevangenen

27-7-99 Spelbrekers

'Milosevic toont zich voor de zoveelste keer een meester in het sarren en tarten van de internationale gemeenschap', zei Henny Stoel in het acht-uurjournaal. Dat was geen citaat of een samenvatting van andermans standpunt, maar geheel en al haar eigen mening. In een opinieblad is zo'n uitspraak, mits beargumenteerd, op zijn plaats, maar als nieuwslezers zich namens ons allemaal zulke waardeoordelen permitteren, is er meer aan de hand. De uitspraak van Stoel past in het 'spelbreker-concept' dat het westerse denken over internationale betrekkingen beheerst. Het is gebruikelijk geworden om de leiders van zogenaamde 'bandietstaten' af te schilderen als de grote spelbrekers in het internationale verkeer, als de *party poopers* van de nieuwe wereldorde. De willekeur waarmee deze leiders en hun volken worden afgestraft, neemt bizarre vormen aan. Vorige maand was Irak aan de beurt, u weet wel, het land dat elk ogenblik de hele wereldbevolking kan vergiftigen. Kennelijk is de grote alchemist even met vakantie, want nu moet opeens Milosevic afgestraft worden. Op de website van Het Parool kun je een knopje indrukken bij de vraag of Servië moet worden gebombardeed, ja of nee? Over zindoos geweld gesproken. Wie gaan we volgende maand bombarderen? Khadaffi, Castro, Kim Jong-Il? Of zullen we sjeik Bin Laden nog eens doen?

Natuurlijk zijn deze leiders bandieten, maar zij zijn wel de *zwakste* bandieten op het wereldtoneel. China schendt op grote schaal de mensenrechten, pleegt volkerenmoord in Tibet en bedreigt met zijn territoriale claims de vrede in Oost-Azië. Maar China heeft kernwapens en is een grote markt voor westerse investeerders, dus met China doen we zaken. Rusland is een maffiastaat en pleegt oorlogsmisdaden in Tsjetsjenië, maar dat land bombarderen we niet, want het is nog steeds een kernmogendheid en bovendien willen we iets terugzien van onze miljardenleningen. Israel bezet Arabisch gebied, martelt Palestijnen en produceert massavernietigingswapens, zoals we aan den lijve ervoeren toen een Boeing met grondstoffen voor de chemische wapenfabriek in Nes Ziona op de Bijlmer neerstortte. Toch bombarderen we Nes Ziona niet, want Israel is onze bondgenoot in het Midden-Oosten. Indonesië moordt op zijn beurt Oost-Timor uit, maar zolang Indonesische leiders geld in Amerikaanse verkiezingskassen storten, zullen we ook Jakarta niet bombarderen.

We laten het aan de Verenigde Staten over om zowel de bommen als de aandacht van de media te richten. 's Werelds politieagent bestookt naar eigen goeddunken Arabische en Afrikaanse steden, steunt de etnische-zuiveringspolitiek van Kroatië en Turkije, en beschermt wurgregimes in Saoedi-Arabië, Afghanistan, Congo en elders, maar de slachtoffers zie je niet op CNN. Daarentegen wordt er genadeloos ingezoomd op elke vierkante meter grond waar Washingtons prestige in het geding is. De eerste berichten over de moordpartij in Racak waren nog niet binnen of alle Nederlandse politici en media wisten, in navolging van het State Department, dat Milosevic 'genocide' had gepleegd. Toch bestaat gereede twijfel over de toedracht in Racak. En zelfs als dit drama geheel het werk van Servische beulen was, kan het alleen worden begrepen tegen de achtergrond van de maandenlange sluipmoordcampagne van het Kosovo Bevrijdingsleger die erop gericht was de Serviërs zover te krijgen.

Het aangename van de bandieten is dat ze het kwaad personifiëren, zodat nadenken over de echte dilemma's overbodig wordt. 'Milosevic is geen deel van het probleem, hij is het probleem', zei de Amerikaanse woordvoerder Jerry Rubin. De enige oplossing voor het conflict is dus een *shoot out* met Milosevic. En wat het spelbreker-concept helemaal dankbaar maakt, is het feit dat de bandieten hun macht vergroten door al die bommen, dreigementen, sancties en veroordelen die wij over hun volken uitstorten. Ze gedijen dankzij onze hypocrisie en ons gebrek aan initiatief en originaliteit. Zolang we volhouden dat geweld het enige antwoord op hun wandaden is, kunnen we nog jaren plezier aan hen beleven. Maar we moeten niet raar opkijken als één van die onverlaten op een dag een primitieve atoombom laat ontploffen in Washington, Tel Aviv of Rotterdam. Tweederde van de mensheid zal applaudisseren in het besef dat geweld de enige taal is die *wij* verstaan.

AART BROUWER

17-7-98

HIJACKED

By Ronald Steel

The guerrilla war in Kosovo is a nightmare for the people of the Balkans, but NATO bureaucrats and some European politicians see it as an opportunity. Therein lies the problem.

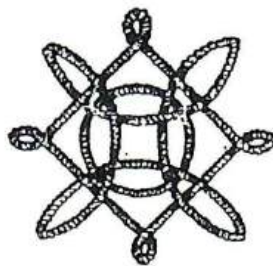
The Balkans story is an old one. One ethnic group feels oppressed under the rule of another one. It takes to the streets in protest, then to the hills. Its goal is either to make life miserable for its foes or else to gain the sympathy of outsiders who—moved by pity or self-interest—will fight the battle for it.

The NATO story is a new one. During the bad old days of the cold war, NATO cared as little about the feuding ethnics of Yugoslavia as it did about the squabbles of the Hindus and the Muslims in India. But, with the demise of the Soviet Union, NATO, like any bureaucracy, has tried to survive by both expanding its membership and redefining its mission. No longer needed to hold back Soviet forces, it has declared itself Europe's peacekeeper.

The Yugoslav breakup has provided a field of action for a military alliance in search of a mission. Indeed, NATO and Yugoslavia have a lot in common. Yugoslavia was a multinational state held together since 1945 by authoritarian rulers and the rigid battle lines of the cold war. NATO, a multistate military alliance, is also a creature of the cold war. Yugoslavia failed to find a new identity after the lifting of the Iron Curtain, and it tottered through a painful process of disintegration. NATO, having no enemy to contain but reluctant to cash in its chips, scurries about for something to do.

Yugoslavia gives NATO something to do at a price that—so far at least—has been relatively cheap. In Bosnia, where the first test of the new doctrine took place, the marauding Serb forces retreated, and the three rival ethnic groups settled into their respective trenches. Of course, the country is still effectively partitioned, and the dream of a unified multiethnic state recedes into the ever-dimmer future. But no U.S. NATO soldiers have yet been killed in combat, even though they will likely be bogged down there for several years, or decades, to come.

Kosovo is another story. It is not an independent state, as Bosnia was (briefly) before the war erupted, but an internationally acknowledged province of Yugoslavia. It is a province in rebellion against the central government, and NATO has about as much legal right to interfere there as it would in Kashmir or Nigeria or Indonesia or, for that matter, Israel.

So why are we sending a NATO air force to conduct mock bombing raids along the Yugoslav border? Do we want the guerrillas to carve out a separate state and then, from that base, extend their war for a Greater Albania into Macedonia, Bulgaria, and Greece? Presumably not: "We support enhanced autonomy," State Department spokesman James Rubin said last week, "but people are deluding themselves if they think that they are going to achieve independence." But wars of this sort are always based in part on delusion, and one of these may be ours. And, if we get sucked in deeper, it wouldn't be the first time that the U.S. went into someone else's quarrel for a dime and ended up betting the family savings.

What we seem to want is for the Serbs to behave nicer to the mostly Albanian people of Kosovo: to restore the autonomy that Milosevic took away in 1989 and let everybody just get along. But it's too late for that. Some-

one will have to force the Serbs to give up. The Albanian rebels know that they cannot do this on their own. That is why they want to drag NATO into their fight. The more they provoke the Serbs, and the more force the Serbs use in response, the greater the chance that NATO will intervene. Thus the prime target of the rebels is not the Serb army but the Western publics for whose sympathy they can appeal through TV images of

bombed villages and trudging refugees.

Is this the new NATO? A trans-Atlantic posse that can be summoned by any group with ambitions to set up a state of its own? In its frenzy to become relevant to a world it wasn't made for, NATO is in danger of becoming not only frivolous but dangerous: frivolous in that it now declares that virtually everything is its business, dangerous in that it threatens to involve the U.S. in quarrels it cannot resolve and in which it has no serious stake.

How did we get into this mess? Partly because Tony Blair, eager for a bigger role on the world stage, proposed that the U.N. authorize NATO military intervention in Kosovo and persuaded Bill Clinton to go along. Partly because it was assumed that nobody would object to dropping some bombs on the Serbs to make them lay off the Albanians. And mostly because NATO has to keep busy to stay relevant.

Where this haphazard, off-the-cuff intervention will lead is hard to tell. It might make the Serbs calm down or, more likely, encourage the rebels to step up their attacks. Having once intervened on such flimsy grounds and with such vague objectives, NATO will likely lose control over where it is going. It is in danger of becoming hostage to every dissatisfied or abused group with grievances that it hopes to induce others to resolve for it.

What is going on today in Kosovo is simply the early stage of a game that NATO has stumbled into more by accident than by design. But it is a game that is likely to involve the U.S. in the kinds of quarrels it never contemplated when it put the alliance together nearly 50 years ago. Then we pledged, in our own interest, to protect Western Europe from a foreign invader that could change the world power balance against us. Today we are being manipulated into involvement in ancient ethnic and territorial feuds. We need to rethink not only what we are doing in Kosovo but whether NATO, in its search for a mission, is taking us places we do not want to go. •

Jun. 1997

Anatol Mowlf

Sarajevo Today, Chicago Tomorrow

by Thomas Fleming

The War Crimes Tribunal going on at The Hague is the first test of one of the great principles of postwar politics—the Nuremberg Doctrine, which makes individuals liable to international prosecution for actions committed during a war. In the old days, military personnel and police officers were expected to do as they were told. In time of war, a soldier who refused to obey an order could and would be shot, sometimes without a hearing. But after the Nuremberg Trials, the phrase, always spoken with a phony German accent—“I was just following orders”—became both a standing joke and a reproach against anyone who refused to disobey a dishonorable order.

Even under the best of circumstances, it would be hard for a defeated nation to get a fair trial from its enemies. War is terrible, and even the best men do things which would otherwise be regarded as crimes: they destroy houses, kill some people deliberately and others through carelessness. Winston Churchill—who did all of the above in two world wars—thought that the top Nazis should have been killed as soon as they were captured, without setting a dangerous precedent for international revenge.

This article was delivered as a speech at a Chicago conference in March on “America’s Intervention in the Balkans,” hosted by Chronicles and The Lord Byron Foundation for Balkan Studies.

This is not to say that the Nazi regime did not deliberately commit mass murder against Jews, Poles, Russians, Serbs, even Italians, or that the ringleaders should not have been summarily shot—like Mussolini, who was a choir boy compared to Hitler. Afterwards, a new German government could have settled scores, as best it could, with the other criminals according to German law. Or, if we had to have a trial, if it were limited to clear evidence of international murder—the slaughter of Polish Jews and Catholics, for example—no harm might have come of it.

Instead, the Allies institutionalized the hypocrisy of their propaganda. They not only made the conspiracy to wage aggressive war a crime by itself—as if most 20th-century American Presidents were not guilty of such a conspiracy—but they also outlawed warfare against civilians, including such acts as “murder, ill-treatment, or deportation to slave labor or for any other purpose of civilian population.”

The Hague Tribunal is only a faint echo of the Nuremberg Trials: the alleged war crimes of the Serbs, even if they were all proved, are trivial in comparison with anything done not just by Germans but by Americans in recent years. At Nuremberg, at least, an effort was made to fix the blame on the Nazi leadership: men who had preached a doctrine of racial superiority, laughed at Christian morality as weakness, and insisted that

their strength and superiority gave them the right to treat other nations as slaves and cattle. There were no such leaders among the Serbs, and the so-called criminals who have been put on trial are so insignificant that, so far from enjoying the glory of a trial, they would not have been allowed even to testify at Nuremberg.

Like the Nuremberg proceedings, The Hague Tribunal is an irregular and illegal court. The established venue for adjudicating international disputes is the International Court of Justice, not the U.N. Security Council, which has no business involving itself in what was, after all, a civil war. The pretext was international security, but no one has ever taken the trouble to prove that there was a real danger of international conflict. As Professor Alfred Rubin has written recently in the *National Interest*: "If the Security Council, by its own vote, can categorize events in such ways as to avoid limits on its own authority . . . a radical change in the structure of the United Nations will have been achieved."

Rubin also points out that the United States and its partners in the Security Council have been careful to limit the investigation to crimes committed by the three parties to the civil war. Just as at Nuremberg, where the Germans were not allowed to use any *tu quoque* arguments in their own defense, the activities of the peacekeepers themselves—including the use of American airpower against civilians—is not to be investigated. At least at Nuremberg, some of the judges did their best to insure a fair trial for the defendants, but this tribunal has been set up on the assumption that Serbs are Nazis, and that their leaders deserve to be hanged. As Srdja Trifkovic put it in the August 1996 *Chronicles*, "The model for The Hague Tribunal is not Nuremberg 1946, but Moscow 1938."

Were crimes committed by Serbs during the Bosnian Civil War? Undoubtedly. These things occur in all wars, civil wars in particular, but no impartial examination of the evidence has been able to attribute a criminal intention to Serb military commanders. The most frequently heard charge is that the Serbs launched military attacks on civilian population centers like Sarajevo. There is a word for this—war. Even if the Serbs were responsible for all the faked explosions in Sarajevo, they would be guilty of nothing that the United States does not routinely do. In the Gulf War, before we ever committed ground troops, we subjected Iraqi cities to a murderous barrage of missiles and heavy bombardment. We completely destroyed their infrastructure—plumbing, water supplies, electricity, all gone. Nobody really knows how many hundreds of thousands of Iraqi civilians have died as a result of the bombing and the subsequent embargo.

If we are going to talk about military terrorism against a people, then the United States should be accused of war crimes against the Serbs, not only for bombing the Bosnian Serbs into submission but also for the airstrikes that prepared the way for the Croatian massacres of Serbs in the Krajina—massacres which shocked even the normally anti-Serb press. It was the most brutal episode in a brutal war, and the blood is on our hands.

War against civilians is as old as mankind, although there have been periods of history in which brutality was avoided. During the American Revolution, British and German troops looted the houses of patriots, destroyed churches, and bayoneted unarmed civilians. The doctrine of total war has been U.S. policy since the American Civil War. Sherman's famous march

to the sea, authorized by President Lincoln, was a campaign to break the Southern will to resist by reducing women and children to starvation, and similar plans were carried out in the Shenandoah Valley and along the Missouri-Kansas border.

These were not isolated incidents in a single war. The terror bombings of German cities in World War II had no military value: the death of so many civilians was meant to cause disaffection in the German people, although it had the opposite effect. The same can be said of the brutal suppression of the Filipino independence movement in the Spanish-American War and of the war of attrition waged in Vietnam.

In Vietnam, everyone knows of the My Lai massacre, but that incident was apparently far from unique. According to ex-Navy SEAL Mike Beamon, there were even special groups of SEALs whose job was to sneak into Vietnamese villages to murder civilians and make it look like the work of the Vietcong. We used massive airstrikes against population centers, defoliated the forests, and used flesh-burning Napalm indiscriminately. The United States was denounced around the world, but in those days there was general contempt in America for the sentimentality of human rights.

The nations responsible for the fire-bombing of undefended German cities are in no position to point the finger at war criminals. Say it was justified, say that it saved lives—the Germans thought they had a noble purpose in killing Jews. As one British foreign officer put it in 1945, "Bomber Harris must have got more victims on his conscience than any individual German General or Air Marshall."

The United States collaborated with the British in the fire-bombings, but we bear sole responsibility for the use of atomic weapons against civilian population centers. Hiroshima and Nagasaki are an ineradicable black mark on this nation's character, on the President who made the decision, on the people who reelected Harry Truman in 1948 and who to this day refuse to look at themselves in the mirror.

Murder is not the only crime against civilians. During the Bosnian Civil War, the European and American press dwelt lovingly on rumors of rape camps. Upon closer inspection, most of the horror stories of Serbian rape camps turned out to be either gross exaggerations or even outright fabrications. Were any Muslim women raped by Serbs? Probably, undoubtedly. Should they be punished? Of course, either by the Muslims or by their own government. Is rape something unusual in a war? Hardly. The American Army, it is said, raped its way through Germany, and the only soldiers punished were the unlucky few who refused to stop when the war was over. In fact, our record on this is still very bad. The German government has repeatedly complained about the misconduct of American GI's stationed in Germany, and the recent horror stories from Okinawa and Korea reveal that rape is still regarded as a venial sin by the U.S. military. More recently, American soldiers have been accused of raping their female comrades, and the most recent charges are coming from women stationed in Germany.

In the Civil War, Sherman's men, when they were not burning and looting, spent their time raping the black slave women—a subject that few historians are willing to touch, because the unspoken assumption is that the victims were, after all, only black. These soldiers were, not coincidentally, serving under the very government that established the first American code of military ethics.

Drawn up by a German immigrant, Francis Lieber, this code was promulgated as General Order No. 100. General Halleck,

who authorized the code, was the military officer who also gave General Sherman's soldiers their *carte blanche* to burn, loot, murder, and rape their way across what had been the richest section of the United States. This same government and same officer bore responsibility for setting up the first concentration camp, designed to intern possibly pro-Southern Indians in the Southwest; this same government's troops in Colorado massacred an Indian encampment at Sand Creek at the very same time that their comrades-in-arms were putting the torch to the cities of Atlanta and Columbia.

I have dwelled upon the war crimes of the United States, not because I hate my country or want to blacken its reputation. Many other countries have worse records. But war is usually a dirty business, and few nations have clean hands. One fact alone should make us despise the entire procedure set up at Nuremberg: the fact that Stalin, his hands reeking with the blood of 50 million victims, was one of the prosecutors. None of the Nazi defendants, perhaps not even Hitler, could match Stalin, who even managed to prosecute the Germans for the massacre of Polish officers in the Katyn forest—a crime committed by the Russians themselves.

The so-called New World Order
that so many American conservatives
are obsessed with is only
the American Empire doing business
under a new logo.

Underneath all the horror stories of rape camps and mass murder, there is an underlying principle to the State Department line, and it is this: Human beings are individuals whose only group affiliation is to a state that protects their human rights. Differences of religion and nationality are insignificant, and it is morally wrong for members of one group to discriminate against members of another. In Bosnia, for example, this means that a Serb would be wrong not to want a Muslim to move into his neighborhood or to prevent his daughter from marrying a Muslim. When these prejudices become a policy of trying to preserve a Serb village or ensure Serbian political and military control over an area, the acts are not only wrong but criminal.

From this perspective, all the parties in Bosnia are guilty of human rights violations, but the Serbs are guiltier than the rest. Why? Because the Muslims, in their desire to control the entire region (let us not make the mistake of calling it a country) could play the multicultural card—some of the descriptions of Sarajevo make it sound like San Francisco or Madison, Wisconsin; even the Croats—once they were bullied into forming a federation with the Muslims—they, too, were grudgingly multicultural. Only the Serbs were honest in declaring their intentions, which was to have either a separate Serbian state or else a Bosnian Serb republic within what is left of Yugoslavia. In the

eyes of the international community, that desire by itself is a war crime.

Now, I am not going to try to tell you that Bill Clinton and Madeleine Albright really care about human rights. In fact, a glance at the Geneva Convention will reveal at once the hypocrisy of the United States and Germany, since the preamble to the latest version adopted in 1977 contains this lofty statement: "Every state has the duty, in conformity with the Charter of the United Nations, to refrain in its international relations from the threat or use of force against the sovereignty, territorial integrity or political independence of any State." What else was the breakup of Yugoslavia but the threat and the use of force against that nation's territorial integrity?

Where did such an idea come from? Since the Renaissance, philosophers have dreamed of such an international law, and by the 18th century most European nations were waging war according to certain rules which forbade the murder of prisoners and excessive mistreatment of civilians. In one sense, this is only good business: if wars are frequent, then whatever the Germans do to the French, they may, in the course of a few years, get a taste of their own medicine. The rule of tit-for-tat develops spontaneously even during modern wars: in World War I, for example, French and German soldiers respected each other's mess times and struck up a trade in cigarettes, wine, and food, until their officers put a stop to it.

But the kind of international law that has developed in the 20th century is neither pragmatic nor humane. It is a kind of religion—the glowing noxious gas given off from the decay of Western Christianity. Religious people, who see the image of God in their fellow human beings, are sometimes reluctant to indulge in gratuitous brutality. But Western society has been only superficially Christian for the past two centuries, and international human rights are simply the idea of divine law with God left out. Since, for people like Helmut Kohl, Madeleine Albright, and Bill Clinton, there is no god but ambition, power, and wealth, they are forced to disguise their crimes and double-dealing with the rhetoric of human rights and international law.

This idea of human rights has been kicking around for about 500 years, but it took concrete shape during the French Revolution, when the Jacobins proclaimed their Declaration of the Rights of Man—the right to life and property, the freedom of thought and religion. But what they did was a dress-rehearsal for Russian communism: they destroyed churches, murdered priests, raped nuns; they confiscated property, massacred a large part of the upper class, and waged a genocidal war of extermination against the Catholics of the Vendée. They even created a whole class of people called "suspects" who had no civil rights, and there were proposals to take the children of suspects away in order to indoctrinate them.

The Soviet constitution, too, breathes with the warm glow of human rights, and since World War II the nations of the world have ratified or endorsed or proposed charter after charter on women's rights, children's rights, religious rights, and ethnic rights. During exactly the same period, the civilized world has witnessed an epidemic of child prostitution. Fifty years ago a man who assaulted a little girl or a little boy would not have to worry about getting a fair trial, because he would never have lived that long. The same goes for the rapist and the child-murderer. Now these psychopaths and degenerates are very unlucky if they have to spend five years in a psychiatric hospital.

Let me talk about just one of these charters: The International Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide. In this convention, genocide is defined as "acts committed with intent to destroy, in whole or in part, a national, ethnic, racial or religious group as such," and genocidal acts include: killing members of a group, causing them serious bodily or mental harm, deliberately inflicting conditions of life calculated to bring about its physical destruction, imposing measures intended to prevent births, "forcibly transferring children of the group to another group." Now, during the Bosnian Civil War, we heard a great deal about genocide. As for the first charge—killing members of the group—all the parties are guilty. Serbs killed Muslims who killed Croats who killed Serbs who killed Croats who killed Muslims who killed Serbs. But if we examine the second and third charges—serious bodily and mental harm and the infliction of destructive conditions of life—it is we and our NATO allies who are guilty.

Apart from the normal incidents of war, the gravest bodily harm was caused by the embargo, which—as we now know—was enforced only against the Serbs, and not against the Muslims and Croats. In fact, the United States violated more than one international agreement by arranging the passage of Iranian arms by way of Croatia to the Muslims. The embargo was enforced so successfully against the Serbs that vital necessities—food, medicines—were not allowed to enter into the country, and from Belgrade to Pale, Serbian children were dying because there were no antibiotics or anesthetics for routine operations. One reporter, who brought this matter to the attention of Red Cross officials in Switzerland, was told that the Serbs were receiving very little Red Cross assistance compared with the bounty being sent to the Muslims, and, they added, if the world ever found out, no one would ever give money to the Red Cross again, an organization that plays politics with human suffering.

Mental suffering is an elastic charge, which lends itself to the thought-crimes legislation that became so prevalent in the Reagan-Bush years. Nonetheless, the American and German press succeeded in demonizing the Serbs, much as British mercenary writers demonized the Germans in World War I. This media campaign was orchestrated in the U.S. State Department, which has knowingly propagated lies and hatred. If there is ever a real War Crimes Tribunal, then these masters of hatred—Warren Christopher, Stephen Halbrook, Madeleine Albright—will face the same charges as Julius Streicher, who was executed for his anti-Jewish propaganda.

The other categories probably do not apply to the Bosnian Civil War, but I would point out to you that it is the policy of this administration to force contraception and abortion both on blacks and Hispanics in the United States and upon Third World nations. The usually unspoken assumption is that the world has too many Africans, Indians, Asians, and not enough Europeans. I say usually unspoken, because back when Planned Parenthood was getting underway, its founders were very open in promoting eugenics, and beneath all their humanitarian rhetoric today, the agenda remains the same: do not let the colored races breed. Both the United States and the United Nations take part in this worldwide effort, which is defined—in their own convention—as genocide.

The final category of genocidal crimes is the transfer of children out of their group. Strange as it may seem, such transfers are increasingly common here in the United States, where children may be removed from their parents' home on a mere sus-

picion of child abuse. Saving children from abuse is obviously a good thing to do. But what constitutes abuse? According to the various declarations on children's rights, children have the right not to be spanked, the right to be brought up in an atmosphere of religious toleration, the right to be provided with information on sex and contraception. All over this country there are religious parents whose children are being taken away on unsupported allegations of abuse; there are homeschooling families whose doors are being kicked in by social workers who think there is something inherently wrong in parents who want to protect their kids from public education or who think their own religion is superior to others.

The justification for all this is the doctrine of children's rights. Unfortunately, in modern politics, a right always turns out to mean a legal claim. If I have a right to an education, that means that I have a claim on somebody's wallet, somebody who must pay for my schooling. In practice this means the government, which steps in, not just in cases of abusive or deficient parents.

In fact, our governments—state and federal—claim to act *in loco parentis* for all the children of the country. This means that if a government agent decides that a child's right is being violated, then the parents must face the full force of their state or that of the government of the United States.

Even the State Department can get involved. About ten years ago in Chicago, a Ukrainian immigrant family decided they wanted to go home. Their son Walter, however, wanted to stay with his aunt. Although no wrongdoing was ever alleged against the Polovchaks, the State Department stepped in to enforce Walter's right to divorce his parents and stay in the United States.

Back then, the excuse was communism. Today, it would be religious freedom or the threat of female circumcision which has led some African girls to claim asylum. The details change, the basic principle does not: the doctrine of human rights means that, in Bosnia, Serbs are forced to live in a country controlled by their enemies, and that here in the United States, no citizen is free to rear his children, manage his business, or think his own thoughts.

The United States and its satraps on the U.N. Security Council have established a simple principle at The Hague: when other countries have problems, it is a matter for the international community to take up, but if there were a question of one of the permanent members of the Security Council—a question, say, of Scotland or South Carolina demanding their independence, or of Attorney General Reno's decision to massacre 82 people in order to "protect the children" at Waco—the permanent members can exercise their veto power. What is sauce for the goose is not to be ladled upon the gander.

The so-called New World Order that so many American conservatives are obsessed with is only the American Empire doing business under a new logo. In the new American International, Inc., children's rights are used as a pretext for killing children. In order to defend the territorial sovereignty of a nonexistent nation—Bosnia—a member nation of the U.N. had to be dismembered, and in order to assert the right of self-determination, the Bosnian Serbs had to be forcibly subjected to a government they hated. War crimes tribunals, human rights, and international security are inscribed in the lexicon of tyranny. For free men, these phrases should be shibboleth, and when you hear them from the lips of spokesmen or churchmen, you will recognize your enemy.

◀

Letter From Pale

by Rajko Doleček

The War Industry

There were two reasons for my visit to Belgrade last fall. His Beatitude, the Serbian Orthodox patriarch Lord Paul (82 years old), invited me to his official residence to honor me for "my endeavour to interpret objectively the all-Serbian tragedy." I was decorated with the Order of St. Sava I, the highest decoration of the Serbian Orthodox Church. The soft-spoken Lord Paul welcomed my wife and me very cordially. He expressed his sadness about the events in Yugoslavia: "I experience the suffering not only of our Serbian people, but of our Muslim and Croat brothers as well."

From Belgrade, we traveled as the official guests to the Republika Srpska, the Serbian part of Bosnia and Herzegovina. We were surprised by the relatively good quality of the road from the frontier town of Zvornik to Pale. The gas stations were well supplied, their prices were much lower than in Germany, or in our republic. Soon after leaving Zvornik, we saw many burned-down, mostly Muslim houses, on both sides of the road. It was the response to the massacres of Serbs by the Muslim militia, mostly from Srebrenica, which razed to the ground, during less than one year (1992-93), more than 30 Serbian villages. The less damaged houses were occupied by the Serbian refugees from Sarajevo. Instead of roofs, plastic sheets were used, anchored by stones. Windows—except for one, which was typically covered with plastic sheets to let some light inside—were covered with planks. Glass is almost nonexistent here. It was raining, with a lot of fog and mud around. At Sokolac, we stopped for a while in a nice café—the pizza there was among the best we ever had.

One can get from Belgrade to the municipality of Pale in four to five hours. It is approximately ten miles east of Sarajevo, whose inhabitants used to spend their weekends there before the war.

There are many summer residences and bungalows, a few hotels, restaurants, small cafés. Before the war, Pale had about 15,000 inhabitants; now there are 40,000 or more. Their numbers increased markedly after the ethnic cleansing of Serbs from Sarajevo, as a consequence of the Dayton Peace Accord. There are still craters here from the NATO bombing of civilian targets, after the Muslim-staged explosion at Markale II on August 28, 1995.

We arrived at Pale just before nightfall, and our driver drove us to the mountain hotel Bistrica near the top of Jahorina mountain, built for the winter Olympic games in 1984. In spite of the four years of fighting near Sarajevo, the hotel was still in very good shape—clean, warm, and with a lot of lights. That evening I received the medal of Njegos, for organizing the humanitarian aid to Republika Srpska and for my fight against the flood of disinformation.

We were welcomed by the Minister of Foreign Affairs of Republika Srpska, Mr. Aleksa Buha, a university professor from Sarajevo before the war. To save his life, he had to leave his home hastily in 1992, losing all his property. He introduced us to Mr. Luka Popović, the president's Chief of Protocol. The ceremony was short and cordial, and both Serbian television and radio covered the event. During the dinner that followed, Mr. Buha talked about the Dayton dictate, imposed on the Bosnian Serbs in the same way as the Munich dictate was forced on Czechoslovakia in 1938. The loss of the Serbian parts of Sarajevo meant a loss of 30 to 40 percent of the industrial capacity of Republika Srpska. The plight of the Serb inhabitants (70,000 to 100,000) who had to leave their homes and all their property was immense. Before the war, Sarajevo was the second largest Serbian city, with only a slight Muslim majority. The Dayton dictate took away the almost ethnically pure areas around Drvar, Glamoč, Bosansko Grahovo, where the Serbs represented 80 to 90 percent of the whole population. There, in the Dinara mountains, the United States army established its shooting ranges and training camps. The Germans are also there—they committed many crimes here half a century ago, and nobody is embarrassed. The

Dayton Accord absolutely forgot about the expelled Serbs from Mostar—they constituted one third of its inhabitants.

Republika Srpska desperately needs capital investments. The Yugoslav dinars and the German marks are used there. "The only things we export now are the timber and electricity," said Luka Popović:

For one cubic meter of timber you get 150 marks. If it is in planks, it brings 300 marks. We have large deposits of bauxite, zinc, lead, and iron. We need just the industry and the transport system to start. We've got some financial help from our Serbs in Diaspora. From your Czech government and from your various government-sponsored humanitarian organizations, we did not get anything—all the help went just to the Muslims. During 1993, it was mainly their army that took most of the humanitarian aid. We admire the patience and the ability of our people to survive the catastrophic circumstances and the shortage of almost everything. How to employ the demobilized young men, what to give to the refugees, invalids, to the old people? Where could we get money to buy the indispensable medical supplies? You cannot realize how many people, especially children and the elderly, died in our republic as a consequence of sanctions, especially when we were expelled together with the Federal Republic of Yugoslavia from the World Health Organization [in 1993].

The next day, we went to the modest one-story government building in the center of Pale. There I received a phone call from the dean of the new medical school at Srbinje (previously Focă). It was Professor B. Starović, the famous plastic surgeon who used to live in Sarajevo before the war. I promised him a few lectures for his medical students the next spring. In the courtyard we met Mr. V. Vučurević, the living legend of Herzegovina, where he successfully defended his town Trebinje against Croat aggression.

A member of the Parliament of Republika Srpska invited us to a café just opposite the government building. He was from Doboj, from the purely Serbian Ozren hills range. The Dayton dictate gave half of it to the Muslim-Croat federation. The town of Doboj, severely damaged by Muslim and Croat artillery, was overflowing with refugees from Ozren. The Bosnian Serbs do not like the troops of the French Foreign Legion, who engaged in black marketeering, the smuggling of arms to Muslims, and the illegal transferring of Mujaheddin and Turkish officers through the Serbian lines. They respect the Spanish soldiers.

Luka Popović explained how the Muslims cheated during the last elections in Bosnia and Herzegovina. From the registered Muslim voters, just 103 percent voted! And

the American, Mr. Frawick, did not argue at all. If we [the Serbs] did it, he surely would declare the results invalid. When we voted for our president, Mrs. B. Plavšić got 59 percent of the votes, the Muslim candidate, A. Djozic from the Izetbegović SDA party, got 17 percent. In our Serbian parliament, a sixth would be represented by Muslims. In the Muslim-Croat federation, no Serbian candidate achieved anything similar, no Serbian political party was there. . . . The officials from Sarajevo are trying hard to prove the existence of the nonexistent 'Bosnian language.' It is really funny, because it is just the Serbo-Croat language, with a few Turkish, Arabic, and Persian, often quite garbled words added, to prove the 500 years of Turkish reign.

The most popular personalities of the Republika Srpska are still Dr. Radovan Karadžić and General Ratko Mladić, symbols of the Serbian fight for survival. We met many people, and almost all of them had the same opinion. The War Crimes Tribunal at The Hague is considered a political affair, an extended arm of American interests, supported by a totally one-sided database of the Tribunal. Most of the documents about the crimes against Serbs in Croatia, Bosnia, and Herzegovina were repeatedly "lost" on their way to The Hague Tribunal. Such a Tribunal cannot be fair. The unlawful detention of two high-ranking Serbian

officers, released after many weeks, proved it. One of them, General Djukić, died of cancer a few days later. When in jail, he was without any proper medical treatment.

People find the Tribunal similar to the monstrous trials during Stalin's era. Mr. Goldstone is seen as similar to the Soviet prosecutor general, A. Vyshinski, who "according to law and justice" sent thousands to death. Fighting, destruction, and deaths are the consequences of this civil-ethnic-religious war, where nobody is innocent. Why did The Hague Tribunal not indict Mr. Izetbegović, who did not hesitate to kill his own people in three staged explosions in Sarajevo, whose men killed thousands of Serbian civilians all over Bosnia, all around Srebrenica? Mr. Tudjman's armies exterminated thousands of Serbian civilians in Krajina, in western Bosnia and Herzegovina; they repeatedly overran the U.N.-protected UNPA zones and expelled 200,000 Serbs from Krajina—and nobody indicted him. During the war almost one million Serbs were expelled from their homes—who did it? Whose money destroyed the multiethnic Yugoslavia? Many Western diplomats (e.g., Albright, Holbrooke, Kornblum, etc.) practice the purest form of "gunboat diplomacy"; they are often arrogant when dealing with their opposite numbers from Republika Srpska.

"Welcome to Pale, to the Serbian Sarajevo!" Dr. Karadžić greeted us cordially during a private visit to his study, with a map of Yugoslavia behind the desk, along with two or three icons. Why, he asked,

have we not the right of self-determination, so aggressively given to others? It is just unbelievable how the Western media portrayed us in their absolutely one-sided, biased approach—out of ignorance and for money. For this reason, we appreciate the courage of those who dared to tell the truth.

Dr. Karadžić is a well-known, prize-winning poet as well, and he gave us two autographed books of his poetry.

At Han Pijesak, deep in the woods, is the supreme command of the army of Republika Srpska. General Milan Gvero, General Mladić's deputy, welcomed us cordially. During our discussion with the general and his staff officers, coffee and plum brandy (*slivovica*) were served.

Americans, he explained,

have over Bosnia and Herzegovina two spy satellites continuously—they "see" even the license plates of cars. During the four years of flight controls, the NATO planes carried out more than 100,000 flights and supplied all the information to the Muslim and Croat military. Nevertheless, our resourceful men managed to outwit them repeatedly. . . .

There is one fact that I must stress to you. Do you remember the massacre at Markale II on August 28, 1995? It was staged by the men of Izetbegović. Our intelligence had reported two days before that explosion that something terrible was going to happen in Sarajevo. And within two days the trigger-happy Americans and their NATO servants started their attacks on our military and civilian targets. They must have known that all that was just a provocation, but still they used it as a pretext to attack us, in collaboration with the ground forces of Croats and Muslims. The anti-Serbian disinformation made monsters out of us again, and changed the course of war. NATO became a direct ally of Muslims and Croats—and the mighty America started a cowardly full-blown war against a handful of Bosnian Serbs.

The Americans are bringing huge quantities of sophisticated new weapons into Bosnia and Herzegovina, and they are training both the Muslim and Croat troops. Isn't a new war being prepared? Retired elite American Army generals play the role of mercenaries. . . . It is not the way peacemakers behave. Why must we and our civilians keep the war industry in full swing?

I remembered again the soft-spoken voice of his Beatitude the patriarch: "I experience the suffering not only of our Serbian people, but of our Muslim and Croat brothers as well."

Rajko Doleček is a professor of medicine at the University of Ostrava in the Czech Republic.

TO SUBSCRIBE... 1 - 800 - 877 - 5459

Dubbele winst met inzet Turkse grondtroepen

Kosovo

Mustafa Ustelar,
Rachid Jamari en Ron Haleber

De oorlog tegen Servië heeft niet het verwachte resultaat, mede door de afwezigheid van grondtroepen in Kosovo. De sneuvelbereidheid van de Navo-bondgenoten blijkt verre van toereikend. Is dit echter bij alle Navo-bondgenoten het geval?

Het lijkt wel of naar Turkije, dat vijftig jaar lid is van de Navo, niet wordt geluisterd. De levendige discussies in de media aldaar worden hier te lande nimmer vermeld. Navo-partner Turkije bood aan zijn in berg-guerrilla optimaal getrainde leger in te zetten in de crisis in Kosovo. De Navo heeft dat verzoek echter afgewezen. Turken zijn blijikbaar alleen maar inzetbaar als schoonmakers van de toiletten op de Amerikaanse bases in hun land.

Deskundigen als Mient-Jan Faber, de algemeen secretaris van het Interkerkelijk Vredesberaad, die pleiten voor de inzet van grondtroepen (Podium, 30 maart) constateren dagelijks het gevaar van het voortwoekeren van Servische mythen. De Servische nationalistische mythe baseert zich op de slag in 1389 tegen de Osmaanse Turken in Kosovo. Wat ligt er meer voor de hand om twee vliegen in één klap te slaan door uitgerekend Turkije zijn grondtroepen in te laten zetten? Door dit plan, waarop Turkse vrienden in onze omgeving zeer positief reageerden, kan Turkije met een actuele herhaling van de nederlaag van 1389 mede een beslissende klap toebrengen aan de Servische oorlogshysterie. De Serviërs

zullen dan beseffen dat mythes nu eenmaal mythes zijn en dat wij nu zes eeuwen later leven. Het zal de Serviërs duidelijk worden dat zij, willen zij in de EU integreren en in het Atlantisch bondgenootschap, hun eeuwenoude stereotypen jegens moslims moeten afzweren en onder meer Kosovaren en Turken als gelijkwaardig hebben te accepteren. De onontkoombare zelfstandigheid van Kosovo wordt zo ook voor het volk van Servië acceptabel.

De Turken van hun kant zullen zich graag bewijzen als betrouwbare westerse bondgenoot. Hun acceptatie binnen de EU komt daarmee een stap naderbij. Want het zullen tenslotte 'onze' Turken zijn die een eind maken aan het moorden, plunderen en verkrachten van een onmenselijke tiran.

De seculiere Turkse legerleiding staat er overigens volledig garant voor dat bij de strijd geen enkel motief van religieus fundamentalisme een rol speelt. Het zij aan zij strijden van Turkse Koerden en hun landgenoten zal ook indruk maken in Turkije zelf. Wanneer Turkse politici dit feit aangrijpen, komt het onderlinge binnenlandse conflict tussen Turken en Koerden dichterbij een oplossing.

De kans dat Rusland zich tegen de inbreng van Turkije zal verzetten is minimaal. Rusland, omgeven door een tiental republieken in cultuur en godsdienst nauw verwant aan Turkije, zal zich wel tweemaal bedenken voor het met Turkije een conflict aangaat.

Nadat het IJzeren Gordijn verdween, is het christelijke IKV zich gaan wijden aan de Euro-Arabische Dialoog met moslims. Laat het IKV daar dan ook de

consequenties uit trekken en niet-christenen voor het eerst als volwaardige partners zien om zijn doelstellingen te realiseren.

Laten Mient-Jan Faber, het IKV en de rest van het Westen hun verzwegen dubbelhartigheid jegens seculiere moslims overwinnen.

Dan zal het de islamitische wereld duidelijk zijn dat ook moslims voortaan als echte partner in de strijd voor vrede en gerechtigheid worden geaccepteerd. Want het nieuwe vijandbeeld dat westerse veiligheidsdiensten en de Navo (met name sinds ex-secretaris-generaal Willy Claes) optrokken rond de islam zal dan het begin van een einde vinden.

Mustafa Ustelar is lid van de stadsdeelraad Amsterdam Zeeburg, Rachid Jamari consultant arbeidsmarkt, Ron Haleber islamoloog en freelance medewerker IKV

Telegraaf 28/4 '99

Bombardementen

Na alle acties tegen zinloos geweld, hebben we nu zinvol geweld: de NAVO-bombardementen op Joegoslavië. De grote motor achter deze 'humanitaire acties' is het duo Clinton-Blair. Beiden waren in de jaren zeventig fel anti VS-acties in Vietnam. Wie had kunnen denken dat 25 jaar later juist zij dit soort acties zouden initiëren. Wie had ooit verwacht dat Mient-Jan Faber van het IKV zou zeggen dat het UCK bewapend moet worden en er grondtroepen moeten worden ingezet. En dat GroenLinks (ex-PSP) deze acties zou ondersteunen. Men ziet dit geloof ik als een videospelletje. En als het spelletje over is, dan kunnen we weer geld storten op giro 555.

Sassenheim,
Engel Knoppert

Prov. Zeewoese Ent.
23/4'99

39

Mient-Jan Faber vraagt bemoeienis van VN in Kosovo

MIDDELBURG - Secretaris-generaal Kofi Annan van de Verenigde Naties moet voor onderhandelingen naar Joegoslavië. Tegelijkertijd moet het Joegoslavië Tribunaal in Den Haag president Milosevic aanklagen. Dat vindt Mient-Jan Faber van het IKV. Hij zei dat donderdag op een bijeenkomst in Middelburg.

De NAVO-bombardementen bereiken nu niet het gewenste doel. Wat de onderhandelaars niet is gelukt - vrede brengen in Kosovo - lukt de NAVO ook niet, verklaarde Faber. „De operatie van nu brengt allesbehalve bescherming aan de mensen in het gebied, ongeacht hun achtergrond. De NAVO dacht dat na een dag of twee van bombarderen, grondtroepen konden worden ingezet. Dat heeft faliekant anders uitgepakt. De enige die ervan heeft geprofiteerd is Milosevic. De etnische zuiverin-

gen gingen in rap tempo door en hij heeft door de grote aantallen vluchtelingen gezorgd voor destabilisatie in de omringende landen.”

Volgens Faber is het tijd dat Kofi Annan een poging doet om de oorlog te beëindigen. Hij moet er in eerste instantie voor zorgen dat hulporganisaties en internationale waarnemers naar Kosovo kunnen. Uiteindelijk moet er een internationale vredesmacht komen, die de bevolking gaat beschermen. „Daar heb je Kofi Annan voor nodig. Hij kan ervoor zorgen dat de Russen weer meedoen. Hij kan de hele internationale gemeenschap mobiliseren tegen Milosevic.” Faber stelt dat het Joegoslavië Tribunaal Milosevic moet aanklagen als oorlogsmisdadiger. „Het westen kan dan zeggen: met jou praten we niet. Jij bent persona non grata. Dat is ook gebeurd met Karadzic.

Van hem hoor je niets meer.” De IKV-voorzitter heeft overigens niet de illusie dat het conflict snel is opgelost. „Op de Balkan heeft zich een ongekend drama voltrokken. Vrede wordt een proces van lange adem.”

Faber nam deel aan een discussie over Kosovo samen met N. Schouten van de Socialistische Partij en L. Gojani van de stichting Moeder Theresa. Die stichting was in Kosovo actief, lang voordat de oorlog uitbrak. Schouten brak een lans voor het stoppen van de bombardementen. Er moeten daarna nieuwe onderhandelingen komen tussen de Serven en de Albanezen.

Die suggestie van Schouten werd weggehoond door een groep jonge Kosovaren. Die beschuldigen de Serven van volkerenmoord. Dat leidde bij de aanwezige Kosovaren van Servische achtergrond tot nieuwe beschuldigingen. Toen beide partijen elkaar uitmaakten voor moordenaar, stapte een aantal bezoekers aan de discussiebijeenkomst boos op. Gojani wist de woordenstrijd uiteindelijk met enige moeite te staken.

Weggehoond

De suggestie van Schouten werd weggehoond door een groep jonge Kosovaren. Die beschuldigen de Serven van volkerenmoord. Dat leidde bij de aanwezige Kosovaren van Servische achtergrond tot nieuwe beschuldigingen. Toen beide partijen elkaar uitmaakten voor moordenaar, stapte een aantal bezoekers aan de discussiebijeenkomst boos op. Gojani wist de woordenstrijd uiteindelijk met enige moeite te staken.

Friesch Dagblad 22/4'99

Pleidooi voor herstel rechten vluchtelingen

Utrecht - Het herstel van de rechten van de inwoners van Kosovo moet meer aandacht krijgen. Dat bepleiten ruim 25 Nederlandse organisaties op het gebied van mensenrechten, ontwikkelingssamenwerking en vredesbeleid in een oproep tot de politiek en de samenleving. Tot de organisaties behoren Amnesty International, CNV, FNV, Humanistisch Overleg Mensenrechten, IKV en Vluchtelingenwerk Nederland.

Van de Kosovaren is het recht als persoon te worden erkend, fundamenteel geschonden. De Joegoslavische autoriteiten hebben stelselmatig identiteitspapieren vernietigd. Herstel van de identiteit is voorwaarde voor een toekomstig bestaan. Kosovaren moeten als vluchteling worden erkend omdat zij wegens hun etnische afkomst zijn verdreven. Vluchtelingen hebben het recht om transport naar een ander land te weigeren en om

als familie bij elkaar te blijven. Het ontbreken van papieren mag opvang in de zin van het Vluchtelingenverdrag niet in de weg staan.

Vluchtelingen hebben er ook recht op hun verhaal te doen om gericht hulpverlening te krijgen. Het vastleggen van het verhaal is ook nodig om later aanspraak te kunnen maken op rechtsherstel en schadeloosstelling.

Tenslotte wijzen de organisaties erop dat het recht op terugkeer niet tot een plicht tot terugkeer mag verworden. Een toekomstig bestaan is alleen mogelijk als met de voorbereiding daarvan nu kan worden begonnen.

Ook in Overysse's Dagbl.
Barneveldse Ent. 29/4

'De NAVO verdedigt het kapitalisme'

Hij was een pacifist en hij is het gebleven, vrijwel als enige. Fred van der Spek (PSP) over de oorlog in Servië en de strijdkrachten als 'Leger des Heils'. 'Nu de kernwapens al meer dan vijftig jaar niet zijn gebruikt, is er steeds minder aanleiding om pacifist te worden.'

AIMÉE KERSTEN

In 1981 sprak Fred van der Spek, toenmalig leider van de Pacifistisch Socialistische Partij, 400.000 vredesactivisten toe tijdens de kruisraketdemonstratie op het Amsterdamse Museumplein. Twee jaar later waren er in Den Haag 550.000 demonstranten op het Malieveld samengestroomd. Nu Nederlandse F16's zijn ingezet in de oorlog tegen Servië lijkt het pacifistische geluid echter ineens verstomd.

De inmiddels 75-jarige oud-politicus omhelst nog steeds de ontwapeningsgedachte en wil graag uitleggen waarom. Zijn haar is grijzer geworden, de kleur van het brilmontuur iets lichter, maar zijn ideeën brengt hij met onverminderd vuur over het voetlicht. Op verzoek van de fotograaf maakt hij zijn ondoorzichtige brillenglazen schoon, waarna een paar levendige ogen uitdagend de lens in-kijken. "Volgens mijn dochter is

er een Van der Spek-revival gaande. Ik ben de afgelopen weken wel door zeven media gebeld," grapt hij.

Terwijl de meeste linkso's achter het militaire ingrijpen in Servië staan en zelfs pleiten voor het sturen van grondtroepen, houdt Van der Spek onwankelbaar vast aan het gebroken geweer. "De gruwelen in Kosovo zijn veel erger geworden na de bombardementen, en Milosevic zit steviger in het zadel dan ooit. Waar moet dat op uitdraaien? Is het een oplossing als straks een permanente buitenlandse dictator twee van haat vervulde bevolkingsgroepen uit elkaar en van het eigen lijf moet houden?"

Een oplossing heeft ook Van der Spek niet, of het zou 'een levend vredesschild van gewone burgers' moeten zijn. Zoveel mogelijk mensen uit de hele wereld zouden naar Kosovo moeten trekken om daar gewelddoos een einde aan de oorlog te maken. Maar hij ziet ook

wel in dat het geen realistisch plan is. "Het hoort bij een oorlog dat er soldaten sneuvelen, maar dat burgers zich blootstellen aan gevaar wordt niet geaccepteerd."

Dat hij voor zijn oplossing geen mensen op de been krijgt, lijkt hem niet te deren. Ook zijn vroegere strijdmakker Mient Jan Faber van het IKV staat niet meer aan zijn zijde. "Faber wil grondtroepen sturen," zegt Van der Spek op een *matter of fact*-toon. Weliswaar hebben ze in het verleden vaak succesvol samengewerkt, maar, zegt hij: "Dat deed ik ook wel met de VVD in de acties tegen jodenvervolg in Rusland."

Waar zijn de pacifisten toch gebleven? Niet bij GroenLinks, reageert Van der Spek onmiddellijk. "Althans, ze zullen er wel zitten," nuanceert hij, "maar ik vraag me af wat ze er doen. Die partij keurt immers defensiebegrotingen goed, ver-

zet zich niet tegen de NAVO en accepteert zelfs de kernwapens die bij Volkel liggen. Ook regeringsverantwoordelijkheid gaan ze niet uit de weg; dat is voor pacifisten allemaal onacceptabel." Alleen bij Tweede-Kamerlid Ineke van Gent meent hij nog enige PSP-restgevoelens te bespeuren.

Bij de SP voelen pacifisten zich evenmin thuis. "Die partij heeft geen pacifistische uitgangspunten opgenomen in het programma. Ze zijn alleen maar tegen de huidige bombardementen." De blik van Van der Spek verraadt dat hij met deze partij nog veel minder op heeft.

Neen, de pacifisten zijn natuurlijk bij de PSP te vinden. "Die hebben we in 1992 opnieuw opgericht," legt hij uit. "Maar bij de verkiezingen haalden we bijzonder weinig stemmen. Wellicht hebben we te vroeg deelgenomen." Hij bezoekt alleen nog als trouw lid de vergaderingen, maar speelt verder geen actieve rol meer in de partij.

Van der Spek is niet verbaasd over de minimale aanhang van de uit de mottenballen herrezen PSP. "Veel mensen zijn na de oorlog pacifist geworden uit vrees voor het eigen leven. Dat kwam voort uit een persoonlijke betrokkenheid. Men was reuze benauwd voor de wapenwedloop die in het dichtbevolkte Oost- en West-Europa gaande was tussen de twee grote pacts. In zo'n klein land als het onze ben je snel de pineut als ze erop los gaan schieten. Dat is na de val van de Berlijnse muur in 1989 fundamenteel veranderd. Ook nu de kernwapens al meer

Vervolg op pag. 15

IKV hekelt zuinige opvang van vluchtelingen

DEN HAAG (ANP) - Het Interkerkelijk Vredesberaad (IKV) hekelt het geringe aantal vluchtelingen uit Kosovo dat Nederland wil adopteren. „Het lijkt erop dat ons land alles in het werk stelt om zo zuinig mogelijk om te gaan met het ontvangen van Albanese vluchtelingen,” aldus IKV-secretaris Mient Jan Faber.

Nederland zou op korte termijn ten minste 10.000 vluchtelingen uit Kosovo moeten opnemen, zei Faber donderdagavond na afloop van een gesprek met de Macedonische ambassadeur in Nederland, P. Mitez. Geld uittrekken voor adoptie is volgens Faber prima, maar lang niet genoeg om de problemen op te lossen.

Voordat de crisis in Kosovo uitbrak, heeft Mitez de Vaste Kamercommissie van Buitenlandse Zaken al gewaarschuwd dat Macedonië in geval van nood hooguit 20.000 vluchtelingen kan opnemen. De regering van het land had de Europese Unie en de Verenigde Staten gevraagd op grote schaal bij te springen als zich meer vluchtelingen zouden aandienen. „Daar is niets van terechtgekomen,” constateerde Faber in het gesprek met Mitez.

Het argument dat de opvang in de regio moet plaatshebben, is volgens Faber een drogreden. Juist de opeenhoping van zoveel vluchtelingen in de armste landen van Europa, leidt tot ernstige destabilisering in de regio. Daar was het Westen altijd zo beducht voor. „Nu wij gevraagd worden onze grenzen voor vluchtelingen open te stellen, is dat argument kennelijk niet belangrijk meer,” zegt Faber, die ook secretaris is van de Europese koepelorganisatie van mensenrechten- en vredesbewegingen Helsinki Citizens' Assembly.

Vorige week pleitte Faber, die al jaren nauwe contacten met HCA-medewerkers op de Balkan onderhoudt, ervoor dat Kosovo een onafhankelijke staat wordt. Gezien de genocide die zich daar voltrekt, kan de Albanese bevolking onmogelijk onder Servisch bestuur terugkeren, aldus Faber.

Mitez en Faber maken zich grote zorgen over de toekomst van Macedonië. Er dreigt totale armoede, onder meer doordat de handel met Joegoslavië volledig is stilgevallen. Bovendien wordt de toestroom van vluchtelingen alleen maar groter. De regering van Macedonië wil de komende tijd volgens Mitez een „reëel uitzicht krijgen” op het lidmaatschap van de NAVO. Dat lidmaatschap zou nodig zijn om Macedonië van de ondergang te redden.

Waarnemers

Waarnemers van de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE) moeten volgens de rooms-katholieke vredesbeweging Pax Christi worden ingezet om de schendingen van de mensenrechten in Kosovo te registreren. Een nauwgezette documentatie van de gruweldaden is belangrijk om daders en verantwoordelijke autoriteiten te kunnen berechten. Dat heeft Pax Christi geschreven in een brief aan minister Van Aartsen (buitenlandse zaken). De registratie moet, aldus de vredesbeweging, ook plaatshebben met het oog op mogelijke compensatie van slachtoffers.

De OVSE-waarnemers die Kosovo vorige maand noodgedwongen moesten verlaten, kunnen volgens Pax Christi deelnemen aan de documentatie en verificatie van de schendingen van de mensenrechten. De teruggetrokken waarnemers zijn toegerust voor deze taak en in staat op korte termijn opnieuw te worden uitgezonden naar Macedonië en Albanië.

De mensenrechtencommissie van de Verenigde Naties en het Joegoslavië-Tribunaal zouden gebruik kunnen ma-

ken van hun rapportages. Pax Christi vraagt Van Aartsen na te gaan of een en ander binnen OVSE-verband valt te realiseren. Als dat niet mogelijk is, zou de regering de Nederlandse waarnemers toch opnieuw moeten uitzenden om de schendingen van mensenrechten, waarvan de internationale gemeenschap getuige is, te documenteren.

De vredesbeweging zegt te beseffen dat humanitaire noodhulp momenteel prioriteit heeft. Maar het is volgens Pax Christi belangrijk nu al maatregelen te nemen die van belang zijn voor de toekomst van de verscheurde regio waarvan Kosovo deel uitmaakt.

dan vijftig jaar niet zijn gebruikt, is er voor mensen minder aanleiding om pacifist te worden."

Ook de nieuwe rol van de strijdkrachten als 'Legers des Heils' neemt pacifisten de wind uit de zeilen. "De politiek stimuleert het imago van het militaire machtsapparaat als humanitaire organisatie, gericht op het redden van mensen," zegt Van der Spek. "Zeker op dit moment ziet men de NAVO graag als hulpverlener, omdat de oorlog in Kosovo zo walgelijk is: burenen en familieleden vermoorden elkaar. Dat was in de Golfoorlog anders; daar ging het tenminste om legers die elkaar bestreden. Toen werd er dan ook veel meer actie gevoerd."

Van der Spek bestrijdt dat het militaire apparaat een humanitaire functie kan hebben. Zijn toon is verdedigend noch verongelijkt, meer die van een geduldige, wijze leraar. Historische anekdoten, jaartallen, namen herinnert hij zich moeiteloos. De NAVO heeft hij nooit zien zitten. Hoe kon zo'n organisatie een hommage brengen aan het begrip vrijheid, terwijl destijds landen als het fascistische Portugal, Turkije en Griekenland er lid van waren? Om nog maar niet te spreken van NAVO-opperbevelhebbers met een fascistisch verleden of heden (volgt een lange rij namen) en de oorlogen die NAVO-leden voerden in derdewereldlanden. "De NAVO verdedigt nog altijd de macht van hoog-kapitalistische landen," concludeert de bejaarde links-radicaal. "Waarom heeft de NAVO anders niet ingegrepen toen Soeharto miljoenen Indonesische communisten afmaakte, of toen Tutsi's en Hutu's elkaar te lijf gingen? Ook Turkije werd geen strobreed in de weg gelegd bij het optreden tegen de Koerden."

Maar vooral onoverkomelijk is voor Van der Spek de strikte geheimhouding in militaire apparaten, waardoor democratische controle onmogelijk is. Militaire inlichtingendiensten belazeren het militaire apparaat; dat liegt de ministers voor, die op hun beurt het parlement en de bevolking belazeren. Met

zichtbaar genoeg dist hij de ene militaire leugen na de andere op. "Houd je vast, je schrikt je rot als je deze hoort," zegt hij vrolijk. "Ooit vroeg ik Reagan's wapenonderhandelaar in Genève, Paul Nitze, of de Russen goed op de hoogte waren van de Amerikaanse bewapening. Toen antwoordde hij: 'Perfect, ik heb van hen daarover veel informatie gekregen die mij door de Amerikanen zelf was onthouden.'"

Het sluwe-vossengezicht van vroeger komt tevoorschijn. "Ik had natuurlijk niet gezegd wie ik was."

Volgens Van der Spek hebben de militaire bevelhebbers een tomeloze fantasie. "Destijds besloot Lubbers nieuwe kruisraketten te plaatsen, omdat het aantal SS-20's aan Sovjet-kant zou zijn toegenomen. In 1987 bleek dat helemaal niet waar; ze hadden Lubbers gewoon voorgelogen." Hij verbaast zich erover dat het wantrouwen op dit moment verdwenen lijkt te zijn. "De huidige oorlog leent zich er toevallig wel bijzonder goed voor om nieuwe Stealths uit te proberen."

Maar over de politiek discussieert hij nu het liefst met zijn vrouw, tijdens wandeltochten in de gezonde Alpenlucht. Voormalige medewerkers spreekt hij nauwelijks meer. Wel heeft hij een vaste column in het antimilitaristische blad VD/Amok, maar gebundeld hoeft er niets te worden. "Mijn ideeën zijn vastgelegd in de Handelingen van de Tweede Kamer," klinkt het gedecideerd. ■

Angst bij familieleden grootste probleem voor manschappen in Macedonië

„Schrijnende beelden schokken thuisfront”

■ KUMANOVO (ANP) - De reacties van het thuisfront op de Balkanoorlog vormen het grootste probleem voor de Nederlandse militairen bij Kumanovo in het noorden van Macedonië. „Dat heeft zijn weerslag op onze jongens en meiden”, zegt luchtmaatschappij aalmoezenier René Busker, die sinds half december in Macedonië is.

De familieleden in Nederland worden geïnformeerd door de media die volgens Busker de meest schrijnende en sensationele zaken doorgeven. Dat leidt tot angst bij het thuisfront, dat vaak niet goed beseft dat de 240 Nederlandse militairen in dit deel van Macedonië niets te vrezen hebben. Zij bevinden zich ongeveer 22 kilometer van de grens met Kosovo.

Een ander probleem vormt de confrontatie met de ellende van de vluchtelingen. Geniet-roepen uit Wezep, die bij Kumanovo een tijdelijke legerplaats hadden opgezet, zijn deze week begonnen met het bouwen van een vluchtelingenkamp. Jonge jongens worden met de tragiek van de vluchtelingen geconfronteerd. Vooral degenen met een religieuze achtergrond vragen zich af: Waarom laat God dit toe, aldus de aalmoezenier.

Levensvragen

Hij constateert een groeiende behoefte om over levensvragen te spreken. Ook de belangstelling voor de kerkdiensten is aangetrokken. Na afloop vragen sommige militairen hem om de tekst van zijn overdenking. Op de eerste dag van de Navo-acties heeft Busker een speciale gebedsdienst gehouden. Ook de dienst op Goede Vrijdag voorzorg in een behoefte.

Bij het begin van de acties wisten de manschappen niet wat ze konden verwachten. Ze waren naar Macedonië gegaan, onder meer om de OVSE-waarnemers te ondersteunen. Nu kwamen ze ineens in een oorlogssituatie terecht. Ze moesten mentaal omschakelen, maar daarvoor zijn ze ook getraind. De dreiging nam al snel af en is nu minimaal.

Ze moeten alleen uitkijken als ze de basis verlaten. Confrontaties met de Serviërs, die een kwart van de Macedonische bevolking vormen, gaan ze zoveel mogelijk uit de weg. De

agressie van die kant blijft beperkt tot spugen en het gooien van stenen. Uit eten in het nabijgelegen Skopje is niet verstandig. Daarentegen worden de Nederlandse militairen toegelicht door de Albanezen. „De Navo is fantastisch”, kregen ze te horen.

De aalmoezenier werkt en woont in een eigen gebouwtje op het terrein. „Ze weten me altijd te vinden.” De meeste militairen zijn, net als hij, afkomstig uit Wezep. Die kenden hem al. Verder doet hij dagelijks zijn ronde over de basis. Hij heeft ook weet van de problemen die er thuis zijn. Verder behoort het brengen van het slechte nieuws (overlijden van een familielid) tot zijn taak.

De rooms-katholieke aalmoezenier Busker (44), die dit werk sinds 1991 doet, is de enige geestelijke verzorger op deze basis. Ook de protestantse militairen zijn aan zijn zorg toevertrouwd. Hij doet dat met liefde. Enkele jaren geleden heeft hij in Bosnië „geweldig” samengewerkt met zijn protestantse collega. De oecumenische samenwerking binnen de krijgsmacht noemt hij een voorbeeld voor alle kerken.

Vluchtelingen

Het Interkerkelijk Vredesraad (IKV) hekelt het geringe aantal vluchtelingen uit Kosovo dat Nederland wil adopteren. „Het lijkt erop dat ons land alles in het werk stelt om zo zuinig mogelijk om te gaan met het ontvangen van Albanese vluchtelingen”, aldus IKV-secretaris Mient Jan Faber.

Nederland zou op korte termijn ten minste 10.000 vluchtelingen uit Kosovo moeten opnemen, zei Faber na afloop van een gesprek met de Macedonische ambassadeur in Nederland, P. Mitez. Geld uittrekken voor adoptie is volgens Faber prima, maar lang niet genoeg om de problemen op te lossen.

Voordat de crisis in Kosovo uitbrak, heeft Mitez de vaste kamercommissie van Buitenlandse Zaken al gewaarschuwd dat Macedonië in geval van nood hooguit 20.000 vluchtelingen kan opnemen.

Het argument dat de opvang in de regio moet plaatsvinden, is volgens Faber een drogreden. Juist de opeenhoping van zoveel vluchtelingen in de armste landen van Europa, leidt tot ernstige destabilisering in de

regio. Daar was het Westen altijd zo beducht voor. „Nu wij gevraagd worden onze grenzen voor vluchtelingen open te stellen, is dat argument kennelijk niet belangrijk meer”, zegt Faber, die ook secretaris is van de Europese koepelorganisatie van mensenrechten- en vredesbewegingen Helsinki Citizens' Assembly.

Vorige week pleitte Faber, die al jaren nauwe contacten met HCA-medewerkers op de Balkan onderhoudt, ervoor dat Kosovo een onafhankelijke staat wordt. Gezien de genocide die zich daar voltrekt, kan de Albanese bevolking; onmogelijk onder Servisch bestuur terugkeren, aldus Faber.

Mitez en Faber maken zich grote zorgen over de toekomst van Macedonië. Er dreigt totale

armoede, onder meer doordat de handel met Joegoslavië volledig is stilgevallen. Bovendien wordt de toestroom van vluchtelingen alleen maar groter. De regering van Macedonië wil de komende tijd volgens Mitez een „reëel uitzicht krijgen” op het lidmaatschap van de NAVO. Dat lidmaatschap zou nodig zijn om Macedonië van de ondergang te redden.

Reacties

Het Interkerkelijk Vredesraad (IKV) heeft enkele tientallen reacties gekregen op de Balkanoorlog. Bij de kerkgenootschappen komen bijna geen telefoontjes of brieven van bezorgde gelovigen binnen. De grootste protestantse kerk in Duitsland, de EKD, ontvangt per dag ongeveer dertig reacties, vooral van tegenstanders van de NAVO-bombardementen.

De reacties bij het IKV variëren van steun voor het standpunt (militair optreden plus bescherming Kosovaren) tot emotionele telefoontjes van moeders van wie een zoon militair is. Bij een tv-programma waaraan IKV-secretaris Mient Jan Faber had meegewerkt, hadden „heel boze” Serviërs zich gemeld die zeiden weinig goeds met hem voor te hebben.

Ook bellen IKV'ers op die in het begin van de jaren '80 aan de twee grote IKV-demonstraties tegen de kruisraketten hadden meegedaan. „Nu moeten we van het IKV voor militair geweld zijn”, is hun reactie. Het IKV legt dan uit dat zorg voor de

slachtoffers het uitgangspunt is. Passief blijven toekijken tot dat Milosevic zijn etnische zuivering heeft volbracht, komt volgens de kerkelijke vredesbeweging de slachtoffers zeker niet ten goede.

Bij het synodebureau van de Nederlandse Hervormde Kerk en het secretariaat van het Rooms-Katholiek Kerkgenootschap hebben zich geen verontruste gelovigen gemeld. Bij de Gereformeerde Kerken was één verzoek om voorbede voor de slachtoffers binnengekomen.

Bij de EKD in Hannover melden zich vooral gelovigen die van de kerk een veroordeling van de NAVO-bombardementen eisen. Andere briefschrijvers hopen dat de kerk zal ijveren voor hervatting van het diplomatiek overleg.

Pech voor Koerden dat Turkije lid Navo is

Kosovo en Turkije

Guido van Leemput

De secretaris van het IKV, Mient Jan Faber, weet zich waar het gebruik van landstrijdkrachten in de oorlog om Kosovo betreft, sinds 21 april 1999 in vreemd gezelschap. Meener Faber, vertrouw op het Turkse leger en alles komt goed in Kosovo! Dat is althans de boodschap van het drietal Ustelar, Jamari en Haleber op de opiniepagina Podium van *Trouw* (21 april).

De drie wijzen er fijntjes op dat de Turkse landstrijdkrachten ruime bergguerrilla-ervaring hebben, zeer sneuvelbereid zijn en daarom te goed zijn om schoonmaakwerk op Amerikaanse bases te doen. Deze drie bijzondere kenmerken te zamen kunnen een eind maken aan de 'moorden, plunderingen en verkrachtingen' door de Servische heersers over Kosovo. De speciale Turkse eenheden zullen volgens de schrijvers volgaarne ter zijde worden gestaan door Turkse Koerden, wat - zo veronderstellen de inmiddels totaal ontspoorde auteurs - zonder meer een oplossing in de oorlog in Turks-Koerdistan dichterbij brengt.

Ik betwijfel of Mient-Jan Faber gelukkig is met dit - in ieder geval unieke - aanbod. Mij noopt het deze soldaten-

ronselaars te wijzen op enkele punten in de binnenlandse situatie in Turkije.

De volksverdrivingspolitiek met behulp van 'moorden, plunderingen en verkrachtingen' die de Turkse staat de laatste jaren in Turks-Koerdistan heeft uitgevoerd, kan de vergelijking met die van Servië in Kosovo doorstaan.

Stellingen

Van patiënten in een revalidatiekliniek wordt een motivatie gevraagd, vergelijkbaar met die van topsporters.
J. W. van Pelt, Theologische Universiteit Apeldoorn

Een kinderhand is nooit gevuld.
M. J. Zwiers, Rijksuniversiteit Groningen

Teneinde een zogeheten terrorismeprobleem op te moeten lossen hebben de Turkse soldaten miljoenen dorpeelingen van huis en haard verdreven, honderden moorden gepleegd op Koerdische politici, journalisten en andere actieve burgers, en is ook verkrachting een veel gebruikt strijd- en verdedigingsmiddel in deze oorlog.

De Koerdische bevolking in Turkije heeft de onmetelijke pech dat haar kwelgeesten lid van de Navo zijn. De klachten over de Turkse verdrivingspolitiek als onderdeel van een contra-

guerrilla-oorlog zijn bekend. Moedige mensen in Turkije die een geweldloze oplossing door middel van dialoog van de politieke problemen voorstaan, brengen dit onder de aandacht van de publieke opinie.

Nog nooit is er in Turkije, Koerdistan of waar dan ook gepleit tot het bombarderen van het Turkse leger om een eind te maken aan de onderdrukking en verdrijving van de Koerdische bevolking. Gelukkig maar, want het zal de situatie voor de toekomst er niet op verbeteren.

De Turkse regering wil echter niet luisteren naar de klachten en geen verandering aanbrengen in de massale schending van mensenrechten door leger en politie. Ze respecteert niet de burgerrechten van Koerden en andere critici van deze oorlogspolitiek. Mede-Navo-leden dekken in Turkije toe wat ze Servië met bommen verwijten. Mede-Navo-leden leveren sneuvelgrage Turkse commando's op grote schaal wapens en munitie om Koerden van huis en haard te verdrijven.

Een eind maken aan de verschrikkingen in zowel Kosovo als in Turks-Koerdistan is een lief ding waard. Indien Haleber, Jamari en Ustelar serieus de dialoog wensen, schrijf dan een pleidooi om de dialoog tussen de Turkse staat en de Koerdische bevolking te bevorderen. Dat is een stuk moeilijker dan propaganda te maken voor oorlog en voor het Turkse leger. Als de heer Faber hen in dat geval niet dankbaar zal zijn, dan ik in ieder geval wel.

Guido van Leemput is medewerker Studiecentrum Turkije

Koerden

Oplossing uit leunstoel voor Turken en Koerden

Kosovo

M. Ustalar, R. Jamari, R. Haleber

Navo-partner Turkije doet als onderdrukker van 'Turks-Koerdistan' niet onder voor het wrede Servië, en dus halen we een paard van Troje van stal, schrijft Guido van Leemput van het studiecentrum Turkije in *Trouw* van 28 april. Hij reageert daarmee op ons voorstel van een week daarvoor om Kosovo eens van een niet-westers moslimstandpunt te bezien en daarbij de rol van Navo-partner Turkije niet te vergeten.

Hij vindt dat wij „serieus de dialoog moeten wensen” tussen Turkije en de PKK. Wij als „soldatenronselars” dienen daartoe een buiten alle werkelijkheid staand „pleidooi te schrijven om de dialoog tussen de Turkse staat en de Koerdische bevolking te bevorderen”. Van Leemput beweert met zijn abstract dialoog-ideaal kalasjnikovs en uzi's met elkaar te kunnen verzoenen.

Ondanks het feit dat wij als gelovigen gebed en dialoog toejuichen, zou-

den wij toch wensen dat Van Leemput en zijn Turks studiecentrum met beide benen op de grond blijft staan. Ook de als zijn getuige opgevoerde Mient Jan Faber geeft blijk van een aards realisme inzake militaire conflicten. Bij Van Leemputs voorstel zullen Faber echter de rillingen over de rug lopen.

Eén van onze suggesties was dat de inzet van Koerden en Turken in hetzelfde nationale leger voor een gemeenschappelijke zaak in Kosovo een toenadering tussen beide groepen zou kunnen bewerken, mits uitgebuit door de politiek. Niet alleen wordt door die inzet de Turkse aandacht afgeleid van Oost-Turkije en wordt de militaire gevechtssterkte aldaar sterk verminderd, maar zoals bekend drijft een gemeenschappelijk buitenlandse 'vijand' juist groepen danig tot elkaar.

Dergelijke realistische overwegingen zijn Nederlanders als Van Leemput volstrekt vreemd. Zij denken alleen in sektarische zwart-witpatronen. In hun leunstoel-optiek dient de door hen gesteunde partij het politiek-militaire ge-

lijk te krijgen.

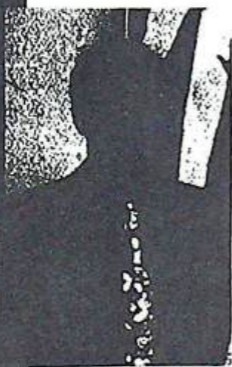
Waarom zwijgt Van Leemput over de hemelse dialoog die allereerst gevoerd moet worden door de elkaar naar het leven staande Koerden zelf? Een vriend van Haleber in Syrië, een Koerdisch journalist en belangrijk wetenschappelijk onderzoeker van de Koerdische cultuur, kreeg nadat hij gemarteld was door de geheime dienst, op bevel van het Syrische regime de moordcommando's van de Koerdische PKK op zijn dak. Hou dus op met het voorschrijven van die gemakkelijke zwart-witoplossingen van Nederlandse leest, afkomstig vanuit de etnische vooroordelen van één van beide strijdende partijen.

Bij Van Leemput valt met name op dat de sociaal-politieke strijd die Koerden en Turken gezamenlijk op nationaal vlak zullen moeten leveren tegen de opeenvolgende corrupte Turkse regimes totaal uit het zicht blijft. Verdiep je dus bij je studiecentra met afzien van elk etnisch idealisme in realistische strategieën, net zoals Mient Jan Faber dat tegenwoordig pleegt te doen.

Mustafa Ustalar is lid van de deelraad Amsterdam Zeeburg, Rachid Jamari consultant arbeidsmarkt, Ron Haleber islamoloog.

De waarheid over Kosovo

Schendingen van mensenrechten in Kosovo hebben een lang verleden. Alleen al de meest vluchtige blik op Amnesty's rapporten van de laatste 25 jaar laat zien hoe diep geworteld de gewelddadige onderdrukking in Kosovo is. Jarenlang kende Joegoslavië veruit het grootste aantal politieke gevangenen in Europa. Massaarrestaties waren er al in 1979; in 1989 telde Joegoslavië 4.500 politieke gevangenen, voor het overgrote deel van etnisch-Albanese herkomst. Continuïteit vertonen alle berichten over mishandeling en marteling. In april 1981 berichtte een ooggetuige dat een gevangene met de handen aan het plafond van zijn cel werd gebonden, werd ontkleed en toen geslagen tot hij bloed braakte.

De VN-rapporteur voor Joegoslavië, Elisabeth Rehn, schreef in 1997 een vernietigend rapport over de oneerlijke processen en onmenselijke gevangensomstandigheden in Kosovo. Gevangenen kregen vaak geen toegang tot advocaat. Er werd stelselmatig gebruik gemaakt van marteling om te dwingen tot het ondertekenen van een bekentenis. Gevangenen werden geslagen met

'De verantwoordelijken moeten door het Joegoslavië-tribunaal worden berecht' *Ne'gy*

knuppels, rubberpijpen of elektrische stokken. Noch de regering van Joegoslavië noch die van Servië hebben voor de schendingen ooit rekenschap willen afleggen. Eind maart zijn, na een periode van intensieve pogingen tot bemiddeling, de NAVO-landen overgegaan tot gewapende actie. Dat gebeurde zonder instemming van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties.

Mensenrechten zijn aan het einde van de twintigste eeuw de breedst aanvaarde norm van internationaal recht. Grove schendingen waren binnen en buiten de VN op allerlei manieren aanleiding voor actie of reactie. Voor onverschilligheid en non-actie zijn er altijd talloze argumenten geweest. Daardoor konden de schendingen in Kosovo 25 jaar lang ongehinderd doorgaan.

Een duurzame oplossing van het geweld in Kosovo is ondenkbaar zolang de verantwoordelijken niet worden gedwongen zich rekenschap te geven van de schendingen. Bij de pogingen tot internationale bemiddeling was het gevaar dat er hooguit wonden werden afgedekt, in plaats van die te genezen. De NAVO-acties brachten het risico dat wat de bombardementen verwoestten, decennia van massale schendingen zou overschaduwen. De misdrijven tegen de menselijkheid die in Kosovo zijn gepleegd moeten door het Joegoslavië-tribunaal worden berecht. Want daarin ligt de uiteindelijke kracht van de internationale gemeenschap: dat de normen van mensenrechten worden toegepast waaraan die gemeenschap de laatste vijftig jaar zo u...drukkkelijk haar lot heeft verbonden.

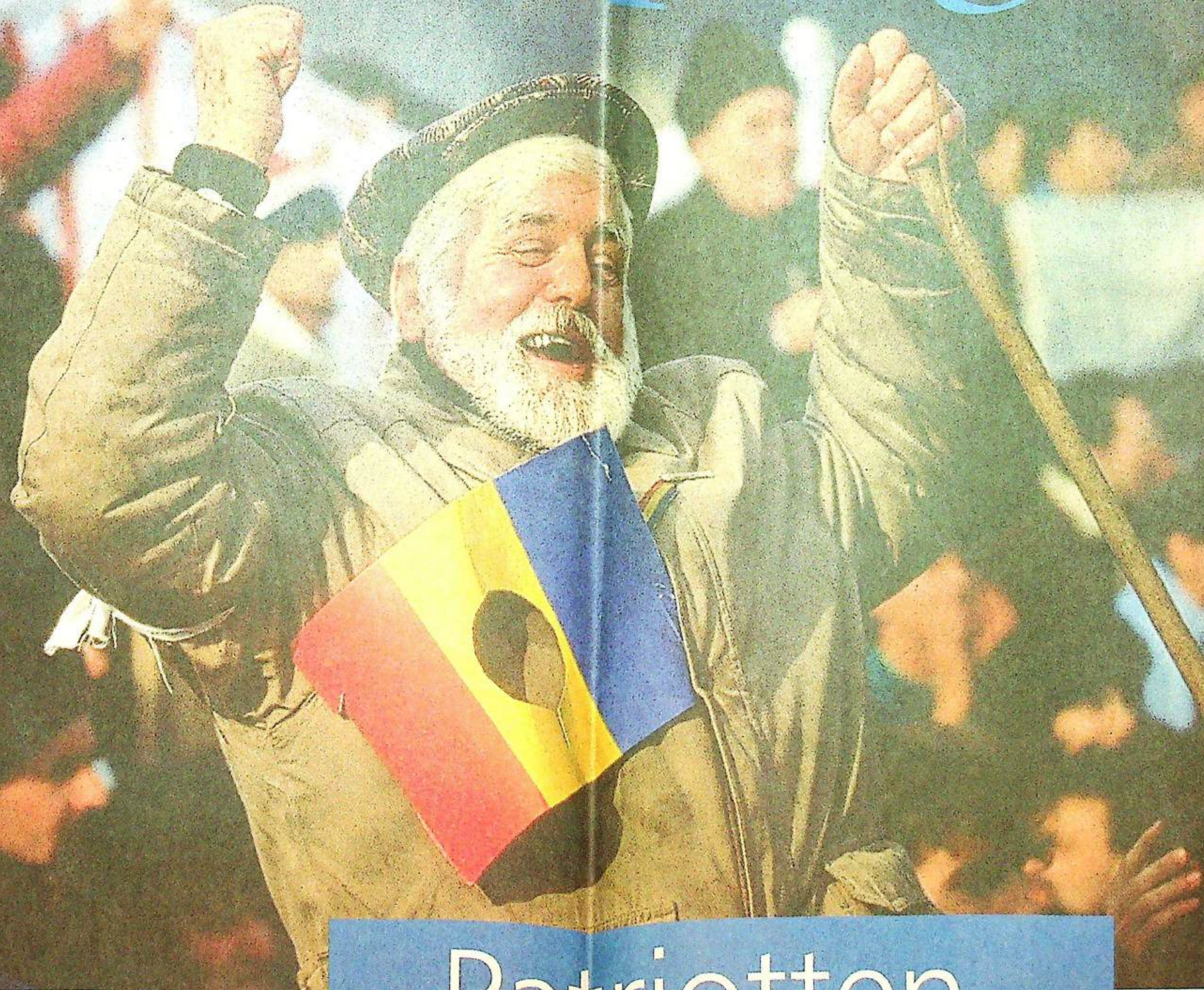
ADRI KEMPS

Directeur Amnesty Nederland

deVerdieping

• Trouw MAANDAG 26 JULI 1999

Protest in Boekarest, 1990
FOTO P. PARROT, SYGMA, ABC

Patriotten,

In Oost-Europa heeft het nationalisme de plaats ingenomen

was een dagelijkse provocatie. Boven de voorpagina van de kranten stond veertig jaar lang het parool *Proletariërs aller*

het berghoedje of de boerenhoofdhoek. Waarom zou het na het socialisme anders zijn? Er zijn in Oost-Europa welis-

van het communisme. De meute is gemobiliseerd, de sluimerende onderbuik-gevoelens zijn aangesproken. Groot-Serviërs, Groot-Roemenen rammelen strijdlustig met hun ijzerwaren. De schrijfster Herta Müller sprak onlangs in Berlijn over dit fenomeen. Ze is afkomstig uit de Duitse minderheid in Roemenië en verliet haar land midden jaren tachtig.

Nationalisme

Herta Müller

Het nationalisme, zoals we het nu in Oost-Europa tegenkomen, is een voortzetting van de vijandbeelden van de communistische dictatuur. Voor de buitenstaander die afging op het communistische woordgebruik bleef dat nationalisme goeddeels verborgen. In altijd dezelfde bewoordingen keerde de frase van het internationalisme terug. Het bijvoeglijk naamwoord 'internationaal' werd voortdurend gebruikt, willekeurig, leugenachtig – en het Westen liet zich zand in de ogen strooien.

Maar wie in Oost-Europa woonde hoefde maar één keer (al was het slechts bij toeval) een buitenlander te ontmoeten, of hij werd in een handomdraai tot verdacht element, een staatsvijand, een spion, een verrader. En het werd er niet ongevaarlijker op als je als Roemeen in contact kwam met een andere Oost-Europeaan, of het nou een Tsjech of een Hongaar was. Waar de beschuldiging van 'imperialistische infiltratie' niet hard gemaakt kon worden, werd de verdenking van 'samenzwering' of 'het slinkse beramen van een coup' gehanteerd.

Onder anderen daarom mocht ik niet naar Warschau of Boedapest reizen, noch naar Wenen of Parijs. Of het nou om een schrijver uit Cuba of uit Zweden ging die te gast was in Roemenië, mensen als ik werden op grote afstand gehouden. Men vertrouwde de gasten toe aan plaatselijke auteurs met een betrouwbaar socialistisch bewustzijn en volgzaam socialisten. Elk gesprek met een buitenlander uit Oost of West moest bij de geheime dienst worden gemeld. En buitenlanders mochten alleen als zij in de eerste graad verwant waren in het huis van 'het gastgezin' overnachten.

Het gebazel over internationalisme

landen verenigt u. En de leuze hing ook in de fabriekshallen voor arbeiders die geen stap over de grens mochten zetten en die niet met buitenlanders mochten praten. Zelfs niet met buitenlanders die door de staat zelf werden ingehaald in het kader van een zogenaamde vriendschap (zoals in het geval van de Vietnamezen in de DDR) of om deviezen te incasseren (zoals in het geval van de Libanese, Palestijnse, Libische en Griekse studenten in Roemenië).

Ook met deze 'staatsbuitenlanders' was privé-contact niet toegestaan. In de DDR was het zelfs in de 'Kring van de Duits-Russische Vriendschap' niet raadzaam een Sovjet-soldaat privé te ontmoeten. Gebeurde dat toch, dan moest de soldaat ver weg van de kazerne uit de auto van de gastheer stappen en door stille straatjes teruglopen, zodat niemand kon vermoeden waar hij was geweest.

Bij veel verhoren door de geheime dienst kwam het staatsvijandige karakter van mijn teksten slechts zijdelings aan de orde. Om mijn zinnen niet eindeloos tegen het licht te hoeven houden, bedacht de dienst misdaden waarvoor geen bewijs nodig was: contact met buitenlandse studenten, prostitutie dus. Ik zou met een dozijn buitenlandse mannen in bed zijn gedoken en daarvoor cosmetica en panty's hebben gekregen. Ik kende er niet één.

De ondervrager verzekerde me: „Des te beter. We kunnen je twee dozijn getuigen brengen, als we willen. Dan leer je ze vanzelf kennen. Het wordt een onberispelijk proces.” Zijn afkeer van de buitenlanders, die door de staat waren binnengehaald en die daarmee veel geld voor hun studie ving, culmineerde in de zin: „Hoeveel kilometer Arabische pik heb je al naar binnen gewerkt?”. Het was geen vraag, ik had maar te zwijgen, werd niet geacht een antwoord te geven. Mijn maag draaide om.

Niet alleen buitenlandse mannen, ook buitenlandse goederen golden als anti-socialistisch. 'Zwarte handel', ook die misdaad dichtte men mij toe. De socialistische ideologie had op een vreemde manier de afkeer, de preutsheid en de vreemdelingenhaat van een in zichzelf teruggetrokken dorp.

Patriottisme was een onmisbare eigenschap van elke communist. Een patriottisme dat was gebouwd niet op gevoelens voor het land waarin men leefde, maar op mythen uit het verleden en op het omlaag halen van vreemdelingen. De Roemeense 'aard' en de Roemeense 'bodem' waren superieur. De vele minderheden in eigen land werden 'inwonende nationaliteiten' genoemd. Hen kwam deze Roemeense bodem niet toe. Zij waren huurders van deze grond, hier geboren gasten als het ware.

Prostitutie was sowieso een misdaad, dus had men kunnen volstaan mij te beschuldigen van prostitutie met een Roe-

meen. Dat was echter nooit het geval. Men bedacht slechts prostitutie met niet-Roemenen, zoals met die Duitse schrijversvriend, die rood haar had en laatdunkend aangeduid werd als 'Jood' en 'Goudhaantje'. Men gaf mij ter overweging dat rood haar erfelijk is, dat ik lelijke kinderen zou kunnen krijgen. Een andere keer beschuldigde men mij van prostitutie met een bevriende rockmusicus. Hij was half Hongaar, half Serviër en had een getinte huid. Men noemde hem 'zigeuner'.

Toen het land zo diep gezonken was dat men in de ziekenhuizen restanten uit de kousenfabriek gebruikte als verband en men kippenkoppen en -tenen verkocht als vlees, hadden politie en geheime dienst het zo druk met het rustig houden van de bevolking, dat ze aan de grenzen van hun kunnen kwamen. Waarschijnlijk werd het eigen apparaat ook Ceausescu beu. Aangezien de mentaliteit van het apparaat en van de bevolking even grof en boers was, was het beschikbare feitenmateriaal onvolledige om Ceausescu in diskrediet te brengen: feodale stalinist, plundering van de staatskas, willekeur, verachting van mensen, moord – het lag allemaal voor de hand, het was overbekend, maar het kon niemand schokken.

Wat men nodig had, waren duivelse geruchten die de onschuld en de zuiverheid zouden aantasten. Om zich van hem te ontdoen plaatste het volk de duistere schurk niet zomaar buiten het gedeelde politiek-ethische systeem, maar buiten het gedeelde en verheven 'nationale karakter'. Door van staatswege gemanipuleerde geruchten werd Ceausescu eenvoudig ingedeeld bij de 'inwonende nationaliteiten' die men het meest verachte: men verklaarde hem tot zigeuner.

Pas toen kon men uiting geven aan de afkeer. Alleen een zigeuner was in staat de Roemenen aan te doen wat hij hen had aangedaan. Ook intellectuelen maakten zichzelf wijs dat de zigeuner Ceausescu bloedkanker had, maar daaraan niet overleed omdat hij zich dagelijks vers bloed liet toedienen uit het voorhoofd van pasgeboren Roemeense baby's. Dat hij de wet van de 'Vijf kinderen per gezin' alleen maar had gemaakt om zich van 'zuiver bloed' te kunnen voorzien.

Zigeunergezinnen waren doorgaans kinderrijk. Dat zij uit zichzelf en zonder de dwang van een regelmatig zwangerschapsonderzoek vijf of meer kin-

deren kregen, stemde de staat niet vrolijk. Veel te groot was de angst dat de zigeuners op een kwade dag in de meerderheid zouden zijn. Ze fokken als konijnen, als ratten, luide het. Tegelijkertijd werd echter beweerd dat ze kinderen roofden.

En het verhaal ging dat zigeuners vrouwen van elke leeftijd verkrachten, zelfs bejaarden. En niet alleen vrouwen maar ook dieren, en meloenen. Watermeloenen, hele velden vol – zo kon je elke zomer horen – waren door rondtrekkende zigeuners stukgeneukt. En zigeuners zouden kadavers van dieren eten, rottende kippen zouden voor hen de grootste delicatessen zijn.

De meeste vooroordelen van de Serviërs over de Kosovo-Albanezen kende ik al als onderdeel van de zigeunerhaat

'De vooroordelen over de Albanezen kende ik al uit de zigeunerhaat in Roemenië'

in Roemenië. Ze komen woordelijk overeen. Kosovaren verkrachten zelfs bejaarden, beweren de Serviërs zonder van kleur te verschieten hoewel hun eigen soldatenzonen de wereld naast het fenomeen van de massamoord het verschijnsel massaverkrachting hebben getoond. En net als de Roemeense zigeuners zijn de Kosovaren diefstalachtig, kortzichtig, dom, vuil en primitief. In plaats van rode meloenen te bestijgen, zoals de Roemeense zigeuners, zouden de Kosovaren 's nachts over het hek van de diertuin in Belgrado klimmen om zich daar te vergrijpen aan de witte zwanen.

De plaatselijke griezilverhalen blijven kennelijk ook overeind, als iemand Oost-Europa verlaat. „Wat zou jij dan doen?“, zei een Kroatische arts tegen me op een feestje in Berlijn. „Die Kosovaren vermeerderen zich als mieren.“ Al twintig jaar woont en werkt hij in Duitsland. Ik had op die feestelijke avond al lang en veel met hem gesproken, hem leren kennen als een intelligente man – tot hij deze zin sprak. Hij zei het met een gracieuze beweging van de hand, zonder zich bewust te zijn van zijn ontsparing. En ik dacht: dat is in die internationale Oost-Europese sta-

ten nou het verschil tussen iemand met een opleiding en iemand zonder; waar de arbeider zegt: die fokken als ratten, zegt de arts: als mieren.

Die verwisseling van diersoort, die kleine genade in de manier van uitdrukken, is het enige verschil. Zulke nuances gebruiken veel geletterden in Oost-Europa om zich te verheffen boven de ongeletterden, wier mentaliteit zij delen. Men moet zichzelf niets wijsmaken, het merendeel van de mensen voegt zich naar zijn omgeving omdat het daarvan deel wil uitmaken.

Die omgeving was de dorpse, preutse levensbeschouwing van het socialisme, elk moment bereid tot bruut geweld. Het socialisme bleef preuts en bruut om twee redenen. De eerste zijn zijn hoogste vertegenwoordigers zelf: via de 'dictatuur van het proletariaat' en vijf jaar lagere school werden ze partijbonzen, ja zelfs president. De onbekwaamheid werd tot maatstaf verheven; zij regeerde en zorgde systematisch voor de handhaving van een bijbehorende geestelijke toestand.

De tweede reden was de geplande armoede, het wanbeheer, waarin geen plaats is voor modernisering. Ze bindt het denken aan de treurigheid en lelijkheid van de omgeving. Wat het dagelijkse falen aangaat richtte het socialisme nooit de blik op de beschamende mislukking van nu, maar op de immer glorieus geschiedenis. Met het minderwaardigheidsgevoel van heden herinnerde men zich de trots van vroeger. De tijd maakte pas op de plaats.

Innerlijke beschaving heeft te maken met vrijheid, met de verstrengeling van zakelijke kennis en menselijke waarden. Die innerlijke beschaving had het socialisme niet en die kon het ook niet toelaten, zonder het systeem op te blazen. Het socialisme stond hoogstens geïsoleerde vakkennis toe en verhinderde iedere persoonlijkheidsontwikkeling, die objectieve kennis had kunnen verbinden met subjectieve normen zoals eigenwaarde en respect voor anderen.

Het was zo riskant je omgeving volgens zulke maatstaven te beoordelen, dat bij de meesten die behoefte niet eens opkwam. Wie met mes en vork at, uit het borstzakje opzichtig een balpen had steken en westerse sandalen droeg of jeans, was modern. Het tegendeel van modern waren niet bekrompenheid, vreemdelingenhaat en wreedheid, maar eeltige handen van het zwoegen,

waar veel hoogopgeleide mensen, maar zeer weinigen met een burgerrechtelijk waardenstelsel – met een opvoeding die is gebaseerd op een levenslang af te leggen verantwoording aan anderen en op respect voor het individu. Die opvoeding ontbrak in de technische vakken, maar ook in de geesteswetenschappen.

Kunstenaars en kunstkenner meden bij hun gesprekken over romans, schilderijen en muziek het terrein van de individuele ethiek en spraken over kunst zoals ingenieurs en artsen die spreken over stalen buizen of ziektes. Het werk mocht het individu nooit veranderen, maar moest de ideologie en de mentaliteit, die men al bezat, bevestigen of versterken.

De val van de dictaturen in Oost-Europa zorgde overal voor een nationalistische opwelling. Nationalisten hoefden niet geschapen te worden, ze bestonden al vijftig jaar. Ze schoven slechts de plichtplegingen van het internationalisme terzijde, noemden zich Groot-Roemenen, Groot-Serviërs en rammelden strijdlustig met hun ijzerwaren.

In Roemenië prezen ze de uitroeiing van de joden en zigeuners en richtten ze standbeelden op voor de fascist Antonescu. Ze provoocerden de Hongaarse minderheid en zetten bloedige overvallen op touw. En in het zuiden van Roemenië riepen dorpsleiders op tot een jacht op zigeuners en zette, in samspraak met de plaatselijke politie, de massa aan tot het plunderen en in brand steken van de zigeunerbuurten, die aan de rand van ieder dorp te vinden waren. De orthodoxe priester luidde de kerkklokken als teken voor de aanval. Pas wanneer de zigeuners het bos in waren gevlucht en de huizen waren veranderd in smeulende puinhopen, zakte de moordlust af. Maanden later was er nog niet opgetreden, justitie kon zogenaamd de daders niet vinden.

De meute had het heft in handen genomen. Maar wie is de meute? Die kun je niet aanwijzen, die is niet zichtbaar. Die komt pas tot leven als je hem nodig hebt. Misschien verwijst 'de meute' wel naar die daden van de mens, waartoe men hem eigenlijk niet in staat achtte. De omslag van een alledaagse handeling in een bloedige, zonder blikken of blozen. De sluimerende onderbuik-mentaliteit van gewone mensen werd aangesproken. Ze waren er zelf bij betrokken, uiteindelijk – en ze waren er meer bij betrokken dan bij het geroutineerde werken aan de lopende band of in het maïsveld. De mens maakt de sprong van denken naar doen, en verwordt tot die andere mens, die hij onzichtbaar, maar al lange tijd in zich droeg.

Was dat niet het geval, dan had Milosevic niet zijn vier oorlogen kunnen voeren.

(Bijdrage aan de conferentie 'Oorlog in Europa', Berlijn, 3 juli 1999)

Op zwarte laarzen naar Groot-Hongarije

23-8-14

Extreem-rechts

Runa Hellinga

BOEDAPEST – Bij de uitgang van metrostation Heldenplein worden pamfletten uitgedeeld. Het is een smaadschrift tegen de Hongaarse joden, die van de regering schadevergoeding willen vanwege de vervolging tijdens de Tweede Wereldoorlog. Dat, aldus de pamflettenschrijvers, maakt de bouw van een nieuwe metro in de Hongaarse hoofdstad financieel onmogelijk.

Vanaf de overkant van het plein klinken marsmuziek en soldatenliederen. Uit het hele land

Het verdrag van Trianon leeft nog alsof het gisteren is ondertekend

en zelfs van over de grenzen zijn ze gekomen: de aanhangers van de extreem-rechte partij Miep. Zo'n zesduizend mensen hebben zich verzameld onder de pompeuze beeldengroep die moet herinneren aan de Hongaarse verovering van het Karpatenbekken, 1100 jaar geleden. De meesten zijn ouder en zijn wat boers gekleed. De jongeren hebben kaalgeschoren hoofden en een voorliefde voor zwart en militaire laarzen. Een man draagt een spandoek "Jodenstaat nee, nee nooit".

Antisemitisme had niet het thema moeten zijn van deze demonstratie, maar blijkbaar ontkomen de Hongaarse fascistenaanbidders daar niet aan – zelfs als het over iets anders gaat.

Naast de tribune staat twee enorme kaarten van Hongarije die het eigenlijke doel van de demonstratie symboliseren: het is de start van een campagne voor herstel van Groot-Hongarije. Rechts is het huidige Hongarije, links de grenzen van voor 1919: een land dat drie keer zo groot was en een flink deel van het huidige Roemenië en stukken Slowakije, Oekraïne, Oostenrijk, Kroatië en de Servische Vojvodina omvatte.

Hongarije verloor die gebieden bij het Verdrag van Trianon, waar het als bondgenoot van Oostenrijk en Duitsland fors voor zijn betrokkenheid in de Eerste Wereldoorlog werd gestraft. De Miep heeft St. Stefansdag, de belangrijkste Hongaarse nationale feestdag die donderdag werd gevierd, uitgekozen voor het begin van de campagne 'Hongaarse Verovering 2000 Vereniging'. De slogan mag wat warrig zijn, maar iedereen hier weet wat bedoeld wordt: het volgende millennium moeten alle Hongaren weer in een land worden verenigd. Trianon moet van de baan.

Het eerste doel is nog gematigd. Volgens Miep-voorzitter Istvan Csurka moet om te beginnen een stuk van de Servische Vojvodina bij Hongarije komen, zodat de Hongaarse minderheid daar

niet hetzelfde lot wacht als de Albanezen in Kosovo. Het is een standpunt waar Csurka in de Vojvodina zelf overigens geen handen voor op elkaar krijgt. De Hongaarse minderheid is veel te bevreesd voor een echte herhaling van Kosovo.

Het is opmerkelijk dat de demonstratie hier plaatsvindt, op deze plek, op deze dag, totaal ongestoord. Het Heldenplein is het belangrijkste plein van het land. Het is een beetje, alsof de Centrumpartij op Koninginnedag een demonstratie op de Dam zou houden. Bovendien staat op de hoek ook nog eens de Joegoslavische ambassade.

Het eerste doel is aansluiting van de Servische Vojvodina

Hoewel de positie van de Hongaren in de Vojvodina de directe aanleiding voor de demonstratie is, is de Hongaarse politie rond het ambassadegebouw opvallend afwezig. Wat bejaarde leden van de eigen Miep-ordedienst moeten garanderen dat de skinheads het gebouw ongemoeid laten.

Deze tolerante houding tegenover de fascistenaanbidders bestaat niet voor niets. Zeker onder ouderen leeft Trianon nog alsof de aantasting van de Hongaarse natiegisteren heeft plaatsgevonden. Het gevoel van onrecht wordt ver-

groot, doordat de Hongaarse minderheden in Slowakije, Roemenië en Servië daadwerkelijk worden gediscrimineerd.

Niemand, buiten de Miep, heeft tot nu toe openlijk voor herziening van het akkoord gepleit. Maar overal in Hongarije word je regelmatig aan Trianon herinnerd. Je kunt vrijwel geen museum ingaan, of er hangt wel een kaart van Groot-Hongarije, al is het maar om te betogen dat het Karpatenbekken ook in geologisch opzicht in feite een geheel is.

Hoewel de Miep niet in de regering zit, steunt de huidige centrum-rechtse regering af en toe op extreem-rechts. Bij de lokale verkiezingen waren er bijvoorbeeld afspraken dat Miep-kandidaten zich terugtrokken ten behoeve van kandidaten van andere rechtse partijen.

Gelijktijdig probeert premier Viktor Orban de aanhang van de Miep te paaien met een eigen, gematigde nationalistische koers. Orban pleitte tijdens de Navo-bombardementen voor autonomie van de Vojvodina en hij maakt zich ook sterk voor een Hongaarse universiteit in Roemenië.

Dat gematigde nationalisme legt Orban geen windeieren. Want hoewel de meeste Hongaren beseffen dat herziening van Trianon niet meer dan een wensdroom is, vinden velen het heel vanzelfsprekend dat Boedapest zich bemoeit met de Hongaren buiten de grenzen.

M21 99

Onthullende documenten Ministerie van Buitenlandse Zaken Duitsland:

'in Kosovo waren geen etnische zuiveringen'

Uit interne documenten die in het Ministerie van Buitenlandse Zaken van Duitsland hebben gecirculeerd blijkt dat voor de luchtoorlog tegen Joegoslavië begon er geen etnische zuiveringen in Kosovo hebben plaatsgevonden. De documenten zijn opgesteld voor verschillende Duitse overheidsinstellingen die asielaanvragen van Kosovaarse Albanese moesten beoordelen. De rapporten zijn in tegenspraak met het belangrijkste motief dat de NAVO telkenmale aanhaalt om de ingreep in de Balkan te rechtvaardigen.

De nu volgende teksten werden gepubliceerd in het Duitse dagblad 'Junge Welt' van 24 april 1999. Wij geven ze vertaald en in verkorte vorm weer.

I. 29 oktober 1998. Advies van het Gerechtshof van Beieren (Az: 22 BA 94.34252):

"Uit de rapporten van 6 mei, 8 juni en 13 juli 1998 van het Ministerie van Buitenlandse Zaken, kan niet worden geconcludeerd dat er sprake is van groepsvervolging van etnische Albanese in Kosovo. De gewelddadige acties van het Joegoslavische leger en de politie sinds februari 1998 waren gericht tegen separatistische activiteiten en zijn geen bewijs voor vervolgingen van de gehele groep etnische Albanese in Kosovo of in een bepaald deel ervan. De acties sinds februari 1998 zijn selectieve acties tegen een militaire ondergrondse beweging (vooral het UCK) en mensen die daar direct contact mee hebben in het operationele gebied. Van een door de staat geprogrammeerde vervolging van de gehele groep van etnische Albanese is op dit moment geen sprake noch was dit eerder het geval".

II. 6 januari 1999. Rapport van het Min. v. Buitenlandse Zaken aan het Gerechtshof te Ansbach, Beieren:

"Op dit moment zijn binnen de Federale Republiek Joegoslavië tendensen waar te nemen van naar hun dorpen terugkerende vluchtelingen. Afgezien van de deplorabele staat van de Joegoslavische economie (volgens officiële informatie van de FR Joegoslavië zijn sinds 1991 700.000 vluchtelingen uit Kroatië, Bosnië en Herzegovina in het land gehuisvest) zijn bij de teruggekeerde vluchtelingen geen gevallen bekend van chronische ondervoeding of onvoldoende medische zorg en zijn geen daklozen waargenomen. Naar vaststelling van het Ministerie van Buitenlandse Zaken hebben individuele Kosovaren van Albanese afkomst (en hun directe familie) nog steeds beperkte mogelijkheden zich te vestigen in die gedeelten van Joegoslavië waar hun landgenoten of vrienden reeds wonen en zijn deze bereid hen op te nemen en te ondersteunen."

III. 12 januari 1999. Rapport van het Min. v. Buitenlandse Zaken aan het Gerechtshof te Trier (Az: 514-516.80/3 2 426):

"Juist in Kosovo is een expliciete politiek van vervolging op grond van Albanese etniciteit niet aantoonbaar. Het Oosten van Kosovo is nog steeds niet betrokken bij een gewapend conflict. Het openbare leven in steden als Pristina, Urosevac, Gnjilan, etc. is gedurende de tijd van het conflict, gewoon doorgedaan op een relatief normale basis. De acties van de veiligheidstroepen waren niet direct gericht tegen de Albanese Kosovaren als etnisch gedefinieerde groep, maar tegen de militaire tegenstander en hun daadwerkelijke of vermoedelijke aanhangers".

IV. 15 maart 1999. Rapport van het Min. v. Buitenlandse Zaken aan het Gerechtshof te Mainz (Az: 514-516.80/33841):

"Zoals vastgelegd in het rapport van 18

november 1998, heeft het UCK zijn posities weer ingenomen na de gedeeltelijke terugtrekking van de (Servische) veiligheidstroepen in oktober 1998, zodat zij nu weer uitgestrekte gebieden binnen de conflictzone controleren. Voor het begin van het voorjaar van 1999 kwamen nog steeds gevechten voor tussen het UCK en veiligheidstroepen, maar deze zijn vooraansnog minder intensief dan de gevechten in het voorjaar en de zomer van 1998."

V. 4 februari 1999. Advies van het Gerechtshof van Baden-Württemberg (Az: A 14 S 22276/98):

"Uit de verschillende rapporten is gebleken dat de door velen gevreesde humanitaire catastrofe die de Albanese burgerbevolking zou bedreigen is afgewend. Dit blijkt het geval te zijn sinds het afnemen van de gevechten in samenhang met een overeenkomst met de Servische regering eind 1998 (Rapport van het Ministerie van Buitenlandse Zaken, 18 november 1998). Sindsdien is de veiligheidsituatie en de leefsituatie van de Albanese bevolking in het gebied duidelijk verbeterd. Vooral in de grotere steden is het openbare leven weer genormaliseerd, hoewel spanningen tussen bevolkingsgroepen soms voorkomen door individuele gewelddaden. Sommige excessen van geweld tegen de burgerbevolking zoals in Racak kunnen volgens de publieke opinie worden toegeschreven aan de Serviërs. Maar het aantal en de regelmaat van zulke excessen waarborgen de conclusie niet dat iedere in Kosovo levende Albanese blootstaat aan levensgevaar of ernstige verwondingen."

VI. 24 februari 1999. Advies van het Hooggerechtshof te Münster (Az: 14 A 3840/94,A):

"Er is onvoldoende bewijs voor een geheim programma voor liquidatie van het Albanese volk, het te verjagen of op andere wijze te vervolgen. Als de Servische autoriteiten hun macht aanwenden om de wet te handhaven en daarbij noodzakelijkerwijs druk moeten uitoefenen op een Albanese-etnische groep die zich van het wettelijk gezag heeft afgewend en voor een boycot van de overheid is, is dat nog geen aanwijzing voor een geplande vervolging van deze bevolkingsgroep als geheel. De harde aanpak van de Servische overheid van separatistische uitingen is juist een aanwijzing voor het streven de Albanese binnen de Federatieve staat te houden. De maatregelen, zoals genomen door de strijdkrachten zijn in de eerste plaats gericht op het bestrijden van het

UCK en zijn aanhangers."

Onthullingen na start bombardementen

Op 8 april, twee weken na het begin van de bombardementen werd in Bonn, vanuit de hoogste beleidskringen, een document naar buiten gebracht waarin wordt gesteld dat het NAVO-hoofdkwartier en de Duitse regering openlijk liegen over de situatie in Kosovo. Hieronder geven we verkort de punten uit het document:

- De Duitse regering is bekend met de oorzaken van de vluchtelingenstroom, maar speelt op cynische wijze met het vluchtelingenprobleem om zo het beeld van deportaties en 'etnische schoonmaak' in stand te houden.
- Het Duitse leger en de NAVO beschikken niet over foto's, kennis, noch over bewijzen die een systematische deportatie van vluchtelingen door de Speciale Joegoslavische troepen, leger of politie kunnen aantonen.
- De redenen voor te vluchten, zoals geconcludeerd door het Duitse ministerie van Defensie, zijn:

1. De aanvallen van Joegoslavische soldaten en politie, gedeeltelijk geprovoceerd door UCK-troepen die Albanese gebruiken als menselijk schild. Er zijn indicaties dat plunderende Joegoslavische soldaten ter plekke worden geëxecuteerd

2. De NAVO-aanvallen en bombardementen

3. De vernietiging van waterleidingen in vrijwel alle steden in Kosovo, als gevolg van de bombardementen

4. De angst om in de vuurlinie te geraken tussen het leger en het UCK

5. De permanente verspreiding van angst en gruwelverhalen door ongeveer 100 kleine UCK, NAVO of Albanese radiopiraten die vanuit de bergen in Kosovo opereren, alsook de propaganda-uitzendingen van het UCK op radio Tirana

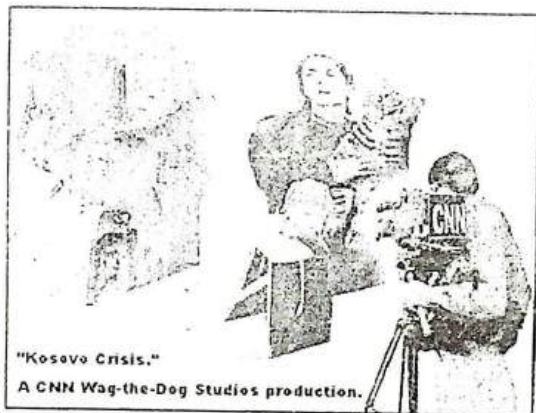
6. De gangsterbendes van de Albanese mafia die verlaten huizen leegroven

7. De multi-etnische bendes, bestaande uit gevluchte gevangenen, deserteurs van het Joegoslavische en Albanese leger, vaak in uniform van het UCK of het Joegoslavische leger, waar op zeer gemakkelijke wijze is aan te komen

8. De UCK-strijders, die de 'algemene mobilisatie' hebben uitgeroepen en die iedere man uit de juiste leeftijd dwingen om mee te vechten. Een ieder die weigert wordt zwaar mishandeld, moet met hoge geldbedragen over de brug komen en onder bedreiging van bloedwraak een eed afleggen tegen familie en de media te verklaren dat zij het slachtoffer zijn van Servische wandaden.

9. De proclamatie van het UCK dat de NAVO geen andere optie heeft dat te beginnen met een grondoorlog.

● Sommige krachten binnen de NAVO verwelkomen de exodus. Het Duitse leger heeft op 5 april een bericht opgevangen van het Amerikaanse ministerie van Defensie waarin enthousiast werd meegedeeld dat wanneer iedereen gevlucht is een grondoorlog mogelijk wordt.

● De Duitse regering weet dat er geen concentratiekampen zijn en dat er geen huizen zijn die gemerkt zijn met de letter S door de Serviërs. Dit, en het feit dat in geen enkel stadion in Pristina mensen worden vastgehouden, werd gerapporteerd door vertegenwoordigers van de katholieke kerk in Pristina in een direct telefoongesprek met de Duitse regering. Toch gaat Sharping door met het verspreiden van deze leugens.

● Het is de Duitse regering bekend dat Amerikaanse en Europese commerciële mediastations tot 200.000 dollar bieden voor videomateriaal over Servische misdaden, echt of vals.

● De NAVO en het Duitse leger steunen het UCK met uniformen, voedsel en instructies.

● Alle UCK commandanten staan in permanent radiocontact met de NAVO.

● NAVO-grondtroepen opereren al in Kosovo. Er zijn alleen Duitse en Amerikaanse eenheden. Hun opdracht is het markeren van de doelen. Verder functioneren NAVO-officieren als communicatiecommando's voor het UCK.

● De noodzakelijke contacten zijn gelegd toen Amerikaanse en Duitse officieren hun missie als OVSE-waarnemer misbruikten voor de NAVO-aanvallen. Het Duitse parlement is hier niet over geïnformeerd, noch het algemene publiek.

● Met de inzet van de Duitse Tornado heeft ons ministerie van Defensie bewust gekozen voor de schending van de Conventie van Genève en andere internationale wetten. Dit is het geval bij de aanvallen op militaire ziekenhuizen, alsmede de aanvallen op bruggen. Alle vervoer per schip over de Donau is onmogelijk geworden, wat een schending is van het internationaal recht.

● De Kanselier en de Minister van Buitenlandse Zaken wisten vanaf het begin dat de Joegoslavische regering nooit het bezettingsdictaat, zoals bepaald is in de artikelen 6, 8 en 10, in appendix B van het Rambouillet-document kon accepteren. Beiden begrepen heel goed dat dit het einde betekende van Joegoslavië als soevereine staat. Daarom was oorlog de enig mogelijke uitkomst.

● Experts van het ministerie van Justitie schreven de bepalingen die de NAVO het recht gaf om als een Middeleeuwse ridder in geheel Joegoslavië te kunnen opereren.

● Volgens een verklaring van de juridische adviseur van de Albanese leider Rugova in Rambouillet, Filippo di Robilant, werden de gematigde Kosovo-Albanen door de Engelse minister van Buitenlandse Zaken, Robin Cook, verzekerd dat ondertekening van het document de NAVO alleen zou toestaan om militaire objecten aan te vallen en de burgerbevolking in heel Joegoslavië zou worden beschermd.

De klemmende vraag die we ons hier moeten stellen is: wat wist en weet de Nederlandse regering?

De milieugevolgen van de NAVO-agressie

Vertaald door Karel L. van der Leeuw

Het grondgebied van de SR Joegoslavië (102.173 km² omvat 0.07% van het landoppervlak van de gezamenlijke continenten, dus 2,1% van dat van Europa en is in ecologisch, historisch en cultureel opzicht een onschiedbaar onderdeel van Europa. Alles wat er in ons land plaatsvindt heeft daarom gevolgen voor de rest van de wereld. De humanitaire en ecologische ramp die door het NAVO-ingrijpen wordt veroorzaakt heeft daarom directe schadelijke gevolgen voor de buurlanden en indirecte voor het milieu van alle landen ter wereld.

Volgens de internationale maatstaven van de IUCN en de WCMC vertegenwoordigt Joegoslavië, tezamen met de bergstreken van Bulgarije, een van de zes Europese en van de 153 wereldcentra van biologische diversiteit. Op het grondgebied van Joegoslavië zijn vrijwel alle biotopen van Europa aanwezig, of vijf van de twaalf van de gehele wereld, nog afgezien van de Adriatische Zee die deel uitmaakt van de unieke biotoop van wereldzeeën en oceanen.

Slachtoffers van de NAVO-bombardementen zijn in de eerste plaats mensen van alle nationaliteiten en leeftijden in Joegoslavië, en voorts de gehele levende natuur. Herhaaldelijk zijn de meest onschatbare natuurlijke en culturele gebieden van het land, waarvan een aantal internationale bescherming geniet, doelwit van de aanvallen geweest. Voorbeelden zijn de nationale parken Kopaonik, Fruska Gora, het Sara- en Taragebergte, de natuurparken Grmija en het Meer van Palic, het natuurreservaat Petrovaradinski Rit, de natuur- en cultuurmonumenten Gazimestan (beschermde als reservaat van de inheemse en bedreigde Kosovo pioenroos), het klooster Gracanica, de kerk van St. Nicolaas bij Kursumlija, de kloosters Zica en Pecka Patrijarsija, de beschermde landschappen van de Canyon van de Mirusa Rivier Canyon en de Ovcar-Kablar Kloof. Vele andere natuurgebieden die op de lijst stonden voor bescherming ondervonden onherstelbare schade door de NAVO-aanvallen, zoals de berggebieden van Zlatibor, Rudnik, Divcibare en Jastrebac.

Een enorme bedreiging voor menselijk leven

en gezondheid en voor de natuurlijke omgeving vormen de bombardementen op chemische industrie: de kunstmestfabriek in Pancevo, de oliaffinaderij en de petrochemische industrie in Pancevo, gelegen in de directe nabijheid van Belgrado en andere plaatsen. Chemicaliën die bij het proces volgens Sautfer-techniek worden gebruikt zijn onder meer vinylchloride, ethyleen-dichloride, ethyleen, chloorgas, zoutzuur en propyleen. Sommige gedeelten van de fabrieken werden verwoest door directe treffers, andere door secundaire explosies en brand. Na de bombardementen was de concentratie van giftige gassen in de atmosfeer meer dan 1000 maal de normale concentratie. De gaswolken bevatten verbrandingsproducten van vinylchloride, chloor, ammoniak, stikstofoxiden, olie en oliederivaten. Als gevolg van de NAVO-bombardementen werden atmosfeer, water en bodem verontreinigd en wordt menselijk leven niet slechts plaatselijk, maar op de hele Balkan en in Europa bedreigd. Bij de NAVO-aanvallen werden eveneens een aantal transformatorstations verwoest waarbij het hoogst giftige pyraleen is vrij gekomen.

Een groot aantal mensen werd tijdens de bombardementen gewond, vergiftigd of geëvacueerd. Giftige stoffen verspreiden zich over geheel Europa, hebben Polen reeds bereikt en zijn onderweg naar Finland. Afhankelijk van de weersomstandigheden kunnen ze een bedreiging vormen voor Hongarije, Griekenland en Italië, zoals nog eens werd benadrukt door vertegenwoordigers van het Russische Ministerie van Defensie. Op de Donau drijft reeds een olievlek met een lengte van 15 km en een breedte van 400 meter, die de levende wereld vernietigt en de afwateringsgebieden van de Egeïsche Zee, de Adriatische Zee en de Middellandse Zee binnendringt.

Het Europese publiek zou er zich bovendien bewust van moeten zijn, dat de vliegtuigbrandstof giftige, kankerverwekkende gassen produceert als ammoniumperchloraat, nitroglycerine, nitrocellulose, polybutadie, polyethaan, polyvinylchloride, polystyreen, loodsalicylaat, loodstearaat, methaannitriet, methaan perchloraat, fluor-verbindingen, enzovoort, die de menselijke gezondheid en die van flora en bossen

Weer NAVO-bommen op Joegoslavië?

Interview door Hans Werner (*)

Junge Welt had een interview met Dr. Rado- van Radinoc, luitenant-generaal buiten dienst en hoogleraar aan het Instituut voor Geopolitieke Studies te Belgrado.

Vraag: U heeft geconstateerd, dat er een reële kans bestaat, dat de NAVO Servië weer zal aanvallen. Waarop is deze angst gebaseerd?

Antwoord: Deze kans is aanwezig, omdat ons leger in het laatste gevecht met de NAVO niet heeft verloren. De NAVO heeft een, voor haar zeer smartelijke, nederlaag geleden, omdat ze niet heeft gewonnen. Ons leger heeft minieme verliezen geleden en niemand hecht nog veel geloof aan de leugens van de NAVO, dat zij ons zware slagen heeft toegebracht.

Vraag: Maar wat zou de aanleiding tot nieuwe aanvallen kunnen zijn? Antwoord: Ik ben bang, dat dit vooral de crisis in ons land is. Wij zijn arm en verdeeld; de Montenegrijnse voorstanders van een afscheiding zijn niet van plan op te geven en al gauw zal de 'vraag' van Sandzak en Vojvodina weer gesteld worden. Dit zijn allemaal redenen voor een nieuwe interventie door het Westen.

Vraag: Wat betekent dat voor Servië en Joegoslavië en hoe gaat het leger reageren?

Antwoord: Dat zal voor ons niet veel goeds betekenen. Maar het Joegoslavische leger zal zich weer met hand en tand verzetten. Deze keer zal de NAVO driester optreden en haar doelen niet uitkiezen. Ik geloof trouwens ook niet in het sprookje van het vastleggen van de doelen van de Alliantie in een consensus. Bij de NAVO is de "C" van consensus totaal onbekend. Daar hebben alleen de Amerikanen het voor het zeggen.

Vraag: U heeft al in 1998 verklaard, dat de NAVO niet zou aanvallen, als Joegoslavië de beschikking zou hebben over raketten van het type S-300. Denkt u, dat u gelijk had?

Antwoord: Landen, die zich weten te beveiligen met een scherm van raketten, zijn gevrijwaard van agressie door het Westen.

Voorbeelden hiervan zijn Libië, Wit-Rusland en Iran. Irak beschikt niet over een dergelijke bescherming en we zien wat er met dat land gebeurt. De Russen zien het gevaar nog niet waaraan ze zich blootstellen door toe te laten, dat de NAVO ons aanvalt. Ze treden nu vastbesloten op tegen terroristen in Tsjetsjenië, die door het Westen worden gesteund. Het zou beter zijn geweest, als ze zich verzet hadden tegen de NAVO in Kosovo.

Het Westen zou het er nooit tot een openlijk conflict met Rusland hebben laten komen, omdat het vast en zeker verloren zou hebben.

Vraag: De generaals Pavkovic en Lazarevic zeiden, dat het Joegoslavische leger naar Kosovo terug zal gaan. Denkt u dat dit gaat gebeuren?

Antwoord: Ik geloof, dat de generaals erop rekenen, dat ons leger naar Kosovo terug zal keren, als de missie van KFOR mislukt. Dat kan, dat hebben we in Somalië gezien. Maar ook kan het KFOR met de Albanese in conflict komen. Ik ben ervan overtuigd, dat ze ons leger te hulp zullen roepen, als noch het KFOR noch de NAVO kans ziet de

Albanese te overwinnen. Volgens de militair-technische paragrafen in het verdrag hebben wij het recht militairen naar Kosovo te sturen. Overigens is een invasie op eigen initiatief totaal niet aan de orde. Onze soldaten zouden in een gevecht met de NAVO alleen maar degraderen tot schietschijven.

Vraag: Denkt u dat er een conflict zal ontstaan tussen KFOR en Albanese?

Antwoord: De Albanese willen onafhankelijkheid. Die krijgen ze echter niet, zolang het KFOR er is. Hoe sterker de NAVO-strijdkrachten, hoe agressiever de Albanese worden. De Amerikanen zullen proberen, dat via een politieke weg in balans te brengen door 'radicale' Albanese te marginaliseren. Dat zou een conflict kunnen betekenen, dat een sprankje hoop geeft op terugkeer van ons leger.

Vraag: Wat zal het Joegoslavische leger doen als Montenegro zich gaat afscheiden?

Antwoord: Volgens onze grondwet heeft het leger de taak ons land te verdedigen. Bij Montenegro gaat het echter om iets anders. Het proces van afscheiding van Montenegro is reeds ver gevorderd, omdat de regeringsleiders daar dat aan hun promotors hebben beloofd. Ze rekenen op een ingrijpen van het leger en zijn zelfs allang bezig met het vormen van een speciale politie-eenheid. Het Westen gokt op zo'n gebeurtenis, omdat het dan een uitvlucht heeft voor een nieuwe aanval op Servië. Ik vind dus, dat het leger niet zou moeten ingrijpen. Het zou dan Servië behoeden voor nieuwe slachtoffers en verwoesting.

We moeten echter bedenken, dat er aan de ene kant veel Serviërs in Montenegro wonen die absoluut verder willen leven in één staat met Servië samen en aan de andere kant is daar Mile Djukanovic, die ze met alle mogelijke middelen uit dit 'huwelijk' wil losweken. Alles is dus nog mogelijk.

(*) artikel uit Junge Welt van 7 oktober 1999. Vertaling Toos Plug.

Demonstratie van 10 juli geannuleerd

Strijd tegen NAVO gaat door!

In het vorige nummer van Manifest werd bericht dat de NCPN en het Comité "NAVO is oorlog, dus weg ermee" het initiatief hadden genomen voor een demonstratie op 10 juli in Den Haag tegen de NAVO-agressie tegen Joegoslavië. Verscheidene organisaties hebben ondertussen dit initiatief ondersteund. In verband met de veranderde situatie in Joegoslavië zijn de initiatiefnemers echter van oordeel dat een demonstratie op 10 juli onvoldoende succes zal hebben. De demonstratie wordt geannuleerd, niet de strijd tegen de NAVO, want de oorlog tegen Joegoslavië is slechts een eerste voorbeeld van de nieuwe NAVO-strategie. Het is zeker niet uitgesloten dat de NAVO, na Kosovo, verdere stappen zal doen in de ontmanteling van Joegoslavië of haar agressie op een ander land of volk zal richten dat de westerse belangen in de weg zit.

Massale demonstraties tegen NAVO-oorlog

Door Hans de Ruijter

Terwijl een 'vredesakkoord' in de lucht hing demonstreerden de afgelopen weken over de hele wereld nog duizenden mensen tegen de NAVO-agressie tegen Joegoslavië. In Washington gingen op 5 juni 10.000 anti-oorlogsdemonstranten de straat op. De demonstratie viel samen met andere protesten dat weekend en de dagen ervoor in San Francisco (6.000 demonstranten), Londen, Praag, Aviano, Amsterdam, Mexico, Brussel en Melbourne.

De demonstratie van 5 juni in Washington was een initiatief van het International Action Center in New York. De demonstratie voerde van het monument voor de Vietnam-veteranen naar het Amerikaanse ministerie van Oorlog, het Pentagon. Ramsey Clark, oprichter van het International Action Center, riep op voor een onmiddellijke stopzetting van de bombardementen en de ontbinding van de NAVO. "We moeten de NAVO verbieden. Het is een meedogenloze moordmachine opgericht door voormalige kolo-

niale machten die Afrika, Azië en Latijns Amerika knechten." Hij beschuldigde Clinton en andere Amerikaanse officials van "misdadend tegen de vrede vanwege hun rol in de ontmanteling van de Joegoslavische Socialistische Federatie."

Onder de demonstranten bevonden zich studenten, vakbondactivisten, Vietnam-veteranen, vertegenwoordigers van vredes- en religieuze organisaties, en leden van de Servisch-Amerikaanse gemeenschap.

Velen droegen T-shirts en buttons ter ondersteuning van de Amerikaanse ter dood veroordeelde politieke gevangene Mumia Abu-Jamal, die zich vanuit de dodencel scherp heeft uitgesproken tegen de oorlog. Brian Becker van de Action Center ging in op het zogenaamde akkoord van 3 juni: "Dit is geen overeenkomst tussen twee gelijke partijen. Nee, dit waren 19 NAVO-landen met een totale bevolking van 600 miljoen, die 33.000 bombardementsvluchten uitvoerden boven Joegoslavië gedurende meer dan zeventig dagen. Deze zogenaamde vredes-

Enige hoop:

(Republikein) DENNIS KUCINICH: Ik ben hoopvol dat we in de komende maanden en jaren in staat zullen zijn om een aantal doctrines te herzien en dat is de doctrine van humanitaire interventie, de doctrine van collectieve schuld, de doctrine van vergeldende gerechtigheid, oog om oog, en de doctrine van de ongewenst bijkomende schade.

Er zijn veel zaken die daarbij bekeken zullen moeten worden en het zal daarbij gaan om de vraag of we in het volgende millennium in staat zullen zijn om ons zo te ontwikkelen dat de mensheid in staat zal zijn haar problemen in de toekomst op te lossen zonder te moeten zeggen: we tonen mensen dat doden slecht is door andere mensen te doden."

(1) Alle bovenstaande citaten zijn afkomstig uit het Lehrer Newshour interview van 6 juni 1999. (De volledige tekst is te lezen op de volgende website: http://www.pbs.org/news-hour/b/congress/jan-june99/cong_reax_6-4.html)

NAVO-generaal Naumann: het gaat om de vrije markt

Van redactie buitenland

Onlangs zei de Duitse generaal Klaus Naumann, voorzitter van de militaire commissie van de NAVO, dat de politici hun mond moesten houden over de militaire actie in Kosovo. Iedereer twijfel over de actie moesten ze vermijden. "Ik ben er niet gelukkig mee dat sommige leiders van het bondgenootschap president Slobodan Milosevic garanties geven dat sommige dingen niet zullen gebeuren, zodat hij een schaakspel met ons kan spelen", zei hij.

"Iedereen", zo hield hij zijn toehoorders tijdens een conferentie in Londen ter gelegenheid van het vijftigjarig bestaan van de NAVO voor, "moet er zeker van zijn dat wie ook maar een wapen opheft tegen de NAVO het op de lange termijn niet goed zal maken".

Het was niet de eerste keer dat Naumann met gespierde taal de doelstelling van de West-Europese militaire machine, en in het bijzonder de Duitse rol daarin, duidelijk maakte.

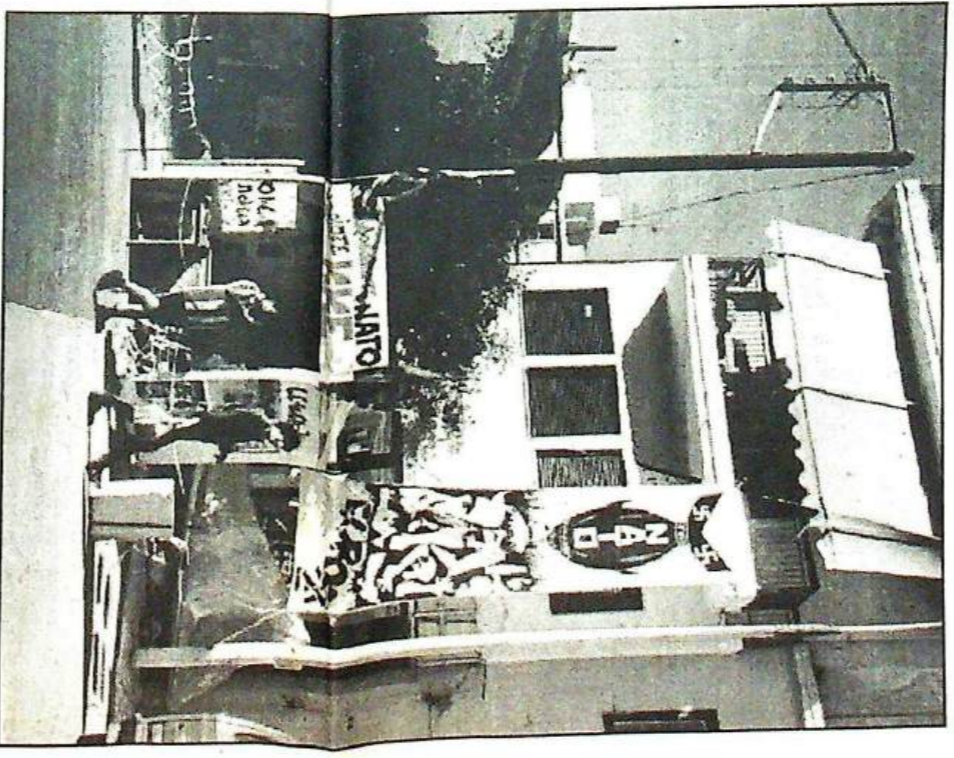
Tegenover het Duitse weekblad Der Spiegel verklaarde hij in mei 1995: "De Duitse troepen zullen ingezet wor-

regeling gaat niet over vrede, maar over de regelrechte bezetting door NAVO/S-troepen van een soeverein land. Het VS-imperialisme heeft niet het recht om het Joegoslavische volk te dicteren wie hun leiders zullen zijn. Wij moeten dit akkoord volledig verwerpen."

Op 3 juni verzamelden zich enige honderden demonstranten op de Dam in Amsterdam voor een manifestatie tegen de oorlog. Tijdens de manifestatie, aanvankelijk gepland als een demonstratie op 5 juni in Den Haag, maar door moeilijkheden bij het verkrijgen van een demonstratievergunning uiteindelijk teruggebracht tot een manifestatie in Amsterdam (de toestemming voor een demonstra-

tie kreeg men uiteindelijk wel voor 11 juni), spraken verschillende sprekers zich uit tegen de NAVO-agressie tegen Joegoslavië. De manifestatie werd afgesloten met het oplaten van witte ballonnen als teken van vrede, waarna een tientallen meters lange Joegoslavische vlag door de in grote getale aanwezige Joegoslavische demonstranten over de Dam werd gedragen.

De op initiatief van de SP aangekondigde demonstratie tegen de bombardementen, op 19 juni in Den Haag, is inmiddels geannuleerd. De initiatiefnemers van de demonstratie zijn van mening dat na het akkoord van 3 juni en het stopzetten van de bombardementen vorige week, een demonstratie niet meer nodig is.

den voor het handhaven van de vrije markt en toegang, zonder belemmering, tot de grondstoffen van de gehele wereld." In hetzelfde nummer van Der Spiegel deed de toenmalige Duitse minister van Defensie Volker Ruhe zijn bekende uitspraak dat "oorlog weer een wijze van politiek is geworden".

Dit militarisme werd gedeeld door de toenmalige kanselier Helmut Kohl, die Naumann naar voren had geschoven als de belangrijkste militaire bevelhebber van het verenigde Duitsland. Een van de eerste daden van Naumann als Duits bevelhebber was de instructie dat de oor-

logsgraven van Duitse soldaten uit de Tweede Wereldoorlog, ook in Oost-Europa, zouden worden voorzien van hun rang, inclusief hun onderscheidingen zoals het ijzeren kruis en de beruchte SS-onderscheidingen. Toen de Hongaarse regering hiertegen bezwaren maakte, verklaarde hij: "die Oost-Europese staten die bezwaren hebben moet de duimschroeven worden aangedraaid, want ze zijn voor groot-schalige economische steun van ons afhankelijk."

Naumanns benadering kan men zien in Joegoslavië. De oorlog tegen dit land was in de eerste plaats bedoeld om de

westerse militaire en economische overheersing in dit deel van Europa te versterken. Tekenend is zijn opmerking dat de bommen-campagne tegen Joegoslavië werd verzwakt door het vernijden van burgerslachtoffers: "Ik denk dat de luchtactie goed verloopt, maar daarbij moet je bedenken dat we te maken hebben met voorwaarden die we moeten opvolgen, die in zekere mate het effect van de actie verzwakken... Vooral moeten we 'collateral damage' vermijden", zei hij. Die bewering kwam nadat de regering in Belgrado had verklaard dat er 1200 burgerslachtoffers waren gevallen.

Bommenregen gestopt

Door Wil van der Klift

Vervolg van pagina 1

De basis voor de oorlog tegen Joegoslavië werd in de zomer van 1998 gelegd, toen de Amerikanen besloten om de Duitse invloed in Kosovo te stoppen en zich openlijk verbonden met het terroristische UCK. Door in zee te gaan met het UCK was een politieke oplossing niet meer mogelijk. De Amerikanen besloten in de zomer van vorig jaar dat zij hun doelstellingen niet zouden bereiken door een politieke en economische oorlogvoering tegen de Joegoslavische staat, zoals ze dat een decennium lang hadden geprobeerd. Noch de economische wurging, noch de pogingen om Milosevic ten val te brengen door politieke druk en propaganda, hadden de democratisch gekozen Joegoslavische regering op de knieën gekregen. Joegoslavië bleef een eigen onafhankelijke politieke koers varen. Daaraan moest volgens de Amerikanen een eind komen en daarvoor hadden ze ook een oplossing: geweld.

De afgelopen maanden was er in Kosovo sprake van een openlijke oorlog. De NAVO-bommenregen heeft de UCK-terroristen geholpen bij hun militaire aanvallen op Serviërs en het Servische leger. Daarbij zijn aan beide zijden ook slachtoffers gevallen. Onder zulke omstandigheden vallen ook veel onnodige slachtoffers. Extreem Servisch nationalisme wijst de NCPN evengoed af als het terrorisme van het UCK.

Strijd om Joegoslavië gaat door

Het ging de NAVO echter van meet af aan niet om de slachtoffers van deze oorlog. Niet om de honderdduizenden vluchtelingen, die schandelijk werden behandeld door het gebrek aan goede opvang, noch om de duizenden slachtoffers die de bombardementen in Joegoslavië

NAVO
50 jaar agressie!

hebben veroorzaakt. Het is duidelijk te zien wat de NAVO-partners met dit akkoord voor hebben. Kosovo, samen met het UCK, beheersen. In het akkoord staat dat het UCK moet worden ontwapend, maar overal wordt al openlijk gezegd dat dat in de praktijk niet gaat gebeuren. De NAVO zal de ontwapening ook niet echt ter hand nemen. Een UCK-bestuur zal aan de leiband van het westerse imperialisme lopen en daar gaat het allemaal om. De aanvallen op Milosevic zullen genadeloos verder gaan. Daaraan doet in Nederland ook de SP mee, als die partij in hun 'Beter dan bommen-krant' zegt: dat "Milosevic de veroorzaker is van de ellende". De SP-leiding mag dan nog zo vaak zeggen dat in het SP-programma ergens staat dat ze tegen de NAVO zijn, in de praktijk worden hun handen Het hangt af van de Russische opstelling of en hoe snel Milosevic zal worden ingeruild voor een pro-westerse leiding. Het hangt ook van de Russen af hoeveel en welk deel van hun grondgebied in Kosovo de Joegoslavische Republiek aan het Westen moet afstaan. De afscheiding van Montenegro en het loswaken van Vojvodina staan hoog op de prioriteitenlijst van het Westen.

Verdeelde vredesbeweging

In ons land zullen de tegenstel-

"De NKPJ accepteert niet de opgelegde 'overeenkomst', die getekend is in Belgrado door de regering van de Federale Republiek Joegoslavië, Victor Tsjernomyrdin en de Finse president Marti Ahtissari.

De 'overeenkomst' betekent een onbelangrijke wijziging van het ultimatum van de NAVO aan Joegoslavië. Het eist de legalisering van de bezetting door NAVO-troepen van Kosovo en Metohija. Het moet worden uitgevoerd door de Verenigde Naties die een duidelijk werk-tuig zijn van de VS en de NAVO. De VN hebben nog altijd niet de NAVO-agressie tegen het soevereine Joegoslavië veroordeeld. Ondanks dat, namen zij deel, zowel direct als indirect, aan de misdadige samenzwering en agressie tegen ons land.

Jeltsins gezant Victor Tsjernomyrdin rekte bewust twee maanden lang de onderhande-

lingen ook scherper worden. De vredesbeweging is volledig in zichzelf verdeeld en is niet in staat om een werkelijke vredes-

strijd te voeren, zolang zij het vraagstuk van de NAVO (WEU) niet als het centrale thema bij de kop pakt. Elke toegeving aan de massale hersenspoeling, die dergelijks door de media plaatsvindt, is een stap doen in de verkeerde richting en voedt het nieuwe reactionaire denken alleen maar. Het unaniem akkoord gaan in de Tweede Kamer met het zenden van Nederlandse troepen naar Kosovo is een teken aan de wand en toont m.n. het halfslachtige aarzende verzet van de SP. Hun pragmatische en tactische benaderingswijze is uiteindelijk zeer schadelijk voor een doelmatige strijd tegen de verrechtiging van de Nederlandse politiek op alle terreinen. Zo riepen zij bijvoorbeeld op om het gooien van de bommen te staken, omdat "ze volkomen averechts werken". Dat zal moeilijk vol te houden zijn, na dit akkoord. Door steeds maar op bijzaken en onjuiste gronden politiek te bedrijven, geeft de SP in feite alle ruimte aan het nieuwe brutale neo-liberalisme, dat zonder enige terughoudendheid bezig is de democratie om zeep te helpen. Als het aan het Vlaams Blok, reeks hardliners binnen partijen

verslaan. De NAVO-luchtmacht leed grote verliezen bij de agressie tegen ons land.

De NKPJ zal de bezettingstroepen van de NAVO als vijanden en criminelen behandelen. De NKPJ zal hier spoedig een verklaring over uitgeven. Die verklaring zal gaan over het doel en karakter van de agressie tegen Joegoslavië, over de NAVO-plannen voor de ontmanteling van ons land, over de strijd voor het verlagen van de NAVO-troepen uit Joegoslavië en de Balkan.

Het hoogverraad van Tsjernomyrdin en zijn sponsors, brengt de NKPJ niet in verband met het Russische volk en de Russische communisten die al het mogelijke hebben gedaan om Joegoslavië en Rusland te verdedigen tegen de aanvallen en agressie van de Nieuwe Wereldorde.

De NKPJ roept alle communis-

als de WD ligt, worden orde en tucht, naar Duits model, weer ingevoerd.

Kijkcijferpartijen

Progressieve, democratisch ingestelde mensen laten zich massaal inpakken door de 'realisten' in de toppen van hun partijen, of het nu om de PvdA, D66, Groen Links, de SP of de vakbeweging gaat. Boerenslimheid heeft principes vervangen. Het gevecht om het strijd tegen langrijker dan de Bijlmer het onrecht, zoals de Tweede Kamer lijken veranderd te zijn in 'kijkcijferpartijen', alleen de politieke winstcijfers tellen nog. Moelijke onderwerpen gaat men liever uit de weg. Wie praat er over de enorme sommen geld die de oorlog kost en door de werkers moeten worden opgebracht.

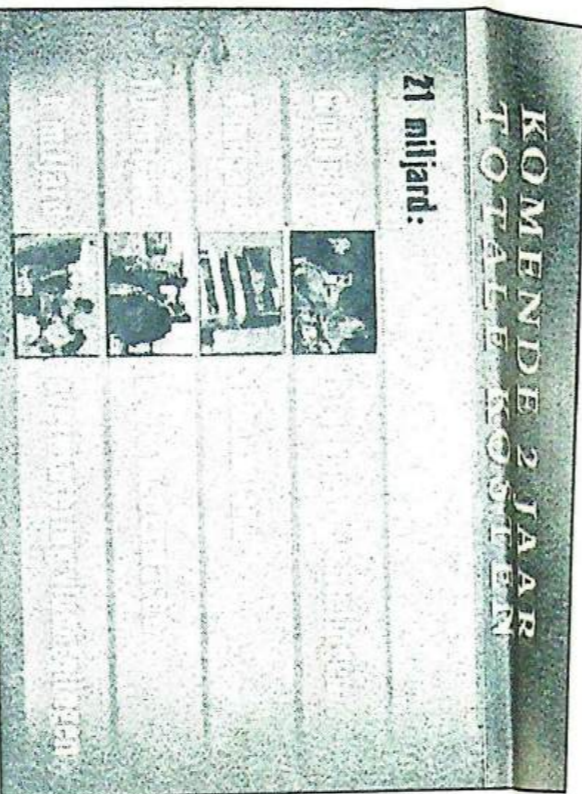
Vorige week werden bedragen van 36 miljard gulden genoemd. Daarbij ging het om de huidige kosten en die voor de komende twee jaar. Volgens deze - veel te lage - schatting zou de bevolking in twee jaar zo'n 600 miljoen gulden moeten ophoesten. Waar blijft de SP op dit punt en waarom blijft het verzet vanuit de vakbeweging uit? Manifest zal de komende keer dieper ingaan op het gesloten 'akkoord' en de situatie in eigen land.

ten, alle progressieve krachten in Joegoslavië en daarbuiten op om zich te keren tegen de agressie en misdadige politiek van de Nieuwe Wereldorde geleid door de VS, om op te komen voor de bescherming van Joegoslavië en de Balkan, om ons land te helpen bij de verdediging van haar soevereiniteit en onafhankelijkheid tot de uiteindelijke verjaging van de bloeddoorstige NAVO-horden uit Kosovo en Metohija.

Er bestaat geen vrijheid, onafhankelijkheid en integriteit onder een bezetting van NAVO-criminelen. De leiders van de NAVO-landen moeten voor het Internationaal Tribunaal worden berecht voor oorlogsmisdaden tegen de Joegoslavische volkeren.

Namens het secretariaat van de NKPJ
Branko Kitanaovic,
algemeen-secretaris

21 miljard:

Nieuwe Communistische Partij van Joegoslavië:

Agressors kunnen geen vredehandhaven zijn

Naar aanleiding van de 'overeenkomst' tussen de Joegoslavische regering en de onderhandelaars Tsjernomyrdin en Ahtissari heeft het Secretariaat van de Nieuwe Communistische Partij van Joegoslavië (NKPJ) een scherpe verklaring uitgegeven waarin ze de 'overeenkomst' veroordeelt.

Joegoslavië proeftuin voor nieuwe wapens

Door Aloysie Bisdorff (*)

De aanval van de NAVO op Joegoslavië bewijst ook dat de wedloop om nieuwe wapens te produceren, ondanks het einde van de koude oorlog, nooit is opgehouden.

Overeenkomstig haar strategie moeten de VS steeds tegenover iedere tegenstander, daarbij hoort ook de EU, een wapentechnische voorsprong hebben om ieder conflict zegevierend te kunnen beëindigen. Hiervoor worden steeds nieuwe wapens voor alle drie de wapensoorten ontwikkeld.

Zij moeten ervoor zorgen dat de oorlog op afstand kan worden gevoerd en zonder eigen verliezen zegevierend beëindigd kan worden. Hiervoor is munitie nodig die zelf haar eigen doel vindt, maar ook de noodzakelijkheid om de tegenstander blind en stom te maken, door uitschakeling van alle nieuws- en bevelscommunicatie. Tot de in Joegoslavië ingezette en deels reeds in Irak en Vietnam geteste wapens behoren:

DU-projectielen

De DU-projectielen (depleted uranium, verarmd uranium) bestaan uit U-238, een afvalproduct van de atoomindustrie. Uranium is een metaal met grote dichtheid en heeft daardoor als hogesnelheidsprojectiel een grote doorboringkracht. Omdat het echter ook radioactief is, met een zeer lange levensduur, worden door het gebruik ervan hele gebieden radioactief besmet.

In de Golfoorlog schoten Amerikaanse pantservoertuigen 5000 DU-granaten af, de luchtmacht echter meerdere tienduizenden.

In totaal verontreinigde 40 ton U-238 het Irakese slagveld. Niet alleen in Irak zijn schildklierkanker en leukemie sterk toegenomen, ook Amerikaanse grondtroepen zijn besmet geraakt.

Clusterbommen

Dit zijn splinterbommen met een hoge fragmentatie, die tegen troepenconcentraties en de burgerbevolking ingezet worden. Op 7 mei werd zo'n bom boven het centrum van de stad Nis afgeworpen. Er waren 15 doden en 70 gewonden.

Grafietbommen

Zij verdelen zeer kleine elektriciteit geleidende grafietdeeltjes op de oppervlakte van de geïsoleerde delen van hoogspanningsleidingen en transformatorstations en veroorzaken zo door kortsluitingen een onderbreking van de stroomverdeling. Ook hierbij wordt vooral de burgerbevolking getroffen, onder andere ook door het niet functioneren van voorzieningen als ziekenhuizen.

(*) UZ, 21-05-99, Vertaling: WQ

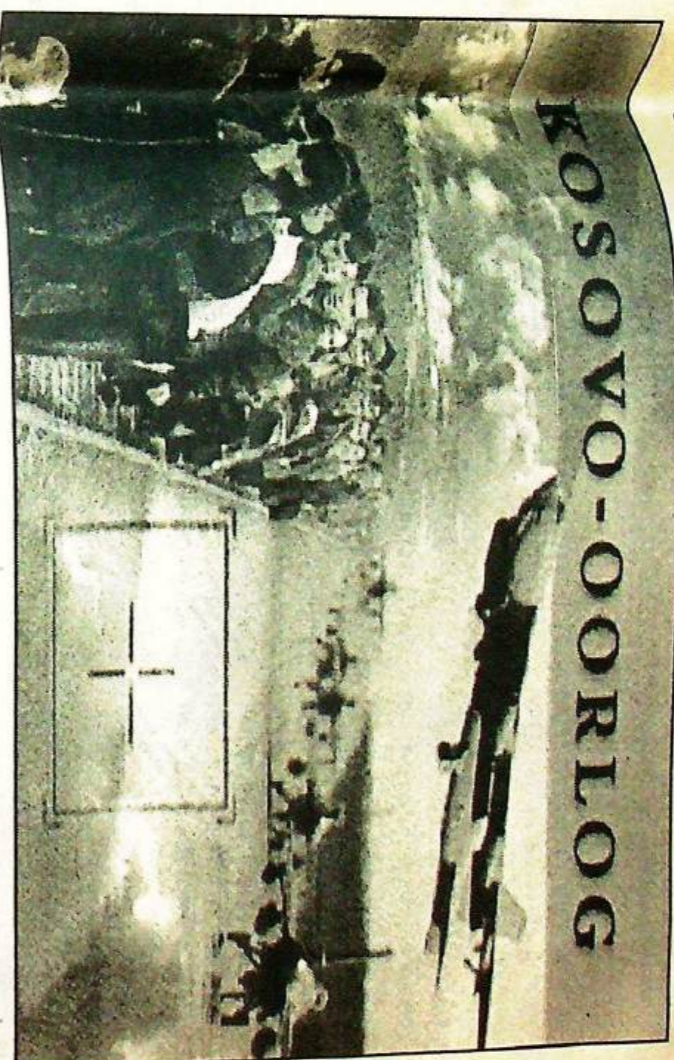
Het is nog niet voorbij! Er doemen al nieuwe Kosovo's op

Het gevaarlijkste

aspect van deze 'vrede' is de manier waarop de regering van de VS haar reactie weergeeft! Deze past volledig in de wijze van denken van de Duitse generaal Naumann (zie elders in Manifest). Bedenk daarbij dat dit officiële VS-standpunten zijn, die werden uitgezonden op de Publieke Omroep Zender (Public Broadcasting System) (1). Op basis van dit soort 'denken' is de kans helaas erg waarschijnlijk dat een volgende 'Kosovo-crisis' binnenkort ontstaat.

Les 1: het nieuwe handvest van de NAVO heeft succes gehad en schept een precedent voor de toekomst!

SENATOR JOSEPH LIEBERMAN: "Welnu, de belangrijkste is, denk ik, dat diplomatie, als deze gecombineerd wordt met geweld, onze waarden en onze belangen kan handhaven... Iets anders dat hier is gebeurd is dat de NAVO, na vijftig jaar een defensieve alliantie te zijn geweest, in de aanval is

gegaan. Dat is soms heel frustrerend geweest, omdat het moeilijk is om 19 naties - democratieën - het snel eens te laten worden over het uitvoeren van specifieke militaire strategieën, maar één van de lessen is dat we het gedaan hebben. Nu denk ik dat we het misschien de volgende keer als - moge 'god' het verhoeden - er een volgende keer komt, meer effectief zullen doen. En dan de laatste les, wat eigenlijk meer een vraag is, is in welke mate die huidige-gewone hightech afstand geproduceerde wapensystemen van ons hebben gewerkt en of wij daadwerkelijk in staat zijn om de doelen die we op de grond voor ogen hebben, zoals we dat in dit geval hebben gedaan, vanuit de lucht kunnen bereiken. En welke lessen kunnen we daaruit trekken voor onze toekomstige militaire kracht? Ik denk dat één van de lessen die wij daaruit zullen trekken is dat

wij zullen moeten blijven investeren in hoogtechnologische wapensystemen, maar tegelijkertijd niet moeten stoppen met investeren in de capaciteit om oorlogen op de grond te voeren als dat nodig is."

Les 2: De Verenigde Naties zijn te zwak om vrede te kunnen brengen: de NAVO, een volledig Westerse militaire alliantie, is het voertuig van de toekomst.

SENATOR JOHN MCCAIN: "We hebben een zeer bittere les geleerd in Srebrenica en Bosnië, toen we de VN de gelegenheid hebben gegeven om een rol te vervullen waarvoor zij volledig ongeschikt is. Als de Verenigde Naties de leiding gehad zouden hebben van deze operatie, dan geloof ik niet dat we zo optimistisch hadden kunnen zijn als we vandaag zijn. De Verenigde Naties zijn niet het juiste voertuig. Dat is de NAVO.

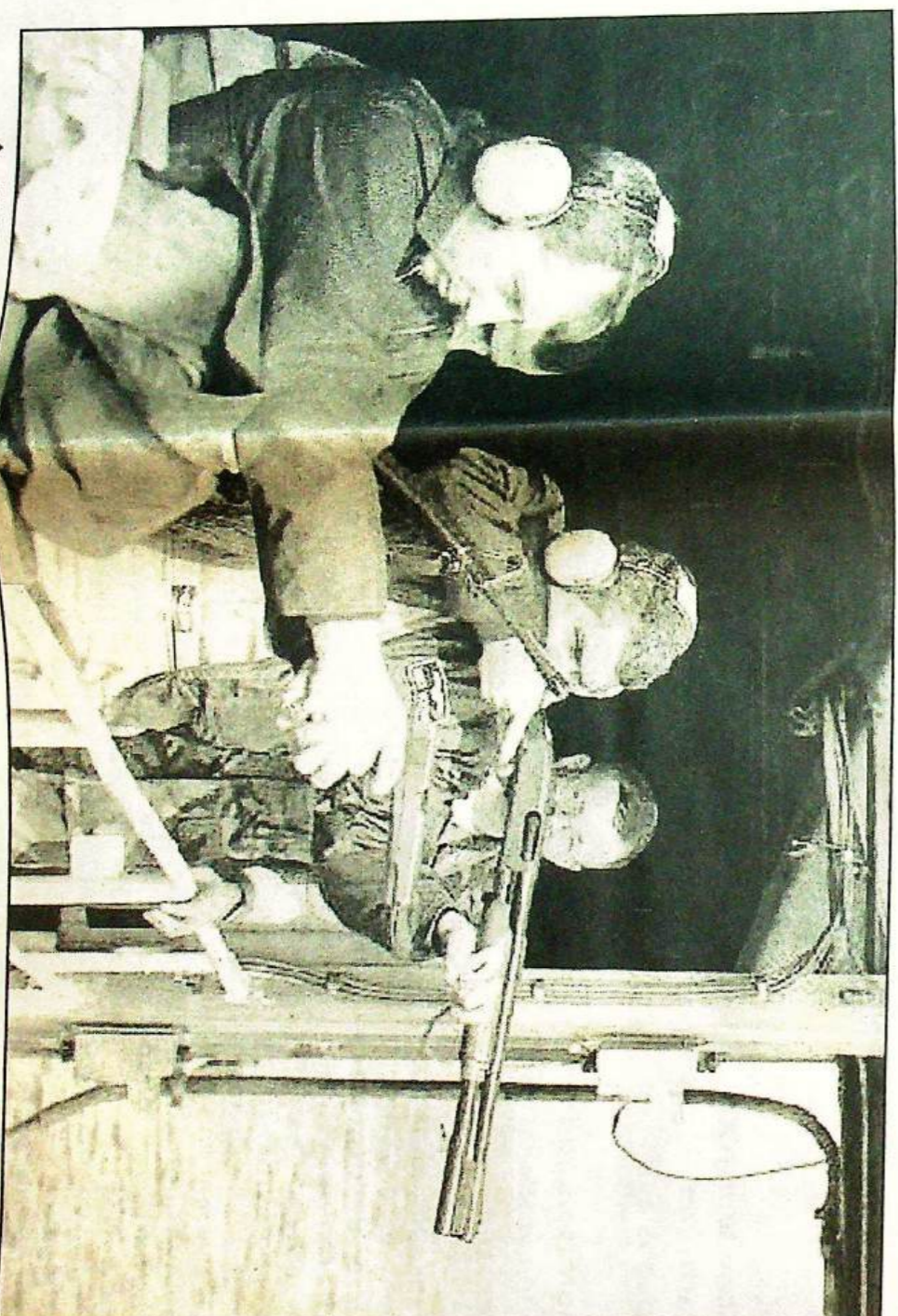
Les 3: Geweld werkt! (Het is belangrijk om op te merken dat de NAVO op zijn minst drie keer zoveel mensen heeft gedood dan het aantal vermelde doden het afgelopen jaar in de burgeroorlog in Kosovo).

SENATOR JOSEPH LIEBERMAN: "De les die we hier geleerd hebben is dat om iemand zoals hij [Milosevic] te stoppen, je geweld moet gebruiken. En, god dank, hij is daar uiteindelijk voor gezwicht en heeft geaccepteerd en heeft onze voorwaarden geaccepteerd."

Les 4: Amerika doodt mensen om mensen te leren niet te doden

Les 5: Blijf de baas over je bondgenoten
SENATOR JOHN MCCAIN: "Wanneer je vaststelt dat Amerikaanse waarden en

Lees verder hiernaast

▲ NAVO-soldaten oefenen op zee.

Op doorreis naar Warschau, om het verschijnen van zijn volgende deel memoires luister bij te zetten, heeft Henry Kissinger zich in Londen laten interviewen door *The Daily Telegraph*, nog eens over Kosovo. Het staat hem tegen hoe met „weezinwekkende zelfingenomenheid een ontdruiker van de dienstplicht en een voormalig Ban-de-bom-ijveraer het publiek nu een nieuw soort oorlog voorschotelen: de morele, de humanitaire oorlog. In het tijdperk vóór Clinton en Blair werd de wereld blijkbaar geregeerd door meedogenloze *Realpolitiker*. Ze hebben geleerd dat Kissingers bombarderen van Cambodja het toppunt van geopolitiek cynisme was. Ja, dat is een heel verschil met de humanitaire explosies op de Balkan!" Ik vat het samen; hij maakt van zijn hart geen moordkuil. Tot slot zegt hij: „Ik maak bezwaar tegen staatslieden die beweren dat ze een nieuw concept van oorlog voeren hebben uitgevonden en dat in de voorafgaande eeuwen de lakens zijn uitgedeeld door mensen die van dit licht verstoken waren gebleven.”

Afgezien van de vraag of Cambodja zo'n gelukkige zet was, kan ik de weezin van Kissinger begrijpen: tegen het vertoon van humanitaire vroomheid der beide staatslieden – dat is een kwestie van smaak – en tegen de aanspraken van Clinton op de inauguratie van een nieuw tijdperk in het oorlog voeren, waarmee feitelijk niets minder dan een revolutie in de wereldgeschiedenis tot stand zou zijn gebracht. Mij lijkt dit zoveelste nieuwe tijdperk eerder een vondst van de speechwriters in het Witte Huis en Downing Street 10 die vooruitkijken naar de volgende verkiezingen.

Natuurlijk was de oorlog om Kosovo

7-7-94

Humanitaire explosies

gen een humanitaire oorlog. Het ging (en het gaat er nog steeds om) het oude Joegoslavië in zijn geheel binnen het moderne Europa van na de Koude Oorlog te brengen. Milošević is in dit geheel niet een simpele lastpost met etnische waandenkbeelden maar een megalomane samenzweerder, inderdaad van het type-Saddam. Het door hem geregeerde land is een macht, in de traditionele zin van het woord. Had hij daartoe kans gezien, dan was hij misschien zelfs aan het bouwen van zijn eigen kernwapen begonnen. Maar ook zonder zo'n bom werd hij steeds meer een risicofactor, om te beginnen in de Balkan en daardoor in het Europese geheel. De oorlog tegen hem heeft een traditionele, om met Kissinger te spreken, geopolitieke oorzaak. Door de dagelijkse zichtbaarheid van de slachtoffers heeft de humanitaire kant de voorgrond van het toneel in beslag genomen. Vluchtelingen terug, drama afgelopen. De openbare mening heeft weer andere zaken aan haar hoofd. Maar de oorzaak is met de resultaten in Kosovo niet verdwenen. Dat zal pas het geval zijn als Milošević zelf zijn macht heeft verloren en Servië later tot een open democratie is geworden.

Als er al van een 'nieuw tijdperk' sprake zou zijn, dan is het dat van de verkoopbare oorlog. Natuurlijk is men in de Westerse democratieën zeer begaan met het lot van honderdduizenden, en wekken executies algemene weezin. Maar hoe stond het met de algemene betrokkenheid van de NAVO-volken? Vergelijk het met 1956,

H.J.A. Hofland

toen het Sovjet-leger de Hongaarse opstand neersloeg. Het 'televisietijdperk' moest praktisch nog beginnen. Overal in de hoofdsteden van het Westen werden hoofdkwartieren van de communistische partij vernield. Vergelijk het met de laatste jaren van Vietnam, de eerste televisieoorlog. In de steden woedde de demonstratie-oorlog tegen de Amerikanen; toestanden waaraan Kissinger met minder plezier terugdenkt dan Clinton.

In *Vrij Nederland* van de vorige week staat in een onthullend artikel van Leonard Ormstein, *De lessen van Kosovo*, hoe Nederlandse politici en militairen op de crisis terugkijken. De publieke opinie was een 'voortdurende bron van zorg voor de

ambassadeurs bij de NAVO. De heer Niek Biegman, onze man in Brussel, zegt: „Het heeft ons natuurlijk enorm geholpen dat Milošević honderdduizenden etnische Albanezen het land uitgooide. Daardoor begreep de publieke opinie in het Westen precies waar het om ging.” Wat, zou je kunnen vragen, had onze hardleerse publieke opinie gedaan als Milošević niet dit paardenmiddel had gebruikt. De verkoopbaarheid van de oorlog nam toe doordat de vijand zich steeds beestachtiger ging gedragen. Daarna dreigde de paus nog roet in het eten te gooien door een 'paaspauze' te willen inlassen. Het publiek bleef aan de televisie volgen hoe dat nu weer afliep. Dat weten we inmiddels: de publieke opinie bleef passief welwillend.

Nu er, precies tien jaar nadat Francis Fukuyama het had voorzien, in het Westen geen doorslaggevende motieven van ideologische of nationalistische aard zijn om het publiek tot de actiefste medewerking te brengen, resten alleen de humanitaire (onder de nu geldende internationale omstandigheden), maar er moet wel van krasse toestanden sprake zijn om de openbare mening niet de laatste risicofactor te doen zijn. Zulke toestanden ontstaan niet van de ene dag op de andere; ze hebben hun aanloop, die zich soms uitstrekt over jaren en dan pas tot de overtuigende crisis leidt. Hieruit volgt dat een publieke opinie pas tot medewerking komt bij de aanblik van het voldongen feit. Militair gesproken betekent dit dat de

oorlog te laat wordt ingezet, en misschien zelfs voorbereid. Biegman zegt: „Toen de oorlog niet snel was beslist, wisten we het niet meer. Niet in de zin dat we met onze handen in het haar zaten. Maar we hadden er geen zicht meer op hoe lang het zou gaan duren. Het werd een *open-ended* oorlog.” Dat het een oorlog met een 'open einde' was geworden begon ook buiten het hoofdkwartier van de NAVO duidelijk te worden.

De oorlog verliezen was uitgesloten, (om de duidelijkste ouderwetse geopolitieke redenen), zoals ook het gebruik van grondtroepen (om een veelheid van politieke redenen). Zo werd de oorlog om Kosovo een gewone oorlog, met de nieuwste wapens volgens de nieuwste methoden gevoerd. Zo is het gegaan toen het machinegeweer zijn intrede deed en daarna met de tank. Deze oorlog is dan van een 'volstrekt nieuw type' omdat er aan de ene kant niemand is gesneuveld en daardoor de publieke opinie volstrekt gespaard – zelfs voor een belastingverhoging. Een pijnloze oorlog.

Voor het publiek, het volk, de mensen zou het slecht nieuws zijn als de Clinton-/Blair-doctrine van de humanitaire oorlog algemene geldigheid zou krijgen, vatbaar voor toepassing zou worden bijvoorbeeld in Kashmir, Turkije of Noord-Ierland. Maar er is geen regering die er serieus over denkt naar de nieuwe doctrine te handelen.

Oud-minister Wim van Eekelen zegt tegen Ormstein: „Ik heb wel steeds in het succes geloofd. Alleen is het een beetje 'Operatie geslaagd, patiënt overleden' geworden.” Een andere medische beeldspraak: dokter verdoofd, patiënt uit het zicht verdwenen.

Despotovic, Ruza

Van: despot@wishmail.net [MIME @INTERNET {despot@wishmail.net}]
Verzonden: maandag 11 oktober 1999 3:52
Aan: Despotovic, Ruza
Onderwerp: Clinton resolve world problems (<http://w>)

FILE0001.ATT

The Kosovo/NATO Conflict:
Questions and Answers
By Michael Albert and Stephen R. Shalom

1. What are the roots of the Kosovo conflict?

Ethnic Serbs and Albanians give extended historical arguments going back as far as 1389 or 1912 or World War II. The basic issue is that the Kosovo province of Serbia (called Kosova in Albanian) has a large majority -- as much as 90 percent -- of ethnic Albanians with a roughly 10 percent Serbian minority. The Kosovo Albanians, however, are only about 16 percent of Serbia's total population. The Kosovo Albanians claim to be an oppressed minority within Serbia and want self-determination. The Kosovo Serbs claim to be an oppressed minority within Kosovo, and want protection from the Albanians. For Serbs, Kosovo, particularly in the north, is the site of many historical events and locales, their Jerusalem and Alamo rolled into one.

Yugoslavia consisted of 6 republics (Serbia, Slovenia, Croatia, Montenegro, Macedonia, and Bosnia-Herzegovina) and in 1974 Tito gave autonomous status to two provinces of Serbia, Kosovo and Vojvodina. Kosovo autonomy allowed its ethnic Albanians to develop their own institutions, but angered Serbian nationalists. The Yugoslav League of Communists (LCY) under Tito and after his death in 1980, suppressed nationalist ideology and political dissent.

In 1987, however, Slobodan Milosevic used anger over Kosovo to take control of the Serbian branch of the LCY. The previous leaders, Milosevic charged, had appeased the Albanians and failed to defend Serb interests. In 1989, Milosevic revoked Kosovo's autonomy, encouraging forcible Serb repression of the Albanian majority ever since. Most Albanian Kosovars now want complete independence.

2. What is the KLA?

The Albanian Kosovars fought Serb control in 1989 by non-violent resistance: they elected their own leaders, refused to cooperate with the Serb authorities, and established their own counter-institutions. Their "president" was Ibrahim Rugova, a follower of Gandhi, who urged his people to reject violence while working toward independence. Serbian repression in Kosovo since 1989 didn't attract much concern from Washington. In 1995, when the United States sponsored talks in Dayton, Ohio to end the fighting in Bosnia, Milosevic was feted as the key to peace and Rugova was excluded from the conference. Thereafter repression increased in Kosovo and Rugova had little to show for his non-violent approach.

In 1996, an obscure organization appeared on the scene, the Kosovo Liberation Army (KLA, or UCK in Albanian), committed to armed struggle. They undertook some ineffectual attacks on police stations and

sometimes Serb civilians, including Serbian refugees from the Yugoslav wars whom many Albanians viewed as colonizers intended to shift the demographic balance. In early 1998, Serbian special police assaulted three villages, killing more than eighty people, at least seventeen after they had been detained or surrendered. This attack drove thousands of Albanians into the KLA, and though still called terrorists by the Serbian authorities, they became a serious guerrilla army, with mass support. Over the next months the KLA took control of roughly 40 percent of Kosovo's territory. By late summer, however, Serbian forces retook most of the territory, their major tactic being to crush civilian support for the rebels by systematically destroying towns and villages and forcing thousands of people to flee.

It is difficult to tell the KLA attitude toward Serb civilians. Human rights groups have accused them of serious human rights violations, including compelling Serb villagers to leave their homes, with some killings, though not approaching the scale of atrocities committed by Serbian forces. The KLA claims not to target civilians, while acknowledging that abuses are committed by fighters in the field.

3. Why does everyone talk about the conflict spreading?

Massive refugee flows have the potential to destabilize many surrounding countries where there is a delicate ethnic balance. In Macedonia, for example, commentators fear that Albanian immigration would provoke the Albanian minority to secede or would even make it a majority, which the Macedonian majority is determined to prevent. And having hundreds of thousands of Albanians living in refugee camps brings visions of the Palestinians, with all the instability their plight has caused the Middle East. In addition, Albania has warned that it will not sit idly by if its compatriots across the border are slaughtered, and Serbia has made incursions into Albania to prevent the flow of weapons and recruits to the KLA. Finally, Turkey and Greece, long-time enemies, and Bulgaria as well might get involved. (Of course, it is a little odd for NATO to launch a war in order to prevent two NATO members -- Turkey and Greece -- from going at each other.)

4. Is the U.S. motivated by humanitarianism in the Balkans?

No. But how do we prove such a claim? Suppose the U.S. is motivated to wage war and drop bombs in this instance by humanitarian concerns. If so, that would mean that concern for the plight of oppressed minorities and populations ranked very high in U.S. policy-making calculations. We would then expect, it follows, that in any case where large populations are suffering horrible repression Washington would try to intervene to stop the repression.

Now consider the reverse claim that U.S. foreign policy is never motivated by concern for the well being of local constituencies but will only opportunistically use related rhetoric for rationalization purposes when possible. If this were true, in contrast, we would expect that the U.S. would intervene in the affairs of other countries only to serve domestic elites in the U.S. or to aid local elites in other countries on behalf of U.S. elites, or perhaps to influence or enhance policies undertaken by other countries thought to benefit U.S. government and elite interests -- but with the human costs to victims playing virtually no role in the calculations.

Now look at the evidence.

Before World War II, for example, the United States could have admitted many Jews fleeing from Hitler's Europe; it did not.

During World War II, the United States could have bombed the death camp at Auschwitz, slowing down the Nazi killing machine; it did not.

When hundreds of thousands of people were slaughtered in Indonesia in 1965; the killers were cheered on by the U.S. government who even provided lists of communists to exterminate.

When the Pakistani army began slaughtering and raping hundreds of thousands of Bengalis in 1971, sending millions into exile, U.S. policy was to (in Kissinger's words) "tilt in favor of Pakistan."

When Indonesia invaded East Timor, leading to the deaths of one third of the population, it received weapons and diplomatic support from Washington. Just this past week, White House press secretary Joe Lockhart was asked whether the United States supported independence for East Timor. "Not that I am aware of," he replied.

When the Khmer Rouge was responsible for monstrous killings in Cambodia, the United States encouraged China to aid the Khmer Rouge and provided covert aid of its own.

When the government of Guatemala killed 200,000 people in the 1980s, it was with United States aid and encouragement.

When upwards of half a million people, mostly members of the Tutsi ethnic minority, were exterminated in Rwanda in 1994, the Clinton administration demanded that a UN force already on the scene be reduced and obstructed efforts to save lives, even failing to apply diplomatic pressure against the killers.

Investigation of all these cases and many more -- the Turkish treatment of Kurds in Turkey, for example -- reveals a consistent pattern which has nothing to do with concerns for repressed populations and everything to do with calculations of U.S. elite and geo-political interests. In every case policy would have been roughly opposite to what took place, if there had been humanitarian concerns. There weren't, and there aren't.

5. So why is NATO now bombing in the Balkans?

Just as killings by the (U.S.-trained) junta in Haiti did not concern U.S. policymakers until large numbers of refugees started fleeing to the United States, so too human rights abuses in Kosovo did not concern U.S. policymakers as long as they didn't threaten regional stability. But as the fighting in Kosovo escalated, with large numbers of displaced Albanian refugees, U.S. officials decided they needed to curb the problem--not to aid locally affected people, but to prevent losses to U.S. interests due to the conflict spreading into other parts of Europe.

In February and March at Rambouillet in France, the United States and its European allies invited the Albanian Kosovars and the Milosevic government to sign an agreement that provided for the withdrawal of Serbian security forces from Kosovo, the disarming of the KLA, autonomy for Kosovo, a NATO peacekeeping force, and follow-up final-status negotiations after three years. Milosevic said he was unwilling to accept foreign troops on his territory. NATO said it would bomb him if the Albanians signed and he didn't. (Compare this with U.S. mediation efforts in Northern Ireland where threatening to bomb a recalcitrant party was not part of the equation.) The Albanians reluctantly accepted the Rambouillet agreement and Milosevic refused.

Now the primary NATO goal became maintaining its credibility. The Clinton administration had invested heavily in expanding NATO, to make it a primary instrument of U.S. policy not only in Europe, but beyond. There is an elementary point of big power politics that no one denies: threats made need to be carried out if the credibility of future threats are to be maintained. And, likewise, threats carried out but not yielding total victory need to be escalated until the adversary is crushed.

So why make the initial threat to bomb? There is a predisposition in Washington to favor military solutions. A diplomatic approach would have strengthened the UN and international law and made Russia a player, all of which would interfere with U.S. freedom of action. Bombing, on the other hand, leads with the U.S. strong suit. It provides a rationale for U.S. domestic military spending, and an international arms bazaar. It tells the world that the U.S. response to problems with other nations is to bomb them. "What good is this marvelous military force," Albright asked Gen. Colin Powell a few years back, "if we can never use it?"

6. What effects do the bombings have?

In preparation for the bombing, relief workers (who might have continued to mitigate the suffering) and international observers (who might have continued to discourage the most blatant atrocities) were pulled out of Kosovo. The NATO bombing then provoked a horrific outburst of ethnic cleansing by Serbian forces as hundreds of thousands of Albanian Kosovars were driven from their homes. Because all reporters and international observers had left Kosovo, we do not know the human toll of Serb actions, but it surely considerably exceeds the toll for the previous year, during which some 2,000 ethnic Albanian civilians had been killed and about 250,000 ethnic Albanians had become refugees, most of them within Kosovo.

Even without the bombing, a Serbian offensive was likely imminent, but it is hard to believe it would have been as ferocious as what has occurred. The bombing incensed many even in Serbia's democratic movement, so one can only imagine how it must have affected Serb security forces in Kosovo. Unable to retaliate against NATO missiles and warplanes, they could be expected to lash out at those most vulnerable, ethnic Albanian civilians. Of course, none of this mitigates the responsibility for the atrocities on the part of those who carried them out. But if someone is holding a person hostage and you recklessly charge forward, leading to the death of the hostage, you also bear some responsibility -- all the more so if you rush in not out of true concern for the hostage, but for other reasons entirely. Many U.S. officials have acknowledged that they thought the bombing might well lead to a paroxysm of violence from Milosevic and that air power, the NATO tool of choice, could do nothing to stop that violence in the short run.

Bombing, of course, has had other implications as well. Within Yugoslavia the population has rallied to its leader, Milosevic. The democratic opposition, previously challenging Milosevic, now appears to be either dismantled, jailed, or, most chillingly, supporting him. As Zoren Djindjic, the leader of Serbia's Democratic Party and an organizer of pro-democracy demonstrations in 1996-97 put it, the "bombs have marginalized any dissenters here." Washington, he said bitterly, has spent more on one day's bombs than it ever spent helping the democracy movement in Yugoslavia. Montenegro, the smaller of the two Yugoslav republics, had previously passed a resolution questioning Milosevic's Kosovo policy, but the bombing has quieted its opposition as well. These results were predictable. And the level of hostility and tension in the whole region has climbed dramatically, making negotiations and a lasting peace, eventually obviously required, that much more difficult.

And then there is the horrible loss of life and means of sustaining life that mounts with each new raid of Belgrade and Yugoslavia as a whole. Bombing has a deadly logic of its own. What begins as "surgical" attacks inevitably expands. "We have to drop the bridges and turn out the lights -- there should be no more outdoor rock concerts in downtown Belgrade," Sen. John McCain told Newsweek. "Twelve days of surgical bombing was never going to turn Serbia around," wrote New York Times columnist Thomas Friedman. "Let's see what 12 weeks of less than surgical bombing does. Give war a chance."

7. But even if badly motivated, and even if they have some bad effects, won't the bombings at least restrain Milosevic?

Restrain him from what? The idea that doing something necessarily improves a situation is, of course, quite false. Some things may be beneficial. Others not. Yes, even an ill-motivated action can sometimes have a desirable effect and therefore deserve support, but in this case the bombing is not only ill-motivated, its effects are horribly detrimental as well. It has worsened the plight of the Albanian Kosovars, vastly increasing the flow of refugees and, due to the scale, created a catastrophe of the first order. It has diminished the internal opposition to Milosevic, and if reports are accurate perhaps destroyed it. It has undermined the UN, turned NATO into an offensive, interventionary institution, played havoc with international law, and further projected the U.S. as a country eager and willing to punish any deviations it discerns from its will with bombs, thus acting as a threat against countries throughout the world. All these effects are horribly negative and then there is the devastation of Yugoslavia itself, the immediate expansion of deaths and casualties, and the future expansion due to the wrecking of a country's infrastructure.

The remarkable thing is that there is little dispute about the above. Yes, our formulation has a moral tone that many others lack when recounting these facts, but the facts are not in doubt.

8. But can the U.S. really be that vile? Isn't this just left cynicism and a knee-jerk rejection of all U.S. actions?

Sometimes when a person or group holds roughly the same position repeatedly in different contexts it indicates that the person or group is gravitating to it reflexively or has lost touch with reason and is bending reality to fit his or her prejudices. And yes, there are likely critics of the bombing who have adopted a stance based not on evidence and sound reasoning, but on a pre-determined mindset, with facts bent to fit.

But, the facts of U.S. international relations, and of the limited options available in this case are really not in dispute. And the judgment drawn by critics of U.S. policy are not leaps from those facts or distortions of those facts or subjective impositions on those facts, but rather very simple deductions from the facts, which, were the culprit any other nation, would be obvious to all.

9. How come there are conflicting viewpoints among leftists and progressives, some favoring bombing, some opposing it?

There has been an avalanche of media commentary emphasizing the immense and grotesque crimes in the Balkans for nearly a decade. It is natural that some folks, including many on the left, have become very impassioned about wishing to see those crimes curbed. This desire, perfectly reasonable on the face of it (though at times ignoring other and often worse cases of repression and violence in the world), has left some folks blind to the reality that just saying that a policy helps people doesn't mean that, in fact, the policy does help those people. The desire not to ignore the plight of the Kosovars is worthy. But to advocate policies that end up hurting the Kosovars, Yugoslavia as a whole, international law, the UN, and by the threat-effect all who might oppose U.S. pursuits, on grounds that at least it is doing something, is unworthy.

10. Why do many leftists inside Serbia deny that the Serbs have committed atrocities? Are we being misled about that?

There are many factors at work, no doubt. Ethnic conflicts frequently find leftists on opposite sides, swept up in the myths and distortions of their own ethnic group. (Think of the Palestine-Israeli or the Turkish-Greek conflicts.) Having bombs drop in your neighborhood and

tion, which destroy the daily functioning of your society, has, we know from history, a tremendously galvanizing and homogenizing effect on people's views. More, there is likely also honest confusion. Facts available outside Yugoslavia may not be available inside, or at least may not be comprehensible there.

In matters such as this, testimony from people on the scene, from whatever persuasion, must be understood in context. Single events can be elaborated into whole theses, a common trick of the mass media, but in chaotic situations there are single events demonstrative of pretty much any kind of behavior one might wish to find. What matters most is not single examples or events, but widespread patterns of behavior and broad policies and their broad implications.

11. How come many right-wingers are against this action?

Some rightwingers reflexively oppose anything Clinton does (a draft-dodger can't lead us into war, etc.) But there are two other sources of rightwing opposition. One is the general point that elites can differ in their views as to what best serves U.S. elite interests. If it doesn't work as planned, which is certainly a reasonable projection of likelihoods, this operation may in fact leave NATO and the U.S. in a worse place than at its outset. Therefore, for those who doubt the bombing's capacity to lead to stable results that legitimate NATO, reduce risk of spreading conflict, etc., there is reason to oppose the policy.

Moreover, to some rightwingers, multilateralism -- even if it's NATO rather than the UN -- is suspect because it reduces to some extent U.S. freedom of action. If the situation in Kosovo might cause a crisis in southeastern Europe, let the Europeans deal with it. The right opposes peacekeeping operations ("the United States needs to husband its resources for great exertions, not dissipate them in a thousand stagnant fens" [Charles Krauthammer]). And where left critics of the bombing argue that it will not achieve -- and will in fact exacerbate -- any humanitarian objectives, the right is about as concerned about the suffering in Kosovo as it is about the suffering in America's cities.

12. What is the role of law in international relations and in this crisis? Where is the UN in all this?

U.S. officials frequently proclaim their adherence to international law, except when they don't want to. So, Washington ignored a ruling by the World Court on Nicaragua, vetoed a Security Council resolution calling on all states to obey international law, and more generally acts unilaterally whenever it feels like. The same pattern pertains in this case, too.

The Charter of the United Nations -- which is a treaty signed by the United States and thus part of the "Supreme law of the land" -- prohibits the use or threat of force against other nations except in self-defense to an armed attack or if authorized by the UN Security Council. When the United States can bring along the Security Council it is delighted to do so (for example, during the 1991 war against Iraq), even if it takes blatant bribery to pressure other states to assent. But where such consensus is impossible, Washington has been happy to simply ignore the Security Council, claiming that it has authorization from previous Council resolutions, even though most other countries see no such authorization (the U.S.-British bombing of Iraq in December 1998, for example) or else advancing ludicrous claims that it is acting in self-defense (as in its recent missile strikes on a Sudanese pharmaceutical plant).

Regional organizations like NATO simply do not have the right to act on their own. Article 53 of the UN Charter states that "no enforcement action shall be taken under regional arrangements or by regional agencies without the authorization of the Security Council." So in

the case of Kosovo, the U.S. and NATO, confronting a problem, turned not to the UN but to the Pentagon. The UN is not entirely under U.S. auspices and could, conceivably, act independently and in a humanitarian manner which would frequently conflict with U.S. interests and require changes in U.S. policies.

13. But aren't borders an abstraction? Shouldn't we be concerned with people rather than with nations? Why does it matter that Yugoslavia is a sovereign nation and that this is an internal conflict rather than between nations?

Borders exist. And the reason to be concerned about their violation even with good motivations much less by a unilateral and illegal force uninterested in the plight of the suffering, is because respect for borders is one of the few impediments to the mighty doing whatever they please with the weak. To establish the precedent that national sovereignty is inconsequential is to remove perhaps the major impediment to one nation sending troops, bombers, or missiles into another. Once that is done, there remains only debate over what is warranted, and in the world as we know it such debate is dominated by the most powerful states and their massive media machines, most particularly the U.S. (Military intervention, Richard Falk has reminded us, is like the Mississippi River: it only flows from North to South.) Thus, to deny the validity of national sovereignty is to effectively give the U.S. carte blanche to intervene when and where it decides -- which is, of course, from the U.S. perspective, a delightful by-product of the current events.

14. What is the right way to deal with crises like this? There are two questions: How can we reduce violence and get settlements, and what rights are national minorities entitled to?

Crises inside sovereign nations are complex problems on the international scene. Should Japan bomb Washington out of solidarity with blacks subjected to horrible conditions and violence in our inner cities? Would that improve or worsen the plight of blacks, have ancillary affects that were positive or negative from the point of view of justice and self-determination? The major means of impacting relations ought to be diplomacy, international opinion, and domestic movements. In some instances (as in the case of apartheid in South Africa) these may be rightly augmented with economic sanctions which are supported by the internal opposition. In other instances, however, sanctions can amount to a deadly and immoral weapon, having as their chief consequence huge and criminal casualties among civilians, as in Iraq in recent years. And yes, one can certainly imagine situations where a powerful state or community can and will devastate a minority ethnic group if there is not some form of more powerful intervention -- but this does not mean bombing by interested parties not seeking true peace and which will only aggravate crimes and divisions.

Most world problems, including most humanitarian crises, don't call for military solutions, but non-pacifists believe that there are some situations where force is the only option. If that force is wielded by the United States, however, it will be used to further U.S. elite interests rather than any humanitarian objective. Other countries, too, look out for their own elite interests, so the way to minimize the influence of the elite-serving agendas of individual governments is to put a humanitarian military force under democratic international control. International control must mean the UN General Assembly, not the Security Council which is set up in the most undemocratic way imaginable, with five countries (the United States, Russia, Britain, France, and China) having veto power.

Even the General Assembly does not represent real democracy. There's no relation of votes to population, many members states are themselves undemocratic, and even those that are formally democratic are

dominated by elites with money. True democratic control of a humanitarian force must await global social change, but in the meantime the General Assembly provides the best approximation.

Thus, in extreme cases, what is needed to prevent human travail is no doubt a true peace-keeping force, under the auspices of the General Assembly of the UN, prepared to stand between combatants and, if necessary, to defend itself and those being abused, to create conditions for negotiations.

What rights are national minorities entitled to? As a basic position, we must support self-determination as a fundamental democratic right. But there are some tough questions. What if a minority wants to secede, but within their territory live other minorities? Such situations have no simple solution, especially if the minority does not live in contiguous territory. What if a minority wishes to leave a country and take with it the bulk of the country's resources or assets, leaving a majority behind bereft of the means to sustain themselves?

A proper policy regarding national minorities requires a flexible mechanism of international law and adjudication, respected by the peoples and nations of the world, with binding powers that all abide, and with priority attention to ensuring that the powerful do not subjugate or otherwise delimit the options of the weak within or between countries. We are far from having any such mechanism, but U.S. flouting of international law moves us in precisely the wrong direction.

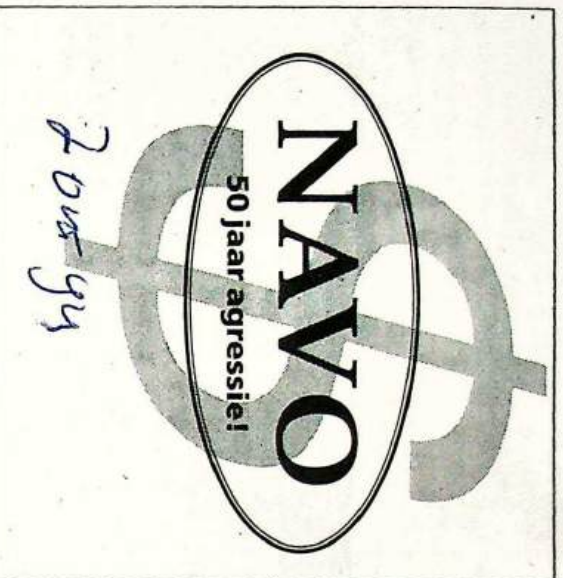
15. What should we demand for the Balkans?

An end to the bombing.

Pursue diplomacy, not rejecting out of hand every diplomatic overture (such as the Russian call for talks or Milosevic's offer of a cease-fire).

An international peace keeping force overseen by the UN General Assembly to stand between the combatants.

An international system, under the auspices of the General Assembly, to adjudicate and make decisions about the use of peace-keeping forces. And an insistence that other atrocities, often perpetrated or abetted or ignored by Washington because they serve U.S. interests, receive the same media visibility and humanitarian attention as the atrocities in Kosovo.

Door Peter Schwarz (*)

Kosovo en de crisis in de Atlantische alliantie

Sinds het einde van de oorlog tegen Joegoslavië worden steeds meer nieuwe details bekend, waaruit duidelijk blijkt dat er tijdens de oorlog binnen het NAVO-bondgenoot-

schap explosieve spanningen optraden. Die explodeerden niet omdat Milosevic, onder Russische dwang, aan de NAVO-eisen toegaaf. Kosovo komt daardoor steeds meer in

UCK-handen. Gezien het belang van dit artikel worden deel drie van de aanklacht en deel drie van Chossudovski doorgeschoven naar de volgende krant.

In een uitzending van de BBC zei VS-vice-minister van Buitenlandse Zaken, Strobo Talbott, op 20 augustus, dat de meningsverschillen zo'n omvang hadden bereikt, dat "het steeds moeilijker zou zijn geworden, binnen het bondgenootschap solidariteit en vastbeslotenheid te bewaren", als de Joegoslavische president Slobodan Milosevic op 3 juni niet zou hebben toegegeven. Het was goed, dat het conflict toen beëindigd werd.

De oppercommandant van de NAVO, VS-generaal Wesley Clark, zei in dezelfde uitzending, dat hij bezwaren tegen aanvallen op burgerdoelen - zoals TV-stations en regeringsgebouwen - van Duitse, Griekse, Franse en Italiaanse zijde deels met opzet negeerde: "Ik heb niet steeds gebogen voor hen, die doelen wilden uitsluiten."

Experts inzake buitenlandse politiek waren er al tijdens de oorlog van overtuigd geraakt dat de verbondenheid in de NAVO op het spel stond en het bewaren hiervan een van de meest belangrijke motieven geworden was om met de oorlog door te gaan.

van een gezamenlijke buitenlandse en veiligheidspolitiek, die de onafhankelijkheid van de VS moest garanderen. Teleurstelling in Kosovo zal ertoe leiden, dat acties in deze richting sterk opgevoerd gaan worden." Succes echter in Kosovo zal "de hoofdrol van de NAVO in de toekomst van Europa veilig stellen. Zonder twijfel is de NAVO het belangrijkste en meest noodzakelijke instituut voor de veiligheid op dit continent."

Het militaire nieuwsblad Jane's Defence Weekly kwam direct na de oorlog tot vergelijkbare conclusies: "Het is niet moeilijk zich de tenuur van de onderlinge verwijten voor te stellen, als de NAVO haar doelen niet zou hebben bereikt... De politieke puinhopen van de mislukte campagne zouden één geweest zijn met de werkelijke puinhopen van het gebombardeerde Servië en het verwwoeste Kosovo... Men zou zich slechts met moeite hebben kunnen onttrekken aan de conclusie, dat de bloeiheid van de NAVO voorbij is, en dat ze geleid wordt door een eenzame supermacht, die geen risico wil lopen. Dreigen in de toekomst zou onvoorstelbaar zijn geworden. De invloed van het Westen op internationale gebeurtenissen zou eveneens sterk verminderd zijn."

Het toegeven van Belgrado, dat voornamelijk onder druk van Rusland totstandkwam, heeft dus - als men deze bronnen mag geloven - de NAVO voor een ernstige crisis behoed en de Atlantische alliantie bewaard voor een breuk.

Beide kanten van de Atlantische Oceaan konden opgelucht ademhalen. In de VS en in Europa hebben de leidende kringen merendeels veel belang bij het voortbestaan van de NAVO. Voor de VS is en blijft zij de eni-

ge institutionele relatie met Europa, dat - aldus Peter W. Rodman in het hierboven aangehaalde artikel - "voor de VS van vitaal belang blijft." Voor Europa is een conflict of zelfs een openlijke breuk met de VS op dit moment een groot risico. Om hun politieke en economische belangen op het wereldtoneel een stevige basis te verleenen, zijn de Europese regeringen (nog) op militaire samenwerking met de VS aangewezen. Een breuk in de NAVO zou zelfs vroeg of laat het gevaar van een gewapend conflict met de VS kunnen betekenen.

Heeft het succes van de oorlog in Kosovo de spanningen binnen de NAVO op lange termijn uitgewist? Heeft de overwinning op Belgrado de Atlantische alliantie daadwerkelijk versterkt?

Drie maanden na het einde van de oorlog moeten we deze vragen ondubbelzinnig met 'nee' beantwoorden. De strubbelingen, discussies en onderlinge verwijten binnen de NAVO zijn weer volledig aangewakkerd. Steeds luider klinkt de roep, dat Europa zich "uit de rol van NAVO-vazal moet bevrijden" (Süddeutsche Zeitung, 17 augustus).

De NAVO en het UCK

Het meest duidelijk komen de spanningen binnen de NAVO in Kosovo aan het licht. Het idee, dat door militaire bezetting van de provincie de regio weer vreedzaam zou worden, is een kortzichtigte illusie gebleken. De zege is een echte Pyrrusoverwinning. Kosovo blijft ook na het vertrek van het staatsgeweld uit Belgrado een explosief vat vol tegenstrijdigheden.

Over de systematische verdrij-

ving van Serviërs en Roma - van de oorspronkelijk meer dan 200.000 niet-Albanese inwoners van Kosovo zijn er ten hoogste 30.000 over - maakte de NAVO zich nog het minst druk. Dat was te voorzien. Het is naïef te denken, dat de verantwoordelijken van de NAVO hier niet aan gedacht hebben. De verdrijving weerlegt weliswaar de officiële propaganda als zou het hier gegaan zijn om mensenrechten en het verhinderen van etnische zuiveringen. Daarom wordt ze ook officieel veroordeeld. Maar in feite heeft de NAVO heel weinig gedaan om ze te verhinderen. In sommige commentaren is zelfs opluchting waar te nemen, dat op deze manier dit probleem van tafel is geveegd.

Een veel groter probleem dan de verdrijving van de niet-Albanese delen van de bevolking is volgens de NAVO het Kosovo-bevrijdingsleger UCK, waarmee zich recentelijk diverse schermutselingen hebben voorgedaan. Het UCK is, sinds het vertrek van de Servische ambtenaren en de aftocht van het leger, er systematisch mee bezig geweest het ontstane vacuüm op te vullen.

Het bezet bestuursposten, neemt de politie en andere ordediensten over en neemt bedrijven, onroerend goed en andere eigendommen uit het bezit van de Servische staat 'in beslag'.

Het erkent het gezag van het door de VN gevestigde bestuur slechts ten dele en het heeft al diverse demonstraties tegen de KFOR-troepen georganiseerd - zoals in Kosovoska Mitrovica, waar Franse troepen Albanese demonstranten ervan hebben weerhouden een door Serviërs bewoonde wijk te bestormen, en in het door Duitse troepen beheerste Orahovac, waar het UCK probeert de stationering van Russische KFOR-eenheden te verhinderen.

De NAVO zit in een dilemma. Geeft ze toe aan het UCK en laat ze de macht in Kosovo aan het UCK over, dan riskeert ze een uitbreiding van de crisis op de Balkan. Het UCK heeft als doel een onafhankelijk Kosovo en een Groot-Albanie, dat ook delen van Macedonië, Griekenland en Albanie zelf omvat. Het realiseren van dit doel zou onvermijdelijk bloedige conflicten in deze en naburige landen tot gevolg hebben. Gaat de NAVO echter tegen het UCK in, dan dreigt er bloedige strijd in Kosovo zelf. Het zou kunnen eindigen in een even erg debacle als in Somalië, waar de internationale troepenmacht midden in een verbitterde burgeroorlog de terugtocht moest aanvaarden.

Meerdere factoren maken de situatie nog ingewikkelder: Ten eerste is het UCK alleshalve een eensgezinde beweging en derhalve extra moeilijk te beheersen. Alleen al in de "voologische regering" van de UCK-leider Hashim Thaci hebben vijftien verschillende partijen zitting. Beloftes van de top worden vaak op lokaal niveau niet nagekomen. Ten tweede bestaan er intieme relaties tussen het UCK en de Albanese maffia, die als bijzonder gewetenloos en gewelddadig te boek staat. Ten derde werkt het UCK nauw samen met de regering van het naburige Albanie onder leiding van Pandeli Majko, terwijl haar rivale, de DLK van Ibrahim Rugova, met de oppositie van Sali Berisha is gelieerd. Het gerucht gaat, dat eenheden van de DLK vorig jaar september zelfs deelgenomen hebben aan de poging tot een staatsgreep van Berisha in Tirana. Een conflict in Kosovo kan zo dus gemakkelijk overslaan naar Albanie en omgekeerd.

In het licht van deze gespannen situatie stapelen de beschuld-

gingen binnen de NAVO onderling zich op. De Europese machten, die in het VN-bestuur de toon aangeven, zijn niet bereid de nacht met het UCK te delen. De houding van de VS hierin is op 'n best dubbelzinnig. Het UCK zelf beroept zich heel openlijk op de steun van de kant van de VS, die debet zijn aan de politieke opgang van het UCK. Tijdens demonstraties tegen Franse en Russische KFOR-eenheden werden pro-Amerikaanse leuzen gescandeerd. De regering van de VS heeft van haar kant tot nu toe weinig gedaan om de indruk, dat ze achter het UCK staat, weg te nemen.

Het VS-ministerie van Buitenlandse Zaken heeft in Rambouillet het UCK tot de meest geliefde onderhandelingspartner verkozen, omdat het op deze wijze aan Belgrado een onuitvoerbaar ultimatum kon stellen. Daarvoor voerde het Kosovo-bevrijdingsleger een bestaan langs de zijlijn. In Duitsland was zelfs een proces voor een verbod tegen haar politieke kern, de KLA (volksbeweging voor Kosovo), die was georiënteerd op Enver Hoxha, gestart. Sinds Rambouillet onderhoudt Thaci, de leider van het UCK, nauwe betrekkingen met de woordvoerder van het VS-ministerie voor Buitenlandse Zaken, James P. Rubin, met wie hij tijdens de onderhandelingen bevriend is geraakt. Bij conflicten met het VN-bestuur doet Thaci nu geregeld een beroep op toezeggingen van Rubin; die zou hem hebben beloofd, dat het UCK een groot aandeel in de toekomstige politiek van Kosovo mag hebben.

De DLK van Rugova

De Europese machten echter zetten versterkt in op de rivaal van Thaci, Ibrahim Rugova van de DLK. Bernard Kouchner, de Franse chef van het VN-bestuur, wist begin augustus persoonlijk Rugova ervan te overtuigen mee te werken aan de overgangsraad, die Rugova tot nu toe dwarsboomde vanwege zijn rivaliteit tot Thaci. De raad geeft advies aan het VN-bestuur. Kouchner, aldus 'Le Monde', heeft Rugova nodig "als tegenwicht tegen het UCK".

In Duitsland werd Rugova op 15 augustus de "prijs voor tolerantie" van de stad Münster verleend. Deze prijs is ontleend aan de grondgedachte van de vrede van Westfalen, waarmee in 1648 een einde kwam aan de dertigjarige oorlog. In de jury zaten, naast Wolfgang Thierse (SPD), de voorzitter van de Duitse bondsdag, en zijn voorgangster Rita Sümuth (CDU), twee hoge vertegenwoordigers van de Duitse staat. De rede werd gehouden door de plaatsvervangster van Thierse, Antje Vollmer (Bündnis 90/Die Grünen).

Zij prees Rugova als de Gandhi en Mandela van Kosovo en deed een scherpe aanval op de VS vanwege hun steun aan het UCK.

Het is "volkomen onbegrijpelijk," zei Vollmer, waarom "een groepering bij de diplomatieke gesprekken wordt betrokken, die sinds 1997 juist uitblonk door aanvallen op Servische vertegenwoordigers; het UCK, een linkse groepering, die uitsluitend geweld gebruikt." Het laten vallen van de geweldloze beweging in Kosovo (d.w.z. van de DLK van Rugova) is één van de "dirty secrets" in de voorfase van de Kosovo-oorlog.

Rugova zelf is alleshalve de vredelievende man, zoals hij nu in Europa wordt geportretteerd. Daarvan getuigen alleen al de betrekkingen die zijn DLK onderhoudt met Sali Berisha in Albanie. De laatste heeft zich tijdens zijn regeringsperiode in Tirana niet bepaald als democraat laten zien en heerst intussen over een soort onafhankelijk vorstendom in het noorden van Albanie, dat als knooppunt geldt voor mensen- en drugs-smokkel.

De DLK van Rugova vertegenwoordigt de oude, rijke en invloedrijke bovenlaag van Kosovaren en had derhalve steeds veel belang bij een overeenkomst met Belgrado. Het UCK daarentegen is de belichaming van de nieuwe parvenu's en de randgroepen, die in een definitieve breuk met Belgrado de beste kansen zien voor een zich snel verrijken. Zoals het UCK valt ook de DLK uiteen in vijandige fracties. Bujar Bukoshi, door Rugova eens benoemd tot minister-president van diens ondergrondse regering, is met hem gebrouilleerd. Bukoshi heeft de controle over de gelden, die door de ondergrondse regering ingezameld werden bij Albanen in ballingschap - er is sprake van sommigen die wisselen van enige miljoenen tot enige honderden miljoenen DMark - en hij weigert tot nu deze aan Rugova of aan de voorlopige regering van Thaci te overhandigen.

Tenslotte gaat het bij de verschillen van mening tussen de vijandige partijen en fracties niet zozeer om politieke en ideologische kwesties, maar om invloed, bezit en geld. Dat ze toch aanleiding zijn tot heftige discussies tussen de NAVO-partners laat zien hoe gespannen de betrekkingen intussen geworden zijn.

De rol van de Verenigde

Naties

Net als tijdens de oorlog, komt nu weer de vraag naar de rol van de Verenigde Naties in het middelpunt van de discussies. De NAVO begon de oorlog zonder toestemming van de Verenigde Naties - een duidelijke breuk, naar internationaal recht. In de loop van de oorlog heeft vooral Duitsland erop aangedrongen de Verenigde Naties een grotere rol toe te delen. Aan de ene kant moest zo een breuk met Rusland worden voorkomen; men was aan het veto-recht van dit land

in de Veiligheidsraad voorbijgegaan. Aan de andere kant moest worden voorkomen, dat de Verenigde Naties geheel in diskrediet zouden raken. Europa ziet deze wereldorganisatie als een tegenwicht tegen de suprematie van de VS binnen de NAVO.

Nadat Tsjernomyrdin, de speciale bemiddelaar van Jeltsin, een wezenlijk aandeel had in de capitulatie van Belgrado, kon de NAVO zich niet verzetten tegen de dwang uit Moskou om het overgangsbestuur in Kosovo aan de Verenigde Naties toe te vertrouwen. Sindsdien wordt de langzame opbouw van het VN-bestuur steeds weer verantwoordelijk gesteld voor de problemen in Kosovo, vooral van Amerikaanse zijde.

Leidende vertegenwoordigers van de regering van de VS verklaren zelfs dreigend, dat de toekomst van de Verenigde Naties beslist zal worden door het welslagen of mislukken van de missie in Kosovo. Het blad Newsweek citeert onder de titel 'Het ultimatum van Holbrooke: Doe iets of ga te gronde', Richard Holbrooke, Balkan-expert, sinds kort ambassadeur voor de VS bij de VN, met de woorden: "De toekomstige rol van de VN in internationale crisissituaties zal verregaand worden bepaald door wat zij in Kosovo zal bereiken." Een andere Amerikaanse topambtenaar dreigde, aldus Newsweek: "Als ze hier mislukken, zal niemand de VN ooit nog een belangrijke taak toebedelen."

Holbrooke staat bepaald niet bekend als vriend van de VN. Volgens de Zweed Carl Bildt, een van de leidende VN-vertegenwoordigers op de Balkan, mocht tijdens de onderhandelingen over Bosnië in Dayton, die door Holbrooke geleid werden, de naam van deze wereldorganisatie niet eens worden genoemd. "Ik herinner mij, dat het woord VN tijdens de onderhandelingen in Dayton niet genoemd mocht worden," citeert de Washington Post. "Wat wij niet mochten doen om elke relatie tot de VN te vernijden, was werkelijk uitzonderlijk."

De Duitse regering reageerde kortgeleden op de dreiging tegen de VN met het plaatsen van hulp aan de zijde van de Franse leider van het VN-bestuur van een ambtenaar, die een van de meest intieme medewerkers van Joschka Fischer, de minister van Buitenlandse Zaken, was. Tom Koenigs neemt de verantwoordelijkheid op zich voor de opbouw van de politie en het burgerbestuur in Kosovo. De politieke vriendschap tussen Koenigs en Fischer gaat terug tot de tijd van de Vietnamdemonstraties en de kraakrellen. Later was hij de leider van Fischer's kantoor, toen deze minister van milieu was in Hessen, en hij werd als wethouder van financiën in Frankfurt, waar

hij drastische bezuinigingen doorvoerde, tot symbool voor de ontwikkeling naar rechts bij de Grünen. In Kosovo zal hij zich vooral moeten waarmaken als harde man 'van orde en tucht', om het Amerikaanse wantrouwen te overwinnen.

Uit elkaar vallen van de NAVO

De spanningen binnen de NAVO ontbranden in Kosovo, maar de oorzaak ligt dieper. Zolang het bondgenootschap bezig was met de zuivere taak van een verdedigingsorganisatie waren politieke meningsverschillen gemakkelijk te overwinnen. Met het uiteenvallen van het Pact van Warschau en de Sovjetunie is de rol van de NAVO fundamenteel gewijzigd: Ze is veranderd van een bondgenootschap ter verdediging van het territorium in een bondgenootschap voor wereldwijde interventie, dat ook de belangen van de lidstaten buiten het eigen gebied behartigt. De oorlog in Kosovo is in dit opzicht een keerpunt. Voor het eerst heeft de NAVO een soeverein land, dat geen lidstaat is, aangevallen om het zijn wil op te leggen. De oorlog was tevens een test voor soortgelijke interventies in andere gebieden van de wereld - niet op de allereerste plaats voor het gebied in de Kaukasus en rond de Kaspische Zee, dat rijk is aan grondstoffen, maar ook aan conflicten.

Terwijl de NAVO-partners eensgezind bezig zijn vaste voet te krijgen in deze regio's, kunnen ze hun economische en strategische belangen niet op één lijn krijgen. Het is volkomen ondenkbaar, dat de reusachtige gebieden, die door het uiteenvallen van de Sovjet-Unie openliggen voor het internationale kapitaal, op vreedzame wijze onder de supermachten zullen worden verdeeld. Bij de vraag, wie de geweldige aardolie- en gasreserves van het Kaspische gebied zal exploiteren, vervoeren en de nodige infrastructuur zal bouwen, gaat het om miljarden - nog niet eens rekeninghoudend met de geostrategische betekenis van dit gebied op het snijpunt van Azië en Europa.

snellen, tegenhouden kan niemand het.

Hieruit blijkt ook de werkelijke betekenis van de oorlog in Kosovo. Het gaat niet om gewapende verdediging van mensenrechten of om de stap naar een kosmopolitische wereldburgermaatschappij, zoals de propaganda van de oorlog hebben beweerd. De gruwelijke werkelijkheid in het bezette Kosovo moet tenslotte toch de doodsteek geweest zijn voor dergelijke propaganda. Veelzeggend is de oorlog in Kosovo het begin aan van een hele reeks van oorlogen, waarin de spanningen tussen de supermachten zich automatisch zullen verscherpen.

Onwillekeurig moet men denken aan het begin van de eeuw. Ook toen voerden de supermachten een gezamenlijke oorlog voor "de verdediging van de beschaving": het neerslaan van de Bokseropstand in China. Maar ze gingen elkaar 14 jaar later te lijf en veroorzaakten de tot dan meest bloedige slachtpartij sinds het begin van onze geschiedenis.

Een tegenwicht tegen het uiteenvallen van het Atlantische bondgenootschap - niet van de regeringen, maar van de volkeren - kan alleen van de basis komen; doordat Europese en Amerikaanse arbeiders zich aansluiten tot de gezamenlijke strijd voor een menselijke, sociale maatschappij.

Vertaling uit het Duits door Toos Plug

(*) Dit artikel is overgenomen van: CLEUROPA/BALKAN, dd. 31 augustus 1999.

Bovendien zijn de krachtsverhoudingen binnen de NAVO in de laatste jaren fundamenteel gewijzigd. Duitsland is na de hereniging weer tot een vooraanstaande macht in Europa geworden en is van een geopolitieke randsituatie opgeschoven naar het centrum van Europa. Europa in zijn geheel treedt ten opzichte van de VS steeds openlijker op als uitdager en rivaal, door de invoering van een gezamenlijke munt en de inspanningen voor een eigen verdedigingsapparaat.

De NAVO drijft zo onhoudbaar uit elkaar. Dat blijkt uit de spanningen over Kosovo. De daden van individuele politici mogen dan dit proces vertragen of ver-

Navo-aanval lang voorbereid

Drie dagen voor de moordende slachting in Sarajevo gebeurde er een eigenaardig incident, dat weinig ophef maakte... Soldaten van het Bosnisch moslimleger — steevast als machteloze slachtoffers voorgesteld — voeren een nachtelijke aanval uit tegen een basis van de Britse blauwhelmen nabij Goradze. De aanvallers worden teruggedreven, twee van hen worden gedood. Geen vergelding tegen de moslims, integendeel, het zijn de blauwhelmen die hals over kop Goradze verlaten. (1)

Dit wekt toch wel vragen... Zochten de blauwhelmen snel dekking omdat de Amerikanen al beslist hadden dat de Navo weldra zou aanvallen? Inderdaad. Het Amerikaanse weekblad "Newsweek" kondigde

voor de slachting al aan dat de VS een reeks bombardementen voorbereidden (die negen maanden zouden duren!) om de Serviërs te verplichten hun "oplossing" te aanvaarden. Niets te maken dus met de slachtpartij op de markt. (2) Trouwens, Amerikaanse, Franse en Britse spionnen «hadden drie maanden in de Servische zone geopeerd om radars en andere te vernietigen installaties op te sporen», zo onthult een andere Amerikaanse krant. (3) Besluit: wie er ook verantwoordelijk voor is, de slachting op de markt van Markale was slechts een voorwendsel voor de Navo.

(1) NRC Handelsblad, 25.8. (2) Newsweek, 24.8. (3) International Herald Tribune, 31.8, p. 6.

Van: Mfilifer@cs.com <Mfilifer@cs.com>
Aan: despot@wishmail.net <despot@wishmail.net>
Datum: zondag 23, mei 1999 5:13
Onderwerp: Re: Polozej Albanaca

April 28, 1999
NEW ATTENTION TO UNPUBLICIZED
PROVISIONS OF RAMBOUILLET

WASHINGTON – New questions are continuing to emerge about the actual terms of the Rambouillet text. Milosevic's refusal to sign Rambouillet was the cited reason that NATO began the bombing of Yugoslavia. Today, the Washington Post published an exchange between NATO spokesman Jamie Shea and a representative of the Institute for Public Accuracy:

[The Washington Post, "For the Record," Wednesday, April 28, 1999:]

From a NATO press conference at the National Press Club Monday with spokesman Jamie Shea:

Q: The Rambouillet Accords, appendix B in particular...called for the occupation of all of Yugoslavia.... Unrestricted passage throughout [its] air space, territorial waters, rail, airports, roads, bridges, ports without payment, the electromagnetic spectrum and so on. Was not the Rambouillet accord, which [Slobodan] Milosevic refused to sign, in fact, a desire to occupy all of Yugoslavia and not just simply Kosovo?

Mr. Shea: No, absolutely not.... We were looking...to be able to deploy an international security force, and that means, of course, being able to deploy the assets for that security force.... At the moment, all of our predeployed elements in the former Yugoslav Republic of Macedonia have come in by the Greek port of Thessaloniki. And for that, obviously, one has to have an agreement with the Yugoslav government to be able to have access to those roads, those rail systems, the air space for the business of setting up an international security presence, and therefore NATO personnel who may have had at the time...to transit temporarily through Yugoslavia will have had to enjoy those kinds of immunities...

Q: That's simply not the language, sir. It's "free and unrestricted passage," the ability to detain people, for example,... and total use of electromagnetic spectrum, sir.

A: I was not a negotiator at Rambouillet...but my understanding, sir, is that it refers to, as you say, passage, exactly transit. And that's the point I've made.

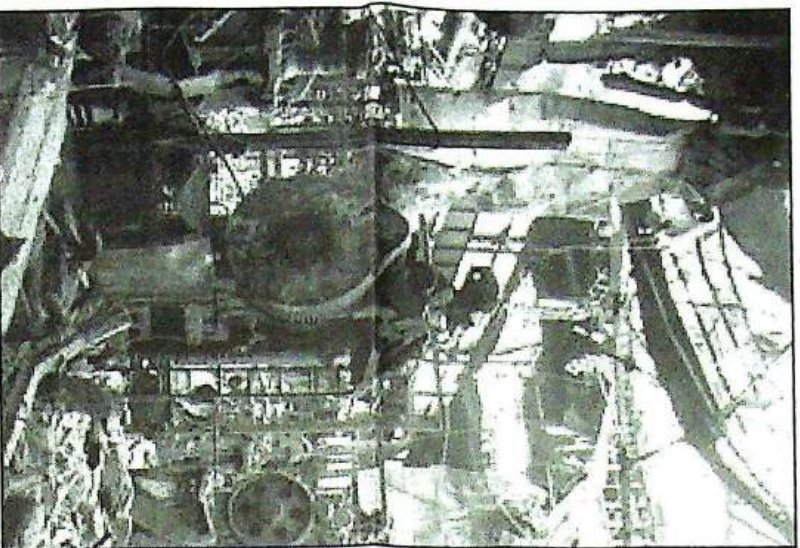
elke prijs valt er te halen in Kosovo?

Van de redactie*

In de berichtgeving wordt Kosovo meestal afgeschilderd als het armste gebied van Joegoslavië. Bergachtig, weinig middelen van bestaan, een arme bevolking, veelal boeren. Dit beeld moet het 'humanitaire' karakter van de NAVO-agressie onderstrepen: voor zo'n arm land is het bondgenootschap van imperialistische machten bereid miljarden te besteden voor de oorlogsvoering. Een onjuist beeld, de bevolking in Kosovo is in het algemeen zeker niet rijk, tot welke bevolkingsgroep ze ook behoort, de provincie zelf echter herbergt grote rijkdommen.

oorlog in Kosovo om de mijnen, en niets anders." Bjelic beschreef het complex als het Koeweit van Servië. Het Trepca-complex bevat de rijkste lood- en zinkmijnen van Europa. De bruinkoolreserves in Kosovo zijn volgens experts voldoende voor de volgende 13 eeuwen. De capaciteit van de lood- en zinkraffinaderijen staat op de derde plaats in de wereld. Naast deze rijkdommen bezit Kosovo nog 17 miljard ton aan kolenreserves.

De hele wereld weet en kon zien tijdens de oorlog tegen Irak hoe ver het Pentagon bereid was te gaan om zich van de controle over de olierijkdommen van Koeweit te verzekeren.

De minerale rijkdommen van Kosovo worden echter

nooit openlijk genoemd door Richard Holbrooke, president Clinton of de Pentagon-generaals. Zij spreken alleen over het 'zelfbeschikkingrecht' van de Albanese bevolking in Kosovo om de oorlog te verkopen. Dat die 'zelfbeschikking' de kolonisatie onder de dekmantel van 'beveiliging' betekent, zoals honderd jaar geleden de VS deden in Puerto Rico, Cuba en de Filipijnen, vertellen zeer niet bij.

Behalve in metalurgische vakuitdritten wordt er zelden melding gemaakt van de rijkdommen in Kosovo. Het artikel van Hedges, evenals een klein berichtje in de Wall Street Journal (22-6-98), vormen hierop een uitzondering. Echter, Kosovo beschrijven zonder de minerale rijkdommen te noemen, is hetzelfde als over Koeweit en andere Golf-staatjes praten als kale zandwoestijnen zonder de olierijkdommen te noemen.

Rijkdommen opgebouwd door alle Joegoslavische arbeiders

De rijkdom van Kosovo is groter dan de rijke ertslagen. Hedges: "De Stari Trg-mijn, met haar opslagplaatsen, wordt omringd

door hoogovens, 17 metaalbewerkingsfabrieken, overslagplaatsen, spoorlijnen, een energiecentrale en de grootste accufabriek van het land." Met de arbeid van miljoenen arbeiders uit het hele socialistische Joegoslavië is het mijncomplex ooit opgebouwd. Het waren de vruchten van hun werk die werden geïnvesteerd in het ontwikkelen van het complex. Het complex is niet alleen van de inwoners van Kosovo, maar van alle arbeiders van geheel Joegoslavië.

De mijnwerkers werken dag en nacht in ploegdienst van 6 uur. "De laatste drie jaar hebben we 2.538.124 ton ruw lood- en zinkerts gedolven, 286.502 ton lood en zink geproduceerd en 139.789 ton zuiver lood, zink, cadmium, zilver en goud." Al tweeduizend jaar vormen de mijnen een belangrijke prijs die telkens naar nieuwe veroveraars overging. De Grieken waren in de oudheid al bekend met de mijnen en haalden er metalen vandaan. Zij werden opgevolgd door de Romeinen. De mijnen vormden de belangrijkste buit voor de nazi's bij hun bezetting van Joegoslavië. Ze hebben een grote industriële en militaire waarde. De nazi's gebruikten de hier geproduceerde accu's voor hun U-boten. Accu's voor onderzeeërs worden nog altijd in Kosovo geproduceerd. De winsten van de mijnen zijn een belangrijke inkomstenbron voor de Joegoslavische federatie.

De sancties van de VS en VN tegen Joegoslavië hebben een enorme tol geëist. Zonder kredieten voor investeringen en leningen om de industrie te financieren en de import en export, is de economie lamgelegd. Inflatie verzwaakte de Joegoslavische munt. De mijnen, ooit de grootste werkgever in de provincie, werden ook getroffen door de sancties en economische neergang.

Staatsbezit

Een cruciale term in Hedges' artikel is het woord "staatsbezit". Terwijl de kapitalistische markt de voormalige socialistische landen van Oost-Europa en de Sovjet-Unie overspoelde, trachtte het socialisme Joego-

slavië de privatisering van haar industrie en natuurlijke hulpbronnen tegen te houden. Om dit verzet te breken, speelden de westerse machten een belangrijke rol bij het uiteenbreken van het socialisme in Joegoslavië.

Het rijke en omvangrijke complex van mijnen, hoogovens, krachtcentrales en transportmiddelen in Kosovo is een van de grootste rijkdommen die nog niet in handen is van de grote kapitalisten in de VS of Europa. In de vroegere sovjet-republieken en socialistische landen van Oost-Europa en de voormalige deelrepublieken van Joegoslavië werden in een rap tempo de belangrijkste industrieën en mijnbouw geprivatiseerd, waarbij de grootste westerse concerns het merendeel impikten. IMF en Wereldbank eisen bij hun kredietverstrekking dat de staatsindustrieën worden geprivatiseerd.

De beslissing van wie de mijnen en fabrieken van het Trepca-complex zal bezitten of controleren zal worden bepaald door de strijd in Kosovo. Een NAVO-bezetting zou de VS-concerns een stevig uitgangspunt verliezen. De nationalistische strijd van het UCK verstevigt hun positie. Het is niet voor niets dat de VS de positie van Duitsland betwisten als belangrijkste steunpilaar voor de UCK.

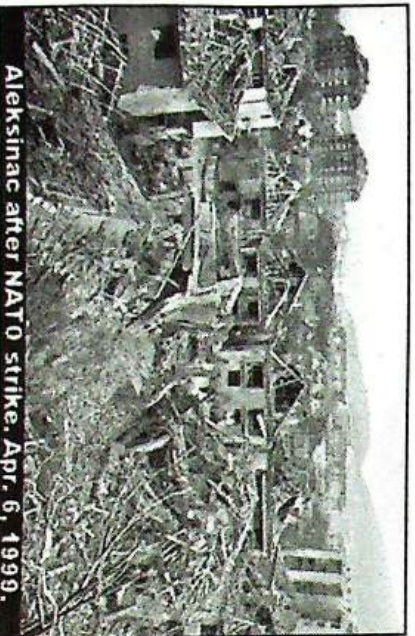
Ofschoon het huidige Joegoslavië ook gedwongen is tot privatiseringen om te kunnen overleven, probeert de regering dit proces te beheersen en in de richting te duwen van een regionale ontwikkeling van de Balkan. Volgens de Wall Street

Journal van 22 juni was de Joegoslavische Federatie in onderhandeling om aandelen van het Trepca-complex te verkopen. Gedwongen door de economische crisis sprak men met het Griekse Mytilineos Holdings SA over een deelbelang in het complex. De voormalige manager van de mijnen, Byrhan Kavaja, die verbonden is met de oppositie tegen de Joegoslavische regering, had echter alle ondernemingen die handelen met zachte metalen aangeschreven om ze te vertellen geen overeenkomsten te sluiten. Die overeenkomsten zouden van waarde zijn als de oppositie aan de macht kwam. De oppositie zou dan 'nieuwe overeenkomsten' sluiten. Wie zouden van die nieuwe overeenkomsten profiteren?

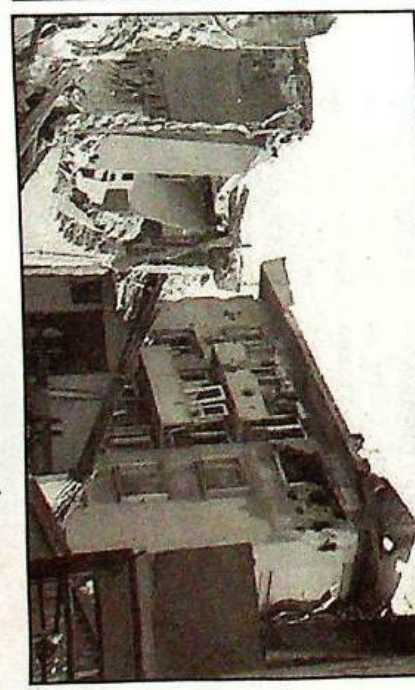
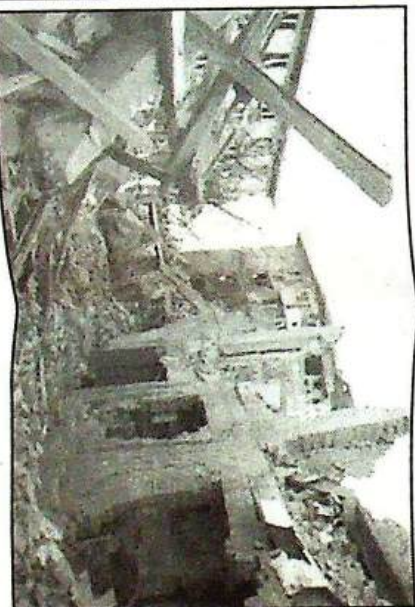
Wie betaalt, wie profiteert?

De miljarden die besteed worden aan de NAVO-agressie tegen Joegoslavië en de eventuele bezetting van Kosovo zijn niet in het belang van de volkeren op de Balkan, noch van de werkende klasse in de NAVO-landen. De oorlog vernietigt alles wat onder het socialisme is opgebouwd door de arbeidersklasse op de Balkan. Voor de bevolking in Nederland en de andere NAVO-landen betekent de oorlog hogere belastingen en bezuinigingen op de sociale uitgaven. En de winsten? Die gaan naar de selecte groep van aandeelhouders in de VS en West-Europa.

*Dit artikel is een vertaling en bewerking van het artikel "Mines - The prize".

Aleksinac after NATO strike. Apr. 6, 1999.

Interim Agreement for Peace and Self-Government in Kosovo

(February 23, 1999)

CONTENTS

Framework

[Article I: Principles](#)

[Article II: Confidence-Building Measures](#)

Chapter 1: Constitution

[Article I: Principles of Democratic Self-Government in Kosovo](#)

[Article II: The Assembly](#)

[Article III: President of Kosovo](#)

[Article IV: Government and Administrative Organs](#)

[Article V: Judiciary](#)

[Article VI: Human Rights and Fundamental Freedoms](#)

[Article VII: National Communities](#)

[Article VIII: Communes](#)

[Article IX: Representation](#)

[Article X: Amendment](#)

[Article XI: Entry into Force](#)

Chapter 2: Police and Civil Public Security

[Article I: General Principles](#)

[Article II: Communal Police](#)

[Article III: Interim Police Academy](#)

[Article IV: Criminal Justice Commission](#)

[Article V: Police Operations in Kosovo](#)

[Article VI: Security on International Borders](#)

[Article VII: Arrest and Detention](#)

[Article VIII: Administration of Justice](#)

[Article IX: Final Authority to Interpret](#)

Chapter 3: Conduct and Supervision of Elections

[Article I: Conditions for Elections](#)

[Article II: Role of the OSCE](#)

[Article III: Central Election Commission](#)

Chapter 4a: Economic Issues

[Article I](#)

[Article II](#)

Chapter 4b: Humanitarian Assistance, Reconstruction and Economic Development

Chapter 5: Implementation I

[Article I: Institutions](#)

[Article II: Responsibilities and Powers](#)

[Article III: Status of Implementation Mission](#)

[Article IV: Process of Implementation](#)

[Article V: Authority to Interpret](#)

Chapter 6: Ombudsman

Article I: General

Article II: Jurisdiction

Article III: Powers and Duties

Chapter 7: Implementation II

Article I: General Obligations

Article II: Cessation of Hostilities

Article III: Redeployment, Withdrawal, and Demilitarization of Forces

Article IV: VJ Forces

Article V: Other Forces

Article VI: MUP

Article VII: Notification

Article VIII: Operations and Authority of the KFOR

Article IX: Border Control

Article X: Control of Air Movement

Article XI: Establishment of a Joint Military Commission

Article XII: Prisoner Release

Article XIII: Cooperation

Article XIV: Notification to Military Command

Article XV: Final Authority to Interpret

Article XVI: K-Day

Appendices

Appendix A: Approved VJMUP Cantonment Sites

Appendix B: Status of Multi-National Military Implementation Force

Chapter 8: Amendment, Comprehensive Assessment, and Final Clauses

Article I: Amendment and Comprehensive Assessment

Article II: Final Clauses

.....

The Parties to the present Agreement,
Convinced of the need for a peaceful and political solution in Kosovo as a prerequisite for stability and democracy,
Determined to establish a peaceful environment in Kosovo,
Reaffirming their commitment to the Purposes and Principles of the United Nations, as well as to OSCE principles, including the Helsinki Final Act and the Charter of Paris for a new Europe,
Recalling the commitment of the international community to the sovereignty and territorial integrity of the Federal Republic of Yugoslavia,
Recalling the basic elements/principles adopted by the Contact Group at its ministerial meeting in London on January 29, 1999,
Recognizing the need for democratic self-government in Kosovo, including full participation of the members of all national communities in political decision-making,
Desiring to ensure the protection of the human rights of all persons in Kosovo, as well as the rights of the members of all national communities,
Recognizing the ongoing contribution of the OSCE to peace and stability in Kosovo,
Noting that the present Agreement has been concluded under the auspices of the members of the Contact Group and the European Union and undertaking with respect to these members and the European Union to abide by this Agreement,
Aware that full respect for the present Agreement will be central for the development of relations with European institutions,

Have agreed as follows:

Framework

Article I: Principles

1. All citizens in Kosovo shall enjoy, without discrimination, the equal rights and freedoms set forth in this Agreement.
2. National communities and their members shall have additional rights specified in Chapter 1. Kosovo, Federal, and Republic authorities shall not interfere with the exercise of these additional rights. The national communities shall be legally equal as specified herein, and shall not use their additional rights to endanger the rights of other national communities or the rights of citizens, the sovereignty and territorial integrity of the Federal Republic of Yugoslavia, or the functioning of representative democratic government in Kosovo.
3. All authorities in Kosovo shall fully respect human rights, democracy, and the equality of citizens and national communities.
4. Citizens in Kosovo shall have the right to democratic self-government through legislative, executive, judicial, and other institutions established in accordance with this Agreement. They shall have the opportunity to be represented in all institutions in Kosovo. The right to democratic self-government shall include the right to participate in free and fair elections.
5. Every person in Kosovo may have access to international institutions for the protection of their rights in accordance with the procedures of such institutions.
6. The Parties accept that they will act only within their powers and responsibilities in Kosovo as specified by this Agreement. Acts outside those powers and responsibilities shall be null and void. Kosovo shall have all rights and powers set forth herein, including in particular as specified in the Constitution at Chapter 1. This Agreement shall prevail over any other legal provisions of the Parties and shall be directly applicable. The Parties shall harmonize their governing practices and documents with this Agreement.
7. The Parties agree to cooperate fully with all international organizations working in Kosovo on the implementation of this Agreement.

Article II: Confidence-Building Measures End of Use of Force

1. Use of force in Kosovo shall cease immediately. In accordance with this Agreement, alleged violations of the cease-fire shall be reported to international observers and shall not be used to justify use of force in response.
2. The status of police and security forces in Kosovo, including withdrawal of forces, shall be governed by the terms of this Agreement. Paramilitary and irregular forces in Kosovo are incompatible with the terms of this Agreement.

Return

3. The Parties recognize that all persons have the right to return to their homes. Appropriate authorities shall take all measures necessary to facilitate the safe return of persons, including issuing necessary documents. All persons shall have the right to reoccupy their real property, assert their occupancy rights in state-owned property, and recover their other property and personal possessions. The Parties shall take all measures necessary to readmit returning persons to Kosovo.

4. The Parties shall cooperate fully with all efforts by the United Nations High

persons following their return.

Access for International Assistance

5. There shall be no impediments to the normal flow of goods into Kosovo, including materials for the reconstruction of homes and structures. The Federal Republic of Yugoslavia shall not require visas, customs, or licensing for persons or things for the Implementation Mission (IM), the UNHCR, and other international organizations, as well as for non-governmental organizations working in Kosovo as determined by the Chief of the Implementation Mission (CIM).

6. All staff, whether national or international, working with international or non-governmental organizations including with the Yugoslav Red Cross, shall be allowed unrestricted access to the Kosovo population for purposes of international assistance. All persons in Kosovo shall similarly have safe, unhindered, and direct access to the staff of such organizations. Other Issues

7. Federal organs shall not take any decisions that have a differential, disproportionate, injurious, or discriminatory effect on Kosovo. Such decisions, if any, shall be void with regard to Kosovo.

8. Martial law shall not be declared in Kosovo.

9. The Parties shall immediately comply with all requests for support from the implementation Mission (IM). The IM shall have its own broadcast frequencies for radio and television programming in Kosovo. The Federal Republic of Yugoslavia shall provide all necessary facilities, including frequencies for radio communications, to all humanitarian organizations responsible for delivering aid in Kosovo.

Detention of Combatants and Justice Issues

10. All abducted persons or other persons held without charge shall be released. The Parties shall also release and transfer in accordance with this Agreement all persons held in connection with the conflict. The Parties shall cooperate fully with the International Committee of the Red Cross (ICRC) to facilitate its work in accordance with its mandate, including ensuring full access to all such persons, irrespective of their status, wherever they might be held, for visits in accordance with the ICRC's standard operating procedures.

11. The Parties shall provide information, through tracing mechanisms of the ICRC, to families of all persons who are unaccounted for. The Parties shall cooperate fully with the ICRC and the International Commission on Missing Persons in their efforts to determine the identity, whereabouts, and fate of those unaccounted for.

12. Each Party:

(a) shall not prosecute anyone for crimes related to the conflict in Kosovo, except for persons accused of having committed serious violations of international humanitarian law. In order to facilitate transparency, the Parties shall grant access to foreign experts (including forensics experts) along with state investigators:

(b) shall grant a general amnesty for all persons already convicted of committing politically motivated crimes related to the conflict in Kosovo. This amnesty shall not apply to those properly convicted of committing serious

13. All Parties shall comply with their obligation to cooperate in the investigation and prosecution of serious violations of international humanitarian law.

(a) As required by United Nations Security Council resolution 827 (1993) and subsequent resolutions, the Parties shall fully cooperate with the International Criminal Tribunal for the Former Yugoslavia in its investigations and prosecutions, including complying with its requests for assistance and its orders.

(b) The Parties shall also allow complete, unimpeded, and unfettered access to international experts- including forensics experts and investigators-to investigate allegations of serious violations of international humanitarian law.

Independent Media

14. Recognizing the importance of free and independent media for the development of a democratic political climate necessary for the reconstruction and development of Kosovo, the Parties shall ensure the widest possible press freedoms in Kosovo in all media, public and private, including print, television, radio, and Internet.

Chapter 1

Constitution

Affirming their belief in a peaceful society, justice, tolerance, and reconciliation,

Resolved to ensure respect for human rights and the equality of all citizens and national communities,

Recognizing that the preservation and promotion of the national, cultural, and linguistic identity of each national community in Kosovo are necessary for the harmonious development of a peaceful society,

Desiring through this interim Constitution to establish institutions of democratic self-government in Kosovo grounded in respect for the territorial integrity and sovereignty of the Federal Republic of Yugoslavia and from this Agreement, from which the authorities of governance set forth herein originate,

Recognizing that the institutions of Kosovo should fairly represent the national communities in Kosovo and foster the exercise of their rights and those of their members,

Recalling and endorsing the principles/basic elements adopted by the Contact Group at its ministerial meeting in London on January 29, 1999,

Article I: Principles of Democratic Self-Government in Kosovo

1. Kosovo shall govern itself democratically through the legislative, executive, judicial, and other organs and institutions specified herein. Organs and institutions of Kosovo shall exercise their authorities consistent with the terms of this Agreement.

3. The Federal Republic of Yugoslavia has competence in Kosovo over the following areas, except as specified elsewhere in this Agreement: (a) territorial integrity.

(b) maintaining a common market within the Federal Republic of Yugoslavia, which power shall be exercised in a manner that does not discriminate against Kosovo.

(c) monetary policy, (d) defense, (e) foreign policy,

(f) customs services, (g) federal taxation, (h) federal elections, and (i) other areas specified in this Agreement.

4. The Republic of Serbia shall have competence in Kosovo as specified in this Agreement, including in relation to Republic elections.

5. Citizens in Kosovo may continue to participate in areas in which the Federal Republic of Yugoslavia and the Republic of Serbia have competence through their representation in relevant institutions, without prejudice to the exercise of competence by Kosovo authorities set forth in this Agreement.

6. With respect to Kosovo:

(a) There shall be no changes to the borders of Kosovo;

(b) Deployment and use of police and security forces shall be governed by Chapters 2 and 7 of this Agreement; and

(c) Kosovo shall have authority to conduct foreign relations within its areas of responsibility equivalent to the power provided to Republics under Article 7 of the Constitution of the Federal Republic of Yugoslavia.

7. There shall be no interference with the right of citizens and national communities in Kosovo to call upon appropriate institutions of the Republic of Serbia for the following purposes:

(a) assistance in designing school curricula and standards;

(b) participation in social benefits programs, such as care for war veterans, pensioners, and disabled persons; and

(c) other voluntarily received services, provided that these services are not related to police and security matters governed by Chapters 2 and 7 of this Agreement, and that any Republic personnel serving in Kosovo pursuant to this paragraph shall be unarmed service providers acting at the invitation of a national community in Kosovo. The Republic shall have the authority to levy taxes or charges on those citizens requesting services pursuant to this paragraph, as necessary to support the provision of such services.

8. The basic territorial unit of local self-government in Kosovo shall be the commune. All responsibilities in Kosovo not expressly assigned elsewhere shall be the responsibility of the communes.

9. To preserve and promote democratic self-government in Kosovo, all candidates for appointed, elective, or other public office, and all office holders, shall meet the following criteria:

appear before the Tribunal, may stand as a candidate or hold any office; and

(b) All candidates and office holders shall renounce violence as a mechanism for achieving political goals; past political or resistance activities shall not be a bar to holding office in Kosovo.

Article II: The Assembly

General

1. Kosovo shall have an Assembly, which shall be comprised of 120 Members.

(a) Eighty members shall be directly elected.

(b) A further 40 Members shall be elected by the members of qualifying national communities.

(i) Communities whose members constitute more than 0.5 per cent of the Kosovo population but less than 5 per cent shall have ten of these seats, to be divided among them in accordance with their proportion of the overall population.

(ii) communities whose members constitute more than 5 per cent of the Kosovo population shall divide the remaining thirty seats equally. The Serb and Albanian national communities shall be presumed to meet the

5 per cent population threshold.

Other Provisions

2. Elections for all Members shall be conducted democratically, consistent with the provisions of Chapter 3 of this Agreement. Members shall be elected for a term of three years.

3. Allocation of seats in the Assembly shall be based on data gathered in the census referred to in Chapter 5 of this Agreement. Prior to the completion of the census, for purposes of this Article declarations of national community membership made during voter registration shall be used to determine the percentage of the Kosovo population that each national community represents.

4. Members of the Assembly shall be immune from all civil or criminal proceedings on the basis of words expressed or other acts performed in their capacity as Members of the Assembly.

Powers of the Assembly

5. The Assembly shall be responsible for enacting laws of Kosovo, including in political, security, economic, social, educational, scientific, and cultural areas as set out below and elsewhere in this Agreement. This Constitution and the laws of the Kosovo Assembly shall not be subject to change or modification by authorities of the Republics or the Federation.

(a) The Assembly shall be responsible for:

(ii) Adopting budgets of the Administrative organs and other institutions of Kosovo, with the exception of communal and national community institutions unless otherwise specified herein;

(iii) Adopting regulations concerning the organization and procedures of the Administrative organs of Kosovo;

(iv) Approving the list of Ministers of the Government, including the Prime minister;

(v) Coordinating educational arrangements in Kosovo, with respect for the authorities of national communities and Communes;

(vi) Electing candidates for judicial office put forward by the President of Kosovo;

(vii) Enacting laws ensuring free movement of goods, services, and persons in Kosovo consistent with this Agreement;

(viii) Approving agreements concluded by the President within the areas of responsibility of Kosovo;

(ix) Cooperating with the Federal Assembly, and with the Assemblies of the Republics, and conducting relations with foreign legislative bodies;

(x) Establishing a framework for local self- government;

(xi) Enacting laws concerning inter-communal issues and relations between national communities, when necessary;

(xii) Enacting laws regulating the work of medical institutions and hospitals;

(xiii) Protecting the environment, where inter- communal issues are involved;

(xiv) Adopting programs of economic, scientific, technological, demographic, regional, and social development, as well as urban planning;

(xv) Adopting programs for the development of agriculture and of rural areas;

(xvi) Regulating elections consistent with Chapters 3 and 5;

(xvii) Regulating Kosovo-owned property; and

(xviii) Regulating land registries.

(b) The Assembly shall also have authority to enact laws in areas within the responsibility of the Communes if the matter cannot be effectively regulated by the Communes or if regulation by individual Communes might prejudice the rights of other Communes. In the absence of a law enacted by the Assembly under this subparagraph that preempts communal action, the Communes shall retain their authority.

Procedure

6. Laws and other decisions of the Assembly shall be adopted by majority of

decision adversely affects the vital interests of their national community. The challenged law or decision shall be suspended with regard to that national community until the dispute settlement procedure in paragraph 8 is completed.

8. The following procedure shall be used in the event of a motion under paragraph 7:

(a) The Members making the vital interest motion shall give reasons for their motion. The proposers of the legislation shall be given an opportunity to respond.

(b) The Members making the motion shall appoint within one day a mediator of their choice to assist in reaching an agreement with those proposing the legislation.

(c) If mediation does not produce an agreement within seven days, the matter may be submitted for a binding ruling. The decision shall be rendered by a panel comprising three Members of the Assembly: one Albanian and one Serb, each appointed by his or her national community delegation; and a third Member, who will be of a third nationality and will be selected within two days by consensus of the Presidency of the Assembly.

(i) A vital interest motion shall be upheld if the legislation challenged adversely affects the community's fundamental constitutional rights, additional rights as set forth in Article VII, or the principle of fair treatment.

(ii) If the motion is not upheld, the challenged legislation shall enter into force for that community.

(d) Paragraph (c) shall not apply to the selection of Assembly officials.

(e) The Assembly may exclude other decisions from this procedure by means of a law enacted by a majority that includes a majority of each national community elected pursuant to paragraph 1(b).

9. A majority of the Members shall constitute a quorum. The Assembly shall otherwise decide its own rules of procedure.

Leadership

10. The Assembly shall elect from among its Members a Presidency, which shall consist of a President, two Vice-Presidents, and other leaders in accordance with the Assembly's rules of procedure. Each national community meeting the threshold specified in paragraph 1(b)(ii) shall be represented in the leadership. The President of the Assembly shall not be from the same national community as the President of Kosovo.

11. The President of the Assembly shall represent it, call its sessions to order, chair its meetings, coordinate the work of any committees it may establish, and perform other tasks prescribed by the rules of procedure of the Assembly.

Article III: President of Kosovo

1. There shall be a President of Kosovo, who shall be elected by the

2. The President of Kosovo shall be responsible for:

(i) Representing Kosovo, including before any international or Federal body or any body of the Republics;

(ii) Proposing to the Assembly candidates for Prime Minister, the Constitutional Court, the Supreme Court, and other Kosovo judicial offices;

(iii) Meeting regularly with the democratically elected representatives of the national communities;

(iv) Conducting foreign relations and concluding agreements within this power consistent with the authorities of Kosovo institutions under this Agreement. Such agreements shall only enter into force upon approval by the Assembly;

(v) Designating a representative to serve on the Joint Commission established by Article 1.2 of Chapter 5 of this Agreement;

(vi) Meeting regularly with the Federal and Republic Presidents; and

(vii) other functions specified herein or by law.

Article IV: Government and Administrative Organs

1. Executive power shall be exercised by the Government. The Government shall be responsible for implementing the laws of Kosovo, and of other government authorities when such responsibilities are devolved by those authorities. The Government shall also have competence to propose laws to the Assembly.

(a) The Government shall consist of a Prime Minister and Ministers, including at least one person from each national community meeting the threshold specified in paragraph 1(b)(ii) of Article II. Ministers shall head the Administrative Organs of Kosovo.

(b) The candidate for Prime Minister proposed by the President shall put forward a list of Ministers to the Assembly. The Prime Minister, together with the list of Ministers, shall be approved by a majority of those present and voting in the Assembly. In the event that the Prime Minister is not able to obtain a majority for the Government, the President shall propose a new candidate for Prime Minister within ten days.

(c) The Government shall resign if a no confidence motion is adopted by a vote of a majority of the members of the Assembly. If the Prime Minister or the Government resigns, the President shall select a new candidate for Prime Minister who shall seek to form a Government.

(d) The Prime Minister shall call meetings of the Government, represent it as appropriate, and coordinate its work. Decisions of the Government shall require a majority of Ministers present and voting. The Prime Minister shall cast the deciding vote in the event Ministers are equally divided. The Government shall otherwise decide its own rules of procedure.

2. Administrative organs shall be responsible for assisting the Government in

Administrative Organs.

(b) Any citizen in Kosovo claiming to have been directly and adversely affected by the decision of an executive or administrative body shall have the right to judicial review of the legality of that decision after exhausting all avenues for administrative review. The Assembly shall enact a law to regulate this review.

3. There shall be a Chief Prosecutor who shall be responsible for prosecuting individuals who violate the criminal laws of Kosovo. He shall head an Office of the Prosecutor, which shall at all levels have staff representative of the population of Kosovo.

Article V: Judiciary General

1. Kosovo shall have a Constitutional Court, a Supreme Court, District Courts, and Communal Courts.

2. The Kosovo courts shall have jurisdiction over all matters arising under this Constitution or the laws of Kosovo except as specified in paragraph 3. The Kosovo courts shall also have jurisdiction over questions of federal law, subject to appeal to the Federal courts on these questions after all appeals available under the Kosovo system have been exhausted.

3. Citizens in Kosovo may opt to have civil disputes to which they are party adjudicated by other courts in the Federal Republic of Yugoslavia, which shall apply the law applicable in Kosovo.

4. The following rules will apply to criminal cases:

(a) At the start of criminal proceedings, the defendant is entitled to have his or her trial transferred to another Kosovo court that he or she designates.

(b) In criminal cases in which all defendants and victims are members of the same national community, all members of the judicial council will be from a national community of their choice if any party so requests.

(c) A defendant in a criminal case tried in Kosovo courts is entitled to have at least one member of the judicial council hearing the case to be from his or her national community. Kosovo authorities will consider and allow judges of other courts in the Federal Republic of Yugoslavia to serve as Kosovo judges for these purposes.

Constitutional Court

5. The Constitutional Court shall consist of nine judges. There shall be at least one Constitutional Court judge from each national community meeting the threshold specified in paragraph 1(b)(ii) of Article II. Until such time as the Parties agree to discontinue this arrangement, 5 judges of the Constitutional Court shall be selected from a list drawn up by the President of the European Court of Human Rights.

6. The Constitutional Court shall have authority to resolve disputes relating to the meaning of this Constitution. That authority shall include, but is not limited to, determining whether laws applicable in Kosovo, decisions or acts of the President, the Assembly, the Government, the Communes, and the national communities are compatible with this Constitution.

Kosovo, the President or Vice-Presidents of the Assembly, the Ombudsman, the communal assemblies and councils, and any national community acting according to its democratic procedures.

(b) Any court which finds in the course of adjudicating a matter that the dispute depends on the answer to a question within the Constitutional Court's jurisdiction shall refer the issue to the Constitutional Court for a preliminary decision.

7. Following the exhaustion of other legal remedies, the Constitutional Court shall at the request of any person claiming to be a victim have jurisdiction over complaints that human rights and fundamental freedoms and the rights of members of national communities set forth in this Constitution have been violated by a public authority.

8. The Constitutional Court shall have such other jurisdiction as may be specified elsewhere in this Agreement or by law.

Supreme Court

9. The Supreme Court shall consist of nine judges. There shall be at least one Supreme Court judge from each national community meeting the threshold specified in paragraph 1(b)(ii) of Article II.

10. The Supreme Court shall hear appeals from the District Courts and the Communal Courts. Except as otherwise provided in this Constitution, the Supreme Court shall be the court of final appeal for all cases arising under law applicable in Kosovo. Its decisions shall be recognized and executed by all authorities in the Federal Republic of Yugoslavia.

Functioning of the Courts

11. The Assembly shall determine the number of District and Communal Court judges necessary to meet current needs.

12. Judges of all courts in Kosovo shall be distinguished jurists of the highest moral character. They shall be broadly representative of the national communities of Kosovo.

13. Removal of a Kosovo judge shall require the consensus of the judges of the Constitutional Court. A Constitutional Court judge whose removal is in question shall not participate in the decision on his case.

14. The Constitutional Court shall adopt rules for itself and for other courts in Kosovo. The Constitutional and Supreme Courts shall each adopt decisions by majority vote of their members.

15. Except as otherwise specified in their rules, all Kosovo courts shall hold public proceedings. They shall issue published opinions setting forth the reasons for their decisions.

Article

VI: Human Rights and Fundamental Freedoms

1. All authorities in Kosovo shall ensure internationally recognized human

Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms and its Protocols shall apply directly in Kosovo. Other internationally recognized human rights instruments enacted into law by the Kosovo Assembly shall also apply. These rights and freedoms shall have priority over all other law.

3. All courts, agencies, governmental institutions, and other public institutions of Kosovo or operating in relation to Kosovo shall conform to these human rights and fundamental freedoms.

Article VII: National Communities

1. National communities and their members shall have additional rights as set forth below in order to preserve and express their national, cultural, religious, and linguistic identities in accordance with international standards and the Helsinki Final Act. Such rights shall be exercised in conformity with human rights and fundamental freedoms.

2. Each national community may elect, through democratic means and in a manner consistent with the principles of Chapter 3 of this Agreement, institutions to administer its affairs in Kosovo.

3. The national communities shall be subject to the laws applicable in Kosovo, provided that any act or decision concerning national communities must be non-discriminatory. The Assembly shall decide upon a procedure for resolving disputes between national communities.

4. The additional rights of the national communities, acting through their democratically elected institutions, are to:

(a) preserve and protect their national, cultural, religious, and linguistic identities, including by:

(i) inscribing local names of towns and villages, of squares and streets, and of other topographic names in the language and alphabet of the national community in addition to signs in Albanian and Serbian, consistent with decisions about style made by the communal institutions;

(ii) providing information in the language and alphabet of the national community;

(iii) providing for education and establishing educational institutions, in particular for schooling in their own language and alphabet and in national culture and history, for which relevant authorities will provide financial assistance; curricula shall reflect a spirit of tolerance between national communities and respect for the rights of members of all national communities in accordance with international standards;

(iv) enjoying unhindered contacts with representatives of their respective national communities, within the Federal Republic of Yugoslavia and abroad;

(v) using and displaying national symbols, including symbols of the Federal Republic of Yugoslavia and the Republic of Serbia;

(vi) protecting national traditions on family law by, if the community decides, arranging rules in the field of inheritance; family and matrimonial relations; tutorship; and adoption;

(vii) the preservation of sites of religious, historical, or cultural importance to the national community in cooperation with other authorities;

administrative bodies as the commune may establish.

(a) Each national community whose membership constitutes at least three percent of the population of the commune shall be represented on the Council in proportion to its share of the communal population or by one member, whichever is greater.

(b) Prior to the completion of a census, disputes over communal population percentages for purposes of this paragraph shall be resolved by reference to declarations of national community membership in the voter registry.

4. The communes shall have responsibility for:

(a) law enforcement, as specified in Chapter 2 of this Agreement;

(b) regulating and, when appropriate, providing child care;

(c) providing education, consistent with the rights and duties of national communities, and in a spirit of tolerance between national communities and respect for the rights of the members of all national communities in accordance with international standards;

(d) protecting the communal environment;

(e) regulating commerce and privately-owned stores;

(f) regulating hunting and fishing;

(g) planning and carrying out public works of communal importance, including roads and water supplies, and participating in the planning and carrying out of Kosovo-wide public works projects in coordination with other communes and Kosovo authorities;

(h) regulating land use, town planning, building regulations, and housing construction-

(i) developing programs for tourism, the hotel industry, catering, and sport;

(j) organizing fairs and local markets;

(k) organizing public services of communal importance, including fire, emergency response, and police consistent with Chapter 2 of this Agreement; and

(l) financing the work of communal institutions, including raising revenues, taxes, and preparing budgets.

5. The communes shall also have responsibility for all other areas within Kosovo's authority not expressly assigned elsewhere herein, subject to the provisions of Article II.5(b) of this Constitution.

6. Each commune shall conduct its business in public and shall maintain publicly available records of its deliberations and decisions.

Article IX: Representation

(a) At least 10 deputies in the House of Citizens of the Federal Assembly;
and

(b) At least 20 deputies in the National Assembly of the Republic of Serbia.

2. The modalities of elections for the deputies specified in paragraph 1 shall be determined by the Federal Republic of Yugoslavia and the Republic of Serbia respectively, under procedures to be agreed with the Chief of the Implementation Mission.

3. The Assembly shall have the opportunity to present to the appropriate authorities a list of candidates from which shall be drawn:

(a) At least one citizen in Kosovo to serve in the Federal Government, and at least one citizen in Kosovo to serve in the Government of the Republic of Serbia; and

(b) At least one judge on the Federal Constitutional Court, one judge on the Federal Court, and three judges on the Supreme Court of Serbia.

Article X: Amendment

1. The Assembly may by a majority of two-thirds of its Members, which majority must include a majority of the Members elected from each national community pursuant to Article II.1(b)(ii), adopt amendments to this Constitution.

2. There shall, however, be no amendments to Article I.3-8 or to this Article, nor shall any amendment diminish the rights granted by Articles VI and VII.

Article XI: Entry into Force This Constitution shall enter into force upon signature of this Agreement.

Chapter 2

Police and Civil Public Security

Article I: General Principles

1. All law enforcement agencies, organizations and personnel of the Parties, which for purposes of this Chapter will include customs and border police operating in Kosovo, shall act in compliance with this Agreement and shall observe internationally recognized standards of human rights and due process. In exercising their functions, law enforcement personnel shall not discriminate on any ground, such as sex, race, color, language, religion, political or other opinion, national or social origin, association with a national community, property, birth or other status

2. The Parties invite the organization for Security and Cooperation in Europe (OSCE) through its Implementation Mission (IM) to monitor and supervise implementation of this Chapter and related provisions of this Agreement. The Chief of the Implementation Mission (CIM) or his designee shall have the authority to issue binding directives to the Parties and subsidiary bodies on police and civil public security matters to obtain compliance by the Parties with the terms of this Chapter. The Parties agree to cooperate fully with the IM and to comply with its directives. Personnel assigned to police-related

duties within the IM shall be permitted to wear a uniform while serving in this part of the mission.

3. In carrying out his responsibilities, the CIM will inform and consult KFOR as appropriate.

4. The IM shall have the authority to: (a) Monitor, observe, and inspect law enforcement activities, personnel, and facilities, including border police and customs units, as well as associated judicial organizations, structures, and proceedings;

(b) Advise law enforcement personnel and forces, including border police and customs units, and, when necessary to bring them into compliance with this Agreement, including this Chapter, issue appropriate binding directions in coordination with KFOR;

(c) Participate in and guide the training of law enforcement personnel;

(d) In coordination with KFOR, assess threats to public order;

(e) Advise and provide guidance to governmental authorities on how to deal with threats to public order and on the organization of effective civilian law enforcement agencies;

(f) Accompany the Parties, law enforcement personnel as they carry out their responsibilities, as the IM deems appropriate;

(g) Dismiss or discipline public security personnel of the Parties for cause; and

(h) Request appropriate law enforcement support from the international community to enable IM to carry out the duties assigned in this Chapter.

5. All Kosovo, Republic and Federal law enforcement and Federal military authorities shall be obligated, in their respective areas of authority, to ensure freedom of movement and safe passage for all persons, vehicles and goods. This obligation includes a duty to permit the unobstructed passage into Kosovo of police equipment which has been approved by the CIM and COMKFOR for use by Kosovo police, and of any other support provided under subparagraph 4(h) above.

6. The Parties undertake to provide one another mutual assistance, when requested, in the surrender of those accused of committing criminal acts within a Party's jurisdiction, and in the investigation and prosecution of offenses across the boundary of Kosovo with other parts of the FRY. The Parties shall develop agreed procedures and mechanisms for responding to these requests. The CIM or his designee shall resolve disputes on these matters.

7. The IM shall aim to transfer law enforcement responsibilities described in Article II below to the law enforcement officials and organizations described in Article II at the earliest practical time consistent with civil public security.

Article II: Communal Police

1. As they build up, Communal police units, organized and stationed at the

and detention of criminal suspects, crowd control, and traffic control.

2. Number and Composition. The total number of communal police established by this Agreement operating within Kosovo shall not exceed 3,000 active duty law enforcement officers. However, the CIM shall have the authority to increase or decrease this personnel ceiling if he determines such action is necessary to meet operational needs. Prior to taking any such action, the CIM shall consult with the Criminal Justice Administration and other officials as appropriate. The national communities in each commune shall be fairly represented in the communal police unit.

3. Criminal Justice Administration.

a. A Criminal Justice Administration (CJA) shall be established. It shall be an Administrative Organ of Kosovo, reporting to an appropriate member of the Government of Kosovo as determined by the Government. The CJA shall provide general coordination of law enforcement operations in Kosovo. Specific functions of the CJA shall include general supervision over, and providing guidance to, communal police forces through their commanders, assisting in the coordination between separate communal police forces, and oversight of the operations of the police academy. In carrying out these responsibilities, the CJA may issue directives, which shall be binding on communal police commanders and personnel. In the exercise of its functions, the CJA shall be subject to any directions given by CIM.

b. Within twelve months of the establishment of the CJA, the CJA shall submit for review by the CIM a plan for the coordination and development of law enforcement bodies and personnel in Kosovo within its jurisdiction. This plan shall serve as the framework for law enforcement coordination and development in Kosovo and be subject to modification by the CIM.

c. The IM will endeavor to develop the capacities of the CJA as quickly as possible. Prior to the point when the CJA is able to properly carry out the functions described in the preceding paragraph, as determined by the CIM, the IM shall carry out these functions.

4. Communal Commanders. Subject to review by the CIM, each commune will appoint, and may remove for cause, by majority vote of the communal council, a communal police commander with responsibility for police operations within the commune.

5. Service in Police. (a) Recruitment for public security personnel will be conducted primarily at the local level. Local and communal governments, upon consultation with communal Criminal Justice Commissions, will nominate officer candidates to attend the Kosovo Police Academy. Offers of employment will be made by communal police commanders, with the concurrence of the academy director, only after the candidate has successfully completed the academy basic recruit course.

(b) Recruitment, selection and training of communal police officers shall be conducted under the direction of the IM during the period of its operation.

(c) There shall be no bar to service in the communal police based on prior political activities. Members of the police shall not, however, be permitted while they hold this public office to participate in party political activities other than membership in such a party.

(d) Continued service in the police is dependent upon behavior consistent with the terms of this Agreement, including this Chapter. The IM shall supervise regular reviews of officer performance, which shall be conducted in accordance with international due process norms.

6. Uniforms and Equipment.

- (a) All communal police officers, with the exception of officers participating in crowd control functions, shall wear a standard uniform. Uniforms shall include a badge, picture identification, and name tag.
- (b) Communal police officers may be equipped with a sidearm, handcuffs, a baton, and a radio.
- (c) Subject to authorization or modification by the CIM, each commune may maintain, either at the communal headquarters or at municipal stations, no more than one long-barreled weapon not to exceed 7.62 mm for every fifteen police officers assigned to the commune. Each such weapon must be approved by and registered with the IM and KFOR pursuant to procedures established by the CIM and COMKFOR. When not in use, all such weapons will be securely stored and each commune will keep a registry of these weapons.
- (i) In the event of a serious law enforcement threat that would justify the use of these weapons, the communal police commander shall obtain IM approval before employing these weapons.
- (ii) The communal police commander may authorize the use of these weapons without prior approval of the IM for the sole purpose of self-defense. In such cases, he must report the incident no later than one hour after it occurs to the IM and KFOR.
- (iii) If the CIM determines that a weapon has been used by a member of a communal police force in a manner contrary to this Chapter, he may take appropriate corrective measures; such measures may include reducing the number of such weapons that the communal police force is allowed to possess or dismissing or disciplining the law enforcement personnel involved.
- (d) Communal police officers engaged in crowd control functions will receive equipment appropriate to their task, including batons, helmets and shields, subject to IM approval.

Article III: Interim Police Academy

1. Under the supervision of the IM, the CJA shall establish an interim Police Academy that will offer mandatory and professional development training for all public security personnel, including border police. Until the interim police academy is established, IM will oversee a temporary training program for public security personnel including border police.
2. All public security personnel shall be required to complete a course of police studies successfully before serving as communal police officers.
3. The Academy shall be headed by a Director appointed and removed by the CJA in consultation with the Kosovo Criminal Justice Commission and the IM. The Director shall consult closely with the IM and comply fully with its recommendations and guidance.
4. All Republic and Federal police training facilities in Kosovo, including the academy at Vucitrn, will cease operations within 6 months of the entry into force of this Agreement.

Article IV: Criminal Justice Commissions

1. The parties shall establish a Kosovo Criminal Justice Commission and Communal Criminal Justice Commissions. The CIM or his designee shall chair meetings of these Commissions. They shall be forums for cooperation, coordination and the resolution of disputes concerning law enforcement and civil public security in Kosovo.

2. The functions of the Commissions shall include the following:

(a) Monitor, review, and make recommendations regarding the operation of law enforcement personnel and policies in Kosovo, including communal police units:

(b) Review, and make recommendations regarding the recruitment, selection and training of communal police officers and commanders:

(c) Consider complaints regarding police practices filed by individuals or national communities, and provide information and recommendations to communal police commanders and the CIM for consideration in their reviews of officer performance; and

(d) In the Kosovo Criminal Justice Commission only: In consultation with designated local, Republic and Federal police liaisons, monitor jurisdiction sharing in cases of overlapping criminal jurisdiction between Kosovo, Republic and Federal authorities.

3. The membership of the Kosovo Criminal Justice Commission and each Communal Criminal Justice Commission shall be representative of the population and shall include:

(a) In the Kosovo Criminal Justice Commission:

(i) a representative of each commune;

(ii) the head of the Kosovo CJA;

(iii) a representative of each Republic and Federal law enforcement component operating in Kosovo (for example, Customs police and Border police);

(iv) a representative of each national community;

(v) a representative of the IM, during its period of operation in Kosovo;

(vi) a representative of the VJ border guard, as appropriate;

(vii) a representative of the MUP, as appropriate, while present in Kosovo; and (viii) A representative of KFOR, as appropriate.

(b) In the Communal Criminal Justice Commissions:

(i) the communal police commander;

(ii) a representative of any Republic and Federal law enforcement component operating in the commune;

(iii) a representative of each national community;

(v) a representative of the IM, during its period of operation in Kosovo;

(vi) a representative of the VJ border guard, who shall have observer status, as appropriate; and

(vii) A representative of KFOR, as appropriate.

4. Each Criminal Justice Commission shall meet at least monthly, or at the request of any Commission member.

Article V: Police Operations in Kosovo

1. The communal police established by this Agreement shall have exclusive law enforcement authority and jurisdiction and shall be the only police presence in Kosovo following the reduction and eventual withdrawal from Kosovo by the MUP, with the exception of border police as specified in Article VI and any support provided pursuant to Article I(3)(h).

(a) During the transition to communal police, the remaining MTJP shall carry out only normal policing duties, and shall draw down, pursuant to the schedule described in Chapter 7.

(b) During the period of the phased drawdown of the MUP, the MUP in Kosovo shall have authority to conduct only civil police functions and shall be under the supervision and control of the CIM. The IM may dismiss from service, or take other appropriate disciplinary action against, MUP personnel who obstruct implementation of this Agreement.

2. Concurrent Law Enforcement in Kosovo. (a) Except as provided in Article V.1 and Article VI, Federal and Republic law enforcement officials may only act within Kosovo in cases of hot pursuit of a person suspected of committing a serious criminal offense.

(i) Federal and Republic authorities shall as soon as practicable, but in no event later than one hour after their entry into Kosovo while engaged in a hot pursuit, notify the nearest Kosovo law enforcement officials that the pursuit has crossed into Kosovo. Once notification has been made, further pursuit and apprehension shall be coordinated with Kosovo law enforcement. Following apprehension, suspects shall be placed into the custody of the authorities originating the pursuit. If the suspect has not been apprehended within four hours, the original pursuing authorities shall cease their pursuit and immediately depart Kosovo unless invited to continue their pursuit by the CJA or the CIM.

(ii) In the event the pursuit is of such short duration as to preclude notification, Kosovo law enforcement officials shall be notified that an apprehension has been made and shall be given access to the detainee prior to his removal from Kosovo.

(iii) Personnel engaged in hot pursuit under the provisions of this Article may only be civilian police, may only carry weapons appropriate for normal civilian police duties (sidearms, and long-barreled weapons not to exceed 7.62mm), may only travel in officially marked police vehicles, and may not exceed a total of eight personnel at any one time. Travel in armored personnel carriers by police engaged in hot pursuit is strictly prohibited.

(iv) The same rules shall apply to hot pursuit of suspects by Kosovo law enforcement authorities to Federal territory outside of Kosovo.

(b) All Parties shall provide the highest degree of mutual assistance in law enforcement matters in response to reasonable requests.

Article VI: Security on International Borders

1. The Government of the FRY will maintain official border crossings on its international borders (Albania and FYROM).

2. Personnel from the organizations listed below may be present along Kosovo's international borders and at international border crossings, and may not act outside the scope of the authorities specified in this Chapter.

(a) Republic of Serbia Border Police

(i) The Border Police shall continue to exercise authority at Kosovo's international border crossings and in connection with the enforcement of Federal Republic of Yugoslavia immigration laws. The total number of border police shall be drawn down to 75 within 14 days of entry into force of this Agreement.

(ii) while maintaining the personnel threshold specified in subparagraph (i), the ranks of the existing Border Police units operating in Kosovo shall be supplemented by new recruits so that they are representative of the Kosovo population.

(iii) All Border Police stationed in Kosovo must attend police training at the Kosovo police academy within 18 months of the entry into force of this Agreement.

(b) Customs Officers

(i) The FRY Customs Service will continue to exercise customs jurisdiction at Kosovo's official international border crossings and in such customs warehouses as may be necessary within Kosovo. The total number of customs personnel shall be drawn down to 50 within 14 days of the entry into force of this Agreement.

(ii) Kosovar Albanian officers of the Customs Service shall be trained and compensated by the FRY.

(c) The CIM shall conduct a periodic review of customs and border police requirements and shall have the authority to increase or decrease the personnel ceilings described in paragraphs (a)(i) and (b)(i) above to reflect operational needs and to adjust the composition of individual customs units.

Article VII: Arrest and Detention

1. Except pursuant to Article V, Article I(3)(f), and sections (a)-(b) of this paragraph, only officers of the communal police shall have authority to arrest and detain individuals in Kosovo.

(a) Border Police officers shall have authority within Kosovo to arrest and detain individuals who have violated criminal provisions of the immigration laws.

(b) Officers of the Customs Service shall have authority within Kosovo to arrest and detain individuals for criminal violations of the customs laws.

2. Immediately upon making an arrest, the arresting officer shall notify the nearest Communal Criminal Justice Commission of the detention and the location of the detainee. He subsequently shall transfer the detainee to the nearest appropriate jail in Kosovo at the earliest opportunity.

3. Officers may use reasonable and necessary force proportionate to the circumstances to effect arrests and keep suspects in custody.

4. Kosovo and its constituent communes shall establish jails and prisons to accommodate the detention of criminal suspects and the imprisonment of individuals convicted of violating the laws applicable in Kosovo. Prisons shall be operated consistent with international standards. Access shall be provided to international personnel, including representatives of the International Committee of the Red Cross.

Article VIII: Administration of Justice

1. Criminal Jurisdiction over Persons Arrested within Kosovo.

(a) Except in accordance with Article V and subparagraph

(b) of this paragraph, any person arrested within Kosovo shall be subject to the jurisdiction of the Kosovo courts.

(b) Any person arrested within Kosovo, in accordance with the law and with this Agreement, by the Border Police or Customs Police shall be subject to the jurisdiction of the FRY courts. If there is no applicable court of the FRY to hear the case, the Kosovo courts shall have jurisdiction.

2. Prosecution of Crimes.

(a) The CJA shall, in consultation with the CIM, appoint and have the authority to remove the Chief Prosecutor.

(b) The IM shall have the authority to monitor, observe, inspect, and when necessary, direct the operations of the office of the Prosecutor and any and all related staff.

- b) an open and free political environment;
  - c) an environment conducive to the return of displaced persons;
  - d) a safe and secure environment that ensures freedom of assembly, association, and expression;
  - e) an electoral legal framework of rules and regulations complying with OSCE commitments, which will be implemented by a Central Election Commission, as set forth in Article III, which is representative of the population of Kosovo in terms of national communities and political parties; and
  - f) free media, effectively accessible to registered political parties and candidates, and available to voters throughout Kosovo.
2. The Parties request the OSCE to certify when elections will be effective under current conditions in Kosovo, and to provide assistance to the Parties to create conditions for free and fair elections.
3. The Parties shall comply fully with Paragraphs 7 and 8 of the OSCE Copenhagen Document, which are attached to this Chapter.

Article II: Role of the OSCE

1. The Parties request the OSCE to adopt and put in place an elections program for Kosovo and supervise elections as set forth in this Agreement.
2. The Parties request the OSCE to supervise, in a manner to be determined by the OSCE and in cooperation with other international organizations the OSCE deems necessary, the preparation and conduct of elections for:
- a) Members of the Kosovo Assembly;
  - b) Members of Communal Assemblies;
  - c) other officials popularly elected in Kosovo under this Agreement and the laws and Constitution of Kosovo at the discretion of the OSCE.
3. The Parties request the OSCE to establish a Central Election Commission in Kosovo ("the Commission").
4. Consistent with Article IV of Chapter 5, the first elections shall be held within nine months of the entry into force of this Agreement. The President of the Commission shall decide, in consultation with the Parties, the exact timing and order of elections for Kosovo political offices.

Article III: Central Election Commission

1. The Commission shall adopt electoral Rules and Regulations on all matters necessary for the conduct of free and fair elections in Kosovo, including rules relating to the eligibility and registration of candidates, parties, and

and the role of international and domestic election observers.

2. The responsibilities of the Commission, as provided in the electoral Rules and Regulations, shall include:

a) the preparation, conduct, and supervision of all aspects of the electoral process, including development and supervision of political party and voter registration, and creation of secure and transparent procedures for production and dissemination of ballots and sensitive election materials, vote counts, tabulations, and publication of elections results;

b) ensuring compliance with the electoral Rules and Regulations established pursuant to this Agreement, including establishing auxiliary bodies for this purpose as necessary;

c) ensuring that action is taken to remedy any violation of any provision of this Agreement, including imposing penalties such as removal from candidate or party lists, against any person, candidate, political party, or body that violates such provisions; and

d) accrediting observers, including personnel from international organizations and foreign and domestic non-governmental organizations, and ensuring that the Parties grant the accredited observers unimpeded access and movement.

3. The Commission shall consist of a person appointed by the Chairman-in-office (CIO) of the OSCE, representatives of all national communities, and representatives of political parties in Kosovo selected by criteria to be determined by the Commission. The person appointed by the CIO shall act as the President of the Commission. The rules of procedure of the Commission shall provide that in the exceptional circumstance of an unresolved dispute within the Commission, the decision of the President shall be final and binding.

4. The Commission shall enjoy the right to establish communication facilities, and to engage local and administrative staff.

Chapter 4a

Economic Issues

Article I

1. The economy of Kosovo shall function in accordance with free market principles.

2. The authorities established to levy and collect taxes and other charges are set forth in this Agreement. Except as otherwise expressly provided, all authorities have the right to keep all revenues from their own taxes or other charges consistent with this Agreement.

3. Certain revenue from Kosovo taxes and duties shall accrue to the Communes, taking into account the need for an equalization of revenues between the Communes based on objective criteria. The Assembly of Kosovo shall enact appropriate non-discriminatory legislation for this purpose. The Communes may also levy local taxes in accordance with this Agreement.

5. Federal authorities shall ensure that Kosovo receives a proportionate and equitable share of benefits that may be derived from international agreements concluded by the Federal Republic and of Federal resources.

6. Federal and other authorities shall within their respective powers and responsibilities ensure the free movement of persons, goods, services, and capital to Kosovo, including from international sources. They shall in particular allow access to Kosovo without discrimination for persons delivering such goods and services.

7. If expressly required by an international donor or lender, international contracts for reconstruction projects shall be concluded by the authorities of the Federal Republic of Yugoslavia, which shall establish appropriate mechanisms to make such funds available to Kosovo authorities. Unless precluded by the terms of contracts, all reconstruction projects that exclusively concern Kosovo shall be managed and implemented by the appropriate Kosovo authority.

Article II

1. The Parties agree to reallocate ownership and resources in accordance insofar as possible with the distribution of powers and responsibilities set forth in this Agreement, in the following areas:

(a) government-owned assets (including educational institutions, hospitals, natural resources, and production facilities);

(b) pension and social insurance contributions;

(c) revenues to be distributed under Article 1.5; and

(d) any other matters relating to economic relations between the Parties not covered by this Agreement.

2. The Parties agree to the creation of a Claim Settlement Commission (CSC) to resolve all disputes between them on matters referred to in paragraph 1.

(a) The CSC shall consist of three experts designated by Kosovo, three experts designated jointly by the Federal Republic of Yugoslavia and the Republic of Serbia, and three independent experts designated by the CIM.

(b) The decisions of the CSC, which shall be taken by majority vote, shall be final and binding. The Parties shall implement them without delay.

3. Authorities receiving ownership of public facilities shall have the power to operate such facilities.

Chapter 4b

Humanitarian Assistance, Reconstruction and Economic Development

2. The Parties welcome the willingness of the European Commission working with the international community to co-ordinate international support for the parties' efforts. Specifically, the European Commission will organize an international donors' conference within one month of entry into force of this Agreement.
3. The international community will provide immediate and unconditional humanitarian assistance, focusing primarily on refugees and internally displaced persons returning to their former homes. The Parties welcome and endorse the UNHCR's lead role in co-ordination of this effort, and endorse its intention, in close co-operation with the Implementation Mission, to plan an early, peaceful, orderly and phased return of refugees and displaced persons in conditions of safety and dignity.
4. The international community will provide the means for the rapid improvement of living conditions for the population of Kosovo through the reconstruction and rehabilitation of housing and local infrastructure (including water, energy, health and local education infrastructure) based on damage assessment surveys.
5. Assistance will also be provided to support the establishment and development of the institutional and legislative framework laid down in this Agreement, including local governance and tax settlement, and to reinforce civil society, culture and education. Social welfare will also be addressed, with priority given to the protection of vulnerable social groups.
6. It will also be vital to lay the foundations for sustained development, based on a revival of the local economy. This must take account of the need to address unemployment, and to stimulate the economy by a range of mechanisms. The European Commission will be giving urgent attention to this.
7. International assistance, with the exception of humanitarian aid, will be subject to full compliance with this Agreement as well as other conditionalities defined in advance by the donors and the absorptive capacity of Kosovo.

Chapter 5 Implementation I

Article I: Institutions

Implementation Mission

1. The Parties invite the OSCE, in cooperation with the European Union, to constitute an Implementation Mission in Kosovo. All responsibilities and powers previously vested in the Kosovo Verification Mission and its Head by prior agreements shall be continued in the Implementation Mission and its Chief.

Joint Commission

2. A Joint Commission shall serve as the central mechanism for monitoring and coordinating the civilian implementation of this Agreement. It shall consist of the Chief of the Implementation Mission (CIM), one Federal and one Republic representative, one representative of each national community in Kosovo, the President of the Assembly, and a representative of the President of Kosovo. Meetings of the Joint Commission may be attended by other representatives of organizations specified in this Agreement or needed for its implementation.

3. The CIM shall serve as the Chair of the Joint Commission. The Chair shall coordinate and organize the work of the Joint Commission and decide the time and place of its meetings. The Parties shall abide by and fully implement the decisions of the Joint Commission. The Joint Commission shall operate on the basis of consensus, but in the event consensus cannot be reached, the Chair's decision shall be final.

4. The Chair shall have full and unimpeded access to all places, persons, and information (including documents and other records) within Kosovo that in his judgment are necessary to his responsibilities with regard to the civilian aspects of this Agreement.

Joint Council and Local Councils

5. The CIM may, as necessary, establish a Kosovo Joint Council and Local Councils, for informal dispute resolution and cooperation. The Kosovo Joint Council would consist of one member from each of the national communities in Kosovo. Local Councils would consist of representatives of each national community living in the locality where the Local Council is established.

Article II: Responsibilities and Powers

1. The CIM shall:

(a) supervise and direct the implementation of the civilian aspects of this Agreement pursuant to a schedule that he shall specify; (b) maintain close contact with the Parties to promote full compliance with those aspects of this Agreement;

(c) facilitate, as he deems necessary, the resolution of difficulties arising in connection with such implementation;

(d) participate in meetings of donor organizations, including on issues of rehabilitation and reconstruction, in particular by putting forward proposals and identifying priorities for their consideration as appropriate;

(e) coordinate the activities of civilian organizations and agencies in Kosovo assisting in the implementation of the civilian aspects of this Agreement, respecting fully their specific organizational procedures;

(f) report periodically to the bodies responsible for constituting the Mission on progress in the implementation of the civilian aspects of this Agreement; and

(g) carry out the functions specified in this Agreement pertaining to police and security forces.

2. The CIM shall also carry out other responsibilities set forth in this Agreement or as may he later agreed.

and access into and throughout Kosovo at any time.

2. The Parties shall facilitate the operations of the Implementation Mission, including by the provision of assistance as requested with regard to transportation, subsistence, accommodation, communication, and other facilities.

3. The Implementation Mission shall enjoy such legal capacity as may be necessary for the exercise of its functions under the laws and regulations of Kosovo, the Federal Republic of Yugoslavia, and the Republic of Serbia. Such legal capacity shall include the capacity to contract, and to acquire and dispose of real and personal property.

4. Privileges and immunities are hereby accorded as follows to the Implementation Mission and associated personnel:

(a) the Implementation Mission and its premises, archives, and other property shall enjoy the same privileges and immunities as a diplomatic mission under the Vienna Convention on Diplomatic Relations;

(b) the CIM and professional members of his staff and their families shall enjoy the same privileges and immunities as are enjoyed by diplomatic agents and their families under the Vienna Convention on Diplomatic Relations; and

(c) other members of the Implementation Mission staff and their families shall enjoy the same privileges and immunities as are enjoyed by members of the administrative and technical staff and their families under the Vienna Convention on Diplomatic Relations.

Article IV. Process of Implementation

General

1. The Parties acknowledge that complete implementation will require political acts and measures, and the election and establishment of institutions and bodies set forth in this Agreement. The Parties agree to proceed expeditiously with these tasks on a schedule set by the Joint Commission. The Parties shall provide active support, cooperation, and participation for the successful implementation of this Agreement.

Elections and Census

2. Within nine months of the entry into force of this Agreement, there shall be elections in accordance with and pursuant to procedures specified in Chapter 3 of this Agreement for authorities established herein, according to a voter list prepared to international standards by the Central Election Commission. The Organization for Security and Cooperation in Europe (OSCE) shall supervise those elections to ensure that they are free and fair.

3. Under the supervision of the OSCE and with the participation of Kosovo authorities and experts nominated by and belonging to the national communities of Kosovo, Federal authorities shall conduct an objective and free census of the population in Kosovo under rules and regulations agreed

(a) The first census shall be limited to name, place of birth, place of usual residence and address, gender, age, citizenship, national community, and religion.

(b) The authorities of the Parties shall provide each other and the OSCE with all records necessary to conduct the census, including data about places of residence, citizenship, voters, lists, and other information.

Transitional Provisions

4. All laws and regulations in effect in Kosovo when this Agreement enters into force shall remain in effect unless and until replaced by laws or regulations adopted by a competent body. All laws and regulations applicable in Kosovo that are incompatible with this Agreement shall be presumed to have been harmonized with this Agreement. In particular, martial law in Kosovo is hereby revoked.

5. Institutions currently in place in Kosovo shall remain until superseded by bodies created by or in accordance with this Agreement. The CIM may recommend to the appropriate authorities the removal and appointment of officials and the curtailment of operations of existing institutions in Kosovo if he deems it necessary for the effective implementation of this Agreement. If the action recommended is not taken in the time requested, the Joint Commission may decide to take the recommended action.

6. Prior to the election of Kosovo officials pursuant to this Agreement, the CIM shall take the measures necessary to ensure the development and functioning of independent media in keeping with international standards, including allocation of radio and television frequencies.

Article V: Authority to Interpret The CIM shall be the final authority in theater regarding interpretation of the civilian aspects of this Agreement, and the Parties agree to abide by his determinations as binding on all Parties and persons.

Chapter 6

The Ombudsman

Article I: General

1. There shall be an Ombudsman, who shall monitor the realization of the rights of members of national communities and the protection of human rights and fundamental freedoms in Kosovo. The Ombudsman shall have unimpeded access to any person or place and shall have the right to appear and intervene before any domestic, Federal, or (consistent with the rules of such bodies) international authority upon his or her request. No person, institution, or entity of the Parties may interfere with the functions of the Ombudsman.

2. The Ombudsman shall be an eminent person of high moral standing who possesses a demonstrated commitment to human rights and the rights of members of national communities. He or she shall be nominated by the President of Kosovo and shall be elected by the Assembly from a list of

any neighboring State. Pending the election of the President and the Assembly, the CIM shall designate a person to serve as Ombudsman on an interim basis who shall be succeeded by a person selected pursuant to the procedure set forth in this paragraph.

3. The Ombudsman shall be independently responsible for choosing his or her own staff. He or she shall have two Deputies. The Deputies shall each be drawn from different national communities.

(a) The salaries and expenses of the Ombudsman and his or her staff shall be determined and paid by the Kosovo Assembly. The salaries and expenses shall be fully adequate to implement the Ombudsman's mandate.

(b) The Ombudsman and members of his or her staff shall not be held criminally or civilly liable for any acts carried out within the scope of their duties.

Article II: Jurisdiction The Ombudsman shall consider:

(a) alleged or apparent violations of human rights and fundamental freedoms in Kosovo, as provided in the Constitutions of the Federal Republic of Yugoslavia and the Republic of Serbia, and the European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms and the Protocols thereto; and

(b) alleged or apparent violations of the rights of members of national communities specified in this Agreement

2. All persons in Kosovo shall have the right to submit complaints to the Ombudsman. The Parties agree not to take any measures to punish persons who intend to submit or who have submitted such allegations, or in any other way to deter the exercise of this right.

Article III: Powers and Duties

1. The Ombudsman shall investigate alleged violations falling within the jurisdiction set forth in Article II 1. He or she may act either on his or her own initiative or in response to an allegation presented by any Party or person, non-governmental organization, or group of individuals claiming to be the victim of a violation or acting on behalf of alleged victims who are deceased or missing. The work of the Ombudsman shall be free of charge to the person concerned.

2. The Ombudsman shall have complete, unimpeded, and immediate access to any person, place, or information upon his or her request.

(a) The Ombudsman shall have access to and may examine all official documents, and he or she can require any person, including officials of Kosovo, to cooperate by providing relevant information, documents, and files.

(b) The Ombudsman may attend administrative hearings and meetings of other Kosovo institutions in order to gather information.

(d) The Ombudsman and staff shall maintain the confidentiality of all confidential information obtained by them, unless the Ombudsman determines that such information is evidence of a violation of rights falling within his or her jurisdiction, in which case that information may be revealed in public reports or appropriate legal proceedings.

(e) The Parties undertake to ensure cooperation with the ombudsman's investigations. Willful and knowing failure to comply shall be a criminal offense prosecutable in any Jurisdiction of the Parties. Where an official impedes an investigation by refusing to provide necessary information, the Ombudsman shall contact that official's superior or the public prosecutor for appropriate penal action to be taken in accordance with the law.

3. The Ombudsman shall issue findings and conclusions in the form of a published report promptly after concluding an investigation.

(a) A Party, institution, or official identified by the Ombudsman as a violator shall, within a period specified by the Ombudsman, explain in writing how it will comply with any prescriptions the Ombudsman may put forth for remedial measures.

(b) In the event that a person or entity does not comply with the conclusions and recommendations of the Ombudsman, the report shall be forwarded for further action to the Joint Commission established by Chapter 5 of this Agreement, to the President of the appropriate Party, and to any other officials or institutions that the Ombudsman deems proper.

Chapter 7

Implementation II

Article I. General Obligations

1. The Parties undertake to recreate, as quickly as possible, normal conditions of life in Kosovo and to co-operate fully with each other and with all international organizations, agencies, and non-governmental organizations involved in the implementation of this Agreement. They welcome the willingness of the international community to send to the region a force to assist in the implementation of this Agreement. a. The United Nations Security Council is invited to pass a resolution under Chapter VII of the Charter endorsing and adopting the arrangements set forth in this Chapter, including the establishment of a multinational military implementation force in Kosovo. The Parties invite NATO to constitute and lead a military force to help ensure compliance with the provisions of this Chapter. They also reaffirm the sovereignty and territorial integrity of the Federal Republic of Yugoslavia (FRY). b. The Parties agree that NATO will establish and deploy a force (hereinafter IKFOR II) which may be composed of ground, air, and maritime units from NATO and non-NATO nations, operating under the authority and subject to the direction and the political control of the North Atlantic Council (NAC) through the NATO chain of command. The Parties agree to facilitate the deployment and operations of this force and agree also to comply fully with all the obligations of this Chapter. c. it is agreed that other States may assist in implementing this Chapter. The Parties agree that the modalities of those States' participation will be the subject of agreement between such participating States and NATO.

2. The purposes of these obligations are as follows:

term "Forces" includes all personnel and organizations with military capability, including regular army, armed civilian groups, paramilitary groups, air forces, national guards, border police, army reserves, military police, intelligence services, Ministry of Internal Affairs, Local, Special, Riot and Anti-Terrorist Police, and any other groups or individuals so designated by COMKFOR. The only exception to the provisions of this paragraph is for civilian police engaged in not pursuit of a person suspected of committing a serious criminal offense, as provided for in Chapter 2;

b. to provide for the support and authorization of the KFOR and in particular to authorize the KFOR to take such actions as are required, including the use of necessary force, to ensure compliance with this Chapter and the protection of the KFOR, Implementation Mission (IM), and other international organizations, agencies, and non-governmental organizations involved in the implementation of this Agreement, and to contribute to a secure environment;

c. to provide, at no cost, the use of all facilities and services required for the deployment, operations and support of the KFOR.

3. The Parties understand and agree that the obligations undertaken in this Chapter shall apply equally to each Party. Each Party shall be held individually responsible for compliance with its obligations, and each agrees that delay or failure to comply by one Party shall not constitute cause for any other Party to fail to carry out its own obligations. All Parties shall be equally subject to such enforcement action by the KFOR as may be necessary to ensure implementation of this Chapter in Kosovo and the protection of the KFOR, IM, and other international organizations, agencies, and non-governmental organizations involved in the implementation of this Agreement.

Article II: Cessation of Hostilities

1. The Parties shall, immediately upon entry into force of this Agreement (EIF), refrain from committing any hostile or provocative acts of any type against each other or against any person in Kosovo. They shall not encourage or organize hostile or provocative demonstrations.

2. In carrying out the obligations set forth in paragraph 1, the Parties undertake in particular to cease the firing of all weapons and explosive devices except as authorized by COMKFOR. They shall not place any mines, barriers, unauthorized checkpoints, observation posts (with the exception of COMKFOR-approved border observation posts and crossing points), or protective obstacles. Except as provided in Chapter 2, the Parties shall not engage in any military, security, or training-related activities, including ground, air, or air defense operations, in or over Kosovo, without the prior express approval of COMKFOR.

3. Except for Border Guard forces (as provided for in Article IV), no Party shall have Forces present within a 5 kilometer zone inward from the international border of the FRY that is also the border of Kosovo (hereinafter "the Border Zone"). The Border Zone will be marked on the ground by EIF + 14 days by VJ Border Guard personnel in accordance with direction from IM. COMKFOR may determine small scale reconfigurations for operational reasons.

4. a. With the exception of civilian police performing normal police duties as determined by the CIM, no Party shall have Forces present within 5 kilometers of the Kosovo side of the boundary of Kosovo with other parts of the FRY.

b. The presence of any Forces within 5 kilometers of the other side of that boundary shall be notified to COMKFOR; if, in the judgment of COMKFOR, such presence threatens or would threaten implementation of this Chapter in Kosovo, he shall contact the authorities responsible for the Forces in question and may require those Forces to withdraw from or remain outside that area.

5. No Party shall conduct any reprisals, counter-attacks, or any unilateral actions in response to violations of this Chapter by another Party. The Parties shall respond to alleged violations of this Chapter through the procedures provided in Article XI.

Article III; Redeployment, Withdrawal, and Demilitarization of Forces In order to disengage their Forces and to avoid any further conflict, the Parties shall immediately upon EIF begin to re-deploy, withdraw, or demilitarize their Forces in accordance with Articles IV, V, and VI

Article IV: VJ Forces 1. VJ Army Units

a. By K-Day + 5 days, all VJ Army units in Kosovo (with the exception of those Forces specified in paragraph 2 of this Article) shall have completed redeployment to the approved cantonment sites listed at Appendix A to this Chapter. The senior vi commander in Kosovo shall confirm in writing to COMKFOR by K-Day + 5 days that the VJ is in compliance and provide the information required in Article VII below to take account of withdrawals or other changes made during the redeployment. This information shall be updated weekly.

b. By K-Day + 30 days, the Chief of the VJ General Staff, through the senior VJ commander in Kosovo, shall provide for approval by COMKFOR a detailed plan for the phased withdrawal of Vi Forces from Kosovo to other locations in Serbia to ensure the following timelines are met:

1) By K-Day + 90 days, VJ authorities must, to the satisfaction of COMKFOR, withdraw from Kosovo to other locations in Serbia 50% of men and materiel and all designated offensive assets. Such assets are taken to be: main battle tanks; all other armored vehicles mounting weapons greater than 12.7mm; and, all heavy weapons (vehicle mounted or not) of over 82mm.

2) By K-Day + 180 days, all VJ Army personnel and equipment (with the exception of those Forces specified in paragraph 2 of this Article) shall be withdrawn from Kosovo to other locations in Serbia.

2. VJ Border Guard Forces

a. VJ Border Guard forces shall be permitted but limited to a structure of 1500 members at pre- February 1998 Border Guard Battalion facilities located in Djakovica, Prizren, and Urosevac and subordinate facilities within the 5 kilometer Border Zone, or at a limited number of existing facilities in the immediate proximity of the Border Zone subject to the prior approval of COMKFOR, with that number to be reached by K-Day + 14 days. An additional number of VJ personnel -- totaling no more than 1000 C2 and logistics forces -- will be permitted to remain in the approved cantonment sites listed at Appendix A to fulfill brigade-level functions related only to border security. After an initial 90 day period from K Day, COMKFOR may

b. VJ elements in Kosovo shall be limited to weapons of 82mm and below. They shall possess neither armored vehicles (other than wheeled vehicles mounting weapons of 12.7mm or less) nor air defense weapons.

c. VJ Border Guard units shall be permitted to patrol in Kosovo only within the Border Zone and solely for the purpose of defending the border against external attack and maintaining its integrity by preventing illicit border crossings. Geographic terrain considerations may require Border Guard maneuver inward of the Border Zone; any such maneuver shall be coordinated with and approved by COMKFOR.

d. With the exception of the Border Zone, VJ units may travel through Kosovo only to reach duty stations and garrisons in the Border Zone or approved cantonment sites. Such travel may only be along routes and in accordance with procedures that have been determined by COMKFOR after consultation with the CIM, VJ unit commanders, communal government authorities, and police commanders. These routes and procedures will be determined by K-Day + 14 days, subject to re-determination by COMKFOR at any time. VJ forces in Kosovo but outside the Border Zone shall be permitted to act only in self-defense in response to a hostile act pursuant to Rules of Engagement (ROE) which will be approved by COMKFOR in consultation with the CIM. When deployed in the Border Zone, they will act in accordance with ROE established under control of COMKFOR.

e. VJ Border Guard forces may conduct training activities only within the 5 kilometer Border Zone, and only with the prior express approval of COMKFOR.

3. Yugoslav Air and Air Defense Forces (YAADF) All aircraft, radars, surface-to-air missiles (including man-portable air defense systems @MANPADS@) and anti-aircraft artillery in Kosovo shall immediately upon EIF begin withdrawing from Kosovo to other locations in Serbia outside the 25 kilometer Mutual Safety Zone as defined in Article X. This withdrawal shall be completed and reported by the senior VJ commander in Kosovo to the appropriate NATO commander not more than 10 days after EIF. The appropriate NATO commander shall control and coordinate use of airspace over Kosovo commencing at EIF as further specified in Article X. No air defense systems, target tracking radars, or anti-aircraft artillery shall be positioned or operated within Kosovo or the 25 kilometer Mutual Safety Zone without the prior express approval of the appropriate NATO commander.

Article V: Other Forces

1. The actions of Forces in Kosovo other than KFOR, VJ, MUP, or local police forces provided for in Chapter 2 (hereinafter referred to as "Other Forces") shall be in accordance with this Article. Upon EIF, all Other Forces in Kosovo must immediately observe the provisions of Article I, paragraph 2, Article II, paragraph 1, and Article III and in addition refrain from all hostile intent, military training and formations, organization of demonstrations, and any movement in either direction or smuggling across international borders or the boundary between Kosovo and other parts of the FRY. Furthermore, upon EIF, all Other Forces in Kosovo must publicly commit themselves to demilitarize on terms to be determined by COMKFOR, renounce violence, guarantee security of international personnel, and respect the international borders of the FRY and all terms of this Chapter.

2. Except as approved by COMKFOR, from K-Day, all other Forces in

- b. within 1 kilometer of the main roads as follows: 1) Pec - Lopusnik - Pristina
2) border - Djakovica - Klina
3) border - Prizren - Suva Rika - Pristina
4) Djakovica - Uroshovac - Lopusnik - Pristina
5) Pec-Djakovica - Prizren - Uroshovac - border
6) border - Uroshovac - Pristina - Podujevo - border
7) Pristina - Kosovska Mitrovica - border
8) Kosovska Mitrovica - (Rakos) - Pec
9) Pec - Border with Montenegro (through Pozaj)
10) Pristina - Lisica - border with Serbia
11) Pristina - Gnjilane - Uroshovac
12) Gnjilane - Veliki Trnovac - border with Serbia; 13) Prizren - Doganovic

c. within 1 kilometer of the Border Zone;

d. in any other areas designated by COMKFOR.

3. By K-Day + 5 days, all Other Forces must abandon and close all fighting positions, entrenchments, and checkpoints.

4. By K-Day + 5 days, all Other Forces' commanders designated by COMKFOR shall report completion of the above requirements in the format at Article VII to COMKFOR and continue to provide weekly detailed status reports until demilitarization is complete.

5. COMKFOR will establish procedures for demilitarization and monitoring of Other Forces in Kosovo and for the further regulation of their activities. These procedures will be established to facilitate a phased demilitarization program as follows:

a. By K-Day + 5 days, all Other Forces shall establish secure weapons storage sites, which shall be registered with and verified by the KFOR;

b. By K-Day + 30 days, all other Forces shall store all prohibited weapons (any weapon 12.7mm or larger, any anti-tank or anti-aircraft weapons, grenades, mines or explosives) and automatic weapons in the registered weapons storage sites. Other Forces commanders shall confirm completion of weapons storage to COMKFOR no later than K-Day + 30 days;

c. By K-Day + 30 days, all Other Forces shall cease wearing military uniforms and insignia, and cease carrying prohibited weapons and automatic weapons;

d. By K-Day + 90 days, authority for storage sites shall pass to the KFOR. After this date, it shall be illegal for Other Forces to possess prohibited weapons and automatic weapons, and such weapons shall be subject to confiscation by the KFOR;

e. By K-Day + 120 days, demilitarization of all Other Forces shall be completed.

6. By EIF + 30 days, subject to arrangements by COMKFOR if necessary, all Other Forces personnel who are not of local origin, whether or not they are legally within Kosovo, including individual advisors, freedom fighters, trainers, volunteers, and personnel from neighboring and other States, shall be withdrawn from Kosovo.

1. Ministry of Interior Police (MUP) is defined as all police and public security units and personnel under the control of Federal or Republic authorities except for the border police referred to in Chapter 2 and police academy students and personnel at the training school in Vucitrn referred to in Chapter 2. The CIM, in consultation with COMKFOR, shall have the discretion to exempt any public security units from this definition if he determines that it is in the public interest (e.g. firefighters).

a. By K-Day + 5 days, all MUP units in Kosovo (with the exception of the border police referred to in Chapter 2) shall have completed redeployment to the approved cantonment sites listed at Appendix A to this Chapter or to garrisons outside Kosovo. The senior MUP commander in Kosovo or his representative shall confirm in writing by K-Day + 5 days to COMKFOR and the CIM that the MUP is in compliance and update the information required in Article VII to take account of withdrawals or other changes made during the redeployment. This information shall be updated weekly. Resumption of normal communal police patrolling will be permitted under the supervision and control of the CIM and as specifically approved by the CIM in consultation with COMKFOR, and will be contingent on compliance with the terms of this Agreement. b. Immediately upon EIF, the following withdrawals shall begin.

1) By K-Day + 5 days, those MUP units not assigned to Kosovo prior to 1 February 1998 shall withdraw all personnel and equipment from Kosovo to other locations in Serbia.

2) By K-Day + 20 days, all Special Police, including PJP, SAJ, and JSO forces, and their equipment shall be withdrawn from their cantonment sites out of Kosovo to other locations in Serbia. Additionally, all MUP offensive assets (designated as armored vehicles mounting weapons 12.7mm or larger, and all heavy weapons (vehicle mounted or not) of over 82mm) shall be withdrawn.

c. By K-Day + 30 days, the senior MUP commander shall provide for approval by COMKFOR, in consultation with the CIM, a detailed plan for the phased drawdown of the remainder of MUP forces. In the event that COMKFOR, in consultation with the CIM, does not approve the plan, he has the authority to issue his own binding plan for further MUP drawdowns. The CIM will decide at the same time when the remaining MUP units will wear new insignia. In any case, the following time-table must be met:

1) by K-Day + 60 days, 50% drawdown of the remaining MUP units including reservists. The CIM after consultations with COMKFOR shall have the discretion to extend this deadline for up to K-Day + 90 days if he judges there to be a risk of a law enforcement vacuum;

2) by K-Day + 120 days, further drawdown to 2500 MUP. The CIM after consultations with COMKFOR shall have the discretion to extend this deadline for up to K-Day + 180 days to meet operational needs;

3) transition to communal police force shall begin as Kosovar police are trained and able to assume their duties. The CIM shall organize this transition between MUP and communal police;

4) in any event, by EIF + one year, all Ministry of Interior Civil Police shall be drawn down to zero. The CIM shall have the discretion to extend this deadline for up to an additional 12 months to meet operational needs.

d. The 2500 MUP allowed by this Chapter and referred to in Article V.1(a) of Chapter 2 shall have authority only for civil police functions and be under the supervision and control of the CIM.

e. to require the Parties to mark and clear minefields and obstacles and to monitor their performance;

f. to require the Parties to participate in the Joint Military Commission and its subordinate military commissions as described in Article XI.

3. The Parties understand and agree that the KFOR shall have the right to fulfill its supporting tasks, within the limits of its assigned principal tasks, its capabilities, and available resources, and as directed by the NAC, which include the following:

a. to help create secure conditions for the conduct by others of other tasks associated with this Agreement, including free and fair elections;

b. to assist the movement of organizations in the accomplishment of humanitarian missions;

c. to assist international agencies in fulfilling their responsibilities in Kosovo;

d. to observe and prevent interference with the movement of civilian populations, refugees, and displaced persons, and to respond appropriately to deliberate threat to life and person.

4. The Parties understand and agree that further directives from the NAC may establish additional duties and responsibilities for the KFOR in implementing this Chapter.

5. KFOR operations shall be governed by the following provisions:

a. KFOR and its personnel shall have the legal status, rights, and obligations specified in Appendix 13 to this Chapter;

b. The KFOR shall have the right to use all necessary means to ensure its full ability to communicate and shall have the right to the unrestricted use of the entire electromagnetic spectrum. In implementing this right, the KFOR shall make reasonable efforts to coordinate with the appropriate authorities of the Parties;

c. The KFOR shall have the right to control and regulate surface traffic throughout Kosovo including the movement of the Forces of the Parties. All military training activities and movements in Kosovo must be authorized in advance by COMKFOR.

d. The KFOR shall have complete and unimpeded freedom of movement by ground, air, and water into and throughout Kosovo. It shall in Kosovo have the right to bivouac, maneuver, billet, and utilize any areas or facilities to carry out its responsibilities as required for its support, training, and operations, with such advance notice as may be practicable. Neither the KFOR nor any of its personnel shall be liable for any damages to public or private property that they may cause in the course of duties related to the implementation of this Chapter. Roadblocks, checkpoints, or other impediments to KFOR freedom of movement shall constitute a breach of this Chapter and the violating Party shall be subject to military action by the KFOR, including the use of necessary force to ensure compliance with this Chapter.

6. The Parties understand and agree that COMKFOR shall have the authority, without interference or permission of any Party, to do all that he judges necessary and proper, including the use of military force, to protect the KFOR and the UN and to accept the responsibilities listed in this

requirements.

7. Notwithstanding any other provisions of this Chapter, the Parties understand and agree that COMKFOR has the right and is authorized to compel the removal, withdrawal, or relocation of specific Forces and weapons, and to order the cessation of any activities whenever the COMKFOR determines such Forces, weapons, or activities to constitute a threat or potential threat to either the KFOR or its mission, or to another Party. Forces failing to redeploy, withdraw, relocate, or to cease threatening or potentially threatening activities following such a demand by the KFOR shall be subject to military action by the KFOR, including the use of necessary force, to ensure compliance, consistent with the terms set forth in Article I, paragraph 3.

Article IX: Border Control The Parties understand and agree that, until other arrangements are established, and subject to provisions of this Chapter and Chapter 2, controls along the international border of the FRY that is also the border of Kosovo will be maintained by the existing institutions normally assigned to such tasks, subject to supervision by the KFOR and the IM, which shall have the right to review and approve all personnel and units, to monitor their performance, and to remove and replace any personnel for behavior inconsistent with this Chapter.

Article X: Control of Air Movements The appropriate NATO commander shall have sole authority to establish rules and procedures governing command and control of the airspace over Kosovo as well as within a 25 kilometer Mutual Safety Zone (MSZ). This MSZ shall consist of FRY airspace within 25 kilometers outward from the boundary of Kosovo with other parts of the FRY. This Chapter supersedes the NATO Kosovo Verification Mission Agreement of October 12, 1998 on any matter or area in which they may contradict each other. No military air traffic, fixed or rotary wing, of any Party shall be permitted to fly over Kosovo or in the MSZ without the prior express approval of the appropriate NATO commander. Violations of any of the provisions above, including the appropriate NATO commander's rules and procedures governing the airspace over Kosovo, as well as unauthorized flight or activation of FRY Integrated Air Defense (IAE)S within the MSZ, shall be subject to military action by the KFOR, including the use of necessary force. The KFOR shall have a liaison team at the FRY Air Force HQ and a YAADF liaison shall be established with the KFOR. The Parties understand and agree that the appropriate NATO commander may delegate control of normal civilian air activities to appropriate FRY institutions to monitor operations, deconflict KFOR air traffic movements, and ensure smooth and safe operation of the air traffic system.

Article XI: Establishment of a Joint Military Commission

1. A Joint Military Commission (JMC) shall be established with the deployment of the KFOR to Kosovo.

2. The JMC shall be chaired by COMKFOR or his representative and consist

- c. a senior military representative of all other Forces;
  - d. a representative of the IM;
  - e. other persons as COMKFOR shall determine, including one or more representatives of the Kosovo civilian leadership
1. The JMC shall:
- a. serve as the central body for all Parties to address any military complaints, questions, or problems that require resolution by the COMKFOR, such as allegations of cease-fire violations or other allegations of non-compliance with this Chapter;
  - b. receive reports and make recommendations for specific actions to COMKFOR to ensure compliance by the Parties with the provisions of this Chapter;
  - c. assist COMKFOR in determining and implementing local transparency measures between the Parties.
4. The JMC shall not include any persons publicly indicted by the International Criminal Tribunal for the Former Yugoslavia.
5. The JMC shall function as a consultative body to advise COMKFOR. However, all final decisions shall be made by COMKFOR and shall be binding on the Parties.
6. The JMC shall meet at the call of COMKFOR. Any Party may request COMKFOR to convene a meeting.
7. The JMC shall establish subordinate military commissions for the purpose of providing assistance in carrying out the functions described above. Such commissions shall be at an appropriate level, as COMKFOR shall direct. Composition of such commissions shall be determined by COMKFOR.

Article XII: Prisoner Release

1. By EIF + 21 days, the Parties shall release and transfer, in accordance with international humanitarian standards, all persons held in connection with the conflict (hereinafter "prisoners"). In addition, the Parties shall cooperate fully with the International Committee of the Red Cross (ICRC) to facilitate its work, in accordance with its mandate, to implement and monitor a plan for the release and transfer of prisoners in accordance with the above deadline. In preparation for compliance with this requirement, the Parties shall:
- a. grant the ICRC full access to all persons, irrespective of their status, who are being held by them in connection with the conflict, for visits in accordance with the ICRC's standard operating procedures;
  - b. provide to the ICRC any and all information concerning prisoners, as requested by the ICRC, by EIF + 14 days.
2. The Parties shall provide information, through the tracing mechanisms of the ICRC, to the families of all persons who are unaccounted for. The

- c. a senior military representative of all other Forces;
- d. a representative of the ILM;
- e. other persons as COMKFOR shall determine, including one or more representatives of the Kosovo civilian leadership.

1. The JMC shall:

a. serve as the central body for all Parties to address any military complaints, questions, or problems that require resolution by the COMKFOR, such as allegations of cease-fire violations or other allegations of non-compliance with this Chapter;

b. receive reports and make recommendations for specific actions to COMKFOR to ensure compliance by the Parties with the provisions of this Chapter;

c. assist COMKFOR in determining and implementing local transparency measures between the Parties.

4. The JMC shall not include any persons publicly indicted by the International Criminal Tribunal for the Former Yugoslavia.

5. The JMC shall function as a consultative body to advise COMKFOR. However, all final decisions shall be made by COMKFOR and shall be binding on the Parties.

6. The JMC shall meet at the call of COMKFOR. Any Party may request COMKFOR to convene a meeting.

7. The JMC shall establish subordinate military commissions for the purpose of providing assistance in carrying out the functions described above. Such commissions shall be at an appropriate level, as COMKFOR shall direct. Composition of such commissions shall be determined by COMKFOR.

Article XII: Prisoner Release

1. By EIF + 21 days, the Parties shall release and transfer, in accordance with international humanitarian standards, persons held in connection with the conflict (hereinafter "prisoners of war"). The Parties shall cooperate fully with the International Committee of the Red Cross (ICRC) to facilitate its work, in accordance with the ICRC's mandate, to develop a plan for the release and transfer of prisoners of war by a deadline. In preparation for this deadline, the Parties shall:

a. grant the ICRC access to all prisoners of war who are being held in accordance with the ICRC's mandate;

b.

Article XIII: Cooperation The Parties shall cooperate fully with all entities involved in implementation of this settlement, as described in the Framework Agreement, or which are otherwise authorized by the United Nations Security Council, including the International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia.

Article XIV: Notification to Military Commands Each Party shall ensure that the terms of this Chapter and written orders requiring compliance are immediately communicated to all of its Forces.

Article XV: Final Authority to Interpret

1. Subject to paragraph 2, the KFOR Commander is the final authority in theater regarding interpretation of this Chapter and his determinations are binding on all Parties and persons.

2. The CIM is the final authority in theater regarding interpretation of the references in this Chapter to his functions (directing the VJ Border Guards under Article II, paragraph 3; his functions concerning the MUP under Article VI) and his determinations are binding on all Parties and persons.

Article XVI: K-Day The date of activation of KFOR -- to be known as K-Day -- shall be determined by NATO.

Appendices:

A. Approved VJ/MUP Cantonment Sites

B. Status of Multi-National Military Implementation Force

Appendix A: Approved VJ/MUP Cantonment Sites

1. There are 13 approved cantonment sites in Kosovo for all VJ units, weapons, equipment, and ammunition. Movement to cantonment sites, and subsequent withdrawal from Kosovo, will occur in accordance with this Chapter. As the phased withdrawal of VJ units progresses along the timeline as specified in this Chapter, COMKFOR will close selected cantonment sites.

2. Initial approved VJ cantonment sites:

- a) Pristina SW 423813NO210818E b) Pristina Airfield 423412NO210040E c) Vuçitrin North 424936NO20575SE d) Kosovska Mitrovica 425315NO20S227E e) Gnjilane NE 422807NO21284SE f) Urosevac 422233NO2107S3E g) Prizren 421315NO204S04E h) Djakovica SW 422212NO202530E i) Pec 423910NO20172SE j) Pristina Explosive Storage Fac 423836NO211225E k) Pristina Ammo Depot SW

423938NO210934E

3. Within each cantonment site, VJ units are required to canton all heavy weapons and vehicles outside of storage facilities.

4. After EIF + 180 days, the remaining 2500 VJ forces dedicated to border security functions provided for in this Agreement will be garrisoned and cantoned at the following locations: Djakovica, Prizren, and Ursoevac; subordinate border posts within the Border Zone; a limited number of existing facilities in the immediate proximity of the Border zone subject to the prior approval of COMKFOR, and headquarters/C2 and logistic support facilities in Pristina.

5. There are 37 approved cantonment sites for all MUP and Special Police force units in Kosovo. There are seven (7) approved regional SUPS. Each of the 37 approved cantonment sites will fall under the administrative control of one of the regional SUPS. Movement to cantonment sites, and subsequent withdrawal of MUP from Kosovo, will occur in accordance with this Chapter.

6. Approved MUP regional SUPs and cantonment sites.

a) Kosovska Mitrovica SUP 425300N0205200E 1) Kosovska Mitrovica (2 locations) 2) Leposavic 3) Srbica 4) Vucitrn 5) Zubin Potok b) Pristina SUP 424000N0211000E 1) Pristina (8 locations) 2) Glogovac 3) Kosovo Polje 4) Lipjan 5) Obilic 6) Podujevo c) Pec SUP 423900N0201600E 1) Pec (2 locations) 2) Klina 3) Istok 4) Malisevo d) Djakovica SUP 422300N0202600E 1) Djakovica (2 locations) 2) Decani e) Urosevac SUP 422200N0211000E 1) Urosevac (2 locations) 2) Stimlje 3) Strpce 4) Kacanik f) Gnjilane SUP 422800N0212900E 1) Gnjilane (2 locations) 2) Kamenica 3) Vitina 4) Kosovska 5) Novo Brdo g) Prizren SUP 421300N0204500E 1) Prizren (2 locations) 2) Orahovac 3) Suva Reka 4) Gora

7. Within each cantonment site, MUP units are required to canton all vehicles above 6 tons, including APCs and BOVs, and all heavy weapons outside of storage facilities.

8. KFOR will have the exclusive right to inspect any cantonment site or any other location at any time, without interference from any Party.

Appendix B: Status of Multi-National Military Implementation Force

1. For the purposes of this Appendix, the following expressions shall have the meanings hereunder assigned to them:

a. "NATO" means the North Atlantic Treaty Organization (NATO), its subsidiary bodies, its military Headquarters, the NATO-led KFOR, and any elements/units forming any part of KFOR or supporting KFOR, whether or not they are from a NATO member country and whether or not they are under NATO or national command and control, when acting in furtherance of this Agreement

b. "Authorities in the FRY" means appropriate authorities, whether Federal, Republic, Kosovo or other.

Operation, with the exception of personnel locally hired.

d. "the Operation" means the support, implementation, preparation, and participation by NATO and NATO personnel in furtherance of this Chapter.

e. "Military Headquarters" means any entity, whatever its denomination, consisting of or constituted in part by NATO military personnel established in order to fulfill the Operation.

f. "Authorities" means the appropriate responsible individual, agency, or organization of the Parties.

g. "Contractor personnel" means the technical experts or functional specialists whose services are required by NATO and who are in the territory of the FRY exclusively to serve NATO either in an advisory capacity in technical matters, or for the setting up, operation, or maintenance of equipment, unless they are:

(1) nationals of the FRY; or

(2) persons ordinarily resident in the FRY. h. "Official use" means any use of goods purchased, or of the services received and intended for the performance of any function as required by the operation of the Headquarters.

i. "Facilities" means all buildings, structures, premises, and land required for conducting the operational, training, and administrative activities by NATO for the Operation as well as for accommodation of NATO personnel.

2. Without prejudice to their privileges and immunities under this Appendix, all NATO personnel shall respect the laws applicable in the FRY, whether Federal, Republic, Kosovo, or other, insofar as compliance with those laws is compatible with the entrusted tasks/mandate and shall refrain from activities not compatible with the nature of the Operation.

3. The Parties recognize the need for expeditious departure and entry procedures for NATO personnel. Such personnel shall be exempt from passport and visa regulations and the registration requirements applicable to aliens. At all entry and exit points to/from the FRY, NATO personnel shall be permitted to enter/exit the FRY on production of a national identification (ID) card. NATO personnel shall carry identification which they may be requested to produce for the authorities in the FRY, but operations, training, and movement shall not be allowed to be impeded or delayed by such requests.

4. NATO military personnel shall normally wear uniforms, and NATO personnel may possess and carry arms if authorized to do so by their orders. The Parties shall accept as valid, without tax or fee, drivers, licenses and permits issued to NATO personnel by their respective national authorities.

5. NATO shall be permitted to display the NATO flag and/or national flags of its constituent national elements/units on any NATO uniform, means of transport, or facility.

6. a. NATO shall be immune from all legal process, whether civil, administrative, or criminal.

b. NATO personnel, under all circumstances and at all times, shall be immune from the Parties' jurisdiction in respect of any civil, administrative, criminal, or disciplinary offenses which may be committed by them in the FRY. The Parties shall assist States participating in the operation in the

c. Notwithstanding the above and with the NATO Commander's express agreement in each case, the authorities in the FRY may exceptionally exercise jurisdiction in such matters, but only in respect of Contractor personnel who are not subject to the jurisdiction of their nation of citizenship.

7. NATO personnel shall be immune from any form of arrest, investigation, or detention by the authorities in the FRY. NATO personnel erroneously arrested or detained shall immediately be turned over to NATO authorities.

8. NATO personnel shall enjoy, together with their vehicles, vessels, aircraft, and equipment, free and unrestricted passage and unimpeded access throughout the FRY including associated airspace and territorial waters. This shall include, but not be limited to, the right of bivouac, maneuver, billet, and utilization of any areas or facilities as required for support, training, and operations.

9. NATO shall be exempt from duties, taxes, and other charges and inspections and custom regulations including providing inventories or other routine customs documentation, for personnel, vehicles, vessels, aircraft, equipment, supplies, and provisions entering, exiting, or transiting the territory of the FRY in support of the Operation.

10. The authorities in the FRY shall facilitate, on a priority basis and with all appropriate means, all movement of personnel, vehicles, vessels, aircraft, equipment, or supplies, through or in the airspace, ports, airports, or roads used. No charges may be assessed against NATO for air navigation, landing, or takeoff of aircraft, whether government-owned or chartered. Similarly, no duties, dues, tolls or charges may be assessed against NATO ships, whether government-owned or chartered, for the mere entry and exit of ports. Vehicles, vessels, and aircraft used in support of the operation shall not be subject to licensing or registration requirements, nor commercial insurance

11. NATO is granted the use of airports, roads, rails, and ports without payment of fees, duties, dues, tolls, or charges occasioned by mere use. NATO shall not, however, claim exemption from reasonable charges for specific services requested and received, but operations/movement and access shall not be allowed to be impeded pending payment for such services.

12. NATO personnel shall be exempt from taxation by the Parties on the salaries and emoluments received from NATO and on any income received from outside the FRY.

13. NATO personnel and their tangible moveable property imported into, acquired in, or exported from the FRY shall be exempt from all duties, taxes, and other charges and inspections and custom regulations.

14. NATO shall be allowed to import and to export, free of duty, taxes and other charges, such equipment, provisions, and supplies as NATO shall require for the operation, provided such goods are for the official use of NATO or for sale to NATO personnel. Goods sold shall be solely for the use of NATO personnel and not transferable to unauthorized persons.

15. The Parties recognize that the use of communications channels is necessary for the Operation. NATO shall be allowed to operate its own internal mail services. The Parties shall, upon simple request, grant all telecommunications services, including broadcast services, needed for the Operation, as determined by NATO. This shall include the right to utilize such means and services as required to assure full ability to communicate

appropriate authorities in the FRY.

16. The Parties shall provide, free of cost, such public facilities as NATO shall require to prepare for and execute the Operation. The Parties shall assist NATO in obtaining, at the lowest rate, the necessary utilities, such as electricity, water, gas and other resources, as NATO shall require for the Operation.

17. NATO and NATO personnel shall be immune from claims of any sort which arise out of activities in pursuance of the operation; however, NATO will entertain claims on an *ex gratia* basis.

18. NATO shall be allowed to contract directly for the acquisition of goods, services, and construction from any source within and outside the FRY. Such contracts, goods, services, and construction shall not be subject to the payment of duties, taxes, or other charges. NATO may also carry out construction works with their own personnel.

19. Commercial undertakings operating in the FRY only in the service of NATO shall be exempt from local laws and regulations with respect to the terms and conditions of their employment and licensing and registration of employees, businesses, and corporations.

20. NATO may hire local personnel who on an individual basis shall remain subject to local laws and regulations with the exception of labor/employment laws. However, local personnel hired by NATO shall:

- a. be immune from legal process in respect of words spoken or written and all acts performed by them in their official capacity;
- b. be immune from national services and/or national military service obligations;
- c. be subject only to employment terms and conditions established by NATO; and
- d. be exempt from taxation on the salaries and emoluments paid to them by NATO.

21. In carrying out its authorities under this Chapter, NATO is authorized to detain individuals and, as quickly as possible, turn them over to appropriate officials.

22. NATO may, in the conduct of the Operation, have need to make improvements or modifications to certain infrastructure in the FRY, such as roads, bridges, tunnels, buildings, and utility systems. Any such improvements or modifications of a non-temporary nature shall become part of and in the same ownership as that infrastructure. Temporary improvements or modifications may be removed at the discretion of the NATO Commander, and the infrastructure returned to as near its original condition as possible, fair wear and tear excepted.

23. Failing any prior settlement, disputes with the regard to the interpretation or application of this Appendix shall be settled between NATO and the appropriate authorities in the FRY.

24. Supplementary arrangements with any of the Parties may be concluded to facilitate any details connected with the Operation.

Chapter 8

Amendment, Comprehensive Assessment, and Final Clauses

Article I: Amendment and Comprehensive Assessment

1. Amendments to this Agreement shall be adopted by agreement of all the Parties, except as otherwise provided by Article X of Chapter 1.
2. Each Party may propose amendments at any time and will consider and consult with the other Parties with regard to proposed amendments.
3. Three years after the entry into force of this Agreement, an international meeting shall be convened to determine a mechanism for a final settlement for Kosovo, on the basis of the will of the people, opinions of relevant authorities, each Party's efforts regarding the implementation of this Agreement, and the Helsinki Final Act, and to undertake a comprehensive assessment of the implementation of this Agreement and to consider proposals by any Party for additional measures.

Article II: Final Clauses

1. This Agreement is signed in the English language. After signature of this Agreement, translations will be made into Serbian, Albanian, and other languages of the national communities of Kosovo, and attached to the English text.
2. This Agreement shall enter into force upon signature. [signature lines]

For the Federal Republic of Yugoslavia

For the Republic of Serbia

For Kosovo

Witnessed by:

For the European Union

For the Russian Federation

For the United States of America

27-2-99

■ In Kosovo heerst de stilte voor de storm. Deadline na landerigheid wisselen elkaar af. Zomin als de Servische en Albanese delegaties in Rambouillet tot elkaar komen, zomin naderen beide partijen elkaar in Kosovo zelf. 'We zijn in staat bommen te plaatsen bij politieposten en militaire objecten. We moeten en zullen ons land bevrijden.'

Vrijdag 19 februari

Om halfelf meld ik me bij het secretariaat voor informatie van Kosovo en Metrohija, om een persaccrediatie van de Servische overheid te krijgen. Die accreditatie is nodig om langs de roadblocks van het Servische leger en de politie te komen. De afgelopen week - met de onderhandelingen in Rambouillet in volle gang - werd er nergens gecontroleerd. Daarom had ik de gang naar de bureaucratie steeds uitgesteld. Maar omdat zaterdag om twaalf uur de deadline van de onderhandelingen afroopt, neem ik het zekere voor het onzekere.

Het secretariaat is gewestigd in een spungelig postcommunistisch flatgebouw met gouden, spiegelende ramen, midden in Pristina. Beneden in de hal hangt een Servische vlag boven een bak met verlepte planten. Het is druk: een verslaggever van de Ierse televisie met een *Engelse cameraman*, een *verslaggever van Paris Match*, een *Franssotagratr* en twee Japanners staan al te wachten.

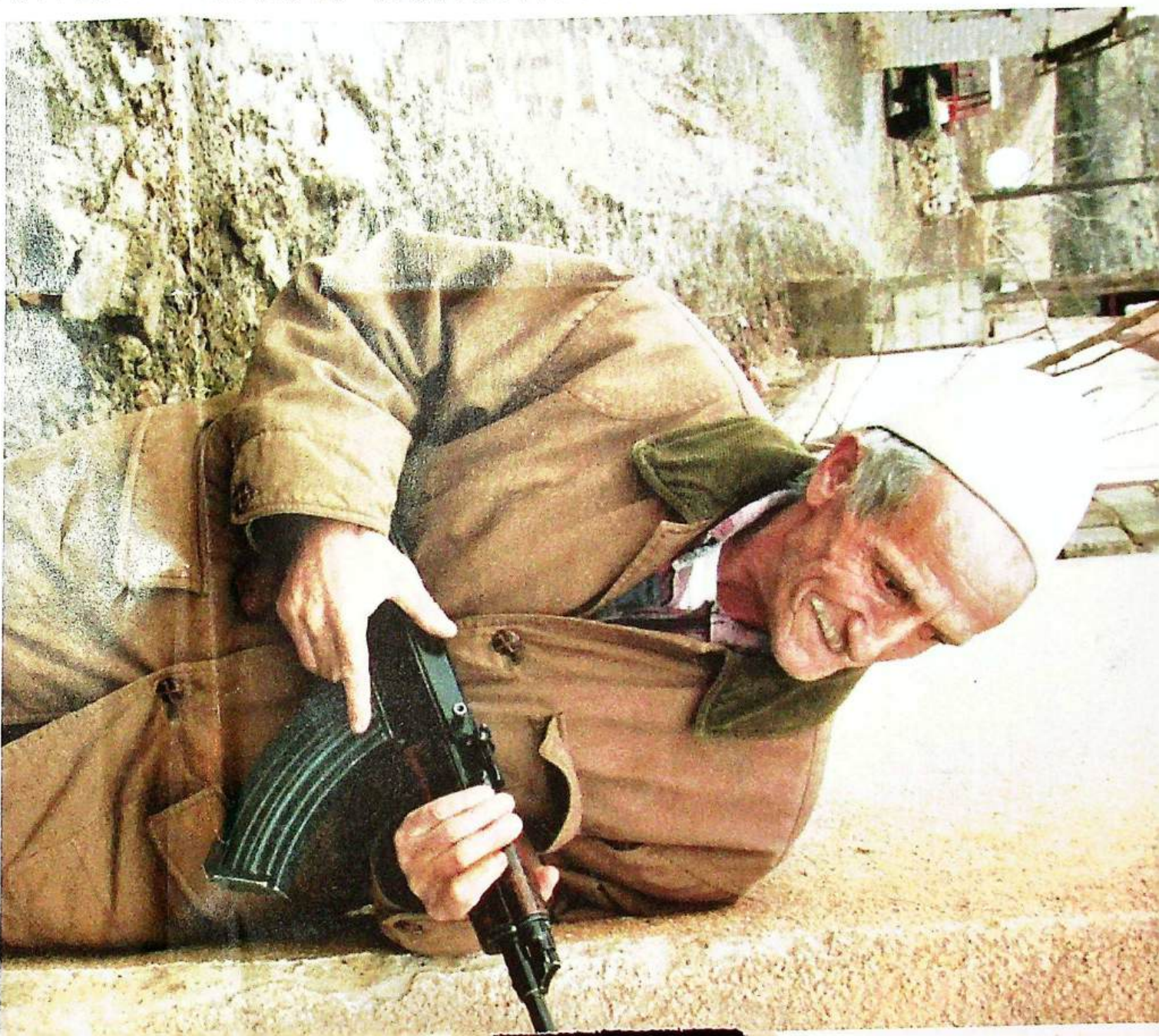
Wat gaat er morgen gebeuren? Komt er een akkoord in Rambouillet of niet? 'Geef mij maar *the full menu*,' zegt de doorgewinterde Franse fotografe Alexandra Boulat. 'Eerst bombardementen, dan de aankomst van de Navo-troepen en de terugtocht van het Servische leger en tot slot de installatie van een Albanese bestuur. Dan hebben we de komende weken een hoop werk.'

Zaterdag 20 februari

Vandaag is de grote dag. Zullen de Serviërs en Albanese een akkoord sluiten in Rambouillet? In het (pro-Servische) mediacentrum op de eerste verdieping van het Grand Hotel verdingt iedereen zich voor de televisieschermen als de deadline verstrikt. CNN-sterverlaggeefster Christiane Amanpour staat voor de hekken van het kasteel in Rambouillet. Ze heeft veel woorden nodig om te vertellen dat er geen nieuws is. En dan begint het lange wachten.

Om één uur wordt er een persconferentie aangekondigd, vervolgens om twee uur, maar er komt niemand naar buiten. In het mediacentrum hangt een landerige sfeer. Tolken en journalisten liggen languit in de gemakkelijke stoelen. 'De Serviërs bij ons in het flatgebouw zijn vanochtend vroeg vertrokken. Al hun huisraad hebben ze in een truck geladen, ze gingen naar familie in Belgrado.' Een andere tolk vertelt dat bij hem in de buurt de vier Servische families en de Albanese een 'klein Rambouillet' hebben gesloten. 'Als de Serviërs niet schieten, schieten wij ook niet.'

Ik loop een rondje door de stad. De straten zijn uitgestorven, alsof de finale van

het wereldkampioenschap voetbal wordt gespeeld. Aan het einde van de middag komt het bericht dat de onderhandelingen tot dinsdagnmiddag drie uur zijn uitgesteld.

Verslaggevers die het beleg in Sarajevo hebben meegemaakt, zijn voorbereid op een mislukking van de onderhandelingen. Ze hebben kaarsen en extra benzine ingeslagen. 'Als het hier echt uit de hand loopt, vertrek ik naar het gebied van het UCK,' zegt de een. 'De Serviërs zien buitenlandse journalisten als pro-Albanes, als mensen die leugens vertellen over de Serviërs. De afgelopen dagen heb ik al Servische burgers op straat zien zwaaien met kalasnikovs,' zegt de ander. 'Er is hier zoveel woede en haat, dat het echt op een bloedbad kan uitlopen. Navo-bombardementen kunnen niet voorkomen dat er op straat wordt gemoord.'

Zondag 21 februari

Het nieuwtje van vandaag is het toemend aantal schietincidenten tussen het UCK en het Servische leger. Bij het stadje Podujevo was het vanochtend opnieuw raak, en de grote televisiestations en persbureaus vertrekken met hun gepantserde wagens waarop met grote letters TV staat. Het gebied ligt een uur rijden vanaf Pristina.

Na het onblijt volg ik met vertaler Kujtim in een (ongepantserde) Nissan. Kujtim en tientallen andere jonge Albanese hebben de afgelopen maanden goud geld vertend aan de zwerm journalisten die is neergeald in Kosovo. Een dagje tolken kost honderdvijftig Duitse marken, een maandloon in Kosovo. Kujtim onderhoudt met zijn inkomen zijn familie. 'Liever zou ik naar de universiteit gaan en vrede hebben in Kosovo,' zegt hij.

De afgelopen maanden ging Kujtim met verslaggevers van de BBC, de NBC en de Spaanse televisie naar het front. Langs de route wijst Kujtim naar plekken waar hij net niet in grote problemen raakte. 'Hier werden we bijna geraakt door schijpschutters,' zegt hij, als we een ruïne van een huis passeren. 'En hier schoot een tank op een huis waarin ik vijf minuten ervoor nog dekking had gezocht.'

Gelukkig is het vandaag volstrekt rustig. Langs de weg staan hier en daar tanks en groepjes Servische soldaten. De weg is in handen van het Servische leger, de heuvels eromheen zijn UCK-gebied. In Podujevo worden we tegengehouden door twee politiemannen. 'Hier wordt gevocht, jullie mogen niet verder,' zeggen ze. Via een andere weg komen we terecht bij een UCK-roadblock. De frontlijns zijn maar een paar honderd meter

van elkaar verwijderd. Vanochtend zijn er langdurige schotenwisselingen geweest. Aan de zijde van het UCK is één gewonde gevallen,' zegt de UCK-strijder die mijn Albanese accreditatie controleert. Want niet alleen het Servische ministerie van informatie, ook het Albanese bevrijdingsleger heeft in Pristina een kantoor waar journalisten zich moeten accrediteren.

Bij het UCK-hoofdkwartier (een verlaten villa) in het dorp Lapastica, is het een komen en gaan van journalisten. Op de binnenplaats staan *journalheidsbrieven* met UCK-nummerplaten. Binnen zitten achter een tafel vier UCK-strijders. Woordvoerder is Lirak Celaj, van beroep opmaker bij de krant *Koha Ditore*. Na het grote Servische offensief in september vorig jaar, is hij bij het UCK gegaan. Celaj is ook acteur. Hij speelde in de driedelige UCK-videofilm *Vollharving*, die gaat over het wel en wee van een Albanese vrijheidsstrijder.

Celaj groesiert in stevige uitspraken. Van de onderhandelingen in Rambouillet verwacht hij helemaal niets. Als er geen uitzicht is op onafhankelijkheid voor Kosovo, zullen de UCK-vertegenwoordigers nooit akkoord gaan, voorspelt Celaj. 'Als ze met minder genoegen nemen, zijn ze voor ons verraders,' zegt Celaj. Het UCK heeft zich de afgelopen maanden

Wachten op een bloedbad

een vlek op de kaart - zo groot als Zee-land, Noord-Brabant en Limburg samen, met in totaal niet meer dan twee miljoen inwoners - als onafhankelijke natie in het moderne Europa?

Op een afstand bekeken is het antwoord simpel: helemaal niets. Maar welke keus heeft een Albanese sprekende Joegoslaaf die zijn hele leven al wordt achtergesteld, werkloos is geworden omdat Milosevic alle Albanese ambtenaren ontslaat, wiens tegoeden bij de Jugobank opeens niet meer worden uitgekeerd, wiens kinderen niet meer naar school kunnen, maar in kleine ruimten bovenop elkaar op dunne schuimrubbers matjes hun lessen moeten volgen?

Hozeer de Serviërs de Albanen treiteren en dwarszitten, blijft als tolk Kujtim en ik een bezoek brengen aan het gebouw van de juridische en economische faculteit van de universiteit van Pristina. Afgelopen week droegen de Servische autoriteiten - als gebaar van goede wil - de gebouwen over aan de Albanen.

In 1991 ontzede Milosevic Albanese studenten en professoren de toegang tot universiteitsgebouwen en middelbare scholen. Het onderwijs ging 'ondergronds'. De studenten kregen college in particuliere gebouwen en privéhuizen. Inkomen voor de professoren was minimaal en soms kregen ze helemaal niets. Professor Romeins rech Bandy/ Quashi ontvangt ons in een kaal, leeg kantoor. 'Sorry dat het hier zo ongezellig is,' zegt Quashi. 'De Serviërs hebben alles, maar dan ook alles wat ze konden meemen, meegenomen. De kasten, de stoelen, de lampen, de telefoons. Alleen de tapijten zijn blijven liggen.' De rechtsgeleerde struikelde over zijn woorden van woede. 'We hadden een bibliotheek met honderdduizend boeken. Drie weken geleden zijn die allemaal verdwenen. Niemand weet waar naar toe. We kunnen helemaal opnieuw beginnen.'

Heeft hij zijn Servische collega's gevraagd waar de spullen zijn gebleven. 'Vroeger sprak ik hen dagelijks. Maar sinds 1991 mijden we elkaar. We hebben hier niet te maken met academici, maar met criminelen. Ze hebben samengewerkt met een dictatorial regime en al die jaren hun mond gehouden.'

's Middags horen we van de afdeling persvoorlichting van de OVSE dat er opnieuw gerecht is zijn gemeld, dit keer in het dorp Okrasica. Politieagenten zouden mannen en vrouwen hebben gescheiden, honderden mensen zouden op de vlucht zijn geslagen. We rijden erheen. Mannen en vrouwen van elkaar scheiden? Dat ruikt naar een moordpartij (met Srebrenica in gedachten).

Maar als we aankomen is het rustig in het dorp. Bewoners vertellen dat vijfhonderd soldaten en enkele tanks het dorp zijn binnengekomen. 'We hoorden schieten en zijn naar de spoorbaan gelopen. We wilden vluchten naar Vucitrn,' zegt Fetije Meholl. Maar soldaten hielden de bevolking tegen.

'Mijn zoon en nog twee neven zijn door de politie opgepakt. Ik weet niet waarom. We hebben niets met het UCK te maken. Wat er met ze is gebeurd, weten we niet,' zegt Meholl bijna in tranen.

'Later zijn we naar het politiebureau gegaan, maar daar wisten ze van niets. Als ze van de politie een paar klappen krijgen en ze komen snel weer terug naar huis, dank ik God op mijn blote knieën. Ik hoop dat ze niet naar een strafkamp worden overgebracht. Wat kunnen wij doen? We kunnen alleen maar wachten en hopen dat ze niets overkomt.'

Advocaat Bajram Kelmendi is de bekendste mensenrechtadvocaat in Kosovo. Uit zijn bureauvlade haalt hij een lijst met ruim elfhonderd namen van Albanen die het afgelopen jaar zijn gearresteerd. 'En daar komen wekelijks tientallen mensen bij,' zegt Bajram. 'Ze worden beschuldigd van terroristische activiteiten. Tijdens de verhoren worden ze zwaar gemarteld met elektroshocks en geslagen met metalen staven. Alle trucs uit het handboek voor martelingen worden toegepast. Ik heb daarvan ook officiële verklaringen, van artsen uit Servische ziekenhuizen. Bijna alle verdachten slaan door en krijgen vervolgens tijdens showprocessen gevangenisstraffen opgelegd van tien of twintig jaar. Het enige bewijs is de onder dwang afgelegde bekentenis.'

In het ontwerp-vredesakkoord van Rambouillet staat dat alle politieke gevangenen amnestie zullen krijgen. Advocaat Bajram gelooft daar niet in. 'De Serviërs doen nooit wat ze beloven. Ze liegen en bedriegen. Geloof me, dat zit in hun genen. Kijk naar de universiteiten en scholen. Al twee jaar geleden zouden die gebouwen worden overgedragen. Milosevic is zijn belofte niet nagekomen. Het zal nog lang duren voordat die mensen vrijkomen, vredesakkoord of niet.'

's Avonds ga ik eten bij Toni's Spagetteria. Als ik aan mijn pizza zit, kom ik de Nederlandse OVSE-waarnemer Lex van Voorst tegen. De oud-militair werkt in het *operations centre* in Pristina en weet dus precies wat zich in het veld afspeelt. Van Voorst nuanceert het beeld van het slechte Servische leger tegenover de helden van het UCK. 'De meeste schietpartijen die de afgelopen dagen plaatsvonden (en ook die van vannmiddag in Okrasica), zijn uitgelokt door het UCK,' zegt Van Voorst. 'Het UCK valt konvooien van het leger of de politie aan. Nadat het UCK het vuur heeft geopend, vuren de Serviërs terug. De laatste twee weken gebeurt dat steeds vaker. Het lijkt wel of het UCK incidenten wil uitlokken.'

Ondanks alle geruchten en speculaties weet Van Voorst zeker dat de Serviërs de afgelopen weken geen versterkingen hebben aangevoerd. 'Af en toe komen er troepen in, maar dan gaan er ook weer trucks met soldaten weg. Het zijn versterkingen, geen versterkingen. Als de Serviërs willen, zouden ze hier hun modernste materieel kunnen opstellen. Dat doen ze niet. De tanks stammen uit de jaren vijftig. Als ze schieten, richten ze niet op huizen.' Houdt het Servische leger zich op dit moment in? 'Ja, daar lijkt het wel op.'

Dinsdag 23 februari

In het Servische mediacentrum worden de UCK-aanvallen hard veroordeeld. 'Op deze manier proben de terroristen de mediadrak te verhogen in de eindfase van de onderhandelingen in Rambouillet,' aldus Zoran Andjelkovic van het mediacentrum. 'Wij laten ons niet afleiden door manipulaties en blijven vasthouden aan alle noodzakelijke maatregelen om de terroristische benden totaal te vernietigen.'

's Middags om drie uur stemt de Albanese delegatie in Rambouillet in met autonomie voor Kosovo, maar ze eist wel twee weken om haar achterban te raadplegen. De Serviërs blijven zich verzetten tegen stationering van een troepenmacht in Kosovo.

Wij zitten hier voortlopig nog wel even.

fink kunnen versterken. 'We hebben antitankwapens en een betere communicatie. Ons leger bestaat inmiddels uit dertigduizend man. We zijn nu sterk genoeg om Pristina aan te vallen. Als ze ons daartoe dwingen, zullen we de oorlog ook gaan voeren in het hart van Servië, we zijn in staat om bommen te plaatsen bij politieposten en militaire objecten. We moeten en zullen ons land bevrijden.'

Maandag 22 februari

Zoals elke ochtend bel ik met OVSE-voorlichtster Beatrice Lacoste voor het laatste nieuws. Ze is opgewonden. Bij Podujevo (het dorpje waar we gisteren waren) zijn twee OVSE-waarnemers in elkaar geslagen door Servische politieagenten.

De OVSE'ers moesten hun papieren laten zien bij een roadblock. Toen ze hun auto stopten, stak een politieagent provocerend zijn geweer naar binnen. De OVSE'er deed zijn deur open en er ontstond een woordenwisseling. De Servische agent haalde uit en gaf hem twee klappen op zijn gezicht. Toen de andere OVSE'er zich ermee wilde bemoeien, kreeg ook hij een pak slaag. 'De OVSE'ers zijn niet gewond geraakt, maar wel ontzettend geschrokken. We zullen hiervan een rapport opstellen en dat naar Rambouillet sturen,' zegt Lacoste.

Bij een kiosk kopen vertaler Kujtim en ik de Servische regeringskrant *Večernje Novosti* (Het Ochtendnieuws). De Servische president Milan Milutinovic is optimistisch over de onderhandelingen in Rambouillet, schrijft de krant. Hij ziet meningsverschillen tussen de leden van de Contactgroep over de wenselijkheid van Navo-troepen in Kosovo. Niet alleen de Russen en de Italianen zien meer in alleen politieke oplossingen, ook de Amerikanen beginnen die kant op te schuiven, aldus Milutinovic.

Verderop in de krant haalt de Servische publieke aanklager voor Kosovo Danica Marinkovic flink uit naar de OVSE die 'praat met twee monden'. Ambassadeur Walker beschuldigde de Serviërs er ten onrechte van verantwoordelijk te zijn voor de dood van veertig mensen in Raek. 'De waslijst met wandaden die deze zogenaamde neutrale waarnemer heeft uitgehaald tijdens zijn verblijf in El Salvador, is lang,' zegt Marinkovic.

De internationale gemeenschap wil koste wat het kost voorkomen dat de Albanese wens voor onafhankelijkheid in Kosovo werkelijkheid wordt. De Groot-Albanese gedachte kan leiden tot conflicten in Albanie, Macedonië en de omliggende landen. Autonomie, dat is het maximale dat de Albanese delegatie wordt beloofd in Rambouillet. Dat lijkt redelijk. Wat moet

'Ik dacht altijd dat ik zwembaden zou aanleggen, nu bouw ik bunkers'

12-juli, 1998

ARJEN VAN DER ZIEL ■ 'Niemand kan altijd in angst leven. Eindelijk doen we iets' – studenten, doktoren, kleermakers, kortom elke Albanese in Kosovo die een geweer durft vast te houden, heeft zich in zijn eigen dorp gemeld voor de strijd tegen de 'bezetter', de Serviërs. Arjen van der Ziel ging mee met guerrillastrijders in spe naar hun ouderlijk huis en bezocht bevrijde dorpen in Kosovo – een reportage.

Het is het zuiden van de Servische provincie Kosovo, waar de Albanese rebellen van het Kosovo Bevrijdingsleger (UCK) voor afscheiding van Servië vechten. Etnische Albanese maken in Kosovo meer dan negentig procent van de bevolking uit. Het UCK was tot voor kort een schimmig guerrillaleger, dat af en toe een aanslag pleegde. Maar het verzet is de afgelopen maanden razendsnel gegroeid. Er gaat vrijwel geen dag voorbij zonder dat weer een gehucht zichzelf 'bevrijd' verklaart.

De meubelmaker van het dorp komt het wapenlokaal binnen. Hij heeft een afand-se kalasnikov voorzien van een nieuwe houten kolf. 'De geweren die we hier krijgen komen uit Albanië', zegt hij. 'Ze zijn oud en zijn jarenlang met weinig respect behandeld.'

Het dorp is sinds een paar weken 'vrij'. Vaders hebben hun zonen teruggeroepen uit de stad om te helpen bij de verdediging, en dorpingen die als gastarbeider in West-Europa werkten zijn naar huis gekomen om te vechten. Bijna iedereen is bij de strijd betrokken. De timmerman fabriceerde een rek voor het wapenmagazijn, vrouwen naaien UCK-badges op uniformen en een jongen met vermeende artistieke aanleg brandt de tweekoppige adelaar van de Albanese vlag in de kolven van de geweren. 'Er is nu geen weg meer terug,' zegt de tweewiuitigjarige Besnik, die civiele techniek studeert in Kosovo's hoofdstad Pristina. 'Als we onze wapens opgeven maken de Serviërs ons af.' Besnik keerde een maand geleden terug naar zijn geboorte-

Opleidingskamp UCK

dorp. 'Ik heb een hekel aan oorlog en geweld, maar als je hoort dat je familie in gevaar is kun je niet anders.'

Hij kreeg net als veel dorpsgenoten een paar uur vuurwapenstructie en helpt nu bij het bouwen van bunkers en schuilkelders. De kennis uit zijn studie komt daarbij goed van pas. In de bossen worden schuilplaatsen gemaakt voor de vrouwen en kinderen, zodat ze zich kunnen verstoppen als de Serviërs komen. 'Dit is mijn eerste baan,' zegt Besnik. Hij laat zijn handpalmen zien, waarop eelt is gegroeid. 'Ik dacht altijd dat ik zwembaden zou aanleggen of mooie gebouwen zou ontwerpen. Nu bouw ik bunkers.'

Het UCK ging eind vorig jaar in de aanval. De activiteiten werden vooral opgevoerd in Drenica, een heuvelachtige regio ten westen van Pristina. De Servische politie durfde zich na een paar maanden zelfs met pant-

serwagens niet meer in de dorpen te vertonen. In februari begonnen Servische troepen een zuiveringsoperatie, waarbij ten minste tachtig Albanese werden gedood, onder wie veel vrouwen en kinderen. Duitzenden burgers sloegen op de vlucht. Het bloedbad veroorzaakte een kettingreactie: de steun voor het UCK nam sterk toe en het aantal rebellen groeide. De Serviërs probeerden vervolgens de wapentoevoer van de guerrilla's af te snijden door de streek langs de grens met Albanië te ontvolken, maar met ieder terreurbombardement werd het UCK sterker.

Het bevrijdingsleger telt inmiddels duizenden strijders en heeft dertig procent van Kosovo in handen. De rebellen bemannen versterkte *checkpoints* op belangrijke door-gangswegen ten zuiden en westen van Pristina en schermutselingen maken normaal verkeer daar zo goed als onmogelijk. Grote vlekken op de kaart van Kosovo worden door de Albanese bevolking aangeduid als 'bevrijd' gebied.

Het UCK concentreert zich nu op de verdediging van de 'bevrijde' dorpen en op het rekruteren van nieuwe strijders. De werfing verloopt voorspoedig, want de meeste Albanese zijn de Servische onderdrukking meer dan zat. De strategie sluit bovendien goed aan bij de Albanese traditie. De mensen hier hebben buitenlandse overheersers altijd bevochten op het niveau van dorpen en clans.

Het dorp van Besnik ligt aan de rand van een UCK-gebied en verkeert daardoor in een penibele positie. De Serviërs hebben aan één kant van het plaatsje, in een vervallen fabriekscomplex, een grote troepenmacht gelegerd. Aan de andere kant, op een heuvel met uitzicht over het dorp, hebben ze artillerie gestationeerd. De Albanesen zitten in de tang. Continu wordt aan de schuilplaatsen en bunkers gewerkt. Besnik vertelt dat hij's nachts met een paar strijders tot op driehonderd meter van de soldaten op de heuveltop is geslopen. Razendsnel hebben ze

schuttersput gegraven. 'Op een zulten we hen verrassen,' zegt hij met een grins. 'Ze weten niet dat wij zo dicht genaderd zijn.' Een halve minuut later: 'Eindelijk heb ik medelijden met die jongens. Het zijn diensplichtigen en zij hebben er ook niet om gevraagd hiernaar toe gestuurd te worden. Waarschijnlijk zijn ze bang. Dit is voor hen vreemd land.'

SIPA PRESS SUNSHINE

oorlog is dat onmogelijk. De tarwe moet nu met één combine worden geoogst. En dat terwijl haast geboden is. 'We zijn bang dat de Serviërs onze velden in brand zullen steken,' zegt hij. 'Dat is nu heel makkelijk. Het is kurkdroog.'

Als het 's avonds begint te schemeren, zit de UCK-commandant van het gebied in het wapenlokaal. Een rustige man. Volledig in het zwart gekleed, op zijn basisbalpet prijkt een UCK-embleem. Hij zegt dat zijn mannen zich voortloping beperken tot het verdedigen van de bevrijde dorpen, omdat ze daar 'niet genoeg' wapens voor hebben. Maar meer wapentuig is in aantocht en dan wil hij ook aanvallen gaan uitvoeren. 'We bewijzen dit hele gebied.'

De commandant was onderwijzer in het districtshoofdstadje Suva Reka. Hij vertelt dat het UCK hem twee maanden geleden benaderde, omdat hij officier is geweest in het Joegoslavische leger. In 1987 zwaarde

hij af als kapitein van de luchtwapen. Het UCK richt zich volgens hem bij de rekrutering - zeker voor de leidinggevende functies - in eerste instantie op mannen die in dienst zijn geweest. Zij hebben weinig training nodig. Tot begin jaren negentig konden Albanese diensten in het Joegoslavische leger.

Hij beweert niet verbaasd te zijn over de snelle groei van het UCK. 'Overal waar Albanen zijn, is het UCK,' zegt hij. 'Wij hebben voor onze vrijheid. De Serviërs hebben zwaar materieel, maar vergeet niet: iemand moet het bedienen. Ze bombarderen ons van kilometers afstand. Als ze onze dorpen binnen moeten gaan, zijn ze doodsbang.'

Het UCK vecht tot nu toe vooral tegen de Servische politie. Het Joegoslavische leger houdt zich betrekkelijk afzijdig. Alleen langs de grens met Albanië worden de tanks, kanonnen en vliegtuigen op grote schaal ingezet. De legerleiding benadrukt voortdurend dat de strijdkrachten zich beperken tot de bescherming van de landsgrenzen en niet betrokken zijn bij 'terrorisatiebestrijding', waarmee de escalerende burgeroorlog in Kosovo wordt bedoeld. Legerchef Momcillo Perisic lijkt zijn troepen uit het conflict te willen houden.

Sterke man Milosevic vertrouwt het leger al langer niet. Hij heeft de Servische politie de afgelopen jaren uitgebouwd tot een zwaar bewapende en op militaire leest geschoelde organisatie, compleet met pantservagens, mortieren en helikopters. Naar schatting zestig- tot zeventigduizend man. De politiemensen worden beter betaald, beter bewapend en beter opgeleid dan de reguliere strijdkrachten en zij zijn Milosevic trouw. Deze politietroepen knappen dan ook, samen met speciale paramilitaire eenheden, in Kosovo het vuile werk op.

Westerse waarnemers denken dat het UCK zijn huidige dertig procent van het grondgebied alleen in handen heeft omdat de kanonnen en tanks van het leger grotendeels in de kazernes zijn gebleven. De rebellen zijn slecht georganiseerd, licht bewapend en onervaren.

Het bevrijdingsleger zou volgens deskundigen beter een echte guerrillastrijd kunnen voeren. De strijders zouden *hit-and-run*-aanvallen moeten uitvoeren op militaire doelen, om zich vervolgens te verbeteren voor de Servische artillerie en vliegtuigen. Daarbij zouden ze de bergachtige grenzen met Albanië en Macedonië kunnen gebruiken om aan de Serviërs te ontsnappen.

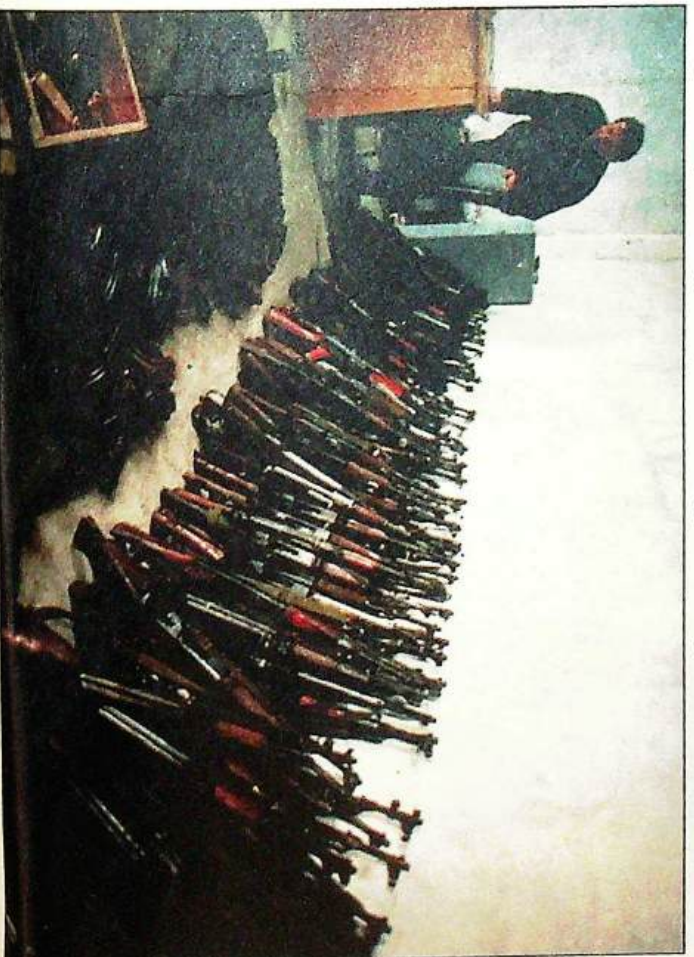
Maar de krachtsverhoudingen veranderen snel. Het Joegoslavische leger is er niet in geslaagd de grens met Albanië te sluiten en de stroom wapens zwelt aan. De rebellen schijnen al over luchtdoelmitrailleurs en westerse antitankraketten te beschikken. Het benodigde geld komt waarschijnlijk vooral van de Albanese gemeenschappen buiten Kosovo. In Europa en Amerika worden zeker een half miljoen Albanesez, onder wie veel gasarbeiders. Ook in Nederland wordt geld ingezameld.

In het zuidelijke UCK-hotwerk Malisevo, vijftien kilometer van Besniks dorp, zijn tegenwoordig colonnes marcherende rebbellen te zien, gekleed in Duitse gevechtpakken. Het bevrijdingsleger heeft buiten het stadje een veldhospitaal ingericht en iedere dag doen ongeveer honderd rekruten op een heuvel aan de rand van Malisevo gymnastiek oefeningen. In een gimnoproviserend naateller worden eigen uniformen geproduceerd: groene voor het leger en zwarte voor de UCK-politie, die sinds kort in de straten patrouilleert. Malisevo heeft al weken geen elektriciteit, maar het atelier is van een generator voorzien, zodat het werk door kan gaan.

Een van de kleermakers, de vrientwintjigejarige Astrit, laat de stapels jassen en broe-

ken zien. Hij vertelt dat hij komt uit Djakovica, een stad die in Servische handen is. Het UCK vroeg hem een paar weken geleden naar Malisevo te komen. 'Het is een soort explosie,' zegt hij. 'Jarenlang hebben we ons vreedzaam verzet, terwijl de Serviërs ons terroriseerden. Maar niemand kan altijd in angst leven. Eindelijk doen we iets. Studenten, doktoren, kleermakers - we zijn nu allemaal samen.'

Milosevic maakte in 1989 een einde aan de autonomie van Kosovo. Sindsdien heersen de Serviërs met harde hand over de provincie. De Albanese be-sloten tot een boycot van alle Servische instellingen en riepen hun eigen 'Republiek

SIPA PRESS SUNSHINE

Wapendepot UCK

Kosova' uit, die alleen door Albanië wordt erkend. In ondergrondse verkiezingen werd de literatuurcriticus Ibrahim Rugova tot 'president' gekozen.

Rugova maande de Albanesez jarenlang tot kalmte. Hij hoopte dat het Westen Milosevic zou dwingen Kosovo op te geven en pleite voor de komst van een 'preventieve' vredesmacht. Maar westerse hulp bleef uit.

In Malisevo zit Jakup Kastrazi, de lokale voorman van Rugova's partij, enigszins verwilderd in zijn kantoor. Kastrazi was anderhalve maand geleden nog een van de meest invloedrijke mannen van het district. Met opgeheven vinger herhaalt hij het partijstandpunt: het UCK moet Ibrahim Rugova ('onze profet') onmiddellijk als politiek leider aanvaarden. 'De internationale gemeenschap staat achter de president en zijn vreedzame verzet,' zegt hij met stemverheffing. 'Een paar duizend mannen met geweren kunnen niet kapotmaken wat we de afgelopen jaren hebben opgebouwd.'

Maar niemand luistert meer naar Kastrazi. Het UCK heeft voor Malisevo en omstreken een nieuwe gouverneur aangesteld en de bevolking opgeroepen alleen nog geld af te dragen aan het UCK-fonds *Vendind-ja Thëret* ('Het vaderland roept'). En sinds kort heeft het bevrijdingsleger een officiële woordvoerder, de zevenveertigjarige Jakup Krasniqi.

Volgens Krasniqi zal het UCK zich nooit aan het gezag van Rugova of diens partij, de LDK, onderwerpen. 'De LDK heeft sinds 1989 alleen maar nederlagen ge-boekt,' zei hij onlangs in een interview met het Duitse weekblad *Der Spiegel*. 'Rugova heeft te veel fouten gemaakt. Niet hij beslist over Kosovo, maar het UCK. Wij spreken de enige taal die de Servische leiding begrijpt: geweld.'

De toenemende kracht van het UCK confronteert de Amerikaanse bemiddelaars hier in Kosovo met een probleem. Ze besleffen inmiddels dat ieder akkoord bij voortbaar gedoemd is te mislukken als het UCK er niet mee instemt. Dus moeten de rebellen bij eventuele besprekingen worden betrokken. Maar hoe?

Het is onduidelijk wie of wat de leiding heeft over het UCK. Het bevrijdingsleger ontvingt op z'n minst een deel van zijn inkomsten van het fonds Het vaderland roept. Dit fonds is opgezet door de Volksbeweging van Kosovo (*Lëvizje Popullore e Kosovës*, LPK), een van origine communistische groepering die opereert vanuit Zwitserland. Vanuit de Albanese gemeenschappen in Europa en Amerika vloeien

grote bedragen naar dit fonds. Het lijkt logisch dat de leiders van de LPK enige zeggenschap hebben over het UCK.

Maar het bevrijdingsleger is de afgelopen maanden onstuimig gegroeid. Er zijn geen militaire rangen, de commandolijnen zijn gebrekkig en veel strijders zijn vooral bezig met de verdediging van hun eigen dorp. Voormalige functionarissen van Rugova's partij blijken ineens UCK-commandanten te zijn. Het is de vraag hoeveel controle de financiers in Zwitserland over de gang van zaken hebben.

Volgens woordvoerder Krasniqi is het UCK alleen bereid met de Serviërs te onderhandelen als alle gevangenen worden vrijgelaten en alle Servische troepen uit de provincie worden teruggetrokken. En hij draait er niet omheen: het UCK zal de verlaten militaire posities onmiddellijk overnemen. Zodat Kosovo *de facto* onafhankelijk zal zijn.

Precies wat het Westen niet wil. De Verenigde Staten en Europa willen wel autonomie voor de Servische provincie, maar geen onafhankelijkheid. Want als Albanesez in Kosovo zich mogen afscheiden, waarom zouden de Albanesez in Macedonië dan niet hetzelfde mogen? En de Serviërs in Bosnië? Nieuw bloedvergeten zou volgens veel diplomaten niet te vermijden zijn.

Krasniqi heeft inmiddels laten weten dat het UCK naar een 'Groot-Albanie' streeft. 'We willen meer dan onafhankelijkheid,' zei hij onlangs. 'Ons doel is de vereniging van alle Albanesez op de Balkan.' Of de Albanesez in Montenegro en Macedonië nu ook in opstand moeten komen, wilde hij niet zeggen. 'Dat hangt van onze broeders in deze landen af. In Macedonië is het UCK al actief.'

De Albanezen veranderen van burgers in soldaten

4 juli
1998

ARIAN VAN DER ZIEL ■ *De Serviërs proberen de grens met Albanië af te sluiten. Het gebied wordt ontvolkt en er worden mijnen gelegd.*

Het bevrijdingsleger voor Kosovo gebruikt Macedonië als doorvoergebied. 's Nachts worden er schietpartijen gemeld. De ontloffing van de zuidelijke Balkan dreigt. Een reportage.

Witenaan Ström uit Noorwegen speurt door een vertrekker op het statet de bergachtige grens tussen Macedonië en Kosovo af, totdat hij op een helling een man op een paard ontdekt. Hij stapt opzij. Door de kijker is te zien hoe de ruiter stapvoets richting Kosovo rijdt. Achter hem spikken twee zwaarbeladen muliezers. 'Wie weet wat hij voert?' zegt Ström. 'We zouden er in een leep naar toe kunnen rijden om het aan hem te vragen, maar dat is niet onze opdracht. Wij bekommen ons niet om smokkelaars.'

Observatiepost N40 van de Verenigde Naties ligt op een strategische heuvel langs de grens tussen Kosovo en Macedonië en wordt bemand door een peloton Noorse blauwhelmen. De Veiligheidsraad stuurde in 1993 een 'preventieve' eenheid. Om te voorkomen dat de onrust uit Kosovo zou overslaan naar Macedonië.

Etinische Albanezen maken in Macedonië ongeveer een derde van de bevolking uit. Ze wonen vooral in de bergen in het noordwesten, langs de grens met Kosovo en Albanië, en leven op gespannen voet met de Slavische Macedoniërs. Het toenemende geweld in Kosovo heeft de etnische verhoudingen verder op scherp gezet.

Tot nu toe is het rustig gebleven langs de grens. De aanwezigheid van de blauwhelmen heeft volgens diplomaten een afschrikwekkend effect, vooral omdat de troepenmacht voor de helft uit Amerikanen bestaat. Maar als het fout gaat, zullen de lichtstaar. Maar als het fout gaat, zullen de lichtstaar. Maar als het fout gaat, zullen de lichtstaar. Maar als het fout gaat, zullen de lichtstaar.

Zich op vreedzame wijze af te scheiden van Joegoslavië. Sindsdien is de republiek de lieveling van het Westen. President Gligorov, een voormalige communist, wist zijn land buiten het oorlogsgeweld te houden en leek de etnische spanningen binnen de perken te houden. Er werden zelfs Albanese ministers in de regering benoemd. 'Deze republiek behoort in elk opzicht tot de *good guys*,' zei Madeleine Albright tijdens een bezoek in 1996, ze was toen nog VN-ambassadeur. Macedonië ontving de afgelopen jaren honderden miljoenen guldens steun van Europa en de Verenigde Staten. Maar voor de meeste Macedoniërs heeft het succesverhaal zijn glans verloren. De economie zit in het slop. Een derde van de beroepsbevolking is werkloos en veel mensen zijn straatarm. De etnische verhoudingen polariseren in snel tempo. 'De regering bestaat uit oude communisten,' zegt Zarko Jankoski (26) en trekt een vies gezicht. 'Ze hebben alleen Albanezen tot minister benoemd om zelf aan de macht te kunnen blijven, hun zakken te vullen.' Jankoski is hoofdredacteur van het jongerenorgaan van de Macedonische Nationalistische Partij, VMRO. Hij zit met een paar kort geknipte jongens aan een vergaderafel in het partijkantoor.

Ze praten over de 'demografische bom' die Macedonië bedreigt: de Albanezen hebben het hoogste geboortecijfer van Europa en worden een steeds groter deel van de bevolking. 'Ze fokken als konijnen,' zegt Jankoski. 'Straks zijn wij Macedoniërs een minderheid in eigen land.' De andere jongens knikken instemmend. 'De overheid moet de Albanezen dwingen minder kinderen te krijgen.' Net als China.

Het is een thema dat bij veel Macedoniërs een gevoelige snaar raakt. Uit een recente Amerikaanse opiniepeiling blijkt dat VMRO de grootste politieke groepering is, een fractie groter dan de regerende socialistische partij van president Gligorov. VMRO-aanhangers beschouwen hun partij als de voortzetting van de Interne Macedonische Revolutionaire Organisatie (in het Macedonisch afgekort als VMRO), een guerrillabeweging die begin deze eeuw tegen de Turken vocht.

Volgens Jankoski en zijn vrienden wordt Macedonië opnieuw bedreigd door islamistische overheersing. Ze spreken van een 'groene lijn' die vanuit Bosnië via Kosovo steeds verder naar beneden zakt. 'Wij hebben informatie dat er moslimfundamentalistische achter zit,' zegt Jankoski. Achter hem hangt een afbeelding van een opengeslagen bijbel met een pistool en een dolk er knusjes overheen. 'Vrijheid Of de dood', 'voor

Macedonië, staat er onder. Macedonië moet volgens de VMRO-jongeren zo snel mogelijk toetreden tot de NAVO en de Europese Unie. Als bolwerk tegen het moslimgevaar. 'Want iedereen weet hoe die islamistische fundamentalisten in Bosnië rekeer zijn gegaan.'

Albanezen en Slavische Macedoniërs leven vrijwel volledig langs elkaar heen. Beide groepen hebben hun eigen scholen, cafés en woonwijken, en ook de media zijn in twee etnische kampen verdeeld. De scheiding wordt steeds strikter, vooral onder jongeren. Gemengde huwelijken zijn nog zeldzamer dan ze al waren. In de hoofdstad Skopje wordt de laatste tijd in een koortsachtig tempo onroerend goed verhandeld. De Albanezen verhuizen naar een stradsdeel rond de oude Turkse bazaar, op de linkeroever van de Vardar. De Slavische Macedoniërs vestigen zich op de rechteroever.

'We kennen elkaar niet,' zegt rechenstude MIMOZA ABDULLAHU. 'Dat is het grote probleem.' MIMOZA heeft een Albanese vader en een Macedonische moeder. 'Ik heb me lang afgevraagd wat ik nou eigenlijk ben: Albanese of Macedonisch? Maar ik ben me steeds "Albaneser" gaan voelen, vooral doordat de Macedoniërs me als een Albaneser behandelen.'

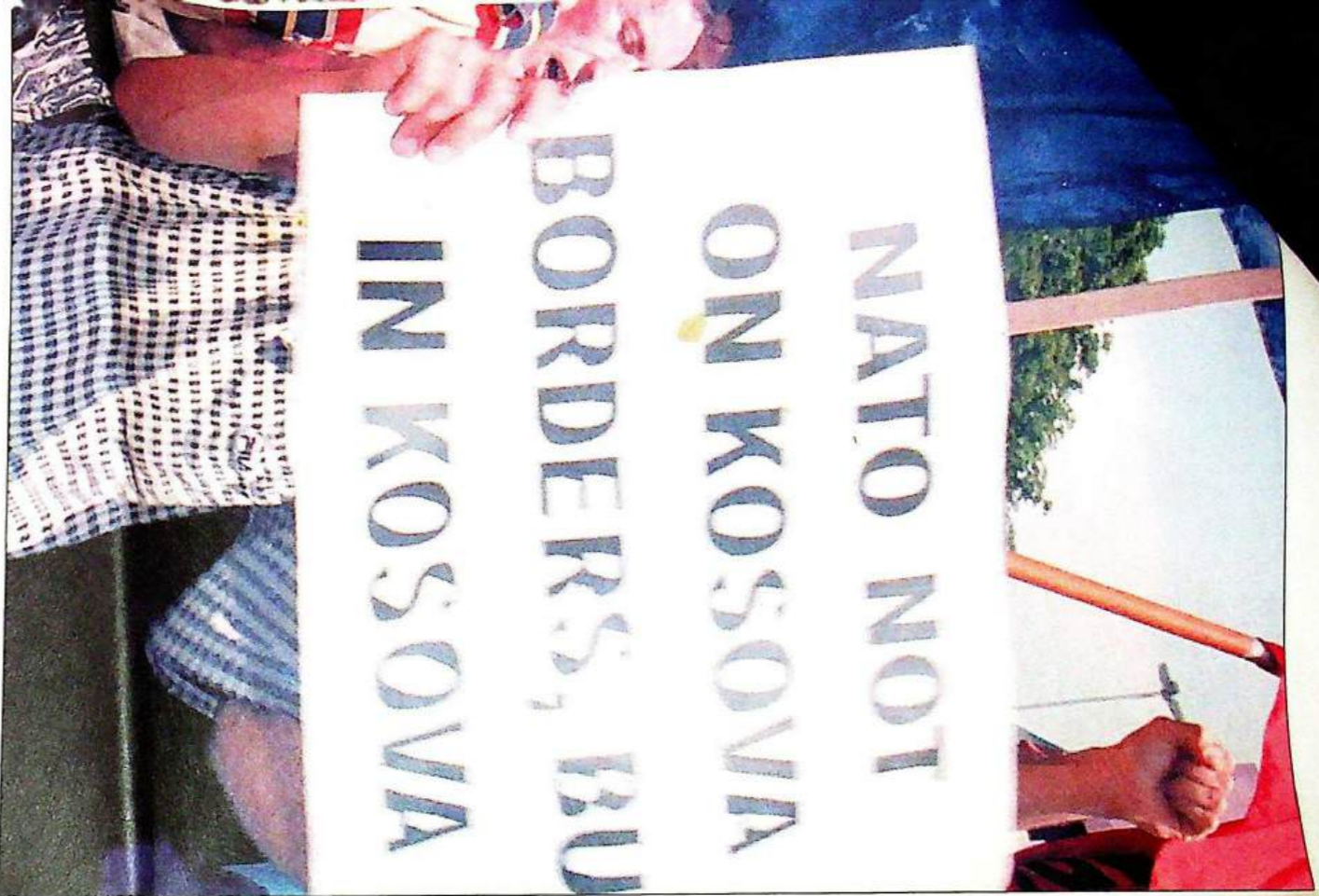
MIMOZA studeert aan de universiteit van Skopje. Als ze zich met haar - neutrale - voornaam voorstelt, is er niets aan de hand, maar zodra ze zegt dat ze Abdullahu heet, wordt ze gediscrimineerd. 'Nooit zal ik mijn woord te gediscrimineerd. Nooit zal ik mijn tentamen constitutioneel recht vergeeten. De professor vroeg of de Albanezen in Macedonië recht hebben op onderwijs in hun eigen

taal. Ik dreunde het goede antwoord op: dat de Albanezen zich aan de grondwet moeten houden, et cetera, et cetera, precies zoals we het geleerd hadden. Hij ondertrak me en zei: 'Je zult ongetwijfeld een goed jurist worden, maar deze keer zak je.' Ik was verbijsterd. Waarom? vroeg ik hem. Ik had alle vragen correct beantwoord. 'Omdat ik de professor ben,' was het antwoord. Ik kon gaan. Ook als MIMOZA de familie van haar moeder bezoekt, wordt ze stevast geconfronteerd met haar gemengde afkomst. 'Haar moeders familie woont in een dorpje in het zuiden,' vertelt ze met een lachje. 'Daar wonen alleen Macedoniërs, maar na het eten komt het gesprek vroeger of later altijd op de Albanezen: hoe dom, lui en vies ze zijn. Ze vergeeten dan dat ik half Albanese ben. Als kind werd ik daar heel onzeker van.'

MIMOZA sympathiseert tegenwoordig met het Kosovo Bevrijdingsleger (Ushtria Çlirimtare e Kosovës, UÇK), dat in Kosovo voor onafhankelijkheid vecht. Maar ze hoopt ook dat de oorlog niet overslaat naar Macedonië. 'Want hier wordt het weer buret tegen buren, net als in Bosnië.'

De Albanezen worden in Macedonië niet zo onderdrukt als in Kosovo, maar ze voelen zich wel behandeld als tweederangsburgers. Ze zijn sterk ondervertegenwoordigd in het bestuur. De politie is vrijwel honderd procent Macedonisch en ook het leger wordt gedomineerd door Macedoniërs.

Het Kosovo Bevrijdingsleger geniet massale steun. Iedereen volgt het nieuws over de guerrilla's op de voet. Toen vijftienduizend Albanezen onlangs in het centrum van Skopje demonstreerden, werd er 'UÇK, UÇK' gescandeed. Veel mensen hebben familie aan de andere kant van de grens en

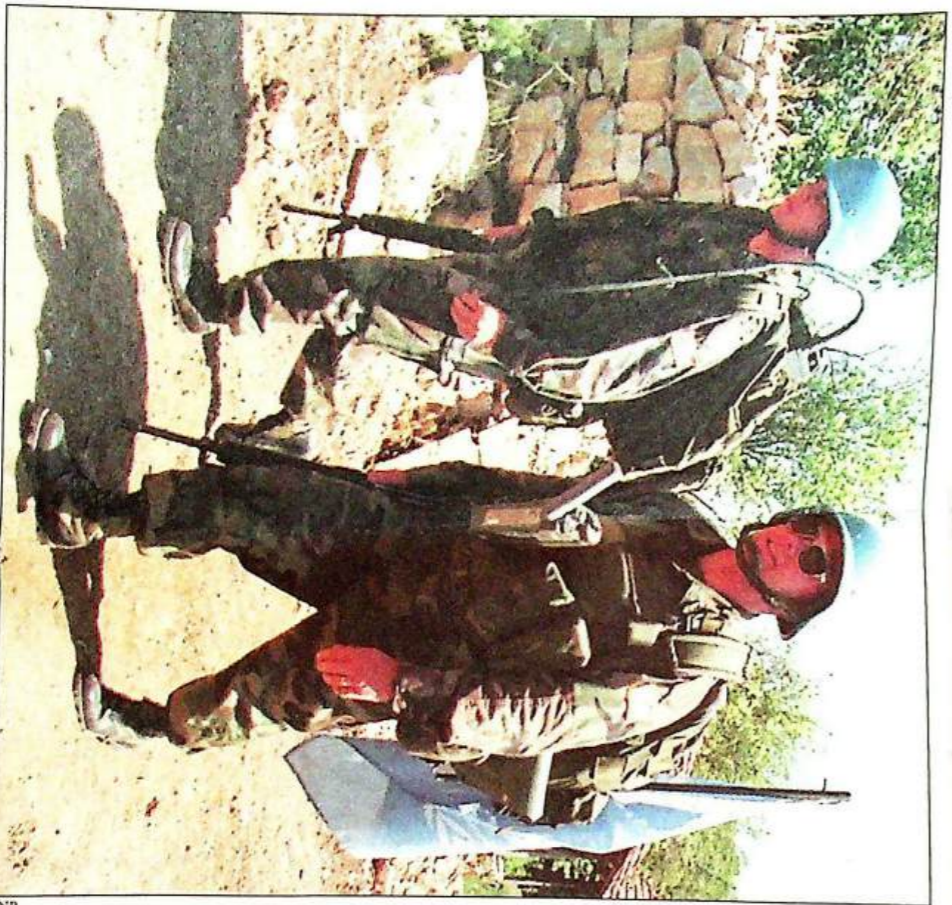
Demonstratie in Skopje

de intellectuele Albanezen hebben in Pristina, de hoofdstad van Kosovo gesnudeeld. 'De tijd van slavernij is voorbij,' zegt de student medicijnen. 'Het UÇK wordt een van de sterkste legers van Europa. Wij Albanezen hebben meer jonge mannen dan welk ander volk. We zijn op weg naar de vrijheid. Geen macht op de Balkan kan ons tegenhouden.'

De nationalistische politicus Arben Xhafëri roept al maanden dat als de gevechten in Kosovo verder opblaaien, de Albanezen in Macedonië niet werkloos zullen toezien. 'We zullen onze broeders op alle manieren helpen,' zegt hij, zittend voor een Albanese vlag met het symbool van de partij erop. 'Als de Macedoniers ons proberen te stoppen, wordt het hier ook oorlog.'

Met zijn zwarte haar en grijnzende baard heeft Xhafëri wel iets van een Latijns-Amerikaanse revolutionair. Hij slaat met een lijnenaal op zijn bureau. De grens tussen Kosovo en Macedonië is 'volstrekt kunstmatig' en Macedonië is een 'communistisch verinsel'. Europa en de Verenigde Staten proberen het land nog bijeen te houden, maar het is een verloren zaak, vindt hij. 'De diplomaten schijnen te denken: beter een slechte vrede dan een goede oorlog. Maar ze vergeten dat een slechte vrede tot een goede oorlog leidt. Zeker op de Balkan.'

De vijfjarige Xhafëri heeft zijn machtsbasis in de noordwestelijke stad Tetovo, waar Albanezen de overgrote meerderheid van de bevolking uitmaken. Zijn democratische Partij van Albanezen in Macedonië (PPA) is volgens de laatste optellingen al bijna

net zo groot als de meer gematigde Albanese partij, waarvan enkele kopstukken in de regering zitten. 'Ze laten zich gebruiken voor de onderdrukking van hun eigen volk,' zegt Xhafëri fel.

De DPA boycot het Macedonische parlement sinds een paar weken, uit protest tegen de gevangenzetting van twee Albanese burgemeesters. De burgemeester van Gostivar kreeg onlangs zeven jaar cel voor het aanzetten tot separatisme en omdat hij de Albanese vlag had gehesen en omdat hij de din Demir, de populaire burgemeester van Tetovo, in de gevangenis. Een Macedonische rechtbank veroordeelde hem tot twee en een half jaar cel, omdat hij weigerde de Albanese vlag voor zijn stadhuis omhoog te halen.

Wat de toenemende spanning in Macedonië extra gevaarlijk maakt, is dat het land historisch nauw verstrengd is met al zijn buurlanden. Diplomaten vrezen dat als in het noordwesten van Macedonië gevechten in de strijd zal mengen. Met de ontploffing van de hele zuidelijke Balkan als dreigend gevolg. 'Het zou een verschrunkelijk bloedbad worden,' zegt een militaire waarnemer. 'Daar is Bosnië niks bij.'

Buurland Albanie is de afgelopen maanden al uitgegroeid tot een belangrijk doorgangsgedebied voor wapens en ger. Het noordoosten van het land is in feite één grote uitvalsbasis van de rebellen geworden en de organisatoren van het UÇK kunnen in de hoofdstad Tirana min of meer openlijk opereren. Ze zijn geregeld te vinden in de lobby van een internationaal hotel en belten dan – duidelijk verstaanbaar – via mobiele telefoons met de politieke leiding in Zwitserland.

Ook Islam Selimi, coördinator van het UÇK in Nederland, was onlangs bij een paar van die ontmoetingen in Tirana aanwezig. Hij verklaarde in de wandelgangen dat het UÇK niet alleen Kosovo maar ook de Albanese gebieden in Macedonië en Montenegro zou bevrijden.

Het merendeel van de Albanese bevolking stond tot kort geleden betrekkelijk onverschillig tegenover de ontwikkelingen in Kosovo. De meeste mensen hebben hun eigen – economische – problemen. Maar de televisiebeelden van Servische terreurbombardementen en van de vluchtelingen in Noord-Albanie hebben de publieke opinie

niet onberoerd gelaten. Ex-president en oppositieleider Sali Berisha roept sinds enkele weken op tot steun aan het UÇK. De socialistische premier Fatos Nano probeert, in ieder geval publiekelijk, afstrand te bewaren tot het UÇK. Maar dat wordt steeds moeilijker. Hij waarschuwde vorige week dat zijn land 'aan de vooravond' staat van een oorlog met Servië.

De Serviërs hebben de afgelopen maanden geprobeerd de grens met Albanie af te sluiten door een strook land op bloeidge wijze te ontvolken en mijnenvelden aan te leggen. Militaire waarnemers denken dat het UÇK in toenemende mate nu ook Macedonië als doorvoergebied gebruikt. Servische autoriteiten rapporteren steeds meer incidenten langs de grens met Macedonië. En Albanese dorpelingen in de grensstreek melden nachtelijke schietpartijen.

Het doemscenario is nu als volgt: de Serviërs beginnen een zuiveringsoperatie langs de grens met Macedonië; tenduzende mensen vluchten de grens over; de mannen gaan terug om te vechten en krijgen hulp van hun Albanese broeders in Macedonië. Als de Macedonische autoriteiten proberen in te grijpen, vliegt de vlam in de pan. Arben Xhafëri, de nationalistische voorman, voorspelt dat het precies zo zal gaan. 'Er is een psychologisch proces gaande,' zegt hij. 'De Albanezen veranderen van burgers in soldaten. Ze beginnen in militaire termen te denken.' Hij zegt nog te hopen op een vreedzame oplossing. 'Maar ik vrees dat het te laat is.'

De meeste diplomaten in Skopje zijn optimistischer. Zij wijzen op de aanwezigheid van de VN-troepen langs de grens en benadrukken dat in het noordwesten van Macedonië geen anarchie heerst zoals in Noord-Albanie.

Maar de ongerustheid groeit. Macedonië plaatst een vlaggen voor een vlagge Albanese. Als niet militair wordt ingegrepen in Kosovo zullen de gevechten zich vrijwel zeker uitbreiden naar het oosten en ook de grens met Macedonië bereiken. Met alle risico van dien. Maar als het Westen wel interviert, bijvoorbeeld met luchtaanvalen, is de kans groot dat het UÇK zich gesteund voelt en zijn activiteiten in Oost-Kosovo en Macedonië opvoert. Ook dan ontstaat een gevaarlijke situatie.

De eigenaar van een café in de oude Turkse bazaar is een van de organisatoren van het – ondergronds opererende – UÇK in Skopje. Hij bevestigd dat steeds meer wapens en munitie via Macedonië naar Kosovo worden gesmokkeld. 'Of hier ook oorlog komt, hangt af van hoe de Macedonische regering zich opstelt.'

Als zijn Macedonische serverster voorbijloopt, stikt het gesprek, om even later op gedempte toon te worden voortgezet. Hij vertelt dat de meesten van zijn familieleden in Kosovo wonen, in een dorp vijftien kilometer over de grens. Ze worden volgens hem al jaren geterriseerd door de Servische politie. De cafébaas is verbitterd over de 'passieve houding' van Europa en de Verenigde Staten. 'We zullen het zelf moeten doen,' zegt hij met een gebaar naar de televisie op het terras. Het beeld is slecht, door de sneeuw heen is vaag een voetbalwedstrijd te zien. 'Joegoslavië werd niet eens uitgesloten van het WK, terwijl Milosevic in Kosovo onze vrouwen en kinderen bombardiert.'

Hij zegt dat het UÇK voortbreidingen treft om in het oosten van Kosovo in de aanval te gaan. 'Dan wordt ook deze grens actief.' Veel meer wil hij er niet over kwijt. 'De druiven groeien, maar je moet ze pas eten als ze rijp zijn.'

Wanneer de druiven rijp zullen zijn? Hij haalt zijn schouders op en wijst naar de zon. 'Het is warm. Langer dan twee, drie maanden zal het niet duren.'

Coen van Zwol

Het is een spannende week voor oorlogsmisdadigers in Bosnië. Rond het chalet van de voormalige Bosnisch-Servische president Radovan Karadžić in Pale patrouilleren slechts een stuk of zes politieagenten. Waarschijnlijk is hun baas even van huis. Het gerucht gaat dat Karadžić is ondergedoken in het atoombestendige bunkercomplex bij het dorpje Han Pijesak. Daar doodt de Servische generaal Ratko Mladić al langer zijn tijd met jachtpartijen in de dennenbossen en het fokken van geiten. Anderen houden het erop dat Karadžić elke nacht in een ander huis slaapt.

Milan Martić, eens de beruchte leider van de Servische Krajina, is deze week niet gesignaleerd in zijn villa in Banja Luka. Onlangs liet hij zich filmen op de achterbank van zijn Mercedes, die arrogant tussen konvooien van de NAVO-vredesmacht SFOR laverde. Martić is nu uitgeweken naar de Servische stad Zenum. Eenzaam zal hij daar niet zijn: de afgelopen week kwam er een kleine exodus van gezochte oorlogsmisdadigers naar het veilige Servië op gang. De Servische Republiek in Bosnië lijkt zich deze week achter haar oorlogsmisdadigers te scharen: ze zijn het enige dat de natie op dit moment bijeenhoudt.

Ook in de Kroatische republiek Herzeg-Bosna heerst enige nervositeit. Recentelijk zou Mate Boban, politiek leider van de Bosnische Kroaten in de bloedige oorlog van 1993-1994 tegen de moslims, gestorven zijn aan een hersenbloeding. Sommigen denken dat hij is vermoord omdat hij te veel weet, anderen betwijfelen of hij überhaupt is gestorven — de kist bleef op zijn begrafenis discreet gesloten. Dario Kordić, de vroegere militaire leider van de Bosnische Kroaten, zou Kroatië met onbekende bestemming hebben verlaten. „Het is een gouden tijd voor plastisch chirurgen”, zegt een diplomatieke bron in Sarajevo.

„Operatie Tango”, de SFOR-actie die leidde tot de dood van de vermeende Servische oorlogsmisdadiger Simo Drljača en de aanhouding van zijn collega Milan Kovačević in Prijedor, heeft een bres geslagen in het zelfvertrouwen van de helden van de etnische zuiveringen. Met name in het Kroatische en Servische deel van Bosnië hielden zij de afgelopen twee jaar de touwtjes strak in handen. Ze blokkeerden de uitvoering van het vredesakkoord van Dayton, maar SFOR trad nauwelijks tegen hen op. Sterker nog: om de lieve vrede te bewaren, dreef men vaak handel met deze door moord en plundering rijk geworden krijgsheren.

Nu bevindt Bosnië zich op een keerpunt. Sommige Westerse media

Serviër bekijkt posters van de voormalige Bosnisch-Servische president Radovan Karadžić in Banja Luka Foto AP

brenica, raakte een Amerikaanse officier gewond toen een onbekende met een zeis op hem inhakte.

Woensdagavond leek Pale bereid de zaak te sussen. „Niet de soldaten, maar hun regeringen zijn verantwoordelijk”, zei de politicus Krajisnik. Die avond werden de aanvallen even spontaan gestaakt als ze waren begonnen, hoewel een groepje Serviers ergisteren drie handgranaten naar de Britse basis bij Banja Luka gooide.

Spirituele leider

De oppositie in de Servische Republiek wacht op het moment om de aanval tegen Pale weer in te zetten. Na de dood van Drljača schortte Plavšić alle massabijeenkomsten tijdelijk op. De Servische oorlogsheld kolonel Milovan Stanković is woest over de dood van Drljača. „Een mes in de rug van president Plavšić, dat is het. Het lijkt wel alsof SFOR Karadžić in het zadel wil houden.” In zijn eigen stad Doboj circuleerden de afgelopen dagen pamfletten van een organisatie die zich 'Tsjetniks van heel Servië' noemt. 'Dood aan de buitenlandse bezetter en de binnenlandse vijand', viel daarop te lezen — in het Engels. 'Het wordt hier erger dan Somalië.' „Als je dat serieus neemt, ben je gestoord”, zegt Stanković.

Stanković is zeer populair in Doboj. De sps laat hem daarom met rust. „In de oorlog stond de infanterie in de voorste linie”, zegt hij. „Dan volgt de artillerie, het hoofdkwartier, de logistiek en ten slotte de oorlogsprofiteurs. Nu is het precies andersom.” Qua extremisme doet zijn stad Doboj nauwelijks onder voor Prijedor. In 1992 was dit knooppunt van spoorlijnen het verzamelpunt voor de etnische zuiveringen in Noord-Bosnië. Tien-duizenden moslims en Kroaten werden hier gevangen gezet, gemarteld of tot dwangarbeid veroordeeld. De middelbare school in de wijk Usora was een verkrachtungskamp, waar honderden, misschien duizenden vrouwen werden 'geklasseerd' op uiterlijk, rijkdom en opleiding. Lelijke of oude vrouwen 'verdwenen', de rest werd dagelijks verkracht en geslagen door groepen soldaten en paramilitairen.

De lokale mafia is in Doboj en het naburige stadje Teslić nog geheel intact. De grote man is hier Milan Ninković, sps-hoofd, burgemeester en minister van Defensie van de Servi-

Servische krijgsheren slaan op de vlucht voor Operatie Tango

Beetie misdadaad, beetie eerlijkheid

het, de beurt aan de 'grote vissen' Radovan Karadžić en Ratko Mladić, schreven de Britse kranten hoopvol. 'Dracula is dead. Now for the real demon', kopte de Observer. Anderen zien Operatie Tango als een halve mislukking: bij het volk was geleidelijk een protestbeweging ontstaan tegen de corruptie van de heersende klik in de Servische Republiek, maar de dood van Drljača heeft die voorlopig in de kiem gesmoord. In de Servische enclave Doboj zegt de zeer populaire oorlogsheld kolonel Milovan Stanković, die het oppositieblad *Alternativa* leidt: „De mensen in Doboj weten dat de bazen hier misdadigers zijn. Maar als de VN de jacht op oorlogsmisdadigers voortzetten, schaart iedereen zich weer achter hen.”

Rustieke barbecue

De Britse pers raakte deze week niet uitgeschreven over de 'perfect uitgevoerde operatie' in Prijedor. Maandenlang werd Drljača gevolgd door SAS-commando's en Servisch sprekkende agenten van de 14th Intelligence Company. Zij ontdekten dat hij vrijwel dagelijks in zijn camper naar een meertje bij kamp Omarska reed om daar te vissen met zijn zoon Sinisa en zijn zwager Spiro Milanović. Vier dagen voor de actie groeven SAS-commando's zich rond het meer in, vorige week donderdag rond half tien 's ochtends sloeg SFOR toe. Drljača had gerekend op een rustieke barbecue; naast een houtskoolvuurtje stonden de vis, tomaten en komkommer al klaar. Drie Britse SFOR-soldaten liepen op het gezelschap af terwijl zeven soldaten in dekking lagen. Drljača opende het vuur, schoot een soldaat in zijn been en stierf zelf enkele seconden later. De lijkschouwer vond drie kogels in zijn zij en één in zijn borstkas. Enkele kilometers verderop liep een SFOR-eenheid met een verbanddoos onder de arm het ziekenhuis van Prijedor binnen en vroeg om een onderhoud met dokter Kovačević, directeur van het ziekenhuis en een van de architecten van de etnische zuivering. Kovačević liet zich zonder verzet naar Den Haag afvoeren.

Prijedor is door een NAVO-woordvoerder vorig jaar „het klassieke geval van tegenwerking” genoemd. Nergens werd de uitvoering van het Dayton-akkoord met zoveel succes geblokkeerd als hier. In 1992 vormden politiechef Drljača en dokter Kovačević de spil van het Servische 'crisiscomité' dat in Prijedor de macht greep, de elite van de moslims en Kroaten uitmoordde en de rest in de kampen Omarska, Keraterm en Trnopolje bijeendreef. In die kampen hadden wreedheden plaats op een schaal die Europa sinds de Tweede Wereldoorlog niet meer had gezien. Systematische verkrachting, mishandeling, uit-

Met Operatie Tango heeft de VN-vredesmacht een bres geslagen in het zelfvertrouwen van de Bosnisch-Servische oorlogsmisdadigers. Ze vluchten naar Servië of verschanzen zich in de Servische enclaves Prijedor en Doboj. De omstreden president Plavsić stijgt door haar anticorruptiecampagne in aanzien, want de Serviërs zijn het wangedrag van de elite beu-

honger en moord, zonen die de testikels van hun vader moesten afbijten of als honden motorolie moesten opklikken: politiechef Drljača organiseerde het allemaal. Toen de Westerse media er in augustus 1992 lucht van kregen, distantieerde president Karadžić zich haastig van het werk van zijn ondergeschikte.

Ondanks dit minpuntje op zijn conductestaat bleef het Drljača tijdens en na de oorlog voor de wind gaan. Hij werd mede-eigenaar van bouwbedrijven, hotel Prijedor, restaurant Aeroclub en een parfumerie. Hij had een stem in alle publieke bedrijven. Hij bepaalde wie een huis kreeg en hoeveel smeergeld daarvoor betaald moest worden. Elke lokale zakenman betaalde 'Meneer Tien Procent' beschermingsgeld. Politie

'Ze schoten hem in de rug, want ze konden hem niet in de ogen kijken', is een populaire slogan

en georganiseerde misdaad waren in Prijedor niet van elkaar te onderscheiden.

Het Dayton-vredesakkoord van 1995 vormde voor de Prijedor-mafia derhalve een ernstige bedreiging. Herintegratie, de terugkeer van vluchtelingen, het opsporen van oorlogsmisdadigers: het bracht de nieuw verworven macht en rijkdom in gevaar. Dus zorgde Drljača ervoor dat de Britse en Tsjechische IFOR-troepen (later SFOR) nooit een serieus begin konden maken met de uitvoering ervan. Als moslims het plan opvatten hun oude dorpen te bezoeken, sloot Drljača alle bars en cafés in Prijedor en riep de burgers via de lokale radio op zich te verzetten tegen 'de invasie van islamitische fanatici'. De moslims vonden dan stevast een woedende menigte stenengooiers op hun pad. Ook zorgde Drljača ervoor dat de internationale politiemacht IPTF

niets te zeggen kreeg over zijn politiek. Incident volgde op incident, totdat zijn mannen in september een Tsjechische patrouille beschooten.

Daarna moest Drljača zijn commando opgeven. Dat veranderde niets in de machtsverhoudingen, want de Balkan kent een lange traditie van zetbazen en heersers in de schaduw. Na zijn ontslag kreeg Drljača bovendien een mooie baan bij het ministerie van Binnenlandse Zaken. Als onderminister van logistiek mocht hij gezochte oorlogsmisdadigers aan een baan bij de politie of aan valse identiteitspapieren helpen.

De internationale gemeenschap besloot vorig jaar dat het maar het beste was de machtige politiechef af te kopen. Het Overseas Development Agency (ODA), dat onder de Britse regering valt, investeerde in de reconstructie van scholen en gemeenschapsgebouwen rond Prijedor. Be-doeling was het werk uit te besteden aan privébedrijven, niet aan de publieke bedrijven die werden gecontroleerd door Drljača's mafia. Maar werknemers van de aannemers werden bedreigd en bedrijven die werkten voor ODA hadden de neiging 's nachts in brand te vliegen. Dus sloot SFOR een compromis: een percentage van de opdrachten ging naar Drljača, zolang hij andere aannemers maar met rust liet.

Roverstaat

Prijedor vertoont in het klein alle kwalen waaraan de Servische Republiek in Bosnië lijdt. De Servische Republiek is een roversstaat, geregeerd door een corrupte klik politici onder leiding van ex-president Karadžić en zijn rechterhand Krajisnik. Hun politieke partij SDS controleert het bestuur, de rechtbanken, de politie, de media, de belangrijkste bedrijven en zelfs delen van de oppositie. Het voornaamste machtsmiddel zijn twintigduizend politie-agenten, die onder het gevreesde ministerie van Binnenlandse Zaken vallen. Hun voornaamste bron van inkomsten zijn de bedrijven Centrex en Selekt-Impex, die de smokkel en buitenlandse handel monopoliseren. De bevol-

king weet dat „De Siciliaanse mafia mag wel uitkijken, de SDS komt eraan”, grapte een Servische vluchteling deze week tegen ons. Zo werkt de wereld nu eenmaal. En zonder de SDS had men nu onder het moslimjuk moeten leven.

In die houding leek de afgelopen weken verandering te komen. De *Republika Srpska* is diep verdeeld geraakt door de machtsstrijd tussen president Biljena Plavsić, die zetelt in de West-Bosnische stad Banja Luka, en de Servische politieke elite in het Oost-Bosnische Pale. Toen Karadžić vorig jaar werd gedwongen zich uit de politiek terug te trekken, werd Plavsić als president vooruitgeschoven. Zij zou de marionet zijn, zo luidde de verwachting, en Karadžić zou aan de touwtjes trekken.

Het liep anders. Plavsić, tijdens de oorlog berucht om haar bizarre nationalistische tirades, begon zich zorgen te maken over de snelle verpaupering van de Servische Republiek. Het moslim- en Kroatische deel van Bosnië kwam met buitenlandse hulp de gevolgen van de oorlog snel te boven: de lonen zijn er momenteel drie- tot viermaal zo hoog als in het Servische deel. Maar door de obstinate houding van Pale bleef de Servische Republiek vrijwel verstoken van hulpgeld. Plavsić kwam in actie. Ze eiste onderzoeken naar de wijze waarop Karadžić en Krajisnik de handel en smokkel monopoliseerden. Ze liet documenten publiceren waaruit bleek in welke onfrisse transacties zij waren gewikkeld. Ze toonde zich bereid de politiemacht te hervormen.

Toen Plavsić begin deze maand minister van Binnenlandse Zaken Krijac ontsloeg, was de breuk compleet. Onder Krijac was de politie uitgegroeid tot een combinatie van smokkelorganisatie en schaduwleger. Krijac weigerde te vertrekken en trachtte Plavsić-ge trouwe politiechefs te vervangen. De politieke top in Pale steunde Krijac, waarop Plavsić het parlement ontbond.

Nu resideert Plavsić in Banja Luka, beschermd door de vredesmacht SFOR en door een deel van de politie. Elke poging tot bemiddeling liep tot

duisver op niets uit. „Wat ze van mij vragen is een compromis. Een beetje misdaad en een beetje eerlijkheid”, zei Plavsić deze week. Maar haar boodschap vond weerklank. Duizenden burgers protesteerden tegen de corruptie op door haar georganiseerde massabijeenkomsten. Servische politici die we in Banja Luka spraken, lieten ons indirect weten wel wat te voelen voor uitlevering van Karadžić aan Den Haag. „Het verdrag van Dayton moet worden uitgevoerd”, fluisterde de voormalige ultranationalist Nikola Špirić samenzweerderig. „En dan bedoel ik het hele verdrag van Dayton.”

Encyclopedie van moorden

En toen kwam operatie Tango. Ivan Lupis, een politiek analist van de denktank International Crisis Group, wijst op de kaart van de Servische Republiek: een groot gebied in het westen, met als centrum Banja Luka, en een groot gebied in het oosten, met als centrum Pale. Het westen wordt gecontroleerd door Plavsić, het oosten valt onder Karadžić. „De NAVO heeft in Madrid besloten dat Plavsić de enige hoop is om het Dayton-akkoord uit te voeren”, zegt Lupis. „Maar in het westen zijn een paar Karadžić-eilandjes, van waaruit Plavsić bedreigd wordt. Eén daarvan was Prijedor. Operatie Tango diende daarom drie doelen. Eén: Plavsić raakte met Drljača een vijand in haar rug kwijt. Twee: SFOR werd weer wat geloofwaardiger. Drie: de reputatie van het oorlogstribunaal in Den Haag werd opgevijzeld.”

De dood van Drljača gooide roet in het eten, denkt Lupis. „Dat kwam Pale uitstekend van pas. Plavsić kan nu worden gepresenteerd als landverrader, die een Servische oorlogsheld heeft uitgeleverd. Daarnaast hoor ik van mijn bronnen in Den Haag dat men diep teleurgesteld is over zijn dood. Drljača was een ware encyclopedie van moorden en verdwijningen in de Servische Republiek. Die informatie is met hem begraven.”

Zo komt het dat Operatie Tango maar half geslaagd is. De Servische politieke top heeft weer even respect voor SFOR en Den Haag, maar boekt tegelijk grote propagandistische winst. Niemand heeft het nog over corruptie; de onrechtvaardige behandeling van de Serviërs door SFOR is het gesprek van de dag.

Pale buitte de dood van Drljača deze week optimaal uit. Drljača werd door de Britten in de boeien geslagen en daarna in de rug geschoten, zo herhaalt de staatszender TV-Pale dag in, dag uit. De kijkers worden voortdurend op beelden van zijn bloedvlekken in het gras getraceerd, of op het

emotionele vraaggesprek met zijn zoon Sinisa, die vertelt hoe hij op zijn buik moest liggen terwijl een SFOR-soldaat, een neger notabene, 'Shut up, shut up!' tegen hem schreeuwde. Sinisa zegt dat hij niet mocht omkijken, maar dat hij twee schoten hoorde. Daarna was zijn vader dood. „Ze schoten hem in de rug, want ze konden hem niet in de ogen kijken”, is een populaire slogan. De troepen die de Operatie Tango uitvoerden, worden stevast internationale terroristen genoemd, de arrestatie van dokter Kovačević noemt men een ontvoering.

De begrafenis van Simo Drljača werd onder SDS-regie vorig weekeinde een imposante vertoning van Servische eenheid. Er was een erewacht van in paars geklede politietroepen, er waren kruizen, vlaggen en kransen, waarvan de de grootste van crimineel, etnische zuiveraar en televisiepersoonlijkheid Arkan. Toch was de sfeer op de begrafenis kalm, bijna

Het gerucht gaat dat Karadžić is ondergedoken in een atoombestendig bunkercomplex

lauw. De duizenden rouwenden waren voor het merendeel Servische vluchtelingen, door de lokale SDS-bazen met bussen uit heel Bosnië aangevoerd. Voor hen was de begrafenis vooral een gezellig uitstapje. En het was natuurlijk geen toeval dat de ceremonie in Banja Luka, het hoofdkwartier van Plavsić, was gepland. Plavsić liet verstek gaan. Heel Banja Luka hangt nu vol posters van Karadžić. 'Laat hem met rust', aldus de (Engelse) tekst. 'Hij betekent vrede.'

Een 'spontane reactie' van het Servische volk kon deze week dus niet uitblijven. „We geloven niet dat hier sprake is van een georkestreerde campagne”, zei een SFOR-woordvoerder woensdag. Toch had het daar alle schijn van: pas na drie dagen haat-tv uit Pale begonnen de aanslagen op de internationale gemeenschap. In Srebrenica liet een lokale SDS-baas ons vorig weekeinde grimmig weten dat hij „de mensen niet langer kon tegenhouden als ze SFOR-voertuigen en soldaten aanvielen”. Die avond ging in het naburige stadje Zvornik een auto van de politiemacht IPTF de lucht in vóór hotel Drina, waar veel buitenlanders slapen. Daarna sneuvelde er elke avond een voertuig en explodeerde er hier en daar een granaat. In Vlasenica, een dorp in de buurt van Sre-

sche Republiek. Zijn rechterhand, de orthodoxe priester Savo Knežević, geldt als de 'spirituele leider' van de etnische zuiveringen. In 1992 viel deze priester een vergadering van de oppositiepartij SPS binnen, mitrailleurde de deelnemers en verbrandde hun lijken met benzine. Vorig jaar werd hij gesignaleerd op een oppositiebijeenkomst, waarbij hij schreeuwde: „Wie ik bij de stembus aantref, wordt opgeknoopt.” Andere notabelen van het stadje zijn oude krijgsheren als Karaga, die naar schatting tweeduizend moslims vermoordde en begroef in massagraven. Predo, wiens legertje 'Predo's wolven' golden als 'etnische probleemoplossers', Majoor Mauzer, hoofd van de paramilitaire 'Panthers'. De Doboj-mafia is net als die van Prijedor, bepaald niet slechter geworden van de oorlog: zij hebben de beste huizen en beheersen het bestuur en de economie in de regio. Pikant detail: Ninković en zijn mannen waren tijdens de oorlog eigenaar van de enige kaarsenwinkel in Doboj. En nergens viel de elektriciteit zo vaak uit als daar.

De afgelopen dagen werd op radio-Doboj keer op keer omgeroepen dat president Plavsić de Servische held Simo Drljača had vermoord. Doboj moest zich achter de vlag scharen en zich tegen de buitenlandse agressor en binnenlandse verrader keren. „De mensen in Doboj lachen erom”, zegt Kolonel Stanković. „Ze kennen de SDS, ze weten dat het misdadigers zijn. De oude macht kruimelt weg. Maar ik hoop dat SFOR de jacht op oorlogsmisdadigers niet voortzet. Dan gaan de mensen weer rond de criminelen staan.”

Op weg van Doboj naar Banja Luka stuitte we donderdagavond op een massabijeenkomst van president Plavsić. Een week na de dood van Drljača heeft ze haar anticorruptiecampagne weer voorzichtig in gang gezet. Zweedse militairen van SFOR houden met Plavsić-getrouwe agenten de menigte in de gaten. Die juicht en klapt. „Als SFOR de komende dagen nog op jacht gaat naar oorlogsmisdadigers, hoop ik dat ze eerst een Kroaat of een moslim oppakken”, zegt Ivan Lupis van de International Crisis Group. „Natuurlijk hebben de Serviërs de meeste oorlogsmisdaden gepleegd. Maar er is geen reden de SDS verder in de kaart te spelen.”

De informatie over Prijedor en Doboj is ontleend aan twee rapporten van Human Right Watch: 'Bosnia-Herzegovina. The Undicted: Reaping the Rewards of Ethnic Cleansing' (jan. 1997) en 'Bosnia-Herzegovina. The Continuing Influence of Bosnia's Warlords' (dec. 1996).

[[Home](#)] [[Forums](#)] [[Library](#)] [[Links](#)] [[Guestbook](#)] [[Mission](#)] [[Email](#)]

Who said - "Never again!?" Here they are - again!

Ustashi are marching again!

☛ Just a reminder: Who are Ustashi?

They are Nazi Croats - the worst fascists the world had known...

Serbs have more than valid historical reason NOT TO TRUST Croat or Muslim "democracy". What they were suffering during World War II is so gruesome and far beyond description. The Western press carefully avoids to talk about recent history of the region. That way the Serbs of Croatia and Bosnia are denied the REAL MOTIVE for their current fear and struggle.

☛ Nazi Croatia is resurrected to the last possible detail!

Today's Croatia is a carbon copy of the World War II Nazi predecessor

Resurrected and reunited Germany helps its historical ally.

German diplomats put everything on the line insisting that New (Old) "Independent State of Croatia" - should be independent again.

☛ Current Fuehrer of Croatia and his "Mein Kampf"

Capital book written by Mr. Tudjman, current President of Croatia, claims that Jews are guilty for the holocaust.

☛ Sieg Heil to the New "democratic" Croatia!

Today's Croatia is ruled by a military Junta

☛ Nazis of the world unite again!

So called "neo-Nazi" (they would like if you call them simply - Nazi), round the globe, participated EN MASSE as volunteers in the Croatian Army. They brag about being able once again, for the first time since 1945, to sit in tanks and charge. And murder some real people

☛ Open bragging

Not only are Ustashi not ashamed of their Nazi past - they

project.

Instead of German proxies - the Croats are now American toy.

☉ Media manipulation and morality.

A Croatian PR firm convinces American Jewish organizations that Serbs, not Croats are Nazi. Media manipulation and morality. Director of the PR firm brags how he fooled the Jews and the whole world.

☉ Croatia is Serb free at last! Krajina Serbs get expelled after 4 centuries.

Literally thousands of times the Western media was repeating how these - so called "Croatian Serbs - "occupy portions of Croatia." What is omitted is an explanation of just when did these Serbs occupy those lands ("one third of Croatia"). Well they did it at invitation of the Habsburg monarchy in 1578. This fact is written in any major Encyclopedia.

☉ Blood suckers die in a plane crash.

An accident gives a rare view into Master's games. The pay day came for the Croats.

Where am I? **PATH:**

Book of facts

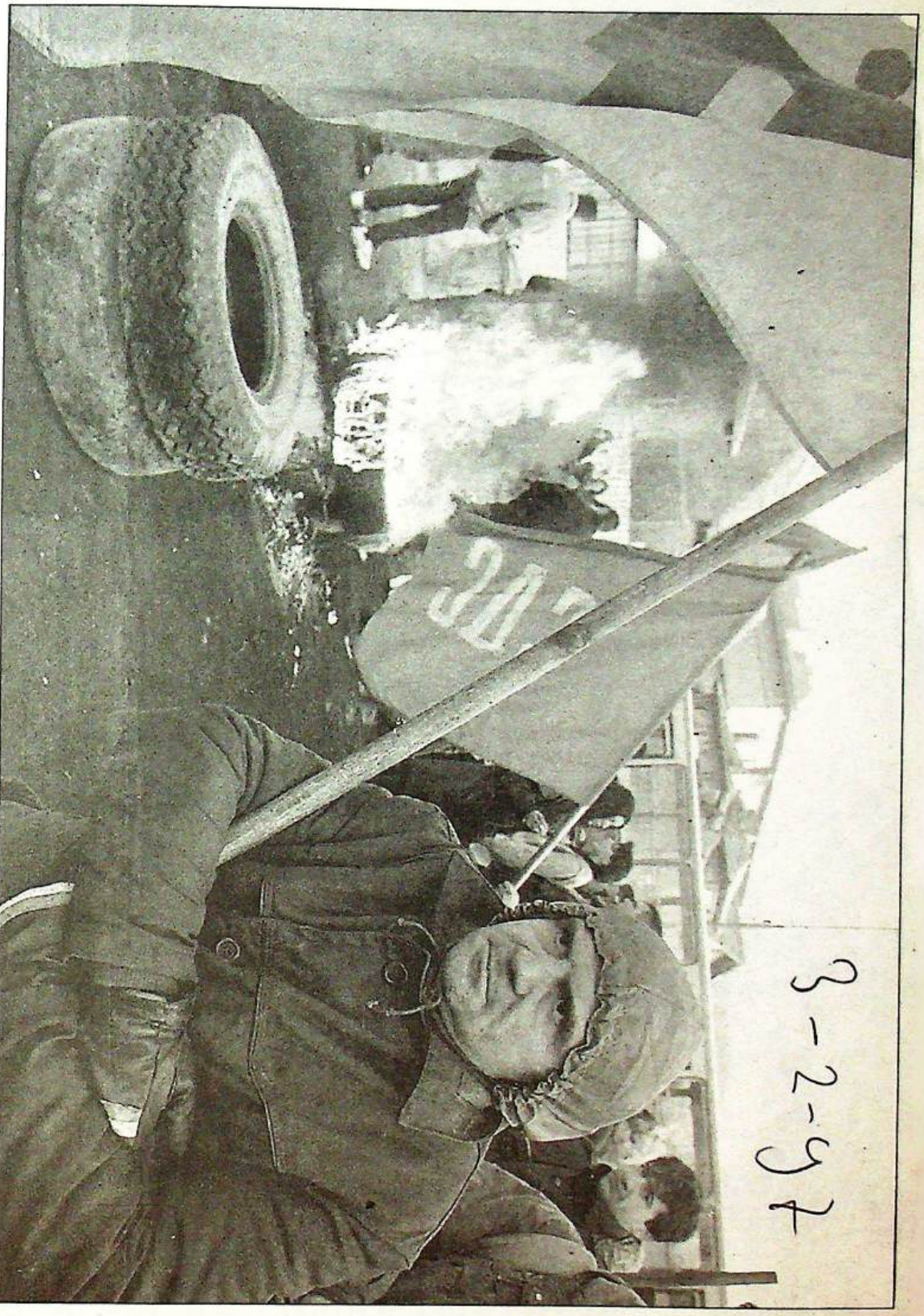
- History of the Balkans
- Big powers and civil wars in Yugoslavia
(How was Yugoslavia dismantled and why.)
- Proxies at work
(Muslims and Croats were only proxies of the big powers)
  - ☉☉☉ Croats resurrect Nazi Croatia
(Today's Croatia is a carbon copy of its Nazi predecessor.)
  - Muslims are trying to resurrect Turkish Empire
- The Aftermath

The truth belongs to us all.

Feel free to download, copy and redistribute.

Last revised: April 9, 1997

Bulgaren blokkeren de weg tussen Sofia en de Griekse grens uit protest tegen de socialistische regering.

FOTO REUTER

Balkan-oorlog komt steeds dichterbij

Roemenië, Bulgarije, Macedonië en Albanie hebben zich loyaal achter de sancties tegen Servië gesteld. Dat heeft hen miljarden gekost. Als het Westen de Balkan niet onmiddellijk te hulp komt, is de kans op oorlog groot, waarschuwt Misha Glenny.

TERWIJL dit artikel wordt geschreven, is er geen oorlog op de Balkan. Oke, er zijn gewelddadige demonstraties, er is verkiezingsfraude, hyperinflatie, terrorisme en grote schakige zwendel. Er zijn etnische onlusten en massastakingen. Maar er is geen oorlog!

En zolang er niet echt oorlog is in de regio, waarom zou het Westen zich dan nu opeens druk maken om de gapende wond die zuid-oost Europa geworden is?

Ten slotte – zo wordt in het Westen nog altijd veelvuldig verkondigd – is de voortdurende onrust op de Balkan geheel te wijten aan de Balkan-kenzen zelf. Ze zijn nu eenmaal corrupt, gemakkelijk te manipuleren en bovendien onverbetelijke veethoofden. Eigen schuld.

Het is hoog tijd dat deze afgezaagde verklaring, die voortkomt uit het absurde idee dat de Balkanvolkeren nu eenmaal gedeemd zijn om elkaar bij tijd en wijle de hersens in te slaan, definitief overboord wordt gegooid. De problemen die de Balkanlanden momenteel teisteren hebben vele economische en politieke oorzaken, die op hun beurt het rechtstreekse gevolg zijn van de kortzichtige politiek van het Westen van de laatste eeuw.

Als het Westen de Balkanlanden niet onmiddellijk te hulp komt, is de kans groot dat daar opnieuw oorlog uitbreekt, zeker wanneer de politieke en economische toestand in hetzelfde duizelingwekkende tempo verslechtert als de laatste weken. Sinds de Dayton-akkoorden gaat het leeuwendeel van de Westerse financiële en diplomatieke steun naar Bosnië-Herzegovina, waar de toestand overigens nog verre van stabiel is. Maar intussen dreigt ook in Albanië en Kosovo en in Bulga-

rije de economische en politieke situatie volledig uit de hand te lopen. Ook nu weer is Servië het epicentrum van waaruit de onrust zich verspreidt. Milosevics' hardnekkige weigering om de uitslag van de op 17 november gehouden plaatselijke verkiezingen te erkennen is een fatale fout gebleken, die de Servische samenleving dreigt te splijten.

Vanuit Montenegro, dat samen met Servië klein-Joegoslavië vormt, komen nauwelijks verhulde dreigementen dat het zich uit de federatie wil losmaken omdat de onverzoenlijke houding van Milosevic de betrekkingen van dat land met de buitenwereld dreigt te schaden. En te dertien op de Balkan weet dat een eventuele oorlog tussen Servië en Montenegro uiterst bloedig zal zijn. De onrust in Servië kan voor Kosovo, de zuid-Servische provincie waar de meerderheid van de bevolking uit Albanezen bestaat, zelfs nog dramatischer consequenties hebben. De systematische schending van de rechten van de Albanen gaat onverminderd door en het afgelopen jaar is het aantal moorden dat direct voortvloeit uit de etnische tegenstellingen gestegen, evenals het aantal terroristische aanslagen. Sommige Albanese politici in Kosovo roepen op tot radicale vormen van verzet tegen de Servische overheersing.

De ernstige economische malaise op de Balkan, vergroot de chaos alleen nog maar. In Albanië zijn honderdduizenden mensen van de ene op de andere dag straatarm geworden na de instorting van de pyramidefondsen. Om de aandacht af te leiden van de binnenlandse problemen zou president Sali Berisha wellicht in de verleiding kunnen komen om zijn steun aan de radicale vleugel van de Albanese oppositie in Kosovo op te voeren.

De ellende in Albanië is slechts een van de rampzalige uitloeijsels van de economische discriminatie waaraan het Westen zich sinds 1989 schuldig heeft gemaakt, en waarbij de Europese Unie en het Internationale Monetaire Fonds als hoofdverantwoordelijken kunnen worden aangemerkt.

Na de val van het communisme liet de Europese Unie er weinig misverstand over bestaan dat ze de voormalige socialistische staten op de Balkan beschouwde als economisch hopeloos achtergebleven.

Terwijl er al gauw warme betrekkingen werden aanknoopt met landen als Polen, de Tsjechische Republiek en Hongarije, waar de politiek-economische situatie veel stabielier was, liet de EU de Balkanstaten links liggen.

Dit leidde ertoe dat er in deze regio beduidend minder werd geïnvesteerd dan in noord-oost Europa, terwijl de overgang naar een markteconomie op de Balkan met onen-dig veel meer problemen gepaard ging dan daar.

Roemenië, Bulgarije, Macedonië en Albanië hebben zich loyaal geschaard achter de sancties tegen Servië, hoewel ze hierdoor hun belangrijkste doorgangsrouten en handelspartner kwijtiraakten. Ze hebben miljarden dollars aan inkomsten gedeerd, maar hun wanhopige verzoeken om compensatie waren aan dovemansoren gericht.

Nergens zijn de gevolgen rampzaliger dan in Bulgarije, waar onder meer door hyperinflatie een economische ineenstorting dreigt. Het IMF ziet echter geen aanleiding om het draconische schuldaffossingsprogramma te versoepelen, ook al hebben verschillende achtergevolgelingen pogingen gedaan om de vereiste economische hervormingen door te voeren.

Algelopen woensdag deed de nieuwe Bulgaarse president Petar Stojanov een emotionele oproep aan de Europese Unie. Hij gaf toe dat Bulgarije fouten heeft gemaakt, maar hij waarschuwde dat het land zonder onmiddellijke financiële hulp zijn buitenlandse schuld van twaalf miljard dollar slechts zou kunnen afbetalen tegen de prijs van een sociale crisis waarvan de gevolgen niet te overzien zijn.

Later diezelfde dag omschreef toekomstig premier Nikolai Dobrev de situatie in het land als 'explo-sief'. Donderdag vonden er voor de 25ste opeenvolgende dag demonstraties plaats en legde een strikingsgolf het openbare leven lam.

Ook wees Stojanov erop dat de Bulgaren het zat zijn om als 'tweederangs Europeanen' te worden behandeld. De onverschilligheid van het Westen jegens de Balkan heeft haar psychologische uitwerking op de inwoners van die regio niet gemist. Anti-Westerse gevoelens, vreemdelingenhaat en nationalisme worden er door aangewakkerd.

waardoor het voor hervormingsgezinde politici des te moeilijker werd om hun plannen uit te voeren.

Niemand heeft er baat bij als het echt misgaat in Bulgarije. In dat geval is er een opleving te verwachten van de anti-Turkse sentimenten, die in 1990 en 1991 hebben geleid tot botsingen met de Turke minderheid. In elk geval zal de economie van buurstaat Macedonië, toch al het zwakste land in de regio, een geweldige klap krijgen. En aangezien de bevolking van dat land voor een kwart uit Albanezen bestaat, zouden de gevolgen van een uitbarsting van de Slavisch-Albanese spanningen daar weleens het bloedigst kunnen zijn.

Daar komt bij dat de Bulgaarse mafia, de machtigste criminele organisatie in het hele gebied, Macedonitig gebruikt om geld wit te wassen, waarmee ze het land in een economisch chaos heeft gestort.

De problemen op de Balkan kunnen niet uitsluitend op het conto van het Westen worden geschreven, maar het Westen kan evenmin blijven roepen dat alle ellende daar simpelweg het resultaat is van vijftig jaar communisme. Uiteraard is het de Sovjet-Unie geweest die na het akkoord van Jalta in Roemenië, Bulgarije en Albanië verwerpelijke regimes in het zadel heeft getrokken. Maar sinds het Congres van Berlijn in 1878 – toen de grote mogendheden voor het eerst het Ottomaanse Europa in stukken verdeelden zonder ook maar het minst rekening te houden met de etnische scheidslijnen op de Balkan – hebben West-Europa en Rusland voortdurend grenzen verlegd, de bevolking tot migratie gedwongen en de lokale economieën ontvriecht.

Het heeft de Westerse landen miljarden dollars gekost om de gevolgen van hun schandalig late diplomatieke reactie op de conflicten in Kroatië en Bosnië enigszins binnen de perken te houden. Bovendien hebben deze oorlogen de eenheid van de NAVO in gevaar gebracht en de reputatie van de Verenigde Naties ernstig geschaad.

Uiteindelijk was een gigantische militaire operatie nodig om te redden wat er te redden viel. Er is geen reden om te denken dat het Westen er bij een nieuwe oorlog op de Balkan gemakkelijker vanaf komt. Al heeft het Westen in aanzienlij-

ke mate schuld aan de deplorabele situatie op de Balkan, dat wil uiteraard niet zeggen dat politieke leiders als Milosevic, die op demagogische wijze inspelen op de angst en onzekerheid van de bevolking, kunnen worden vrijgepleit. Maar het Westen heeft deze politici wel ruibaan gegeven.

De crisis op de Balkan is inmiddels in zo'n gevorderd stadium dat pasklare oplossingen niet gemakkelijk te vinden zullen zijn. Dat het essentieel is om Bulgarije 2 snel mogelijk economische noorhulp te verlenen, is evident. Toch heeft de EU Stojanov atgelope donderdag laten weten dat er geen sprake kan zijn van enige hulvoordat de politieke impasse waa toe het conflict tussen de regerentsocialisten en de oppositie heeft geleid, is doorbroken. De EU ziet kennelijk niet in dat de politieke economische problemen onlosmakelijk met elkaar zijn verbonden.

Om Servië in het gareel te houden zit er voor het Westen niemanders op dan druk op Milosevic 1 blijven uitoefenen om de democratisch tot stand gekomen politieke keuze van de Serviers te respecteren.

Wil er een einde komen aan d kritieke toestand op de Balkan, dan moet er op zeer korte termijn economisch herstelprogramma's o de rails worden gezet. Richard Shuter, een Amerikaanse diplomaat verbonden aan de National Security Council, houdt zich momenteel bezig met de oprichting een her Zuid-Oost-Europees Samenwerkingsinitiatief, dat de economisch-samenwerking tussen de landen in de regio moet gaan bevorderen.

Bij elke crisis op de Balkan, vana het uitbreken van de oorlog in voormalig Joegoslavië tot en met de recente chaotische taterelen in Albanië en Bulgarije, heeft het Westepas gereageerd wanneer de toestand onbeterebaar werd. Om een nieuwe oorlog in de regio te voorkomen, is het zaak dat de Balkanlandden het gevoel krijgen dat ze niet langer worden gezien als onberekenbare, heethoofdige ruziezoekers, maar dat ze volledig deel uitmaken van Europa.

Misha Glenny is de auteur van *The Fall of Yugoslavia*.
©The New York Times/de Volkskrant.
Vertaling: Brigit Koolman

3-2-97

AP: Croatian Nazi Denies WWII War Crimes, June 28

By Eugene Brcic Associated Press Writer Monday, June 28, 1999; 12:19 p.m. EDT

ZAGREB, Croatia (AP) -- Allegations that the Jasenovac detention camp was a death factory that subjected inmates to torture, forced labor and starvation are absurd, the last living Nazi-era commandant told a court Monday.

Dinko Sakic, 77, is standing trial for war crimes against humanity for his role in the deaths of some 2,000 inmates at Jasenovac, the most notorious of more than a dozen concentration camps set up by Croatia's Nazi puppet regime in 1941-45.

He continued his defense, which started last week at the Zagreb county court, seeking to discredit eyewitness testimonies, documents of the postwar communist government of Yugoslavia and papers published by historians.

"Stories of mass extermination and summary executions are nonsense manufactured by communist ideologists," Sakic said defiantly -- comments that came in striking contrast to earlier harrowing accounts from survivors.

"Conditions inside the camp were good and inmates were treated satisfactorily in order to increase their productivity," said the 77-year-old, citing an International Committee of the Red Cross report based on a five-day examination of the compound in August 1944.

Tens of thousands of Serbs, Jews, Gypsies and anti-fascist Croats perished at Jasenovac. If convicted, Sakic faces a maximum sentence of 20 years in jail. A verdict is expected in July.

Several survivors have accused Sakic of personally killing one inmate with a hand gun and ordering the hanging of nine others accused of stealing fellow prisoners' mail.

Sakic denied that Monday, saying "none of the officers had the authority to independently punish inmates." Disciplinary action was decided upon by administrators, local governmental bodies and military courts, he said.

Sakic said he ran Jasenovac from July to October in 1944, not from April to November as prosecution documents show. The start and length of his tenure could prove vital in establishing his accountability.

There was no starvation or suffering caused by intense physical labor during his term, though there were minor food shortages due to transportation problems, he said. Inmates worked nine hours a day, he said, and on Sundays they rested.

© Copyright 1999 The Associated Press

CLINTON'S LIES AND CYNICISM

CIRCLE IS CLOSING, NO ONE CAN HIDE AWAY THE TRUTH:

Serbs in Ramboulet accepted every form of autonomy by international standards,

but they didn't accept the only thing that was important for NATO.

It was NATO presence in Kosovo and Metohija.

Humanitarian catastrophe before bombing didn't exist.

Then followed bombing of Yugoslavia and in fact mostly on Kosovo and Metohija.

Frightened people started to flee.

It flood in a large number. Of course, now NATO shows up to help them to come back and

in that way finally to come to it's aim. Using poor refugees like a live shield.

fighting until the last Albanian, they want to enter Kosovo and Metohija.

THEY WILL NOT!!!

Our dear colleagues,

Student's and all people with clear sense in the world, we Yugoslav student's appeal to you, most elite part of humanity, to wake up from the lies of manipulated media and say STOP to vandalism. Don't allow yourself to be victims of unmarked scam in the history of humanity.

DON'T LET THEM TO DECEIVE YOU WITH THEIR TOP CYNICISM.

Think is it a cynicism sending troops in one sovereign country in the name of peace. Is it barbarian and a lie that on one small people they throw thousands of bombs so that they would stop humanitarian catastrophe. On the end HE MADE humanitarian catastrophe.

Their bombs kill people and make no difference if they're Serbs or Albanians. Those bombs are taring down our fabrics, bridges, roads, hospitals and houses. Those who survive are left with no food, medicines, and homes, without their closes friends and families. This is humanitarian catastrophe and it's happening to

26-6-99

Reflections on Western Victory over Yugoslavia, Ex-Files, <http://www.exile.ru/>

Posted by Sherman Cheung ®, Jun 26, 1999, 17:39

[Post Reply](#) [Forum](#)

Reflections on Western Victory over Yugoslavia
By Edward Limonov

Although activated by spirit of competition and by complex of inferiority, Russian paratroopers have arrived at Pristina--capital of Kosovo--before NATO troops, it's a little consolation. Small unit of Russians crossed border between Bosnia and Serbia and finally stationed its camp near Pristina airport. And what? Will they fight NATO troops? Hell no. Act of weakness and desperation.

It is awfully depressing to watch a NATO victory over Yugoslavia. Eleven weeks of awfully costly bombardments and medium-size country, European, independent, with an experienced, courageous army, is on its knees. Blitzkrieg, however, was made possible by multiple factors: 1). By concentration of military might of Europe and USA against one country, 2). By Western richness, 3). By advanced technologies of armaments, 4). By political isolation of Yugoslavia, as Yeltsin's Russia have abandoned Serbs yet again, 5). By old-fashioned submissive passive defense of Milosevic, who didn't had a guts to transfer a war on Western territory at metro stations of Paris and London and into New York City subway.

It was a war of a gang of richest countries against poor one. War of 21st Century technologies against 20th Century armament. Not that Yugoslavia comparable to African poor states, but it is a country armed with Kalashnikovs, machine guns, and tanks who fought against elegant flying cigars: Mirages, Phantoms, and other Tomahawks. Aztecs fighting Cortez cavalry have been in better relative position than Serbs. Stupid Russians, we have fought Chechen War using arms that Chechens have chosen. Instead of bombing them from the earth surface, highly from the sky, we run to them in their bloody mountains with machine guns and pistols, face-to-face! So, we killed them, they killed us--in blood, shit and soil we fought.

Westerners, bright as Devils, attacked Serbs from the sky (spending billions of dollars as water!)-cold, unmoved, untouchable, inhuman, as their beloved heroes of Star Wars serial. All Serb courage, years of a war experience, all the abilities of Serb soldiers come to nothing in that kind of war. Serbs have prepared themselves to die in fighting, but what they watched in horror wasn't a war. It was planned, meticulous, made in cold blood destruction of Serb civilization: of their bridges, water reservoirs, electrical stations, of their factories, of all Serb possessions built over centuries! Ex-communist Milosevic didn't get it, but I got it: Westerners are not humans anymore. They are mutants. What I want to say to Westerners, to those who not yet totally mutant, what I want to say seems so childish, so naive, that I fill shame. But I will put it down on paper, anyway:

- 1). It is not your f**king business what sovereign country doing on its own territory,
- 2). It is criminal, when national minority of one country asking big gang of outsiders, such as NATO gang, to come and to fight for them, for their interests,

condition is fulfilled.

4). Globalism, efforts to submit all the countries on earth to Western standards should be condemned as criminal enterprise. Such thing as "Universal Justice" doesn't exist. Westerners are not judges to evaluate, to judge and to punish other countries and nations. Westerners have no monopoly on Universal Truth either. Universal Morality is non-existent, as well as Universal Human Rights.

5). The United States should make law only within the borders of USA. Sit quietly on your national territories, Herrs, Misters, Sirs and Messieurs.

They have achieved victory over Yugoslavia, no doubt. But they also achieved a hate. I doubt that Western governments understand what enormous, unusual hate they have achieved on every piece of earth, what is not Western. Western governments (especially dry Protestant brains of Yankees, of Brits, of Dutch and Germans) believe that everything can be achieved by enforcement, that if forced, freshly conquered, defeated, humiliated nation will live in peace and quiet. They think that they will overthrow Milosevic, and under new pro-Western leader Serbs will be happy to be friends with Westerners. No way, motherf**kers! Serbs never forgave Turks their Kosovo defeat, although six hundred years have passed.

What will finally happened, I know. The West will be overthrown by humiliated barbarians. Outside and within. Once upon a time it was a great Roman Empire. It was mighty, huge and rich. But barbarians always win in the end. So, the Mexicans, Serbs, Iraqis, Russians, others humiliated by you, we will destroy your cities and f**k your women. I have a dream... My dreams are always fulfilled.

"First we'll take Manhattan,

Then we'll take Berlin..." ... as Leonard Cohen sings.